

*A Magyar
Művészeti
Akadémia
Évkönyve*
2022

Az interjúkat készítették: Bakonyi Péter, Gózon Ákos, Szathmáry Melinda, Wittmer-Besze Erika.
A zsánerfotókat és az Akadémia rendes tagjainak portréit a könyvben, az itt jelzett kivételektől eltekintve az MMA (Bogár Mariann, Cseresnyés Márk, Lugosi Lugo László, Nyirkos Zsófia, Nyirő Simon, Szathmáry Melinda, Szöllősi Mátyás, Török Máté, Walter Péter) készítette.
Kivételek az Arcképcsarnokban: Baráti Kristóf, Marton László, Mócsényi Mihály, Pollák Róbert, Pregitzer Fruzsina, Rost Andrea, Rostoka László, Sass Sylvia, Szenik Ilona, Tokody Ilona, Turányi Gábor, Zoboki Gábor, Zsigmond Vilmos. Bárdos Lajos, Gyöngyössy Imre, Hofer Miklós, Lakner László, Ratkó József, Taxner-Tóth Ernő, Várkonyi Zoltán – az MTI Archívumából.
Korzenszky Richárd portréképét Thaler Tamás készítette. Csókos Varga Györgyi portréképét Zsubori Ervin készítette.
A posztumusz tiszteleti tagok portréit az alább jelzett kivételektől eltekintve Lugosi Lugo László készítette.
Berki Viola, Határ Győző, Sinkovits Imre – MTI; Károly Amy – Geleta László; Lászlóffy Aladár – Szőcs Gyöngyi; Somogyi József – Ruska Judit; Pierre Vago – családi kép.

© Magyar Művészeti Akadémia, 2022

Szerkesztette: Békési Attila
A kötetet tervezte:
Árendás József – Tóth Tamás

- AJÁNLÁS – Vashegyi György 6

BESZÉLGETÉSEK

- EGY FELTORLÓDOTT ÉV EREDMÉNYEI
Beszélgetés Vashegyi Györggyel, a Magyar Művészeti Akadémia elnökével 8
- AKADÉMIA HÍDSZEREPBEN
Beszélgetés dr. Richly Gáborral, a Magyar Művészeti Akadémia főtítkárával 11
- A REGIONALITÁS AZ MMA LELKE
Beszélgetés Kiss Jánossal, a Magyar Művészeti Akadémia alelnökével 14
- KÖZEL HAZÁHOZ, OTTHONHOZ, CSOPORTLÉLEKHEZ
Beszélgetés Turi Attilával, a Magyar Művészeti Akadémia alelnökével 16
- EGYENSÚLY ÉS EGYENLŐSÉG
Beszélgetés Sára Ernővel, az Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozat vezetőjével 19
- MÉG NAGYOBB EGYETÉRTÉSBEN TEGYÜK
A DOLGUNKAT A MAGYAR KULTÚRÁÉRT
Beszélgetés Vári Fábián Lászlóval, az Irodalmi Tagozat vezetőjével 21

KIEMELT ESEMÉNYEINK

- MMA – MTA Köztisztviselők közötti megállapodás 24
- A Magyar Művészeti Akadémia regionális munkacsoportjai 27
- A Magyar Művészeti Akadémia nemzetközi és határon túli tevékenysége 28

INTÉZMÉNYEK, PROGRAMOK

- Pesti Vigadó 34
- Műcsarnok 37
- Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet 39
Művészeti Ösztöndíjprogram 43
Makovecz Központ és Archívum 45
- A Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ 46

MŰVÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ

- Akadémikusportrék – MMA-portréfilmek a köztvé műsorán 2022-ben 50
- A Magyar Művészeti Akadémia Kiadó 55
A 2022-ben megjelent kiadványok 57
Portréfilm-gyártás, videó-szolgáltatás 62
A Magyar Művészet 2022. évi lapszámai 63

AKADÉMIAI NAPLÓ

- 2022 főbb akadémiai eseményei képekkel 70

TALÁLKOZÁSOK A MAKOVECZ UTCÁBAN

- A 2022. évi klubestek időrendi programlistája 96

IN MEMORIAM

- Benedek György festő- és szobrászművész 108
- Duray Miklós, az MMA tiszteletbeli tagja 109
- Haumann Péter színművész 111
- Lelkes Péter formatervező iparművész 112
- Prutkay Péter képzőművész 115
- Sipos László festőművész 118
- Kocsis Miklós, az MMA MMKI igazgatója 120

A NEMZET MŰVÉSZEI 124

ARCKÉPCSARNOK

- A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjai 134
- A Magyar Művészeti Akadémia levelező tagjai 149
- A Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli tagjai 152
- A Magyar Művészeti Akadémia pártoló tagjai 153
- A Magyar Művészeti Akadémia nem akadémikus köztestületi tagjai és közgyűlési képviselői 153
- A Magyar Művészeti Akadémia néhai tagjai 157
- A Magyar Művészeti Akadémia postumus honoris causa tagjai 163
- A Magyar Művészeti Akadémia posztumusz tiszteleti tagjai 164
- A Magyar Művészeti Akadémia örökös tiszteleti elnöke és főtítkára 167
- A Magyar Művészeti Akadémia Elnöksége 168
- A Magyar Művészeti Akadémia művészeti tagozatainak vezetői 169
- A Magyar Művészeti Akadémia Felügyelő Testülete 169
- A Magyar Művészeti Akadémia Társadalmi Tanácsadó Testülete 169
- A Magyar Művészeti Akadémia Titkárságának munkatársai 170
- A Magyar Művészet folyóirat szerkesztősége 170
- A Magyar Művészeti Akadémia intézményeinek vezetői 171

AJÁNLÁS

„Összekötni az eget és a földet”

A Magyar Művészeti Akadémia alapítója, Makovecz Imre építőművész iránymutató gondolata jegyében ajánlom Tisztelt Olvasónk figyelmébe a 2022. év eredményeit egy kötetbe gyűjtő Évkönyvünket. Egy olyan esztendő számadását végezzük el, amelyben megannyi földi gond – a pandémia, a szomszédunkban dúló háború s az annak nyomán fellépő gazdálkodási nehézségek – közepette sem téveszthettük szem elől, hogy alkotmányos köztestületünk küldetése a művészet legmagasabb céljainak szolgálata.

Második, egyben utolsó elnöki ciklusom utolsó teljes évében szerencsére sok olyan eredményről írhatunk, amit felmutathatunk – ha úgy tetszik – az ég felé. A regionális szervezeti építkezés megindítása, a Magyar Tudományos Akadémiával megkötött stratégiai együttműködési megállapodás s az annak nyomán elindult közös cselekvések, örömdetesen gazdagodó nemzetközi kapcsolatrendszerünk, megújuló ösztöndíjprogramunk sikeressége, rendezvényeink számossága és változatossága mind-mind olyan tények, amelyeket örömmel gyűjtöttünk most egy csokorba ebben a kötetben.

Kérem, olvassák, fogadják szeretettel 2022. évi számvetésünket!

Vashegyi György

a Magyar Művészeti Akadémia elnöke

Beszélgetések

Egy feltorlódott év eredményei

Interjú Vashegyi Györggyel,
a Magyar Művészeti Akadémia
elnökével

■ – A 2022-es évet a pandémiából történő kilábalás és az egyéb külső nehézségekkel való szembesülés esztendejeként tartjuk számon. Milyen különleges feladatokat róttak ezek a próbatételek a Magyar Művészeti Akadémiára?

– Nemcsak koronavírus-járvány utáni, hanem még javában pandémiás esztendő volt 2022. Olyannyira igaz ez, hogy magam is ebben az évben kaptam el a betegséget, s karmesterként is akadt olyan lemezfelvételem, amelyet félbe kellett szakítanunk, mert nemcsak én fertőződtem meg koronavírussal, hanem szinte az egész kórus. Tehát a járvány még a mindennapjaink része maradt, csak a figyelmünket időközben elvonta a szomszédunkban sajnálatosan kirobbant háború. Ezen okok miatt sok mindent, ami 2020-ban és 2021-ben félbeszakadt, még ebben az esztendőben sem sikerült pótolnunk, s e feladatok terheit cipeljük magunkkal. Nem csupán szervezési szempontból, hanem abban a tekintetben is, hogy a közönség csak nagyon lassan tért vissza az élő előadóművészeti műfajokhoz.

– Ez a „feltorlódott év” mit jelentett tavaly az Akadémia munkájában?

– Elég, ha csak azt említem, hogy a 2021 decemberében, a közgyűlés által elektronikus úton megválasztott tagjainknak még az oklevelet sem tudtuk átadni ugyanazon évben. És csupán csak egy példa a sok közül. Ugyanakkor folytatódtak azok az akadémiai programjaink is, amelyek esetében a fizikai jelenlét nem volt elengedhetetlenül szükséges a szakmai munka

továbbviteléhez. A járvány kimenetele szempontjából az év elején még teljes volt a bizonytalanság. E cseppet sem könnyű időszak után abban reménykedtünk, hogy 2022-ben végre magunk mögött tudjuk a nehézségeket, ám ehelyett jött egy még súlyosabb világválság: a háború, amely azóta folyamatosan velünk van.

– Mindez hogyan érintette a Magyar Művészeti Akadémiát, a művészeti programokat, illetve a működést?

– Szembesülnünk kellett egy hirtelen jött, nagyon súlyos gazdasági válsággal. A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) intézményrendszerének működtetése az energiaárak elszabadulása miatt egyik esztendőről a másikra körülbelül kétmilliárd forinttal többbe került, mint korábban. Tehát ahogyan az egész magyar társadalom és az egész kulturális és művészeti élet, úgy a Magyar Művészeti Akadémia is osztozik a háborús infláció, a háborús energiaárak okozta nehézségekben.

– Az orosz–ukrán háború okozta helyzetben a Magyar Művészeti Akadémiának nyílt-e lehetősége arra, hogy a Kárpátalján élő művészekkel kiemelten foglalkozzon?

– Ukrajnával szomszédos országgént Magyarországnak azonnal reagálnia kellett a menekültek érkezésére, és a Kárpátalján élők megsegítése kapcsán is nagy szükség volt a cselekvésre. Gyűjtéseket rendeztünk, bekapcsolódtunk a kárpátaljai támogató kampányokba. A Magyar Művészeti Akadémia Közgyűlése döntött arról, hogy részt vállal a kárpátaljai szentmiklósi művésztelep, illetve az ungvári művészlakás felújításában és berendezésében, tehát a maga keretein belül, a saját eszközeivel igyekszik segíteni az ott élő művészeknek.

– E gondok közepette melyek voltak a kiemelkedő eredmények és büszkeségek 2022-ben, elnöki szemszögből?

– Tavasszal adtuk át a nagyközönségnek a Walter Rózsi-villát, ami nagyon fontos lépést jelentett a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) projektjének végigvitele szempontjából. Ez a villa igazán sikeres vállalkozásnak mondható, épületfelújításként és múzeumként egyaránt.

2022-ből mindenképpen kiemelendő továbbá a *Nemzeti Szalon* újabb jelentős, nagyszabású éves tárlata: az immár második ipar- és tervezőművészeti seregszemle.

Ezeket túlmenően az MMA életében több olyan fontos előrelépés is történt 2022-ben, amelyek valamilyen módon mind visszanyúltak az elnöki programomban megfogalmazott célokhoz. Ezek alapvető elemei már 2017-ben, a megválasztásomkor ott szerepeltek az elképzeléseim között. A közgyűlés előtt akkor vázolt terveim hangsúlyos pontja volt az MMA kulcsszereplővé válása a magyar művészet, a magas művészet nemzetközi jelenlétének koordinálásában.

Ez az év a parlamenti választások időszaka is volt, ezért két kulturális kormányzattal – a leköszönő és az újonnan felállt kormánnyal – egyaránt munkakapcsolatban állt a Magyar Művészeti Akadémia. Közben strukturális átrendeződés történt, a választások után megalakult új kormányban létrejött az önálló Kulturális és Innovációs Minisztérium. A magyar kulturális diplomáciai programok vonatkozásában először

a Külgazdasági és Külügyminisztériummal kötöttünk együttműködési megállapodást. Majd az új kormánystruktúra megszületése után hozzánk vezetett Csák János miniszter úr és Hoppál Péter államtitkár úr első hivatalos útja, ami rendkívül megtisztelő számunkra. Látogatásuk alkalmával áttekintettük a Közttestület előtt álló feladatokat, s több lényegi kérdésben egyeztetettük a nézőpontunkat.

A Nemzeti Kulturális Tanácsnak Csák János miniszter úrral együtt vagyunk a társelnökei, s jelenleg azt próbáljuk meghatározni, hogy a megváltozott kormányzati struktúrában, részben pedig a megváltozott nemzetközi és gazdasági környezetben melyek lesznek a Tanács azon funkciói, melyek mentén érdemes továbbhaladnunk. Megítélésem szerint folyamatos és igazán jó az együttműködés a kormányzat és a Magyar Művészeti Akadémia között. Ugyanakkor mindig érdemes hangsúlyozni, hogy az Akadémia nem kormányzati intézmény, hanem egy alkotmányos köztestület. Viszont a közfeladat ellátása érdekében, amely a köztestület létjogosultságát adja, nyilvánvalóan nagyon megbízható, lojális és szakmailag erős partnerei kívánunk lenni a mindenkori kormányzatnak. Ezt a szerepet véleményem szerint jól tölti be az MMA.

Fontosnak látom az újonnan megalakult kormányban a struktúraváltást, azt, hogy ismét önálló tárcája lett az építési és beruházási területeknek. Ennek vezetője Lázár János miniszter úr, akivel szintén több közös projektünk van, nemcsak az intézménycsaládot érintő beruházások terén – gondolok itt a MÉM MDK épületegyüttesének megvalósítására –, hanem a 2022-ben előkészített építési törvény tekintetében is. Ennek része a még elődöm, Fekete György elnök úr által is szorgalmazott úgynevezett háromszereplős kulturális szabályozás, ami az állami beruházásoknál kötelezővé teszi a teljes bekerülési költség három ezrelékét kitevő összeg elkülönítését kulturális, művészeti alkotásokra. 2022-ben, az előkészítés során a törvény nagyon közel jutott a parlament elé kerülés fázisához, a remélt sikerhez, ami – a tervezet elfogadása esetén – nagyon jelentős, évente sokmilliárdos összeget jelent majd a magyar kortárs művészet számára.

– Az MMA őszi közgyűlése is fontos döntéseket hozott.

– Igen, az októberi közgyűlésünk döntött arról, hogy létrehozuk a regionális munkacsoportokat. Ezek megalakítása azért nagyon fontos, mert amióta elnök vagyok – sőt, amióta akadémikus tagja lettem a köztestületnek –, mindig is kerestük annak a lehetőségét, hogyan lehetne az Akadémia és az intézménycsalád tevékenységét kiterjeszteni az egész országra és lehetőleg a határon túli magyarlakta területekre is. Azt hiszem, a regionális munkacsoportok létrehozásával a lehető legjobb módját találtuk meg ennek.

A hosszú évek óta tervezett regionális építkezés egyik pillérét a Magyar Tudományos Akadémiával (MTA) decemberben kötött együttműködési megállapodásunk adta. A Freund Tamás elnök úrral aláírt megállapodás egyik fő eleme, hogy az MTA és az MMA, a két alkotmányos köztestület összefog a regionális működés magas színvonalú megvalósítása érdekében. A szellemi értékek regionális képvisellete

a tudomány területén éppolyan lényeges, mint a művészetben. A Magyar Tudományos Akadémia a regionális építkezés tekintetében igen jelentős lépéselőnyben van, hiszen kiépült vidéki infrastruktúrával rendelkezik, öt vidéki központjában – Debrecenben, Miskolcon, Pécsen, Szegeden és Veszprémben – székházat üzemeltet. A stratégiai megállapodás értelmében ezekben a székházakban 2023-tól egy-egy MMA-iroda is működik majd, regionális titkárral. Döntés született arról, hogy ezen öt régiós központ mellett két olyan városban is létrehozunk MMA-munkacsoportot, ahol az MTA nem képviselteti magát: Kecskeméten és Győrött. Ez utóbbi helyen alakult meg a legelső munkacsoportunk, már 2022. december 15-én. Megítélésem szerint ezzel a mérföldkövel szinte új időszakítás kezdődött az MMA-ban. Ugyanis az Akadémia szervezeti felépítésének van egy tagozati logikája művészeti ágak szerint, s most a magyar vidéken országosan létrejött egy erős gyökérzete, amelyen keresztül – a munkacsoporti jelleg miatt – garantált egy összművészeti koncepció megvalósulása. S ez az összművészeti szellemiség az országhatárainkon átvívelő módon nyerhet teret!

– Mi kellett ahhoz, hogy a két alkotmányos köztestület, az MMA és az MTA a korábbinál szorosabbra fűzze a kapcsolatát?

– Nem titok, hogy Freund Tamás úrral, az MTA elnökével baráti viszonyban vagyunk, nagyon hasonlóképpen látjuk a szellemi élet számos kérdését. Anekdotikusan talán azt mondhatnám, jó kapcsolatunk egyik alapja, hogy Freund elnök úr majdnem zenész lett, az utolsó pillanatban döntött az agykatatópálya mellett. Tudományos tevékenysége mellett mind a mai napig kiváló zenész. Kutatásainak egy jelentős része a művészeti katarzisznak az agyi struktúrákra gyakorolt hatásával foglalkozik, tehát ő meg én – ha szabad így fogalmaznom – a tudomány, illetve a művészet oldaláról meglehetősen hasonlóan látjuk az életet. Személyes összhangunk kétségkívül jótékony hatással volt a köztestületek együttműködésére. Több fontos ügy érdekében össze tudunk fogni. Az öt megyeszékhelyen egy nagyon izgalmas együttműködés kereteit hoztuk létre.

– A Magyar Művészeti Akadémia számára kiemelten fontos a művészettel nevelés kérdése is.

– Így van, ez a kérdéskör is hangsúlyosan szerepel az MTA-val kötött stratégiai együttműködési megállapodásban. A két alkotmányos köztestület közösen szándékozik fellépni ennek a célnak az elérése érdekében. A művészettel nevelés témája az egész társadalmat mélyen érinti, s egy ilyen nemzeti ügyben idő kell az áttöréshez, de a két Akadémia közösen dolgozik e területen. Meggyőződésem, hogy egész Magyarországon sikerének ez az egyik kulcsa. Éppen ezért olyan jelentőségű kérdés, amelyet nem lehet megoldani egyetlen elnöki ciklushoz kapcsolódóan.

Az MTA-val kötött együttműködési megállapodás sok mindent rögzít még, számos területet megemlít: ilyen többek között a művészeti ismeretterjesztés, és ilyen a hagyatékigazgatás is, hiszen a tudományos és a művészeti hagyatékok kezelésének a problematikája

sok szempontból hasonló. Ezen a területen is ugyanazokkal a nehézségekkel nézünk szembe, tehát az öszszefogás itt is sokat segíthet. Idetartozik, hogy a Magyar Tudományos Művek Tárához hasonlóan, annak elveit követve létrehozzuk a művészeti teljesítmények tárá. Nem az a cél, hogy külön-külön rendszereket fejlesszünk, hanem hogy a már meglévő és a majdan létrejövő adatbázist megpróbáljuk a lehető legoptimálisabban összekapcsolni.

– A Magyar Művészeti Akadémiának a művészettel nevelés mellett a művészeti felsőoktatásra is nagy hatása van. 2022-ben milyen szerepet töltött be az MMA ezen a téren?

– A művészeti oktatás valóban fajsúlyos, fontos kérdés. A Magyar Művészeti Akadémia ebből a szempontból is kitüntetett helyzetben van: egykori és leendő rektorok ülnek a köztestület soraiban, neves egyetemi tanárok, akik valamennyien komoly felsőoktatási tapasztalattal rendelkeznek. Minden segítséget igyekszünk tehát megadni. Meggyőződésem, hogy a művészeti felsőoktatás a tömeges felsőoktatás szemüvegén át nézve nem értelmezhető: ami a magyar felsőoktatás általános szemléletében értelemszerűen adódik, az a művészeti területen nem biztos, hogy automatikusan célravezető. Jól látszik, hogy sürgős változtatásokra van szükség. S ebből a szempontból az csak az egyik kérdés, hogy milyen formában működnek az egyetemek: tisztán állami fenntartásban, alapítványi fenntartásban vagy más modellben – ezek mind elképzelhetők. Nemcsak azzal kell foglalkoznunk, hogyan emeljük magas szintre az oktatást, annak struktúráját, formáit – bár ezen a téren is nagyon sok a teendő –, hanem azzal is, hogy megállítsuk a legtehetségesebb fiatalok elvándorlását az országból. Az MMA ösztöndíjrendszere sokat

segíthet e téren is, hiszen mára az egyik legfontosabb magyar művészeti ösztöndíjrendszerre vált.

– A beszélgetésünk egy korábbi pontján már elhangzott, hogy 2022 a parlamenti választások éve volt Magyarországon. Úgy tűnt, a választási kampány szele kevésbé érintette a Magyar Művészeti Akadémiát, a köztestület nem vált kampánytémává, legalábbis nem olyan mértékben, hogy az elérje a széles közönség ingerküszöbét. Minek köszönhető ez?

– Azt hiszem, ez így helyes. Egy alkotmányos köztestületnek nyilvánvalóan alapvető kötelezettsége a napi pártpolitikától való messzemenő távolságtartás. Véleményem szerint a személyes politikai aktivitás sem nem von le, sem nem ad hozzá semmit egy művészi életműhöz. Nyilván nem tartanám szerencsésnek, ha egy alkotmányos köztestületnek a választott tisztségviselői aktív politikusok lennének. Elnökként három alkalommal volt módom megjelenni a parlament kulturális bizottsága előtt, hogy beszámoljak két-két esztendőről. Munkánkról évente készítünk országgyűlési beszámolót, s kétévente az elnököt személyesen is meghallgatják. Ezeken a beszélgetéseken bizonyos ideológiai megfontolásból bizonyos politikai szereplők mindig elmondták, hogy bár nagyra értékelik, amit teszünk, azzal nem értenek egyet, hogy mi létezzünk. Erre mindig azt tudom válaszolni, szerintem az a fontos, hogy meg voltak elégedve azzal, amit konkrétan tettünk, teszünk. Létezik egyfajta politikai konszenzus a megítélésünkben, abban, hogy a Magyar Művészeti Akadémia jól végzi a dolgát. Jómagam elnökként arra törekedtem az elmúlt öt és fél évben, hogy mindenfajta pártpolitikától távol tartsam az intézményt, a magas minőséghez pedig közel.

Akadémia hídszerepben

Interjú dr. Richly Gáborral,
a Magyar Művészeti Akadémia
főtitkárával

■ – A Magyar Művészeti Akadémia 2021 őszén megválasztott főtitkáráként nagy hangsúlyt helyezett a szervezeten belüli és azon kívüli szakmai, emberi és társadalmi szintű együttműködések megerősítésére és kiszélesítésére. Hol tart jelenleg az Akadémia azon az úton, hogy ne egy művészeti elit zárt klubjának benyomását keltse, hanem a különböző kulturális területeket, törekvéseket összekötő hídként jelenjen meg a köztudatban?

– Akik zárt klubként emlegetik a Magyar Művészeti Akadémiát (MMA), azok valószínűleg nem tudják, hogy a hamarosan háromszázhatvanöt főre bővülő akadémikusi kör mellett immár közel ezer köztestületi tagunk, valamint jó félezer ösztöndíjasunk, díjazottunk is van, s azt sem veszik számításba, hogy az elmúlt két évben közel háromezer pályázati és egyedi támogatási döntéssel segítettük olyan kortárs művészeti kezdeményezéseket megvalósulását, amelyek döntő többsége nem akadémikusainkhoz kötődő projekt volt. Említhetném még a különböző kutatásainkat, konferenciáinkat, kiállításainkat, művészeti eseményeinket, amelyek szintén messze túlmutatnak az akadémikusi körön, vagy akár a másfél ezer, művészjáradékban részesülő idős művészt, akik szintén az Akadémia kezdeményezésére és közreműködésével kapnak rendszeres anyagi segítséget. Az országos jelenlétet erősítő, Budapesten kívüli kapcsolatépítést szolgáló regionális központok és a hozzájuk köthető művész-munkacsoportok

létrehozása is a nyitást, illetve az együttműködő Akadémia képét fogja erősíteni.

Úgy gondolom, mindez meggyőzően bizonyítja Akadémiánk hídszerepét. A kommunikációnkban is arra törekszünk, hogy ne a kortárs művészeti életet megosztó kérdésekben, vitákban foglaljunk állást, hanem a közös célokra, illetve az elért vagy elérhető eredményekre helyezzük a hangsúlyt. Aki nyomon követi az MMA-val kapcsolatos híreket, tapasztalhatja, hogy a botrányokra és a közéleti szenzációkra gyakran kihegyezett médiában Akadémiánk egy ideje már komoly sikereivel van jelen, ami az alapítást övező ellentétek és az azt követő évek élesebb vitái, támadásai után különösen fontos, pozitív változás.

– Elmondható, hogy 2022-ben rendkívül mozgalmas évet zárt a Magyar Művészeti Akadémia: több kulcsfontosságú stratégiai döntés és ezek eredményeképpen született partneri együttműködések, kulturális események sora jellemezte a köztestület idei munkáját itthon és a határainkon túl. Az év első felében az MMA egyebek mellett megállapodást kötött a Külgazdasági és Külügyminisztériummal, nyáron pedig ehhez kapcsolódva a Kulturális és Innovációs Minisztériummal is. Milyen igények mentén születtek ezek a megállapodások?

– Valóban, mindkét tárcával stratégiai jelentőségű partneri megállapodást írtunk alá a kulturális diplomáciai programok támogatásáról, ami a külföldi magyar kulturális központokkal – a Liszt Intézetekkel – és a nagyobb külképviseletekkel kialakított együttműködés megújítását, elmélyítését szolgálja. Köztestületi működésének első évtizedében az MMA mintegy száznyolcvan külföldi projektet szervezett, amelyek világszerte közel kétszáz helyszínen valósultak meg Európától kezdve Japánon át az Egyesült Államokig. Az új keretmegállapodás megteremtette a lehetőséget a szorosabb, koordinált együttműködéshez, amelynek eredményeként az első „tört” évben máris félszáz közös szervezésű művészeti program – elsősorban koncert és kiállítás – jött létre. Úgy gondolom, hogy ez a szám a jövőben még jelentősen növelhető.

Kiemelt célunk a magyar művészet kimagasló értékeinek külföldi bemutatása, népszerűsítése, a magyar kortárs művészet nemzetközi jelenlétének erősítése közös tervezéssel és szervezéssel, társfinanszírozásban. Prioritásként határoztuk meg, hogy a programok lehetőség szerint akadémikusaink, illetve az Akadémiához kapcsolódó művészek részvételével valósuljanak meg, emellett legyen ismert, fajsúlyos helyi társszervező (fesztivál, múzeum, zenekar stb.). Preferáljuk, hogy a kiutazó magyar művészek helyi művészekkel közösen alkossanak, szerepeljenek, illetve legyen szakmai kapcsolatépítésre alkalmas adó programelem, továbbá, hogy több művészeti ág összekapcsolásával jöjjön létre jelentősebb figyelmet keltő esemény. Ezeknek a szempontoknak a megvalósulását az MMA Nemzetközi és Határon Túli Bizottsága értékeli. Ez a grémium tesz szakmai javaslatot a megvalósításra méltó programokra és a támogatás mértékére.

– Vashegyi György, az MMA elnöke „történelmi pillanatnak” nevezte a Magyar Tudományos Akadémiával

(MTA) kötött stratégiai együttműködési szándéknyilatkozat aláírását, amelyre idén decemberben került sor az MTA székházában. Mit várnak rövid és hosszabb távon e jelentőségteljes partneri együttműködéstől?

– A december 14-én aláírt szándéknyilatkozat valóban történelmi, hiszen egy kétszáz évvel ezelőtt elkezdődött közös történet fontos állomása. Széchenyi Akadémiájában még együtt dolgozhattak a tudomány és a művészet képviselői, ezt az egységet 1949-ben szüntették meg diktatórikus hatalmi szóval. Az elnökök által nemrég aláírt szándéknyilatkozat azt fejezi ki, hogy a két alkotmányos köztisztület – ha nem is közös fedél alatt – ismét szorosan együtt kíván működni. Elsődleges célunk a kiemelkedő hazai és egyetemes magyar tudományos és művészeti eredmények megismerésének elősegítése, széles körű megismertetése, valamint a kulturális élet gazdagítása. Törekvéseink között szerepel a Magyar Művészeti Akadémia tagozatai és az MTA önálló, társult testületeként működő Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia (SZIMA) osztályai által szervezett művészeti programok és más kezdeményezések ösztönzése és támogatása. Közös fejlesztjük tovább a Magyar Tudományos Művek Tárát (MTMT) annak érdekében, hogy a felsőoktatási intézményekben oktató, kutató, illetve fokozatot szerző alkotó- és előadóművészek szakmai eredményei (más tudományterületekhez hasonlóan) az adott művészeti ágak megfelelő szempontok szerint dokumentálhatók legyenek. A célok között szerepel továbbá a művészettel nevelés hazai közoktatásban történő alkalmazása és meghonosodása érdekében az elméleti szempontok és a gyakorlati feltételek feltárása, valamint a művészettel nevelés előnyeinek megismertetése a döntéshozókkal, a pedagógusokkal és a közvéleménnyel.

Különösen fontos, hogy az MTA területi bizottságokat működtet a vidéki egyetemi városok vonzáskörzetében, s ezt az infrastruktúrát és kapcsolati hálót a jövőben az MMA is igénybe veheti regionális hálózata kiépítéséhez. Az együttműködés egyik konkrét eredményeként említhető, hogy első alkalommal került sor idén a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében az MMA konferenciájára 2022. november 21-én az MTA székházában.

– Az MMA elnökségének már 2021 végén megfogalmazott törekvése volt, hogy a közösségépítés és a Mako-vecz Imre által hangsúlyozott összművészetiiség jegyében a köztisztület működésének és művészeti programjainak nem kis részét Budapesten kívülre helyezné, bevonva a határon túli magyar lakta területeket és művészeket is. Mit tettek ennek érdekében ebben az évben?

– Néhány hónapos intenzív előkészítő munka nyomán az őszi közgyűlés döntött a regionális munkacsoportok létrehozásáról. Ilyen munkacsoportok és regionális központok kezdik meg működésüket Debrecenben, Győrben, Kecskeméten, Miskolcon, Pécsen, Szegeden és Veszprémben. A munkacsoportok művészeti és művészetelméleti programokat szerveznek, helyi kezdeményezésekben vállalnak részt, segítenek bemutatni a helyi művészeti élet eredményeit és az MMA által kínált lehetőségeket,

valamint helyi fórumot teremtenek művészeti kérdések megvitatására. Az is fontos feladatuk, hogy felhívják az MMA megfelelő testületeinek figyelmét olyan művészeti értékekre, amelyek Budapestről nem feltétlenül látszanak. Azaz javaslatot tehetnek majd tagfelvételre, köztisztületi és tagozati díjakra, hiánypótló kutatási témákra.

A regionális munkacsoportoknak akadémikus és nem akadémikus köztisztületi tagjai lehetnek, valamint kitétel, hogy egy-egy munkacsoportban az Akadémia valamennyi tagozatából legyenek képviselők. A megalakuló új szervezet tehát egyfelől nagyobb teret kínál a köztisztületi tagok bevonására, aktivizálására, másfelől az összművészeti gondolkodásra, amit jelenleg sokan hiányolnak a tagozati keretek között működő MMA-ban. Mivel a hét központ közül öt az országhatár közelében fekszik, úgy gondoljuk, hogy a határon túli magyar művészekkel és intézményekkel is hatékonyabban tudunk majd kapcsolatot tartani a munkacsoportok révén. Ennek megfelelően alakítjuk át az MMA Titkárságának szervezetét is, ahol az eddigi Nemzetközi és Határon Túli Főosztály helyett Nemzetközi és Regionális Főosztály jön létre.

Nagy örömet jelentett, hogy a regionális szerveződés ügyét felvállaló Kiss János alelnök úr szűkebb pátriájában, Győrben – többek között Vashegyi György elnök úr csatlakozásával – 2022. december 15-én megalakult az MMA első regionális munkacsoportja, amelynek vezetőjéül Hefter László üveg-művészt választották meg.

– A Magyar Művészeti Akadémia nem titkolt célja a középnemzedékekhez tartozó művészeknél a még náluk is fiatalabb alkotók megszólítása, aktivizálása. Többek között ennek érdekében 2018-ban elindította hároméves művészeti ösztöndíjprogramját, amelyre évről évre egyre többen jelentkeznek. Idén is több mint tízszeres volt a túljelentkezés a száz helyre. Miben látja az ösztöndíjprogram valódi erősségeit? Tervezik-e idővel az ösztöndíjrendszer átalakítását?

– Az ösztöndíjunk egyedülállóan számít a többi, rövidebb futamidejű művészeti ösztöndíjhoz képest, mert három évre tervezve sokkal nagyobb volumenű vállalások születhetnek. Az anyagi támogatás mellett arra törekszünk, hogy ez az időszak közösségteremtő is legyen. Ennek érdekében ösztönözzük a különböző szekciókban alkotók megismerkedését, szakmai eszmecseréjét. Fontos, hogy az ösztöndíj által létrejövő eredmények eljussanak a közönséghez, ezért az ösztöndíjasokat is bekapcsoltuk az említett nemzetközi együttműködésekbe, és a megalakuló regionális munkacsoportoknak szintén ajánlani fogjuk bemutatásukat. Mivel évente száz fővel nő a végzettek száma, ki kell alakítanunk az alumnirendszer elemeit. A végzős ösztöndíjasok seregszemléjét minden évben meg kívánjuk rendezni a Pesti Vigadóban, és hamarosan elindítunk egy új pályázati rendszert, ami a végzést követő öt évben lehetővé teszi, hogy az ösztöndíjas egy általa megtalált partner segítségével, az Akadémia részfinanszírozásával mutassa be eredményeit. Emellett kipróbáljuk azt az évek óta szorgalmazott újítást is, hogy az eddigi anonim bírálók helyett tagozatonként felkért zsűrik

állítsák erősrendbe az adott művészeti ág pályázóit. Ettől a változástól egyfelől lényegesen nagyobb átláthatóságot várunk, másfelől kiegyensúlyozottabb döntést, mivel megfigyelhető volt, hogy az anonim bírálók eltérő „szigorral” pontozták az eléjük kerülő pályázatokat.

– Az MMA intézménycsaládjának tagjai (Pesti Vigadó, Műcsarnok, MMA Kiadó, MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet, Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ) egymástól eltérő szakmai profillal és múlttal rendelkező szervezetek. Az egyes intézményi célok és lehetőségek összehangolása nem kis feladatot ró a Titkárságra, főképp az orosz–ukrán háború kitörése óta. Milyen lényegi lépéseket tettek idén és terveznek a közeljövőben a fenntartathatóság és egyúttal a fejlesztések érdekében?

– Ha fenntarthatóság alatt az intézménycsalád költségvetési egyensúlyának fenntartását értjük, akkor mindenképp meg kell állapítani, hogy az elszabadult infláció és a rezsiárak drasztikus növekedése jelentős reálérték-csökkenést okoznak az Akadémia költségvetésében, amit a kormány az ország jelenlegi, igen nehéz gazdasági helyzetében aligha tud kipótolni. Számos indokolatlannak látszó szerződést felbonttunk, másokat kedvezőbb feltételekkel újrakötöttünk, a fűtési szezonban bezárásokkal és alacsonyabb hőmérséklet előírásával jelentősen csökkentettük a kiadásainkat. Az Elnökség iránymutatásának megfelelően arra törekszünk, hogy miközben számos területen szigorú takarékosági intézkedéseket hoztunk, addig a szakmai feladatokra és a támogatásokra fordítható összegekből ne faragjunk.

Továbbra is fontos fejlesztési célunk a Műcsarnok teljes rekonstrukciójának előkészítése, és az Építészeti Múzeum épületeire kiírandó újabb építészeti tervpályázat előkészítése. Eközben a Műcsarnok részleges rekonstrukciója is halad, valamint a felújított Walter Rózsi-villa átadása után hozzákezdünk a Városligeti fasori telken levő más, leromlott állagú épületek ideiglenes hasznosítását biztosító fejlesztésekhez.

– Az MMA nem csupán kulturális értékek létrehozója és őrzője. „Mecénási” szerepet is betölt számos művészeti program támogatásán keresztül. Hogyan látja az MMA támogatáspolitikáját, terveznek-e újítást e téren?

– A támogatási rendszer finomhangolásában – az elnökséggel és a Tagozatvezetők Egyeztető Fórumával (TEF) szorosan együttműködve – két szempontot kívánunk az eddiginél határozottabban érvényesíteni: egyrészt a profiltisztítás jegyében a kortárs magyar művészeti életre koncentráljuk az Akadémia erőforrásait, másrészt minden egyes formális, egyszemélyi döntés elé szeretnénk beiktatni egy olyan szakmai javaslat-tételi szakaszt, ahol a tisztséget viselő, illetve delegált akadémikusok véleményezik a kérelmeket. Fogasabb kérdés, hogy meg tudunk-e fogalmazni olyan konkrétabb irányelveket, amelyek támpontot nyújtanak a pályázatokat vagy egyedi kérelmeket véleményező bizottságoknak, testületeknek – és végső soron a döntéshozóknak. Erről jelenleg is folynak az egyeztetések. Még nagyobb körülmények között igényel annak tisztázása, hogy a többszereplős állami kulturális támogatási rendszerben mi lehet az MMA speciális, „testreszabott” szerepe, azaz melyek azok a tevékenységek, amiket kifejezetten az Akadémiának kell támogatnia, és mit hagyhatunk az Nemzeti Kulturális Alapra, a Petőfi Kulturális Ügynökségre, a Magyar Könyv Alapítványra, a Bethlen Gábor Alapítványra, az Új Európa Alapítványra vagy éppen a kulturális tárcára. Mivel ezek az intézmények a miénkhez képest többszörös források felett rendelkeznek, fontos megtalálnunk azt a „piaci rést”, ami kifejezetten az Akadémia portfóliója lehet a művészeti támogatások rendszerében.

– Az elmúlt évek egyik hiánypótló kezdeményezése volt a „Hagyatékból örökség” című projekt elindítása. Mit lehet tudni erről?

– A művészi hagyatékok megőrzése és feldolgozása igen fontos, ám az Akadémia eszközrendszerén és lehetőségein messze túlmutató feladat. Kétféle irányban igyekszünk eredményeket elérni. Egyrészt van

néhány olyan eset, ahol a család elkötelezett a hagyományok feldolgozásában, és ehhez az Akadémiától kért támogatást (Dargay-, Ittész-, Lovas-, Gyulai-, Szokolay-hagyatékok). Ezekből jó gyakorlatokat érdemes fejleszteni, majd a közös munka során felmerülő kihívásokra adott válaszokat megosztani hasonló helyzetben lévő művészcsaládokkal, örökösökkel. Ezekhez az egyéni kezdeményezésekhez kapcsolhatók kisebb, általában vidéki művészeti közgyűjtemények hagyománymentő projektjei, amelyekhez sok esetben szintén tőlünk várunk anyagi támogatást ebben a forráshiányos időszakban. A tapasztalatok konferenciákon összegezhetők. Ilyen volt például 2022 novemberében Solymosi-Tari Emőke tagozatvezető asszony szervezésében *A határon túli magyar művészeti és művészetelméleti hagyatékok kezelése* című tagozati rendezvény, aminek a folytatását is tervezzük.

A másik megállapítás, hogy a művészeti életművek és hagyatékok fizikai megőrzésének, tárolásának alternatívájaként meg kell oldani ezek digitális megőrkítését, feldolgozhatóvá, kutathatóvá tételét. Ezt a feladatot nyilvánvalóan akadémikusaink életműveivel kell kezdenünk, de kézenfekvő, hogy akár az ösztöndíjasaink munkásságának dokumentálásával is bővítsük e kört, illetve olyan nyílt adatbázist fejlesszünk, amibe távlatosan a Kárpát-medence más művészeti kincsei is feltölthetők lesznek. Erre hoztuk létre a Digitalizációs Központot új munkatársakkal, nagy teljesítményű szkennelőkkel, professzionális fényképezőgépekkel, és hamarosan kezdődik az adatbázis szoftverfejlesztése is. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy az akadémiai kezdeményezés csak úgynevezett pilotprojekt lehet: a kulturális tárca vagy a kormányzat tudna olyan szintű forrásokat biztosítani, és olyan intézményeket mozgósítani, amelyek bevonásával országos szinten megnyugtatóan rendezhetné ezt az égetően sürgető kérdéskört.

– *Melyek azok a titkársági – bővebben köztestületi – irányok és célok, amelyeket kiemelten fontosnak tart a következő egy-két esztendőben?*

– Ahogyan már több fórumon is megfogalmaztam: a főtítkár által irányított Titkárságnak biztosítania kell a szakszerű háttérmunkát és a költséghatékony működést a köztestületi döntések és feladatok megvalósítása érdekében. A főtítkár fontos feladata, hogy a különböző köztestületi grémiumokban – tagozatokban, bizottságokban és munkacsoportokban – megfogalmazódó elképzelések közül a konszenzusos támogatást élvező tervek reális formát öltsenek, és ezek megvalósításához külső támogatásokat, partnereket is megnyerjünk. Természetesen az Akadémia, a Titkárság és a főtítkár csak akkor tud megfelelni ezeknek a feladatoknak, ha a legfőbb irányító szerv – az elnökség – kiváló, tetterre kész tagokból áll. Nagy öröm számomra, hogy a jelenlegi Elnökséggel stratégiai távlatokban gondolkodva, konstruktívan tudunk együtt dolgozni. A következő év egyik legfontosabb kihívása, hogy a közgyűlés ismét olyan elnökséget válasszon, amelyben a művészi kiválóság mellett a fáradhatatlan közösségi feladatvállalás és a döntést igénylő összetett kérdések körültekintő mérlegelése dominál.

A regionalitás az MMA lelke

Interjú Kiss Jánossal,
a Magyar Művészeti Akadémia
alelnökével

■ – *A 2022-es esztendő a regionális építkezés előkészítésének időszaka volt a Magyar Művészeti Akadémián. Hogyan, mikor kezdődött ez a fontos folyamat?*

– A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) elnöksége a 2022 februári elnökségi ülésen – amikor már kissé csillapodott, de még tartott a koronavírus-járvány – áttekintette a következő két hónap tervezett akadémiai programjait. A rendkívüli élethelyzetben is feltűnt, hogy az előttünk álló harmincnyolc tervezett rendezvényből harminchét budapesti. Egyetlen kivétel akadt, egy nemzetközi program a Római Magyar Akadémián. Akkor tettem fel a kérdést: miért nem tervez az MMA vidéki programokat?

A vidék mindig is jelen volt valamilyen formában az MMA életében, de az említett februári programtervezet komoly egyensúlytalanságra mutatott rá: hiába él vidéken vagy kötődik a fővároson kívüli helyszínekhez az akadémikusok többsége, ha az Akadémia szervezeti működésében, programkínálatában ez nem mutatkozik meg. Az elnökség nagyon bölcsen felismerve és megvitatva a helyzet tarthatatlanságát megfogalmazta, hogy a Magyar Művészeti Akadémia a nemzet egészének az Akadémiája, a vidéki és a határon túli magyarság kulturális értékeinek, a kortárs magyar művészet egészének az őrzőbástyája és képviselője.

Ekkor ismertettem a régóta dédelgetett elképzelésemet, amely nem más, mint a Magyar Művészeti

Akadémia országos képviseletének megvalósítása az elődökhöz méltó módon és az általuk kijelölt utat járva. Köztudott volt, hogy az MMA-nak nincs anyagi erőforrása arra, hogy szerte az országban irodaépületeket vásároljon. Ezért az eredeti elképzelésem az volt, hogy a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával – annak meglévő regionális központjaira alapozva – kellene összefogni, s tőlük bérelni egy-egy irodát. Az MMA Társadalmi Tanácsadó Testületének februári ülésén Vizi E. Szilveszter, a testület elnöke megismerve e tervemet, s azt továbbgondolva felvetette, hogy a vidék felé nyitásban az MMA-nak partnere lehetne a Magyar Tudományos Akadémia (MTA), amelynek korábban ő töltötte be az elnöki tisztségét. Az MTA ugyanis működő regionális hálózattal rendelkezik, székházakat tart fenn, adott tehát a keret a két alkotmányos köztestület együttműködésére. Az intézményes együttműködés elindítását jelentősen segítette a két Akadémia – Vashegyi György, az MMA és Freund Tamás, az MTA – elnökének jó személyes kapcsolata, valamint Richly Gábor, az MMA és Kollár László Péter, az MTA főtítkárának kiváló munkakapcsolata.

Mindezen előzményeket követően megbízást kaptam az MMA Elnökségétől, közvetlenül Vashegyi György elnök úrtól, hogy – mint „ötletgazda” – álljak a regionális szervezés élére. A feladat fontosságát átérzve alelnökként vállaltam a delegált feladatot, ugyanakkor tisztában voltam azzal, hogy a regionális építkezés az egész Akadémia számára rendkívül komoly munkát jelent. A megvalósításhoz mindkét köztestület főtítkárának messzemenő segítségét megkaptam, az MTA-nál is mindenhol nyitott kapukra találtunk. Ahhoz, hogy 2022 végén elkezdődhessen a regionális építkezés, legkésőbb decemberben alá kellett írni a két Akadémiának az erről szóló stratégiai

megállapodást. Miután a többhetes intenzív előkészítő munka eredményeképpen 2022 őszén megszületett az MMA közgyűlésének jóváhagyása a regionális munkacsoportok létrehozásáról, az MMA és az MTA között lezajlott előkészítő tárgyalásokat követően 2022. december 14-én sor került a megállapodás megkötésére. A stratégiai együttműködés ünnepélyes aláírása, amelyre az MTA Széchenyi téri székházában került sor, a teljes magyar szellemi élet számára történelmi jelentőségű volt.

– *Miért nevezhető ez történelmi jelentőségű megállapodásnak?*

– A stratégiai szándéknyilatkozatról szóló megállapodás legfontosabb üzenete a magyar művészet és tudomány képviselői, illetve az egész magyar társadalom felé az, hogy a két Akadémia a nemzet érdekében összefog és közös célokat határoz meg. Ennek egyik leglátványosabb eredményeket felmutató példája, hogy az MTA öt regionális központjában – Debrecenben, Miskolcon, Pécsen, Szegeden és Veszprémben – az MTA területi bizottságainak infrastruktúráját a Magyar Művészeti Akadémia is igénybe veheti regionális munkacsoportok központjainak kiépítéséhez. Így az öt régióban egy-egy reprezentatív helyszínen közösen képviseljük a kultúrát, aminek óriási hatása, kisugárzása lehet. Nagyon büszke vagyok arra, hogy a Magyar Művészeti Akadémia példát tudott mutatni e gyors és hatékony regionális építkezéssel, s mindezt a koronavírus-járvány után, egy háborús helyzettel nehezített esztendőben tette. Nagyon hálás vagyok azoknak az akadémikusoknak, akik önkéntes feladatként vállalták, hogy munkát végeznek egy vagy két regionális munkacsoportban. Szerencsére nem lett igazuk azoknak, akik azt sugallták, hogy akadémikustársainkat nem lehet „hadra fogni” ebben a nehéz időszakban. Örülök, hogy nem

igazolódott be ez a félelem, megdőlt ez a pesszimis-
ta álláspont, és néhány hónap alatt létrejöhetett az
MMA regionális munkacsoporti hálózata. Ennek
megvalósítása sokak áldozatos és heroikus munká-
jának eredménye: végigjártuk az országot, a város-
vezetők, a megyei vezetők, a Magyar Tudományos
Akadémia helyi vezetői fogadtak bennünket, és min-
denütt segítőkre találtunk. Köszönet mindezért. Én
még mindig azt hiszem, hogy álmodom – de nem,
szerencsére mindez nem álom, az MMA regionális
hálózata tényleg valóra vált!

– Két olyan város is MMA regionális munkacsoporti
székhely lett, ahol az MTA-nak nincs helyi központja.

– Valóban, Győrben és Kecskeméten nincs bizott-
sági épülete a Magyar Tudományos Akadémiának,
de ebben a két városban is sikerült példamutató part-
nerséget kiépíteni. Győrről a Széchenyi István Egye-
tem képviselőjében Filep Bálint, az egyetem elnöke
ajánlotta fel, hogy a Magyar Művészeti Akadémia
győri regionális központjának irodája az intézmé-
nyükben működjön. Kecskeméten pedig Szemerey-
né Pataki Klaudia polgármester asszony segítségével
talált otthonra a helyi MMA-munkacsoport. Sok-
szor hallani, hogy lassú a bürokrácia, sok az admin-
isztráció – nos, az MMA regionális hálózatépítése
kapcsán ennek éppen az ellenkezőjét tapasztaltam.
Ha van egy erős akarat, egy szilárd elhatározás, s ha
megszületnek ehhez a szükséges, határozott dönté-
sek, akkor nincs lehetetlen. Külön öröm számomra,
hogy Győrben már a stratégiai megállapodást követő
napon, 2022. december 15-én megalakult az MMA
első regionális munkacsoportja, amelynek vezetőjé-
ül Hefter László üvegművészt, az MMA rendes tag-
ját választották meg.

– Miként látta, a vidéken, akár az Ön szűkebb régi-
ójában, Nyugat-Magyarországon élő és alkotó akadé-
mikusok részéről milyen fogadtatásra talált a regionális
építkezés?

– Őszintén meglepett és nagy örömmel töltött el
a nagy találkozások élménye. Az első, győri alakuló
ülésre érkező művészekről sorra kiderült: lehet, hogy
korábban már ismerték egymást, de ezúttal egy új, so-
kak számára inspiráló közegben akadémikustársuk új
arcát, új oldalát fedezhették fel. S mindez meghatott,
mert eszembe jutottak nagy elődeink – Makovecz
Imre, Fekete György –, akik már nem lehetnek közöt-
tünk. Arra gondoltam, most elégedetten mosolyognak
valahol fent, mert a regionális munkacsoportok révén
valójában visszatértünk a Kecse utcához. Az általuk
megálmodott összművészeti ág, a különböző művé-
szeti ágak párbeszéde tovább él, immár vidéken is.
Természetesen mindenki tisztában van azzal, hogy
a kilenc tagozat működése az Akadémia motorja,
a regionalitás pedig az MMA lelke. Ennek révén egy
más, új dimenzió született. Meggyőződésem, hogy ez
a regionális hálózatépítés az egyik legnagyobb fordú-
lópont az Akadémia történetében. Így ugyanis nem-
csak az akadémikusok közötti párbeszédre nyílik új
lehetőség, hanem a helyi, nem akadémikus művészek
felé is még nyitottabbá válik a közösségünk. Ígéretes
jövőt látok magunk előtt!

Közel hazához, otthonhoz, csoportlélekhez

Interjú Turi Attilával,
a Magyar Művészeti Akadémia
alelnökével

■ – Ha ki kellene emelnie a 2022-es évről szólva, az Ön
szemszögéből ítélve, a Magyar Művészeti Akadémia szá-
mára legfontosabb három eseményt vagy eredményt, mi
szerepelne a „dobogós helyeken”?

– Akadémiánk életében a 2022. év három kiemelten
fontos eseménye kétségtelenül a regionális szervezetek
megalakulása az év végén, amit Kiss János alelnöktár-
sam vett az irányítása alá; a Magyar Építészeti Központ
és Múzeum, a MÉM MDK épületegyüttesének fejlesz-
tése; harmadikként pedig az úgynevezett háromezrelé-
kes törvény előkészítése.

– Vegyük sorra ezeket! Miért fontos a Magyar Művé-
szeti Akadémia regionális, ha úgy tetszik, országos ter-
jeszkedése egy speciális szempontból: a Makovecz Imre-i
örökség folytatása tekintetében?

– Ha ebből a szempontból vizsgáljuk, akkor visz-
sza kell utalnunk Makovecz Imrének arra a mondásá-
ra, hogy „minél távolabb vagyok Budapesttől, annál
közelebb kerülök a hazához”. Súlyos mondat ez, nem
mennék bele annak elemzésébe, hogy minek a követ-
kezménye a főváros és a vidék arányának ez a furcsa
megbomlása. Az okokat ismerjük, de attól még létezik
az aránytalanság és az ebből fakadó lelki és szellemi fél-
oldalúság – ezt kezelnünk kell. Ha visszagondolunk az
elmúlt évszázadra, és megnézzük, honnan indult a ma-
gyar művészeti és szellemi élet számos nagy alkotója,
Csontvárytól Adyig, azt látjuk: egy bizonyos, a fővá-
rosból tekintve perifériális körből, jól behatárolható

középvárosokból, azok vonzáskörzetéből, a szellemi
élet megannyi centrumából. Ez a pezsgő világ főleg
a második világháború után kezdett elsorvadni. Ne-
künk, a Magyar Művészeti Akadémiának (MMA) kö-
telességünk ezt életben tartani, és segíteni a rene-
szánszát. Az csupán egyszerű strukturális kérdés,
hogy egy széles hatókörű – alkotmányos köztisztviselői
feladatkörrel létrejött – akadémiát megalapítani csak
a fővárosban, Budapesten lehet, ez működésének egyik
alapfeltétele. Tíz év alatt e köztisztviselőnek fölépült
a hierarchikus váza – és a hierarchia kifejezés hallatán
senki ne gondoljon rosszat: egészen egyszerűen a mű-
ködőképességnek vannak rendszerszerű megoldásai,
meg kell határozni, kinek mi a feladata, felelőssége, mi
és hogyan kapcsolódik egymáshoz; e hierarchikus váz
biztosítja, hogy a belső, tartalmi működés demokrá-
tikus maradjon. A váz egy erős törzs – hogy visz-
szautaljak Makovecz Imre kedvelt fametaforájára –,
s most kell megerősíteni azokat a gyökereket, amelyek
e fa stabilitását adják. Elérkezett az idő, amikor egy
olyan, horizontális hálózatot kell kiépíteni, amely ké-
pes föltérképezni a helyben lévő értékeket, amely meg
tudja szólítani a helyben működő embereket, a művé-
szet iránt érzékeny, befogadó és tenni akaró alkotókat.
Ez a regionális szervezetek feladata: hogy megszólítsák
őket, képet alkossanak arról, mit tudnak, mit szeretné-
nek, milyen körülményeik vannak, illetve milyen lehe-
tőségeket tudnak biztosítani számukra. A legfontosabb
feladat a megszólítás, és ezáltal egyfajta helyi kulturális
közélet elősegítése. A regionális szervezet elsősorban
nem arra való, hogy az MMA megmutatkozzon. Ter-
mészetesen ez is része a kulturális hálózat munkájának,
de nekünk számtalan lehetőségünk, csatornánk van
erre. Sokkal inkább azt kell felkutatnunk és felmutat-
nunk, hogy ott helyben milyen értékek léteznek. Mert
nincs magas és mély kultúra. A kultúra összekötő erő,
olyan, mint a habarcs a falban, amely összetartja és fallá
teszi a téglákat. A sok egymáson heverő téglá önmagá-
ban csak téglarakás. És önmagában a habarcs semmit
sem ér. A kettő együtt adja a fal szilárdságát. S kicsit
továbbvive a metaforát: a fal stabilitása nemcsak az
anyagok harmonikus egységének köszönhető, hanem
az alkotó közösség lelkiületének is, az tartja egyben, az
tartja fenn.

Nem akarom túlzottan misztifikálni a regionalitás
kérdését; egészen egyszerűen alkalmasnak kell lennie
ennek a hálózatnak arra, hogy befogadjon gondolato-
kat, eszméket, s újak teremjenek belőlük. Ez az a közeg,
amelyben alkotnunk kell, és ez az a közeg, amelyet
szeretettel kezelnünk kell. A szeretet nem valamifajta
magazinos érzélgősség. A szeretet megismerő erő –
mondta Makovecz Imre. Aki szeretettel fordul a vilá-
g, és így nem csak a társai, hanem minden felé, az egya-
ránt képes látni az építést és a romlást, de még a leépü-
lésben is fel tudja ismerni az igazi tartalmat, amellyel
a kellő pillanatban a megfelelő társakkal, közös aka-
rattal újra emelkedő pályájára állíthat egy történetet.
A szikrát, ha tetszik, az istenit kell látni és megragadni,
nem a romlandót. Ugyanakkor tudni kell, hogy az ár-
nyék mindenhol jelen van és hat, de nem szabad, hogy
ez keserűségként áthassa a lelkiületünket.

– A 2022-es év fontos eseményei között másodikként
az építészeti múzeum és központ, a MÉM MDK épület-
együttes fejlesztését említette. Miért?

– A 2022-ben megnyílt Walter Rózsi-villa előképe
kíván lenni a Magyar Építészeti Központ és Múzeum
teljes épületegyüttesének, amelynek összetett fela-
datot kell ellátnia. Ennek legpopulárisabb része egy
múzeum. Úgy gondolom, hogy ebben a múzeumban
nem pusztán az építészet elemeit kell bemutatni. Ki-
állíthatunk oszlopfőket, faragványokat, egyéb szűken
vett építészeti tárgyakat, érdekes terveket, de az a szak-
mán kívül kevesek érdeklődésére tarthat majd számot.
Ugyanakkor az építés, a lakhatás – akár heideggeri,
akár scrutoni értelemben, tehát az otthonosság, a klasz-
szikus oikosz megteremtésének igénye – mindany-
nyunk legbensős tulajdonsága. Azáltal, hogy emberré
lettünk, elvesztettünk bizonyos képességeket. Nem
tudunk vackot ásni, fészket építeni magunknak, ezért
laknunk kell valahol. A lakhatás, az öltözködés és az
étkezés az ember három alapszükséglete. Ezek közül
az egyik az építészet felségterülete. Tehát az építészet
egy alapszükségletet is kielégítő művészet. Nekünk
a lakhatás teljes spektrumát kell fölmutatnunk egy
múzeumban. Az már speciális magyar helyzet, szociá-
lis szituáció, hogy míg más országokban a lakhatás
kérdését vagy állami, vagy befektetői szinten kezelik
– a szomszédos Ausztriában például hihetetlenül profi
lakásszövetkezetekkel –, és a magánépítkezés tulaj-
donképpen az úri huncutság kategóriájába tartozik,
tehát a gazdagok kiváltsága, addig Magyarországon ez
nem így van. Mi itthon kényszerépítkezők vagyunk,
és az állam ezt a maga módján különböző juttatások-
kal, családi otthonteremtési kedvezménnyel, adózási
egyszerűsítésekkel igyekszik támogatni. De az állam
hallgatólagosan azt képviseli: a magyar egy kalákázó
nemzet, tehát építs magadnak otthon! Csakhogy a ka-
láka már a múlté. Ez volt a legprofesszionálisabb önsza-
bályozó szociális rendszer, hiszen ha valaki megháza-
sodott, akkor összeállt a falu, és fölépítette a házat, amit
ő egy életen keresztül fizetett vissza kétkezi munkával,
ameddig csak bírta fizikailag. A legjobb szociális alapú
kölcson volt ez, amelynek ma nincs párja. Nekünk be
kell tudnunk mutatni ezt az egyedi magyar lakhatást
is. Véleményem szerint egy építészeti múzeummal
nem bennünket, építészeket, s nem is okvetlenül a mű-
vészeket kell megszólítanunk, hanem a közösséget, az
érintett emberek csoportját. Természetesen fontos az
egymásra hatás, egymás inspirálása, ezt is be kell fo-
gadnia a múzeumnak, ahogyan az emberek igényeit is,
ami lehet, hogy nem magas művészet, de ott van benne
a művészet csírája. Meg kell tudnunk értetni velük pél-
dául azt, hogy mi a tér. El kellene tudnunk magyarázni.
Szeretnénk ezért létrehozni egy olyan „spaceboxot”,
amely a mai technikával alkalmas arra, hogy bemutassa
a tér fogalmát és valóságát. Mozgatható falakat, mozgó,
esetleg hajlítható mennyezetet kell készítenünk, hatá-
sos vetített képekkel. S ha ehhez még a zenétől kezdve
akár az illatokon át egyéb élményeket is hozzá tudunk
kapcsolni, akkor egy iskolás csoportnak egy tízperces
műsor keretében szinte szavak nélkül elmagyarázhat-
juk, hogy mi a különbség a római, a román és a gótikus

építészet között: a falak tágulnak, a mennyezet egyre magasabbá válik, a tér egyre világosabb. A gregoriánból másfajta zene lesz. Nem kellenek a szavak – ott van a gyerekek szeme előtt ötszáz év építészettörténete. De alkalmas lehet ez a megoldás arra is, hogy nagyobb beruházásoknál szituációkat modellezzünk, így segítve a döntéshozókat.

Az építészeti múzeum befogadó intézmény is kíván lenni, összművészeti kiállítási programjában és fizikai valóságában egyaránt. Azt szeretném, ha helyet, irodákat és lehetőséget tudnánk adni mindazoknak a művészeti szervezeteknek, amelyek jelenleg még méltatlan körülmények között élnek az életüket.

Szeretném, ha ez a most még tervezés alatt álló múzeum a közösségépítés tere is lenne. 1981-ben szerveztük meg az első építőtáborot Makovecz Imre szárnyai alatt, segítségével és inspirálására, s azóta is rendszeresen rendezünk ilyen programokat. Miről szólnak ezek a táborok? A közösségépítésről. E szellemiséget szem előtt tartva azt szeretném, ha májustól szeptemberig a múzeumi nyílt területen, egy szép parkban, amit be lehet járni, ahol sétálni lehet, tehát olyan, mint egy kis liget, építőtáborok lennének: fafaragó táborok, kőfaragó táborok, bármilyen alkotótáborok és előadóművészeti események, amelyek bepillantást engednek az embereknek a műhelytitkokba. Egy olyan hely lenne ez, ahová oda lehet menni, mondjuk, egy kéthetes tábor minden második, harmadik napján, és megnézni, hol tartanak a résztvevők, mi minden készül. Ahol vannak zenei koncertek, próbák, hangolások, bármi, ami behívja az embereket. Ilyen lenne az építészeti múzeum, a befogadó művészet múzeuma – ennek a sikerén dolgozunk. 2022-ben előkészítettük az ehhez szükséges pályázatot.

– *A harmadik nagy kérdéskör az úgynevezett háromezrelékes törvény előkészítése. Mit takar ez pontosan?*

– A törvénytervezet megfogalmazza, hogy az állami beruházások által létrejövő épületek közforgalmú, bejárható, tehát publikus tereiben – ideértve például egy iskola auláját is – a beruházás összértékének három ezrelékéből nem kizárólag, de elsősorban kortárs képző- és iparművészeti alkotásokat kell megvalósítani. Meggyőződésem, hogy ez egy nagyon fontos lépés. Makovecz Imre a családi házakkal kapcsolatban mondta el azt, ami igazából kiterjeszthető általában minden épületre, hogy egy otthon lényege a mindent átható hangulat. És ez nem kifejezhető, nem elmondható – ezért építész. S e hangulat megteremtéséhez járulhatnak hozzá a kortárs művészeti alkotások.

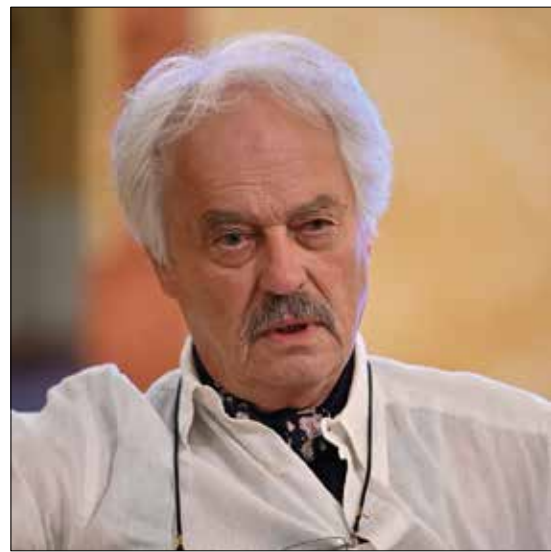
A Magyar Művészeti Akadémiának fontos szerepe volt e törvény előkészítésében, de az elfogadása után a végrehajtásában is részt kell vennie. Itt nem csak az ítéskedésre, nem csak a minőségbiztosításra gondolok. Az MMA feladatai közé kell tartoznia e törvény kapcsán az úgynevezett nyomonkövetésnek is: segítenünk kell abban, hogy a művészek, akik nem az építőiparban szocializálódtak, eligazodjanak a beruházások világában. Megértsek például azt, hogy egy műalkotásra kínált ötmillió szerződés esetében miért kér a kivitelező jótéjesítési garanciát. Ha nem készítjük fel őket, akkor sokan lemondhatnak arról, hogy

részt vegyenek ebben a munkában, mert ez idegen és ismeretlen terep számukra. Kell tehát a segítség, a közvetítés, kell egy olyan szereplő, aki magára vállalja ezt a mediációt. Ez nem az Akadémia szervezete, sokkal inkább az építető, az Építési és Közlekedési Minisztérium szervezeti egysége, de kell hozzá az MMA által koordinált művészeti tanácsadás.

Szerepet kell vállalnunk egy olyan online felület működtetésében, amely bemutat alkotókat és kortárs művészeti jó példákat. Együtt kell működnünk ebben a különböző művészeti szervezetekkel, galériákkal, hogy tapasztalataikkal egy működőképes, a művészi alkotásokat támogató kulturális rendszer, hálózat alakuljon ki. Jelentős szerepük lehet ebben a regionális csoportoknak. Hiszen ha, mondjuk, Nyíregyházán épül egy óvoda, amelybe például négy millió forint értékben kerülhet műalkotás, hasznos lenne, ha egy helyi művész tudná azt megvalósítani, mert akkor az ott lakók szemében az „a mienk”. És ez a mienk-érzés, ez a legfontosabb. Ez a csoportlélek kifejezése, amikor nem az enyémről és a tiédéről beszélünk, hanem immár a mienkről. Mindebben az Akadémiáknak kell segítséget nyújtania.

– *Az utolsó – de talán a legfontosabb – kérdés, miben látja a Makovecz Imre-i, akadémiai örökség lényegét, úgy is mint a mester tanítványa, munkatársa, s mint akadémikus?*

A válaszhoz segítségre van szükségem, ez pedig egy skiccpauszon fennmaradt széljegyzet Makovecz Imrétől: „Működésünk tartalma: maga a népszellem reprezentációja, léte és megnyilatkozása... A láthatár és a szülőföld ... kitágul. Kassától Zentaig él és fog élni egy fényháló, mely erővel bizalommal, reménnyel tölti fel a Kárpát-medence területét. Azzal a barátságos, vitélő egyenes és elegáns szellemmel, mely létezésünk lényege.” Akadémiánk lényege a népszellem létének biztosítása a saját területünkön, melyet a megillető eleganciával kell biztosítanunk. Ez egy többrétegű struktúra. Benne van akadémikusaink, köztestületi tagságunk és ösztöndíjasaink, a regionális szervezeteinkhez csatlakozók szellemileg egymást átható köre, személyes és csoportos alkotások, közösségi tettek, üzenetek, példák sora. Akadémiánk egyik lényeges tevékenysége és irányultsága a megszólítás, mely ugyanolyan intenzitással szól befelé, mint szervezetünkön kívül eső, de egy, közös szellemiséggel áthatott társaink, csoportok felé. Az együttműködés, az inspirálás, a szabad szellemi élet biztosítása, az értékek felmutatása, az alkotás körülményeinek segítése azok a tevékenységek, melyekben a makoveczy szellemiség tetten érhető, s melyekben a jövőben is hatnia kell. Ennek érdekében erősíteni kell belső párbeszédünket például egy, a társadalmi szervezet idejéből ismerős akadémiai klub – a köztestületi szerepből fakadóan más struktúrájú – revitalizációjával. Jobban kell működtetnünk a különböző ösztöndíjak rendszerét, hogy a kulturális életben hatékony impulzusok jelenhessenek meg általa. S igen, a mai világban megkerülhetetlen a virtuális jelenlét, melynek tartalmas, de megszólító formájával kell jelen lennünk a különböző felületeken.

Egyensúly és egyenlőség

Interjú Sára Ernővel, a Magyar Művészeti Akadémia Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozatának vezetőjével

■ – *Egy Önről készült portréfilmben azt mondta, hogy a munkássága során mindig igyekszik megérteni a feladatot, amit kap, azután pedig vizuális jellel alakítani ezt az elképzelést. Amikor a Magyar Művészeti Akadémia Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozatának vezetőjévé választották, egyből sikerült megértenie, mit is kell majd tennie? Vagy azért erre is fel kellett készülnie, akár csak a művészeti alkotásaira?*

– Általánosan igaz, hogy egy iparművésznek nagyon jól kell értenie a rábízott feladatot. Ez a megbízatás egyszer már felmerült velem kapcsolatban, méghozzá 2017-ben, Simon Károly halála után, de akkoriban éppen több feladatot is kaptam. 2022-ben így már nem ért teljesen váratlanul a felkérés, és a korábbi évek során számos alkalmam volt felkészülni rá. Öt évig kollégiumvezető voltam a Nemzeti Kulturális Alapnál, közel tíz éven át vezettem a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete Iparművészeti Tagozatát, tehát nem volt idegen számomra ez a munka, már nem igényelt különösebb felkészülést. Abból a szempontból azonban tartalmazott kihívást, hogy roppant sok, mondhatni egyre több műfaj tartozik az iparművészet és a tervezőművészet fogalomkörébe.

– *Milyen a kapcsolat, az információáramlás a tagozatok között?*

– A kapcsolattartásnak nincs általánosnak mondható gyakorlata, csak baráti, kollegiális találkozások léteznek a különböző tagozatok tagjai között. Azért

is nehéz ennek a szervezése, mert néha még a tagozaton belül is nagy fegyelmet igényel a napirend szerinti haladás. Nagy könnyebbséget jelent azonban, hogy létrejött az Akadémiai Klub, ahol a tagozati üléseket követően vagy a köztestületi tagokkal együtt lebonyolított ülések után kötetlenül megbeszélhetjük a közös ügyeinket, problémáinkat.

– *Mik voltak a tagozattal kapcsolatos konkrét tervei?*

– Tagozatvezetőként fő feladatomban azt tűztem magam elé, hogy igyekezzek a különböző műfajok között egyensúlyt teremteni, prioritások nélkül. Egyik sem lehet ugyanis fontosabb a másiknál. Persze létszám tekintetében a műfajok tagi képviselete terén voltak, vannak különbségek, de így is mindent megteszek az egyensúly biztosításáért. Sajnos három formatervező, egy öltözőtervező és egy keramikus akadémikust veszítettünk el a közelmúltban. Megüresedett helyüket természetesen be kellett tölteni, mert például formatervező így összesen kettő maradt a tagozatban. A másik, kiemelten fontos feladatomban tartom, hogy a bruttó húszmillió forintos költségvetési keretünket arányosan és igazságosan használjuk fel a műfajok támogatásánál. A különböző művészeti ágaknak számos programjuk van, és közülük néhány igen költséges. A harmadik nagy kihívást pedig a tervezőművészeti területen alkotó, megfelelő díjazással rendelkező, például formatervező vagy bútortervező kollégák felkutatása és megtalálása jelenti. Az erkölcsi megbecsülés terén ugyanis egyes művészeti ágakat valamiért elkerülnek a díjak, amelyeket sokszor inkább az ismertebb, divatosabb, népszerűbb szakterületeken, például a színművészet terén osztanak ki gyakrabban, míg a tervezőműfajokban nagyon sok az aszketikus munka, ami kevésbé kerül a közvélemény látóterébe. Pedig éppen ezek a formatervezett, minőségi tárgyak hordozzák a „hozzáadott értékeket”, ezek tudnak adott esetben hozzájárulni valamennyire a gazdasághoz, és nem csak vinni a pénzt.

– *Hogyan értékeli a 2022-es évet a tagozat szempontjából?*

– Elsőként a II. Ipar- és Tervezőművészeti Nemzeti Szalont kell megemlítenem, amit ötvenente rendeznek meg, és amelyben minden professzionális művésznek joga van részt venni. Természetesen zsűrizni, szelektálni kell bizonyos szempontok, például a fizikai befogadóképesség alapján. Éppen ez utóbbi okán rendeztünk 2017-ben virtuális kiállítást is, hogy minél több művész megmutathassa magát. A 2022-es rendezvény azonban – véleményem szerint – egy túlságosan megszürt kurátori kiállítás szintjére mérséklődött, és némi vihart kavart a szakmában a válogatás minősége is. A magam részéről megpróbáltam kimaradni ebből a vitából, mert a 2017-es Nemzeti Szalont Scherer Józseffel együtt én szerveztem, és nem akartam, hogy azt mondják, „savnnyú a szőlő”. Meglátásom szerint elsősorban a Nemzeti Szalon műfajának értelmezésével volt gond. Az iparművészet tulajdonképpen a mindennapok művészete. Része lehet akár egy újonnan tervezett buszmegálló, amit a járókelők naponta használnak, sokszor észre sem véve annak tervezési értékeit, vagy egy kávécsésze, amiből minden reggel elfogyasztjuk a kávénkat,

hiszen végeredményben azt is megtervezte valaki. Úgy érzem, a II. Ipar- és Tervezőművészeti Szalonnak ezt nem sikerült a középpontba helyeznie.

Voltak azonban egyértelmű sikereink is 2022-ben. Februárban mutattuk be például az MMA Kiadó hat- hatós közreműködésével készült, művészekről szóló könyveinket. Tagozatunk elindított egy egységes formátumú és szerkezetű kismonográfia-sorozatot, amelynek talán az egyharmadáig jutottunk el. Sok kihívással kell szembenéznünk ebben a munkában, igen nehéz megfelelő szerzőket találnunk. Születtek nagyon sikeres egyedi könyveink is. Nyolcvanadik születésnapja alkalmából tavasszal megrendeztük Geszler Mária és meghívott barátai kiállítását a Pesti Vigadóban. Kitűnően sikerült, kiemelkedően nagy volt a látogatottság.

A szintén nyolcvanadik életévébe lépett bőrművész, Molnár Imre életműkiállítása is remek volt ugyanitt. A Gödöllői Iparművészeti Műhely a nyár folyamán a támogatásunkkal rendhagyó kiállítást szervezett, amire ötvenhat professzionális képző- és iparművész ajánlotta fel alkotásait. Az általunk támogatott program keretében a műhely épületének felújítására gyűjtöttek. Feltétlenül említésre méltó még a covid-járvány miatt 2022-re tolódott *Fiber Art & Fine Art – Elemi szál a képzőművészetben* című kiállításunk is, amelynek keretében a Lódz-i Strzemiński Képzőművészeti Akadémia Design Intézete Textil és Print Karának oktatói és növendékei mutakozhattak be. A tárlathoz kapcsolódóan érdemi diskurzus alakult ki a magyar és a lengyel művészek között. Tagozati támogatással jött létre *A forma evolúciója és revolúciója* című kiállítás is a Műegyetem Rajz Galériájában. Tagozatunk életében természetesen volt még számos ünnepi pillanat, amikor például életűtdíjakat, okleveleket adtunk át, pályázatnyerteseket hirdettünk, vagy éppen a tagozat saját díját ítéltük oda valakinek. Itt is törekedtünk a művészeti ágak közötti egyensúly fenntartására. Ha egy-egy évben néha akad is eltolódás valamelyik műfaj javára vagy éppen kárára, a következőben igyekszünk kompenzálni azt.

– *Mit a helyzet az utánpótlás terén? Hogyan vélekedik az ösztöndíjrendszerről?*

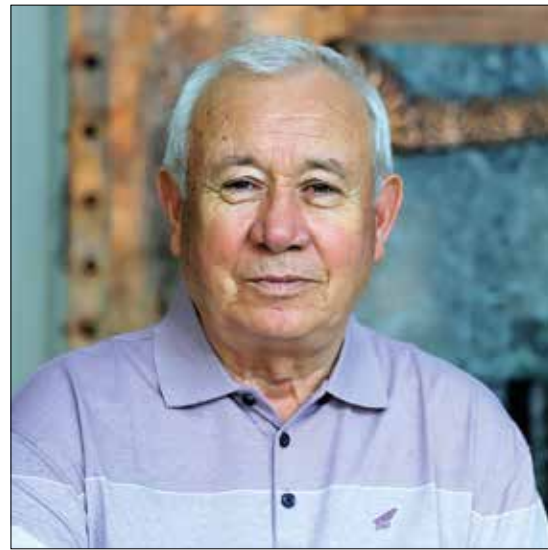
– Az ösztöndíjak elbírálásában a kezdetek óta részt veszek. Az akadémikusoknak egyébként is kötelességük közreműködni ebben. Korábban ez egy rendkívül bonyolult rendszer volt, de néha még ma is nagyon nehéz megítélni, hogy két teljesen különböző művész közül melyik a „jobb”. Az elbírálás azelőtt vakon történt, és nem lehetett tudni, hogy kit milyen művészeti ág képviselője bírált el éppen. Nemegyszer előfordult, hogy a bírácoknak négy-ötszáz emberből kellett százra csökkenteniük a bent maradók létszámát. Összművészetről lévén szó, a pályázók között voltak zenészek, irodalmárok, népművészek, képzőművészek, iparművészek, tehát számos területről érkeztek a jelöltek. A pályázatot elnyert fiataloknak negyedéves beszámolási kötelezettségük van. Ezt a munkát elődöm, Szenes István végezte és végzi nagy empátiával. Valós képet pedig leginkább a beszámoló kiállítások adtak az ifjú művészekről. Itt derült ki, hogy komoly produktumokat tettek le az asztalra. Figyelemmel kísérjük pályázóinkat a továbbiakban is, nem engedjük el a kezüket. Meg is hívtuk őket egy tagozati ülés utáni beszélgetésre. Érzékelhető, hogy egyre nagyobb a rangja ennek az ösztöndíjrendszernek. Anyagilag is érezhető már a súlya, és komoly közösségalkotó ereje is van annak, hogy a pályázat nyertesei megismerik egymást, meghallgatják egymás negyedéves beszámolóit.

– *Mennyire sikerült a tagozatnak a határon túlra is „terjeszkednie”?*

– Sajnos, csak egyetlenegy külhoni tagunk van, a Nagyváradon élő Jakobovits Márta keramikusművész. A covid-járvány külön megnehezítette az előrelépést e téren. Sokat gondolkozunk azon, hogyan tudnánk jobban bevonni a tevékenységünkbe határon túli honfitársainkat, vagy éppen meghívni az ottani fiatalokat kiállításainkra, biennáléokra. Az a tapasztalat, hogy az ott kiképzett szakembereket úgymond felszívja a saját országuk piaca. Ezt a helyzetet megörökölttem. Majd a jövő dönti el, hogy tudunk-e változtatni ezen, és kik kerülnek a látóterünkbe.

– *Mi a 2022-es esztendő fő tanulsága az Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozat életében?*

– Rendhagyó évet zártunk, mert az első felében még erősen érezhető volt a pandémia hatása, aztán a nyáron mindenki szétszéledt szabadságra. Összel kicsit sikerült mindent visszatérlni a szokásos mederbe, és újra a kötelezettségeinkre koncentrálni. Fontos jobban odafigyelnünk arra, hogy a felterjesztések, javaslatok mindig megfelelően és jól megalapozottak, megindokoltak legyenek. Talán azt is sikerült tudatosítanunk, hogy ez a Magyar Művészeti Akadémia, vegyük komolyabban ennek súlyát. Sokan vagyunk és egyenlők. Toleránsabbaknak és figyelmesebbeknek kell lennünk a többi szakterülettel is. Még jobban törekednünk kell az egyenlőség megtartására, tehát ha egyik-másik területre nem jutott annyi támogatás, akkor azt oldjuk meg a következő évben! Ezek a műfajok, szakmák egyenrangúak, és egy közös horizonton kell elhelyeznünk őket. A jövőben is ezt tekintem kiemelt feladatunknak.

Még nagyobb egyetértésben tegyük a dolgunkat a magyar kultúráért

Beszélgetés Vári Fábián Lászlóval, az MMA Irodalmi Tagozatának vezetőjével

■ – *Mit gondol, milyen volt a Magyar Művészeti Akadémia 2022-es éve?*

– Az éértékelés, a szempontok sokaságát tekintve, a nehezebb műfajok közül való, és sohasem lehet teljesen objektív. Abban mégis egyetérthetünk, hogy a 2022-es esztendő a Magyar Művészeti Akadémiának (MMA) és az egész Kárpát-medencei magyarságnak politikai és gazdasági tekintetben is összetett volt és nehéz. Alig ért véget az életünket felbolygató és átrendező világjárvány, máris jött a következő „meteor”, a háború. Sok mindent át kellett gondolnunk, vissza kellett fognunk magunkat tervezett rendezvények tekintetében és az elkerülhetetlen anyagi-energetikai megszorítások miatt is. S ne feledjük, hogy a háborúpárti nyugat részéről ránk nehezedő ideológiai nyomás is rengeteg kárt okozott, ugyanis választás elé állította, megosztotta a társadalmat. Mivel a Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata mellett a kárpátaljai magyarságot is képviselem, fájdalommal tapasztalom, hogy a háború hatására újabb népességfogyás sújtja szülőföldemet. Nagy kérdés, hogy ha majd egyszer vége lesz ennek az örületnek, visszatérnek-e, s elegenden térnek-e vissza az elvándoroltak egy viszonylag normális újrakezdéshez. Minden azon múlik, hogy geopolitikai tekintetben hogyan rendeződnek át Ukrajna régiói, és a kárpátaljai magyarság milyen demográfiai környezetben, milyen politikai és gazdasági kilátásokkal folytathatja az életét.

– *Mit tehetnek ebben a helyzetben az írók, költők?*

– Ismerjük a klasszikus eredetű szállóigét: Háborúban hallgatnak a múzsák. Valamikor igaz is lehetett, de mai helyzetünkben én ennek az ellenkezőjét állítom. A múzsák hallgathatnak, rejtőzködhethetnek, de akik általuk szólnak, nem foghatják be a szájukat. Sokan vannak, akik szomjazva lesik a szavukat, ezért beszélni kell a problémákról, a nemzetet sújtó gondokról. Folyóiratunk, a kárpátaljai *Együtt* szerzői szinte kizárólag a háborúról szóló írásokat küldenek közlésre, miközben ezt senki sem várja el tőlük. Ugyanakkor határozottan állítom, hogy véleményt csak politikai állásfoglalás nélkül, kimondottan békepártiként lehet hangoztatni. S nem azért, mert a költő irhája értékesebb másokénál. Sokkal inkább azért, mert nem szabad tovább osztani az amúgy is széthúzó társadalmat. De ahogyan az ország politikai semlegességének, helyesebben békepártiságának megtartása is rengeteg gazdasági áldozattal jár, úgy a béke melletti kulturális-szellemi helytállás sem könnyű. Azt, hogy egymással ellentétes ideológiák csapnak össze, mindenki látja, de hogy csak embe-reletek százezrei árán lehet megvívni ezt a rettenetes háborút, az sokak számára fájó és elfogadhatatlan, mert azt is tudjuk, hogy felelős diplomáciai hozzáállással mindennek elejét lehetett volna venni.

– *Ebben a rendkívüli évben hogyan látta a tagozata működését?*

– Az eddig elmondottak ellenére a Magyar Művészeti Akadémián 2022-ben is folyt a munka, s én tagozatvezetőként azt mondhatom, hogy elsősorban azokat a programokat vittük tovább, amelyek már régóta beágyazódtak a hagyományba. Az Élőfolyóirat-sorozat rendhagyó lapbemutatóira gondolok és az Irodalmi Gálák tavaszi és őszi, kerek évfordulós kollégáinkat köszöntő műsoraira. Minden ilyen alkalom jól átgondoltan szerkesztett, színvonalas művészi előadásokkal illusztrált rendezvény, melyeket a tagozat tag-sága mellett a városi közönség is egyre inkább kedvel. Megjegyzem, hogy az Élőfolyóirat-sorozatunk témái hagyományos irodalmi folyóiratok bemutatásán túl jeles irodalmi évfordulók méltatásai vagy kiváló kortárs művek bemutatói is lehetnek. 2022-ben a százhuszonöt éve született Hamvas Bélára és Veres Péterre emlékeztünk, majd a százhusz éve született Illyés Gyulára. Hamvas Béla kapcsán érdemes felidéznünk *A bor filozófiája* című halhatatlan értékű esszé Rátóti Zoltán által előadott részleteit, amelyeket Huzella Péter bordalai tettek színesebbé. Veres Péter írói és emberi kiválóságát a Mezey Katalin által vezetett pódiumbeszélgetés mozzanatai idézték meg. Illyés Gyula szellemi nagyságáról, magyarságtudatunk újjáépítéséről Medvigy Endre irodalomtörténész értékelései és az elhangzott Illyés-alkotások alapján kaphattunk maradandó képet. Itt kell elmondanunk, hogy a közreműködő előadóművészek, zeneművészek tudásuk legjavát adják ezeken a műsorokon.

Nem túlzok azonban, ha azt állítom, hogy sikeres rendezvényeink között mégis a Tamási Áronra való, az egész Kárpát-medencére kiterjedő megemlékezés-sorozat vitte a prímet. Az MMA tavasztól őszig tartó kerítéskiállítás, az Irodalmi Tagozat Lakiteleken

megszervezett tematikus konferenciája, a farkaslakai emlékezés-sorozat ezeket mozgató meg. Kétségtelen, hogy Tamási Áron hazáról, szülőföldről szóló tanítása beágyazódott minden magyar ember szívébe, s az idő előrehaladtával egyre időszerűbb.

Azt is nagy meglepéssel tapasztaljuk, hogy a közönség egyre inkább kedveli ezeket a programokat. Már nem meglepő, ha nyolcvan-száz ember is megjelenik abban a közepes méretű tanácsteremben, ahol a rendezvényeink nagy részét tartjuk. A Pesti Vigadó dísztermében rendezett Irodalmi Gálakon pedig kétszáz érdeklődőt is számoltunk már egy-egy jeles eseményen. Fontosnak tartom, hogy korábbi tagozatvezetőnk, Mezey Katalin tapasztalatával, gyakorlati tudásával továbbra is tevékeny szerepet vállal a munkában, s együtt mindezt még színvonalasabban tudjuk lebonyolítani.

– *Mi az Irodalmi Tagozat erőssége?*

– Legfőbb erőssége egyértelműen a jelentős életműveket magáénak mondható, magasan díjazott tagság. Ha az elődökre – Gyurkovics Tiborra, Hubay Miklósrá, Kányádi Sándorra, Lászlóffy Aladárra, Nagy Gáspárra, Jókai Annára, Makkai Ádámra, Utassy Józsefre, Oláh Jánosra, Farkas Árpádra – gondolok, látjuk, a névsor fénye kifogástalan, van kikhez igazodnunk az emberi értékek, nagyságok és a lezárt életművek tekintetében is. De élő tagjainkra, a köztünk járó nemzet művészeire is felnézhetünk, így a tagozathoz újabban csatlakozott Bodor Ádámra és Szakonyi Károlyra. Akadémikusaink már nem saját karrierjüket építgetik, hanem sokkal inkább az Akadémián kívüli, ugyanakkor jelentős életművekkel bíró kollégáik pályáját egyengetik az MMA által létrehozott díjakkal, a fiatalabbakét hosszabb lejáratú ösztöndíjprogramokkal. Egyes díjak, ösztöndíjak kérdésében a tagozat maga dönt, az elnökség és a közgyűlés pedig jóváhagy. Azt tapasztaljuk, hogy viszonylag nagy egyetértésben születnek meg ezek a döntések, s ennek egyik előfeltétele a jelölésben való egyetértés.

A tagozati gyűlések a sűrű napirend mellett nem sok lehetőséget kínálnak a barátságos társalgásokra, bár székházunk művészklubja az oldottabb hangú beszélgetéseknek is helyszíne lehet. De ennél emlékezetesebb és színesebb alkalmat jelentenek az évente egyszer vagy kétszer megrendezett tanulmányi kirándulások, kihelyezett tagozati ülések, amelyek általában részét képezik a rendes éves programunknak. Igaz, 2022-ben az imént sorolt okok miatt ezek kimaradtak az életünkéből, de hamarosan pótoljuk őket, amint lehet.

– *A tavalyi év abból a szempontból is fontos volt, hogy Önt akkor választották meg tagozatvezetőnek.*

– Igen, ez 2022 márciusában történt, és áprilistól látom el a feladataimat, három éven át.

– *Tagozatvezetőként mit tart a legfontosabb célkitűzésnek ebben a munkában?*

– Elsősorban a kölcsönös bizalom kialakítását és fenntartását a tagozaton belül, illetve a tagozati munkát segítő osztályvezetőkkel, munkatársakkal. Lényegesnek tartom azt is, hogy tagjaink az alkotómunka mellett részt vegyenek az MMA, a kulturális

minisztérium és a Petőfi Irodalmi Múzeum által létrehozott különböző szakmai kuratóriumok és bizottságok munkájában, s ott jó döntéseket hozzanak. Ugyancsak fontosnak és jónak tartom, hogy a tagozat nemcsak bővül, hanem fiatalodik is. Ez is feltétele szellemi képességeink további épülésének, tagjaink újabb szakmai sikereinek. Ezáltal láthatóan gazdagodik, színesedik, szemléletében frissül a kortárs magyar irodalom tárháza. Bízom benne, hogy ennek tudatában a tagozat még inkább összekovácsolódik, s a továbbiakban még nagyobb egyetértésben tehetjük a dolgunkat a magyar kultúráért.

– *Az Irodalmi Tagozat a következő nemzedékekre is figyelni tud, lehetősége van arra, hogy a legtehetségesebbeket ösztöndíjjal támogassa egy-egy évre. Ebben az évben Berta Zsolt, Kollarits Krisztina, Mirtse Zsuzsa és Payer Imre kapott művészeti ösztöndíjat.*

– Azok a fiatalabb alkotók, akik ilyen módon a figyelem előterébe kerülnek, tagozati döntés által nyerhetik el az ösztöndíjat. A jelöléseket a tagozat tagjai teszik, mivel sokak látóköriében ott vannak a fiatalabb pályatársak, s nagyjából azt is látjuk, hogy ki milyen munkát végez. Minden esetben titkos szavazás dönti el, hogy kik nyerhetnek támogatást. Én azt hiszem, hogy mindegyikük esetében a lehető legjobb döntés születik, s ennek előbb-utóbb beérkezik a termése.

– *Hogyan hat az Irodalmi Tagozatra az, hogy az Akadémia komoly lépéseket tett a regionalitás irányába?*

– Mindenképpen nagy lépésre szánta el magát az elnökség, amikor az MTA-val karöltve döntést hozott a regionális központok létrehozásáról. A magyar kultúrának a múltban is kialakultak és eredménnyel működtek a lokális jellegű és hatású centrumai, amelyek változóan alakították egy-egy térség kulturális életét. Az alkotói szándék és figyelem a fejlődést, a kiemelkedést tekintve elsődlegesen mindig is a nagyobb központok felé irányult, s ennek a törekvésnek általában meg is lett az eredménye. Az Akadémia mostani kezdeményezése a kulturális értékek integrálása mellett a vidék és a centrum közötti különbségek és esztétikai eltérések felszámolására is irányul, célja pedig a teljes értékű kulturális élet megteremtése a vidéken alkotó értelmiség mind teljesebb bevonásával az akadémiai tevékenységbe. Véleményem szerint Miskolc, Debrecen, Pécs, Kecskemét, Szeged, Győr és Veszprém közösségei az utóbbi évtizedekben olyan jelentős irodalmi és művészeti centrumokat hoztak létre, amelyekkel az MMA-nak nemcsak számolnia kell, de szorosabb együttműködésre törekednie is. A lehetőségek ehhez anyagi tekintetben is adottak. A kezdeményezés, a helyi közönség érdeklődését kiváltó kulturális programok szervezése a regionális vezetés kezében van, s a jövő talán igazolni fogja: a legjobb kezekben.

Kiemelt eseményeink

Együttműködés a Magyar Tudományos Akadémiával

▪ 2022. május 23. Művészeti estek az Akadémián Művészet és tudomány kiegészítői egymásnak

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) és az Akadémiai Klub Egyesület *Művészeti estek az Akadémián* című rendezvénysorozatának harmadik estjét rendezték meg május 23-án az MTA székházában. Ezen az alkalmon a társszervező a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) és a Haydneum – Magyar Régizenei Központ volt. Az estet Freund Tamás, az MTA elnöke, Vizi E. Szilveszter, az Akadémiai Klub Egyesület elnöke, az MTA volt elnöke, az MMA Társadalmi Tanácsadó Testületének elnöke és Vashegyi György, az MMA elnöke nyitotta meg.

A rendezvényen a Purcell kórus és az Orfeo Zenekar előadásában Haydn-, Werner- és Albrechtsberger-műveket hallgathattak meg a jelenlévők Vashegyi György vezényletével. A koncertmester Paulik László hegedűművész, az MMA levelező tagja volt. Ezt követően megtekinthették Kárpáti Tamás festőművész, az MMA rendes tagja kiállítását, amit Szemadám György festőművész, író, az MMA rendes tagja nyitott meg.

„A zene rendeltetése első világunk jobb megismerése, felvirágozása és kiteljesedése. A népek legendái isteni eredetűnek tartják. S ahol az emberi megismerés határait érjük, ott a zene még túlmutat rajtuk, olyan világba, melyet megismerni nem, csak sejteni lehet” – idézte Kodály Zoltánt a köszöntőbeszéde elején Freund Tamás. Kiemelte: „A tudós számára a megismerés határai mögé pillantás teszi lehetővé, hogy a legjobb hipotéziseket tudja felállítani, és megfelelő irányba induljon el az ismeretlen feltárásának rögzítésén. A hit szempontjából is elengedhetetlen, hogy a művészi élmény, a katarzis révén gazdaggá tett érzélemvilág bevilágítsa az ismeretlent, méghozzá úgy, hogy képesek legyünk a szívünkkel látni, mint a kis herceg. Így fedezhetjük fel, kellő alázattal, az anyagi világ csodáit, és benne a szeretet által elvégezhető küldetésünket, ami a hit fő forrása. Így valósul meg tehát a hit, a tudomány, és a művészet hármas egysége, így támaszkodik egymásra az emberiség kulturális örökségének e három pillére.” A Magyar Tudományos

Akadémia és a Magyar Művészeti Akadémia együttműködéséről szólva elmondta: „ma esti közös rendezvényünkkel szeretnénk bemutatni, hogy a teljes életre törekvő emberben – és egy egészséges társadalomban – művészet és tudomány sem versenytársai, hanem kiegészítői egymásnak. Találkozásukból pedig valami más, egy teljesebb életérzés születik meg. Tudomány és művészet egymásra hatva mutatják meg azt a titkot, azt az igazságot, amit a tudós és a művész az alkotómunkája mélyén keres”.

Az esten egybegyűlteket köszöntötte Vashegyi György, aki a régi zene értékeinek magyarországi támogatásával, valamint a magyar vonatkozású barokk, bécsi klasszikus és kora romantikus repertoár népszerűsítésével foglalkozó Haydneum – Magyar Régizenei Központ hivatásáról beszélt, kiemelve Haydn jelentőségét a magyar kulturális identitásban. Elmondása szerint a következő évtizedek egyik legnagyobb zenetörténeti eseménye a Werner-életmű feltárása lesz, amelyen az intézmény munkatársai jelenleg is dolgoznak. Az MMA elnöke a felcsendülő zeneművek előtt tartott rövid zene- és kultúrtörténeti előadásaival a korszak szellemiségét is közelebb hozta a hallgatósághoz. A hangversenyen felhangzó Haydn-, Werner- és Albrechtsberger-művek között olyan is akadt, amelyet 1763 óta most mutattak be először.

A koncertet követően Szemadám György méltatta Kárpáti Tamás festőművészt, és megnyitotta kiállítását. Kárpáti Tamás a festészetével kapcsolatban így fogalmazott: „Valójában a transzcendens által diktált dolgokról van szó. Ezeket a képeket valahogyan megkapom. Feladatom, hogy alkalmas legyen arra, hogy rajtam keresztül megvalósuljon valami.”

Az est záróakkordjaként Lőrincz György borász, tulajdonos mutatta be a St. Andrea Pincészet legkiválóbb borait.

Az eseményen részt vett az MMA több tagja mellett Turi Attila alelnök és dr. Richly Gábor főtákar.

▪ 2022. november 21. A tudomány ünnepe

Történelmi jelzővel illette a Magyar Művészeti Akadémia első önálló tudományünnepi rendezvényét

november 21-én Erdei Anna, a Magyar Tudományos Akadémia főtákarhelyettese. Nyitóbeszédében hangsúlyozta, hogy az MTA Széchenyi téri székháza rendszeresen otthont ad különféle művészeti eseményeknek: koncerteknek, kiállításoknak, de a *Művészet és tudomány – közös utak a világ megismeréséhez* című konferencia kiemelkedik ezek sorából is. Ugyanis idén nyílt első alkalommal lehetőség arra, hogy a Magyar Művészeti Akadémia akadémikusainak előadásai bekerüljenek a magyar tudományt ünneplő rendezvénysorozat programkínálatába.

Hozzátette: az MMA által rendezett tanácskozás – a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia hasonló eseményével kiegészülve – hangsúlyossá tette a művészet jelenlétét az ideai ismeretterjesztő események között.

Kollár László Péter, az MTA főtákarra köszöntőjében kiemelte: az út a tudomány és a művészet közös szimbóluma a világ megismeréséhez. Az emberi szellem e két területében hasonló vonás, hogy egyik sem tud végérvényesen célhoz érni, hiszen még a legegzezaktabbnak tartott természettudományok területén sincsenek végleges igazságok.

Richly Gábor, az MMA főtákarra beszédében hangsúlyozta, hogy a két Akadémia együttműködése tekintetében fontos időszak ez a mostani, ugyanis jelenleg közösen térképezik fel az eddigiekénél még szorosabb együttműködés lehetőségeit és formáit. Az MTA főtákarának gondolataira visszautalva leszögezte: a tudomány és a művészet, a ráció és az intuición egyszerre szükséges a világ megértéséhez. Örömet fejezte ki, amiért a rendezvény keretében olyan előadó – Orosz István grafikus, filmrendező, a nemzet művésze – gondolatait is megismerheti a nagyközönség, aki mindkét Akadémiának tagja.

Az MMA akadémikusainak részéről az alábbi előadások hangzottak el:

– Turi Attila akadémikus, építész, az MMA alelnöke: *A tudomány és a művészet élő együttműködése a vörösiszap-katasztrófa utáni újjáépítésben*

Az építészet a mérnöki (tudományra alapozott) tudás és a művészet elegye. Az előadás a vörösiszap-katasztrófa utáni újjáépítés folyamatát és végkifejletét járta körül, s arra próbált meg választ adni, hogy milyen egyensúly, együttműködés valósult meg a szellemi élet e két területe között a katasztrófa-elhárítás és az újjáépítés folyamatában. Miként kapcsolódtak a szellemi értékek az újrakezdési folyamatot irányító, szervező és végrehajtó szervezetek munkájához. A mérnöktudomány és az építőművészet organikus, arányos, élő kapcsolata és helyi jelenléte adta azt az eredményt, amely nemcsak a tájsebet, de az emberi lelkeket is gyógyította.

– Csáji Attila akadémikus, képzőművész, az MMA rendes tagja – Kroó Norbert akadémikus (MTA): *Az interferenciák megszelídítése (Hogyan vált a monokromatikus lézerefény a képzőművészet eszközévé?)*

Kroó Norbert fizikus és Csáji Attila festőművész közösen dolgozták ki azt a rendkívül összetett optikai rendszert, amelynek segítségével a lézerefény interferenciáinak képi világa nemcsak tervezhetővé vált, hanem új képi lehetőségek sokasága keletkezett a lencsék és a pontosan kidolgozott domború képlemez sajátos

együtteséből összeálló úgynevezett szuperpozíciós módszer segítségével. Az előadást a majdnem fél évszázados forradalmi újítást megalkotó két akadémikus közösen tartotta, közérthető módon bevezetve a közönséget a szuperpozíciós módszer rejtelseibe, és sok fényképpel illusztrálva találmányuk hatását a fényművészetre.

– Kovács István akadémikus, költő, az MMA elnökségi tagja: *Történelmi hitelesség és irodalmi fikció a 80 huszár című filmben*

Az előadás a több valós történelmi eseményt és azok egyes epizódjait egy történeti ötvöző film forgatókönyvének történeti hűséghez való ragaszkodását és az attól való egyetlen eltérés mint irodalmi fikció kérdéskörét elemezte, figyelemmel arra is, hogy a szerzők egyúttal saját koruk nagyhatalmi politikájával is polemizálnak.

– Orosz István akadémikus, grafikusművész, az MMA rendes tagja: *A kiszámított holló, avagy „a műalkotás filozófiája”*

Minden műalkotás létrehozásakor felmerül a kérdés, hogy az alkotás folyamata mennyire tudatos tervezés eredménye, illetve annak során mekkora szerepe van az intuiciónak. Voltaképpen ugyanez a kérdés feltehető úgy is, hogy megtanítható-e az alkotás folyamata, átadhatók-e a legfontosabb tudnivalók, egyáltalán léteznek-e mindig érvényes szabályok. Az előadó egy olyan irodalmi mű illusztrálására tett javaslatot, amelynek alkotója maga is föltette a fenti kérdéseket, és a válasza provokatív módon az volt, hogy kizárólag tudatos tervezés eredményeként, szinte matematikai kiszámítottsággal is létrehozható a mű. A szerző Edgar Allan Poe, a mű címe: *A holló*.

– Ferencz Marcel akadémikus, építész, az MMA rendes tagja: *A Néprajzi Múzeum eszméje és új épülete*

A téma a múzeum építész-mérnöki tudományokon túlmutató kulturális léptéke és a helyszín üzenethordozó képességének feltárása volt a szakember szemével. Az előadás a nemzetközi tervpályázaton nyertes, megvalósult múzeumépület legfontosabb döntései mögé engedett betekintést.

■ 2022. december 14.

Stratégiai együttműködés Szándéknyilatkozatot írt alá a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Mű- vészeti Akadémia

Stratégiai együttműködési szándéknyilatkozatot írt alá Freund Tamás, a Magyar Tudományos Akadémia és Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke. Az együttműködés egyik fő célja a magyar kulturális, művészeti és tudománytörténeti jelentőségű értékek megőrzése határainkon innen és túl. A megállapodás létrejöttét az ünnepélyes aláírás helyszínén, az MTA székházában köszöntötte Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter.

A szándéknyilatkozat szerint a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Művészeti Akadémia együttműködnek a kiemelkedő hazai és egyetemes magyar tudományos és művészeti eredmények megszületésének elősegítése, széles körű megismertetése, valamint a kulturális élet gazdagítása érdekében. A célok között szerepel a Magyar Művészeti Akadémia tagozatai és az MTA önálló, társult testületeként működő Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia (SZIMA) osztályai által szervezett művészeti programok és egyéb kezdeményezések ösztönzése és támogatása.

„Mindkét Akadémia tagjait, valamint a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tagjait egyaránt jellemzi, hogy az emberi szellem és kreativitás egyetemessége mellett azok iránt a nemzeti értékek iránt is elkötelezettek, amelyeket Széchenyi és nemzedéke Akadémiája képvisel. Akadémiáink tagsága, vezetői világosan látják az alkotó értelmiség felelősségét a világ, Európa, közvetlen térségünk és hazánk sorsáért, és nélkülözhetetlen szerepét annak alakításában” – mondta köszöntőjében Freund Tamás, az MTA elnöke.

Vashegyi György, az MMA elnöke az aláírási ünnepségen kiemelte: „A magyar tudomány és művészet legjelesebb alkotói közül eddig is sokan képviselték a kultúra egységének eszméjét. Művészet és tudomány az MMA életében elválaszthatatlanok egymástól.” Példaként említette, hogy első alkalommal került sor idén a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében az MMA konferenciájára 2022. november 21-én az MTA székházában. Az MMA akadémikusainak előadásaiiban vörösiszap-katasztrófa utáni építészeti elhárító munkálatokról, a lézerfény és a művészet kapcsolatáról, a történelmi hitelesség és a fikció összefüggéseiről éppúgy szó esett, mint a grafika és az optika határterületeiről vagy a Néprajzi Múzeum új épületének az emberi agy jobb és bal féltékei működését leképező koncepciójáról.

„Csak egy kis mutáció kell egy fachswerkes régi házhoz, – és egy növénylenyomat-szerű vázszerkezetet tud adni” – idézte Vashegyi György, az MMA elnöke Makovecz Imre építőművész, a Magyar Művészeti Akadémia alapító elnöke egy gondolatát az építőművészet és a biológia átjárhatóságának szépségéről. E kijelentés horizontját tovább tágitva leszögezte: a szellemi életben és a gyakorlati, való világban számtalan út nyílik, amelyen művészet és tudomány határai átjárhatóvá válnak, majd el is tűnnek.

Az együttműködés keretében továbbfejlesztik a Magyar Tudományos Művek Tárát (MTMT) annak

érdekében, hogy a felsőoktatási intézményekben oktató, kutató, illetve fokozatot szerző alkotó- és előadóművészek szakmai eredményei (más tudományterületekhez hasonlóan) az adott művészeti ágnak megfelelő szempontok szerint dokumentálhatók legyenek.

A célok között szerepel a művészettel nevelésnek a hazai közoktatásban történő alkalmazása és meghonosodása érdekében az elméleti szempontok és a gyakorlati feltételek feltárása, a művészettel nevelés előnyeinek megismertetése a döntéshozókkal, a pedagógusokkal és a közvéleménnyel.

Az MTA küldetésének az egész országra kiterjedő megvalósítása érdekében területi bizottságokat működtet a vidéki egyetemi városok vonzáskörzetében. A szándéknyilatkozat szerint ezt a kiépített infrastruktúrát és kapcsolati hálót a jövőben az MMA is igénybe veheti regionális hálózata kiépítéséhez és annak révén vidéki programjainak szervezéséhez.

Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter köszöntőjében nagy megtiszteltetésnek nevezte, hogy a kormány nevében üdvözölheti a megállapodás aláírását. Mint fogalmazott, ennek az együttműködésnek azért is létre kellett jönnie, mert sok átfedés van a két szféra és az azokat képviselő két akadémia között, s a tudomány és a művészet összefogásának számos hozadéka lehet. „Mind a tudomány, mind a művészet a belső lényegét keresi, a szépet, a jót és az igazat” – fogalmazott a miniszter, hozzátéve, ezek keresése olyan univerzális szabály, amely hozzájárul a túlélőképességünk és a kultúránk megőrzéséhez.

Az együttműködő intézményekről

A Magyar Tudományos Akadémia Széchenyi István alapítói szándékával összhangban közel kétszáz éve folyamatosan megújulva szolgálja a tudást, a nemzetet és az egyetemes tudományt. A magyar nemzet által életre hívott Akadémia soha meg nem szűnő, fel nem adható kötelezettsége – Széchenyi István szavaival – „a nemzetiség és a nyelv erősítése, terjesztése és pallérozása”. Az MTA a tudomány eszközeivel feltárja és gondozza, ápolja a magyar kulturális örökséget és nemzeti identitást. E feladatok ellátásában az MTA támaszkodik a művészeti akadémiákkal való együttműködésre.

A Magyar Művészeti Akadémia a nemzeti kulturális értékek védelme és gyarapítása, a művészeti és történeti hagyományok megőrzése, a magas színvonalú művészi alkotómunka feltételeinek megerősítése és a művészeti élet kimagasló teljesítményt nyújtó képviselőinek személyes megbecsülése céljából jött létre. Az MMA több mint egy évtizede látja el a művészettel, a művészet támogatásával, hazai és nemzetközi bemutatásával és közkinccsá tételével összefüggő közfeladatait. E feladatok ellátásában az MMA támaszkodik más hazai és külföldi akadémiákkal való együttműködésre.

Megalakulnak az MMA regionális munkacsoportjai

A Magyar Művészeti Akadémia októberi közgyűlése regionális munkacsoportok létrehozásáról döntött azért, hogy a köztestület a hazai és a határon túli magyarlakta területeken tovább erősítse a művészeti-kulturális életben aktív jelenlétét, segítse a helyi szintű kapcsolatépítést. A döntés értelmében ilyen munkacsoportok kezdik meg működésüket a Magyar Tudományos Akadémiával együttműködésben Debrecenben, Győrben, Kecskeméten, Miskolcon, Pécsen, Szegeden és Veszprémben, amihez akadémikus és nem akadémikus jelentkezőket várnak – első körben 2022. november 15-i határidővel – az MMA Titkárságán.

A regionális munkacsoport feladata, hogy figyelemmel kísérje, támogassa, segítse környezetében az egyéni és közösségi művészeti és művészetelméleti aktivitást, a helyi alkotómunkát, kulturális értéktartást, ezzel is hozzájárulva a helyi művészeti munka fejlesztéséhez, színvonalának emeléséhez, s emellett közvetítse az érdeklődők felé az MMA köztestületi tevékenységét. A munkacsoportok a megválasztott helyi elnökök és titkárok vezetésével a közgyűlésen megszavazott módosított alapszabály szerint művészeti és művészetelméleti programokat szerveznek, helyi kezdeményezésekben vállalnak részt, segítenek bemutatni a helyi művészeti élet eredményeit, és ezeket szélesebb körben teszik hozzáférhetővé. A munkacsoport helyi fórumot teremt művészeti kérdések megvitatására azért, hogy a művészek, művészetelméleti szakemberek és a közönség között kialakuljon, illetve elmélyüljön a személyes kapcsolat.

A regionális munkacsoportoknak akadémikus és nem akadémikus köztestületi tagjai lehetnek, akik önkéntesen és térítésmentesen végzik munkájukat. Előírás, hogy egy-egy régió munkacsoportjában a Magyar Művészeti Akadémia valamennyi tagozata képviselve legyen. Egy személy akár két város munkacsoportjában is szerepet vállalhat. A szervezet helyi intézményekkel, szakmai szervezetekkel, illetve határon túli és külföldi művészekkel, szakemberekkel is kapcsolatot épít ki.

Azok a tagok, akik november 15-éig jelentkeztek a regionális munkacsoportokba, részt vehetnek azok megalakulásában, a munkacsoport-vezetők választásában.

Megalakult az MMA első regionális munkacsoportja Győrben

A Magyar Művészeti Akadémia köztestületi munkacsoporti képviselőválasztó ülését követően 2022. december 15-én megalakult az MMA első regionális munkacsoportja Győrben. Vezetőjének Heffer László Pannonhalmán alkotó üvegművészt, az MMA rendes tagját választották meg titkos szavazás útján. A regionális elnök vezette munkacsoport feladata, hogy figyelemmel kísérje, segítse környezetében az egyéni és közösségi művészeti és művészetelméleti tevékenységet, a helyi alkotómunkát és a kulturális értéktartást, ezzel is szolgálva a regionális művészeti munka fejlesztését, színvonalának emelését.

A győri Múzeumházban tartott sajtótájékoztatón – a műemlék épület 2021-ben az MMA mint köztestület tízéves jubileumi ünnepségének is színtere volt –, Vashegyi György elnök elmondta: az MMA őszi közgyűlése nagy horderejű döntést hozott, amikor regionális munkacsoportok létrehozása mellett voksolt annak érdekében, hogy a köztestület a hazai és a külhoni magyarlakta területeken tovább erősítse a művészeti-kulturális életben való szerepvállalását, segítse a helyi szintű kapcsolatépítést. Az Akadémia ezzel annak a Makovecz Imre által megfogalmazott célnak tesz eleget, hogy különféle művészeti ágak képviselőit ültesse le egy asztal köré, segítve e művészeti területek közötti párbeszédet. Ilyen munkacsoportok kezdik meg működésüket Győr mellett Debrecenben, Kecskeméten, Miskolcon, Pécsen, Szegeden és Veszprémben, amihez egyaránt várják akadémikusok és nem akadémikusok jelentkezését. Az elnök kiemelte, hogy az egyes munkacsoportok feladata lesz művészeti és művészetelméleti programok szervezése, emellett helyi kezdeményezésekben is részt vállalnak majd, és segítik az adott régióhoz kapcsolódó művészeti tevékenységek eredményeinek bemutatását. A Győr központú régiót érintően huszonöt akadémikus és tizenkét nem akadémikus köztestületi tag fejezte ki a munkacsoportban való részvételének szándékát.

Vashegyi György beszélt a Magyar Tudományos Akadémiával 2022. december 14-én kötött stratégiai együttműködési megállapodás jelentőségéről is, amely

hosszabb távon is elősegíti kiemelkedő hazai és egyetemes magyar tudományos és művészeti eredmények megszületését, széles körű megismertetését, valamint a kulturális élet minél színesebbé tételét. A megállapodás része, hogy az MMA hét megalakuló regionális központjából öt esetben az MTA az MMA rendelkezésére bocsátja helyi irodáit és azok eszközparkját használat céljából.

Németh Zoltán, a Győr-Moson-Sopron Megyei Közgűlés elnöke beszédében kifejtette, hogy történelmi pillanatok tanúja lehet Győr az első munkacsoport Győr-Moson-Sopron székhelyű megalakulásával. Két éve számos válsággal kell megküzdenie a kulturális életnek a koronavírus-járványtól kezdve az energiaár-problémákig, hiszen a művészetek a békés időkben virágoznak, a nehezebb időszakokban pedig támogatásra szorulnak. Az MMA most létrejött munkacsoportja támogató erőt képvisel a régió kulturális életében, ösztönző hatást fejt ki a jövőben létrejövő programjaival. Németh Zoltán hozzátette: egy település kulturális fejlettsége nem annak nagyságától függ, sokkal inkább a benne felhalmozott szellemi értékektől, a kreativitástól.

Kiss János, az MMA alelnöke, a Győri Balett művészeti tanácsadója és korábbi igazgatója hangsúlyozta, a munkacsoport helyi fórumot teremt művészeti kérdések megvitatására, hogy a művészek, művészetelméleti szakemberek és a közönség között személyes kapcsolat alakulhasson ki, majd mélyülhessen el. Az alelnök rámutatott arra is, hogy az MMA az elmúlt néhány évben számos nívós kulturális és művészeti program, tábor megvalósítását tette lehetővé a régióban helyi szervezetek pályázati támogatásával, legyen az filmművészeti, színházművészeti, zeneművészeti, táncművészeti vagy népművészeti vonatkozású.

Dr. Richly Gábor, az MMA főtítkára hangsúlyozta, az MMA nem háromszáz akadémikus zárt klubja, hanem valamennyi tevékenységéhez aktív partnereket keres. Juhász Judit, az MMA szóvivője pedig felhívta a figyelmet arra, hogy a munkacsoport alakuló ülésén már felmerült az igény: készüljön az Észak-Nyugat-Magyarország régióról minél teljesebb kulturális intézményi térkép, szellemi kataszter, amelynek létrehozásában az MMA művészei fontos szerepet játszhatnak.

Győri kapcsolódás

Az MMA Kiadó rendszeres szereplője a több mint húszéves hagyományokkal bíró Győri Könyvszalon rendezvénysorozatnak. Emellett évente találkozhatsz a közönség az MMA-val a Győri Balett által szervezett, a magyar hivatásos táncgyűttesek legnagyobb országos seregszemléjeként számontartott Magyar Táncfesztiválon is. Ezen nemcsak szakmai napokat rendeztek, például a táncos életpálya témakörében, de legutóbb a Széchenyi István Egyetem és a Győri Balett részvételével a művészet, a tudomány és a felsőoktatás kapcsolata is terítékre került. A Győri Balett fennállásának negyvenedik évfordulóját is együtt ünnepelte a város és a Magyar Művészeti Akadémia. Az MMA adta ki a társulat történetét bemutató albumot, és színház-történeti kiállításokat is támogatott.

A Magyar Művészeti Akadémia nemzetközi és határon túli tevékenysége

▪ 2022. április 22. Együttműködésről kötött megállapodást a Magyar Művészeti Akadémia és a Külgazdasági és Külügyminisztérium

Együttműködési megállapodást írt alá a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) és a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) a magyar kulturális diplomáciai programok támogatásáról. A hosszú távú megállapodást a Magyar Művészeti Akadémia részéről dr. Richly Gábor főtítkár, a Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről Schöberl Márton kulturális diplomáciáért felelős helyettes államtitkár látta el kézjegyével az MMA székházában, a Pesti Vigadóban. A megállapodás célja, hogy formalizálja a két intézmény együttműködését a magyar művészet kimagasló értékeinek külföldi bemutatása, népszerűsítése terén.

Dr. Richly Gábor hangsúlyozta, hogy az MMA az elmúlt tíz évben mintegy százötven külföldi projektet szervezett, amelyek körülbelül kétszáz helyszínen jelentek meg a világ számos pontján. Kiemelte: az Akadémia és a Külügyminisztérium már hosszabb ideje segíti egymás munkáját, de az MMA nagy várakozással tekint az új alapokra helyezett együttműködésre. Felkészültek arra, hogy a magyar kortárs művészet nemzetközi jelenlétének erősítésére az eddigénél is több projektjavaslatot tegyenek, s a korábbiaknál is jelentősebb forrásokat biztosítsanak költségvetésükből.

A dokumentum aláírása kapcsán Schöberl Márton elmondta, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium és a Magyar Művészeti Akadémia együttműködése nem új keletű, hiszen a két intézmény az elmúlt tíz évben világszerte számos kulturális projektet valósított meg közösen. A mostani megállapodás azonban még eredményesebbé teheti az együttes munkát, és jól szolgálja majd a magyar nemzet kiemelkedő kulturális értékeinek megismertetését.

A közös programok elsősorban a külföldi magyar kulturális központok – a Liszt Intézetek – bevonásával valósulnak meg, amelyek programjaik tervezése során megkülönböztetett figyelmet fordítanak majd az MMA művészeinek külföldi bemutatására.

A Magyar Művészeti Akadémia korábban már olyan állami és civil szervezetekkel kötött együttműködési

megállapodást, mint az MTVA, a Magyar Nemzeti Filmalap, a Magyar Alkotóművészeti Közhazsnú Non-profit Kft., a Nagycsaládosok Országos Egyesülete, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, a Helyi Televíziók Országos Egyesülete, a Magyar Bor Akadémia, a Magyar Polgári Együttműködés Egyesület vagy az Országos Bírósági Hivatal. Emellett a korábbi években több, nemzetközi kulturális programcserét ösztönző megállapodást is kötött tudományos és művészeti akadémiaikkal, így a lengyellel, a szlovénnal, a macedónnal és a kínaival.

Dr. Richly Gábor főtítkár beszéde

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr, Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Kedves Kollégák!

Az imént aláírt megállapodás új szakaszt nyit a KKM és az MMA között eddig is gyümölcsöző szakmai együttműködésben. Az MMA egyik fontos célja, hogy megismertesse a kortárs magyar művészeti élet kiemelkedő eredményeit mind idehaza, mind a határainkon túl. A KKM a komplex külpolitikai érdekérvényesítés jegyében mind fontosabb területnek tekint a nemzetközi kapcsolatok építésében a kulturális diplomáciát. Ebből az érdeazonosságból, ezekből a közös célokból logikusan következik, hogy az Akadémia és a Külügyminisztérium immár hosszabb ideje segíti egymás munkáját. Fontosnak tartom felidézni, hogy az MMA az elmúlt tíz évben nagyságrendileg százötven külföldi projektet szervezett, amelyek körülbelül kétszáz helyszínen jelentek meg Belgrádtól Szöulig, Krakkótól Tokióig, Los Angelesztől Pekingig, Szófiától Teheránig – hogy csak néhány nevezetesebb esemény helyszínét említsem. A mai megállapodás lehetővé teszi, hogy a magyar művészet külföldi bemutatása a jövőben még tervezettebben, összehangoltabban, célirányosabban valósulhasson meg. A Külügyminisztérium huszonhat külföldi kulturális központból álló hálózata és az Akadémia kilenc tagozatból, valamint hat intézményből álló szervezete közös gondolkodással, kölcsönösen előterjesztett szakmai javaslatokkal, külső partnereket is bevonva, társfinanszírozásban kívánja létrehozni a külföldi közönség érdeklődésére és elismerésére számot tartó művészeti produkciókat. Ennek kereteit

fekteti le az imént aláírt megállapodás, és ezt a munkát fogja koordinálni a most létrejövő közös akadémiai-minisztériumi operatív munkacsoport. Az MMA részéről nagy várakozással tekintünk az új alapokra helyezett együttműködésre. Felkészültünk arra, hogy a magyar kortárs művészet nemzetközi jelenlétének erősítésére az eddigénél is több projektjavaslatot tegyünk, az eddigénél is jelentősebb forrásokat biztosítsunk költségvetésünkből, akár másfélszeresére – vagy távlatosan akár kétszeresére – emelve a külföldi magyar kulturális központok programszervezésre fordítható anyagi forrásait. Végül engedjék meg, hogy egy személyes vonatkozást is megemlítek. Mivel az ezredfordulótól, illetve különböző vezetői pozíciókban 2010 óta magam is részt vettem a magyar kulturális diplomácia és a nemzetközi hungarológiai hálózat működtetésében, mivel immár két évtizede dolgozom ezen a változatos kihívásokkal és lelkesítő sikereket kínáló területen, ezért különösen nagy öröm számomra, hogy korábbi és friss munkahelyem szorosabbra fűzi együttműködését, s ezáltal régi és új kollégáim még hatékonyabban dolgozhatnak majd együtt a közös eredményekért, művészeti értékeink nemzetközi megismertetéséért.

Köszönöm a megállapodást előkészítő kollégák munkáját, köszönöm a jelenlévőknek, hogy eljöttek a mai ünnepélyes eseményre, köszönöm megtisztelő figyelmüket!

▪ 2022. július 6. Kulturális diplomáciai értekezlet az MMA székházában Együttműködés a Kulturális és Innovációs Minisztériummal a Liszt Intézetek programjainak támogatására

A Magyar Művészeti Akadémia székháza, a Pesti Vigadó adott otthont a Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) és a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) közösen szervezett hagyományos nyári kulturális diplomáciai értekezletének 2022. július 6-án. Az esemény keretében aláírták a Kulturális és Innovációs Minisztérium, valamint a Magyar Művészeti Akadémia részéről a magyar kulturális diplomáciai programok támogatásáról szóló együttműködési megállapodást.

Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke köszöntőjében összefoglalta az Akadémia 2011-es köztestületé válása óta elért nemzetközi eredményeit, kitérve a legfontosabb stratégiai célokra. Az elmúlt évtizedben az MMA számos külföldi művészeti akadémiaival és kulturális intézettel vette fel a kapcsolatot, emellett több mint negyven, határon túli művészeti szervezettel, folyóirattal, kiadóval, egyetemmel, múzeummal, színházzal áll szakmai kapcsolatban. Az MMA külhoni megismertetését olyan regionális átfedésekkel bíró nemzetközi, határon túli eseményekbe való bekapcsolódás jelentette, mint például a Kassa – Európa Kulturális Fővárosa, a „30 éve szabadon”, a V4 évfordulós programsorozat vagy az olasz–magyar, izraeli–magyar kulturális évadok. Az MMA a programjaival megjelent egyebek mellett Párizsban, Ljubljanában, Németország és Oroszország városaiban, de Kínában és Dél-Koreában is.

„Bár szép eredményekkel büszkélkedhetünk, további céljaink közé tartozik, hogy kiemelkedő kortárs művészeti értékeinket az eddiginél is hatékonyabban, sikeresebben jelenítsük meg a nemzetközi kulturális piacon. Arra törekszünk, hogy minél szervezettebbé, tervezhetőbbé tegyük az Akadémiához kapcsolódó művészek és elméleti szakemberek külföldi bemutatkozását – az akadémikusok mellett köztestületi tagok, ösztöndíjasok és akadémiai díjazottak több ezres közösségét is értve ezalatt” – hangsúlyozta Vashegyi György.

A szakmai fórumot Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter nyitotta meg, aki kiemelte: a magyar kulturális nemzetközi intézményhálózat soha nem volt olyan erős, mint ma. Ha a gyorsan változó világban nem leszünk képesek arra, hogy a kultúrában innovációkat hozzunk létre, akkor nem lesz magyar jövő – fogalmazott.

Ugyancsak felszólalt Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter, aki kifejtette: „A jelenlegi nehéz időszakban azok az országok lehetnek sikeresek, amelyek erős nemzeti identitással rendelkeznek, és képesek megtartani kulturális, vallási és történelmi örökségüket.”

A miniszter lényeges feladatnak nevezte, hogy megmutassák a világnak az egyedi, nyugati, keleti és északi jegyek által egyszerre meghatározott magyar kultúra rendkívüli értékeit és erőforrásait.

A tanácskozáson együttműködési megállapodás aláírására került sor a Kulturális és Innovációs Minisztérium, valamint a Magyar Művészeti Akadémia részéről a magyar kulturális diplomáciai programok támogatásáról. A hosszú távú megállapodást a KIM képviseletében Csaba Gábor kulturális diplomáciáért és a külföldi magyar intézetekért felelős helyettes államtitkár, az MMA részéről Richly Gábor főtítkárlátta el kézjegyével. Az Akadémia főtítkára elmondta: az MMA kiemelten fontosnak tartja, hogy a Magyar Művészeti Akadémia és a Külgazdasági és Külügyminisztérium között, 2022 áprilisában létrejött együttműködési megállapodást megújított formában, a közelmúltban alakult Kulturális és Innovációs Minisztériummal is megkösse.

„Az együttműködéshez nagy reményeket fűzünk. A közös programok elsősorban a külföldi magyar kulturális központok – a Liszt Intézetek – bevonásával valósulnak meg, amelyek programjaik tervezése során megkülönböztetett figyelmet fordítanak majd az MMA több ezres művészközösségének külföldi bemutatására” – mondta el a főtítkárl.

A KIM és az MMA közötti megállapodás részleteiről

A felek együttműködésük során törekszenek arra, hogy kölcsönösen megismertessék egymással a magyar országkép pozitív formálása érdekében kialakított terveiket és összehangolják azokat. Ugyancsak törekszenek arra, hogy a magyar film- és fotográfia, irodalom, építészet, zene, színház, képző-, ipar- és tervezőművészet, valamint a népművészet értékeit és szereplőit

külföldön, illetve a határon túli magyarság körében is megismertessék. A fenti célok megvalósítása érdekében a Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Magyar Művészeti Akadémia közös programokat kíván szervezni, megkülönböztetett módon törekedve az MMA-hoz köthető személyek és műveik külföldi megismertetésére a magyar kulturális intézetek bevonása révén, illetve az aktuális külföldi magyar kulturális évadok keretei között.

Az MMA Titkársága az együttműködés keretében törekszik arra, hogy meghatározott pénzeretet különítsen el a KIM és az MMA közös programjainak támogatására, és a kulturális diplomáciai programszervezés előkészületei során a Magyarországon felmerülő szervezési feladatokban szakmai javaslataival segítse a Liszt Intézeteket. Továbbá tájékoztatni fogja a KIM-et nemzetközi szinten bemutatásra különösen alkalmas művészeti projekteiről, saját gyártású filmjeiről. Az MMA ezeken túl biztosítani fogja az MMA Kiadó által megjelentetett egyes könyveket, kiadványokat az intézetek könyvtárlállományának gazdagítása céljából, a nyilvánosság számára történő hozzáférés igényével, és igyekszik a közös programokba bevont külföldi közreműködő művészek számára bemutatkozási lehetőséget nyújtani a Pesti Vigadóban vagy más intézményekben.

Richly Gábor a délelőtti folyamán előadást tartott az MMA számos eddig megvalósult nemzetközi programjáról és jövőbeni stratégiájáról. Többek között kifejtette: az MMA célja a jó gyakorlatok megosztása és a projektjavaslatok kétirányú, egycsatornás rendszerének biztosítása.

A Magyar Művészeti Akadémia a jövőben nemcsak művészeti programokat és kiállításait ajánlja a kulturális intézetek figyelmébe, hanem anyagi forrást is biztosít azokhoz. Előadásában a főtítkárl újra nyomatékosította: nem kizárólag az akadémikusok, hanem jóval szélesebb művészkörök bemutatása a cél, az MMA elsődlegesen a minőségi kultúra támogatását tartja szem előtt.

KIÁLLÍTÁSOK

V4 PoszTerra vándorkiállítás

A Magyar Művészeti Akadémia a Visegrádi Együttműködés megalakulásának 30. évfordulója alkalmából hívta életre a V4 PoszTerra című nemzetközi plakátkiállítást, amely a visegrádi országok legkiemelkedőbb plakátművészeinek alkotásaiból válogatott. A tárlat három-három magyar, lengyel, cseh és szlovák művész munkáin keresztül engedett betekintést a nemzeti sajátosságokat felvonultató kulturális plakátok történetébe. A mintegy százötven művet bemutató tárlaton helyet kaptak a tizenkét neves művész tanítványainak soraiból kiválasztott ifjú plakáttervezők legfrissebb alkotásai, valamint a lengyel külügyminisztérium és a Lengyel Grafikusok Szövetsége által meghirdetett plakátpályázat három első díjasának műve is. Magyarországot Horkay István, Keresztes Dóra és Orosz István, az MMA rendes tagja képviselte. A szlovákiai kiállítók között szerepelt Rostoka László (Vladislav Rostoka), az MMA tiszteletbeli tagja is. A kiállítás kurátori feladatait Krzysztof Ducki, a Metropolitan Egyetem oktatója, a Magyar Plakáttársaság elnöke látta el.

A vándorkiállítás a Pesti Vigadóban kezdte az útját, de 2022-ben megtekinthető volt többek között Helsinkiben, az isztambuli Liszt Intézetben, a bukaresti Strata Galleryben, a zágrábi Liszt Intézet, a római Collegium Hungaricumban és São Paulóban.

A vándorkiállítás brazil állomása kiemelkedő jelentőségűnek számított, hiszen a közép-európai régió képzőművészetének egy, Brazíliában még be nem mutatott ágát tárta a nagyközönség elé. A V4 PoszTerra kiállítás 2022. júliusában és augusztusában volt látható két forgalmas São Pauló-i metróállomáson. A tárlatot megközelítőleg hárommillió áthaladó utas tekintette meg.

Az MMA ösztöndíjasainak részvétele a Helsinki Design Weeken

A helsinki Liszt Intézetben kilenc, 2021-ben végzett MMA-ösztöndíjas művész alkotása is megtekinthető volt a 2022. augusztus 18. és szeptember 30. között megrendezett iparművészeti és formatervezői tárlaton. A kiállítás a Helsinki Design Hét elnevezésű nemzetközi rendezvénysorozathoz kapcsolódott, amelynek

2022-es szlogenje, témája a következő volt: *Olemme auki / We are Open*. A helsinki Liszt Intézet U Galériájában rendezett, mintegy kilencven műtárgyat bemutató *Nyitottan/ With an Open Mind* című kiállítás megnyitóján köszöntőt mondott dr. Richly Gábor, az MMA főtítkára is. A tárlaton szereplő művek az iparművészet és a formatervezés különböző területeit képviselték: üvegtextilminták, régi filmnegatívokból szőtt, illetve hagyományos hímzésmotívumok ihlette installációk, különleges ékszerek, porcelán- és ötvösmunkák, valamint képregény és művészi grafika volt megtekinthető a kiállítóterben. A tárlaton szereplő művészek mindegyikére jellemző a kíváncsiság, az innovativitás, az új utak keresése és a kísérletező kedv.

A Helsinki Design Hét keretein belül szeptember 6. és 11. között ellátogatott az intézetbe Szenes István belsőépítész, az MMA rendes tagja, az ösztöndíjasok mentora, valamint hat kiállító művész is: Balás Benedek, Hegedűs Andrea, Lenzsér-Mezei Kata, Németh Levente, Tóth Zoltán és Vigh Krisztina.

Szeptember 8-án a Liszt Intézetben rendezett program keretein belül a közönség találkozhatott a *Nyitottan* című kiállítás alkotóival, valamint Szenes István akadémikussal. Az esemény lehetőséget kínált arra, hogy a látogatók a művészek tárlatvezetésével ismerkedhessenek meg a kiállított alkotásokkal.

A művésztalálkozó után Esa Vesmanen belsőépítész előadást tartott az intézet belső tereinek kialakításáról és az alkalmazott megoldásokról. Ezt követően szabad beszélgetésre és koccintásra nyílt lehetőség. A rendezvényen az alkotókkal együtt negyvenen vettek részt.

Művészek a kamera fókuszában

A Múcsarnok 125 éves jubileumát ünneplő kiállítások sorában volt látható 2021-ben a *Kik vagyunk – Fotográfia-képzőművészekről*, valamint a *Képekben gondolkodnak – Filmesek fotói* című tárlat, a *II. Fotóművészeti Nemzeti Szalon* kísérőkiállításai. A Magyar Művészeti Akadémia ezekből az anyagokból válogatott kiállítása, a *Művészek a kamera fókuszában 2022.* március 4. és április 14. között volt megtekinthető a római Collegium Hungaricum épületében. A kiállítás kurátora Szegő György, a Múcsarnok művészeti igazgatója volt, a társkurátori feladatokat Gelencsér Gábor filmesztéta látta el.

A római tárlaton a magyar fotótörténet tizenkét rangos képviselőjének munkái szerepeltek: fényképek, amelyek jeles képzőművészeket örökítenek meg alkotás közben vagy beállított műtermi pózban. Fél évszázad négy nemzedéke jelent meg a falakon. A fotóművészeti kvalitás mellett a kiválasztás szempontja volt az olaszországi kötődés is. A fotóművészek mellett huszonöt filmes alkotó fényképei is bekerültek a tárlat anyagába. Olyan filmesek fotóit válogatták be, akik az ötvenes-hatvanas években, a modernizmussal pályára lépő nagy nemzedék tagjai voltak, és fotográfiáik több kiállítás anyagát képezték. Emellett az ő esetükben is kiemelt szempont volt az olaszországi kötődés.

Az anyag lényegi sajátossága az egyes alkotók állóképei és mozgóképes munkái közötti összefüggés, a gyakori történetmesélés vágyából fakadó sorozatjelleg, valamint a fekete-fehér technika alkalmazása.

A fotók visszatérő motívuma a városkép, a szocioportré, az absztrakt vagy kalligrafikus jelleg, illetőleg a groteszk, ironikus hangvétel.

A római kiállítást követően a tárlat anyagát Kolozsvárott a Bánffy-palotában és a sepsiszentgyörgyi Árkosi Kulturális Központban tekinthette meg a közönség.

Tamási Áron-emlékév

Tamási Áron, a székely magyar író születésének 125. évfordulója alkalmából az MMA életre hívta a Tamási életét bemutató szabadtéri tablókiállítást, amelyet többek között a Magyar Művészeti Akadémia Andrassy úti irodaépülete előtt és az író szülőfalujában, Farkaslakán is megtekinthetett a közönség. A Tamási-emlékév keretében a marosvásárhelyi Sütő András Baráti Egyesület 2022. szeptember 27-én a Pesti Vigadóban bemutatta *Tündökleles világ* című előadását, amely az író önéletrajzi jellegű írásaiból készült, és ízelítőt adott az udvarhelyszéki népdalokból.

Ezenfelül, szintén a Tamási Áron-emlékév keretében, az MMA tagozatainak szervezésében az író szülőföldjére, Farkaslakára és környékére látogattak a köztestület akadémikusai, ahol nagy sikerű irodalmi és zenei előadással készültek a helyi közönségnek. Október 4-én Farkaslaka lakóit pódium-emlékműsorral köszöntötte az MMA, melynek során zömmel a szülőföldet megidéző Tamási-írások hangzottak el Bálint Márta Kossuth-díjas színművész, Pregitzer Fruzsina Jászai Mari-díjas színművész, az MMA rendes tagja, Szabó Tibor Jászai Mari-díjas színművész és Újhelyi Kinga Jászai Mari-díjas színművész, az MMA korábbi ösztöndíjasa előadásában. A műsort Mezey Katalin Kossuth-díjas költő, műfordító, az MMA rendes tagja szerkesztette, és Wiegmann Alfréd, az Első Magyar Versszínház művészeti vezetője rendezte.

Az előadáshoz zenei produkció is társult Sebestyén Márta Kossuth- és Liszt-díjas népdalénekes, az MMA rendes tagja és három helyi fiatal énekes jóvoltából. A műsorban fontos szerepet töltött be Jánosi András akadémikus és az általa vezetett Hungaricus népzenei együttes. Az MMA akadémikusai megkoszorúzták Tamási Áron sírját, és meglátogatták szülőházát is. Ez alkalommal Hadnagy Jolán, a Tamási Áron Művelődési Egyesület elnöke volt a vezetőjük.

Építs nekem hajlékot!

– Magyar zsinagógák és közösségeik című zsinagógatörténeti kiállítás

A Magyar Művészeti Akadémia és a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) gondozásában készült *Építs nekem hajlékot! – Magyar zsinagógák és közösségeik* című tablókiállítást 2022-ben a következő helyszíneken láthatta a közönség: antwerpeni tiszteletbeli magyar konzulátus, berlini Collegium Hungaricum, Harang utcai zsinagóga, Kassa; Losonci Városi Múzeum, lublini Kultúrák Találkozója Központ. A tárlat az egyes zsinagógaépületek bemutatásával ismerteti a magyarországi zsidóság szakrális építészetét. A készítőik közel egy évezred alkotásaiból válogattak, hogy a zsinagógaépítészeti műfaj sajátosságait, az építető közösségeket és történetüket megismertessék a látogatókkal. A középkori soproni zsinagógák, majd a barokk mádi és a klasszicista óbudai zsinagóga után a romantikus építészet gyöngyszemei, a pesti zsinagógák is bemutatkoztak. A zsidóság emancipációjának fontos mérföldkövei voltak ezen épületek, a 19–20. század fordulóján épült kupolás zsinagógákkal együtt (Győr, Nagyvárád, Szeged, Szabadka, Újvidék). A kiállítás kurátora dr. Oszkó Ágnes Ivett, a MÉM MDK művészettörténész munkatársa volt.

Intézmények, programok

Pesti Vigadó

■ **A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) székházaként működő Pesti Vigadó, művészeti-kulturális, illetve rendezvényközpont jellegéből fakadóan, az MMA programjain túl – a szabad kapacitások figyelembevételével – külső partneri programokat is befogad. A koronavírus-járvány utóhatásai, majd az Európában kitört háború okozta gazdasági válság határozták meg a 2022-es esztendőt, amelyben a Pesti Vigadó az adatok alapján meg tudta őrizni pozícióját kulturális intézményként és rendezvényhelyszínként egyaránt.**

Kiállítások

- „Legszebb percek...” – Kósa Klára akadémikus jubileumi kiállítása
- Kinek a pokla ma Dante Pokla? – Baksai József, Gaál József, Szurcsik József festményei és Lovas Ilona videó munkája
- Stimulus – Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram 2018–2021. évi iparművészeti ösztöndíjasainak kiállítása
- Departure – Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram 2018–2021. évi képzőművészeinek kiállítása
- Meteoritok és egyéb költemények – Geszler Mária Garzuly jubileumi kiállítása
- Üzenet – A Magyar Művészeti Akadémia képzőművész köztestületi tagjainak kiállítása
- Molnár Imre 80! – Molnár Imre börműves iparművész jubileumi kiállítása

- Az MMA Képzőművészeti Tagozatának díjazottjai VIII. – Kiállítás a Magyar Művészeti Akadémia Képzőművészeti Tagozata díjazottjainak munkáiból
- Évszázadok öröksége – A magyar műemlékvédelem 150 éve
- Simsay Ildikó- emlékkiállítás – Tisztelegés a 25 éve elhunyt festőművész előtt
- Életgazdagság – Az MMA Népművészeti Tagozatának kiállítása
- Fiber Art & Fine Art – Elemi szál a képzőművészetben

Koncertek, gálák

- Brahms és Magyarország – 125 éve halt meg Johannes Brahms – Pastorale
- Vándorévek – Főszerepben: Balog Alexandra zongoraművész – Pastorale
- Levelező és rendes tagok tiszteletére szervezett ünnepélyes oklevélátadó
- Don Giovanni – Mozart kétfelvonásos operájának keresztmetszete – Pastorale
- „Kodály öröksége” – A Kodály Kórus Debrecen koncertje
- V. Kovács László – Zsigmond Vilmos Magyar Operatőr Díj gálaest
- A magyar film napja
- Tavaszi Irodalmi Gála
- Egy páratlan páros – Pastorale
- A magyar hegedű ünnepe
- Trianon 100 emlékkoncert – A Szent István Filharmonikusok hangversenye
- Versenygyőztes fiatalok hangversenye – Szent István Filharmonikusok
- A magyar dal napja – Az MMA Zeneművészeti Tagozat ösztöndíjasának bemutatkozója
- Tagozati díjátadó ünnepség
- Tamási Áron: Tündökletes világ
- Berecz Mihály és Bátori Éva Bartók-estje – Az MMA ösztöndíjasainak hangversenye
- Őszi Irodalmi Gála
- Nemzet Művésze díjátadó
- „A Pannon derű mestere” – Farkas Ferenc- emlékhangverseny

- Kortárs kamarahangverseny – Az MMA akadémikusainak szerzeményeiből
- A magyar nyelv napja
- Kerek születésnaposok tiszteletére rendezett hangverseny – A Cantemus vegyes kar és meglepetésvendégek hangversenye
- „Betlehem, Betlehem” – adventi ünnepi koncert – Az Életgazdagság című kiállítás kísérőrendezvénye

Művészeti-kulturális sorozatok

Mozi a Vigadóban

- Ternovszky Béla rajzfilmrendező
- Kóka Rozália népművész
- Bodonyi Csaba építőművész
- Tardy László kántor, karnagy

Köszöntések

- Jánoskúti Márta jelmeztervező
- Béres Ilona színművész
- Székely László díszlettervező
- Lukács Sándor színművész
- András Ferenc filmrendező

Konferenciák, emléknapiak

- Kortársak a fiókban – Konferencia a kortárs magyar drámáról
- „Tűz van, babám!” A díszlet- és jelmezgyártás jövője
- Illyés 120 – Konferencia Illyés Gyula születésének 120. évfordulója alkalmából
- Varga Domokos 100 – Emlékest – Irodalmi est
- „Az élet végére tett PONT egyben kezdet is” – Konferencia a határon túli magyar művészeti és művészetelméleti hagyatékok kezeléséről
- Tamási 125 – A Tamási Áron születésének 125. évfordulója alkalmából meghirdetett esszé- és novellapályázat ünnepélyes díjátadása
- „Ne feledd a tért...” – Emlékműsor Illyés Gyula születésének 120. évfordulóján
- Sinka István 125 – Irodalmi kerekasztal-beszélgetés
- „Tulipánfák tornyán” – Konferencia Csete György építész és Csete Ildikó textilművész munkásságáról
- Csontos János 60 – Interdiszciplináris emlékszimpozium
- „Nemzedékről nemzedékre” – Népművészeti szakmai tanácskozás – Az Életgazdagság című kiállítás kísérőrendezvénye

Székfoglalók

- Márkos Albert hegedűművész
- Balázs János zongoraművész
- Osgyányi Vilmos kőszobrász, restaurátor
- Pataki Tibor festő, alkalmazott grafikus
- Kamp Salamon karmester
- Verebes György festőművész, grafikus
- Balázs-Bécsi Gyöngyi tanító, múzeumpedagógus
- Vetró Mihály népművész, tanár
- Száraz Miklós György író
- Orbán János Dénes költő, prózaíró
- Lezsák Sándor költő, író
- Lövétei Lázár László költő, műfordító
- Noll Tamás építész

- Koós Pál formatervező
- Cakó Ferenc alkalmazott grafikus, animációsfilmdirektőr
- Petényi Katalin filmrendező, filmdramaturg, vágó
- Kása Béla fotóművész
- Mispál Attila film- és színházi rendező, forgatókönyvíró
- Kravár Ágnes építész
- Boros Pál építész
- Tóth Vilmos építész
- Kálmán László ötvösművész, díszlet- és jelmeztervező
- Keresztes Dóra festő- és grafikusművész, animációsfilmdirektőr, illusztrátor
- Kovács Kolos operaénekes
- Piros Ildikó színművész

Könyvbemutató

- Magyar Művészet, 2022. évi 1. szám
- Az MMA Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozat könyvei
- Magyar Művészet, 2022. évi 2. szám
- A Pars pro toto sorozat kötetei
- Magyar Művészet, 2022. évi 3. szám
- Molnár Tamás: Amerikanológia
- Magyar Művészet, 2022. évi 4. és 5. szám
- Lajtha László 130 – Lajtha László zeneszerző, népzene kutató születésének 130. évfordulója tiszteletére, Berlász Melinda Széchenyi-díjas zenetörténész, az MMA rendes tagja 80. születésnapja alkalmából
- Magyar Művészet, 2022. évi 6. szám

A koronavírus-járvány következtében az elmúlt években világszerte drasztikusan visszaestek a turizmushoz kapcsolódó eredmények. E hatások alól Magyarország sem vonhatta ki magát. A korábbi eredmények mielőbbi elérése érdekében új látogatóközponttal gazdagodott a Pesti Vigadó, s ezáltal bővültek szolgáltatásai. Az épület iránti turisztikai-művészeti érdeklődés kiszolgálása céljából létrejött Vigadó Pont kiindulópontja a felkészített szakemberek által vezetett épülettörténeti sétáknak, s emellett aktív szerepet vállal a Pesti Vigadó programjaihoz kapcsolódó közönszervezési és információnyújtási feladatokban is. Ezekon túlmenően lehetőséget teremt az MMA Kiadó és a Pesti Vigadó kiadványainak, ajándéktárgyainak, illetve az aktuális tárlatokhoz kapcsolódó katalógusoknak a megvásárlására. Itt lehet jelentkezni a Pesti Vigadó klubtagi körébe is.

A gazdasági helyzetre adott válaszként módosultak a Pesti Vigadó látogathatóságának feltételei. A kiállítóterek állandó nyitvatartása mellett az épület műemléki részeinek megismerésére október 15-től csak garantált épülettörténeti sétákon vagy csoportos jelentkezést követően nyílt lehetőség. A legalább két tárlatot megtekintők számára még kedvezőbb feltételeket kínált az újonnan bevezetett Vigadó Galéria jegy, amellyel valamennyi időszakos tárlat, a *Pesti Vigadó Idővonal* című állandó épülettörténeti kiállítás, valamint a Panoráma terasz is látogathatóvá vált. Az épület magas fenntartási költségei miatt a Pesti

Vigadó végül december 19-től a következő év februárjáig zárva tartott.

Oberfrank Pál akadémikus művészeti vezetésével a Pesti Vigadó Nonprofit Kft. 2019 márciusától szervezi meg a *Szó, szín, játék* sorozatot. Ennek részeként 2022 tavaszán a Szolnoki Szigligeti Színház Hunyady Sándor *Bakaruhában*, a Békéscsabai Jókai Színház pedig Dario Niccodemi *Hajnalban, délben, este* című darabját mutatta be. A Nagy Gáspár verseiből és megfigyelési aktáiból Ekler Andrea irodalomtörténész által összeállított *Öröknár* című versszínházi előadást Lázár Balázs és Tallián Mariann színművészek jóvoltából láthatta a közönség, majd Sütő András *A gyertya könnye* című darabja került színpadra Kincses Elemér rendezésében, Kilyén Ilka és Ritzi Ilka Krisztina közreműködésével. Az őszi évad Kincses Elemér *Függöny* című darabjával vette kezdetét a marosvásárhelyi Spectrum Színház előadásában. Ezt Dancs Rózsa *Anyáról* című monodráma követte Újhelyi Kinga tolmácsolásában és Topolcsányi Laura *Árva szörny* című darabja a Veszprémi Petőfi Színház előadásában. Csúrka István *Deficit* című komédiáját pedig a Zentai Magyar Kamaraszínház mutatta be.

Májusban, a IX. Nyitott Ház keretében ismét térítésmentesen látogathatták meg az érdeklődők a Pesti Vigadó valamennyi kiállítását (*Stimulus, Departure, Pesti Vigadó Idővonala*), valamint az aznapra szervezett programokat is. Ekkor került sor a még márciusban, az általános iskolák alsó és felső tagozatos diákjai számára meghirdetett *A tündérpalota híres-neves eseményei* című rajzpályázat eredményhirdetésére és a beérkezett művekből összeállított kiállítás megnyitójára, majd a nap folyamán a látogatók leadhatták szavazatukat a közönségdíjas alkotásra is. A Belvárosi Betyárok, a Duo RedWhite gordonkaművészei, valamint Malek Andi és Jáger Bandi közös koncertje mellett nagy sikert aratott a Budapest Főváros Bartók Táncegyüttes magyar táncháza, a gyermekeknek szóló kézműves- és társasjáték-foglalkozás, a Feszl Frigyes építész és a Pesti Vigadó kapcsolatát bemutató drámapedagógiai foglalkozás, a hasznátruha-újrahasznosító, illetve a kártyatartó-készítő workshop is. A rendezvény részeként mindezek mellett egész nap épülettörténeti sétákkal és városi sétákkal várták az érdeklődőket.

A Pesti Vigadó a 2022. esztendőben programjaival újfent csatlakozott az idegenvezetők világnapjához, a Műtárgyak Éjszakájához, a kulturális örökség

napjához, a turizmus világnapjához, a Budapest Design Weekhez, a Múzeumok Őszi Fesztiváljához, illetve ismét külön programmal készült a Valentin-napra. Nagy sikerrel folytatódtak a legkisebbeknek és szülőknek szervezett Ringató foglalkozások, illetve a Hétvégi családi ringatók, míg a Családi nyárázó program az általános iskolás gyermekeket nevelő családoknak kínált kapcsolódást. Az anyák napi workshopok és az őszi bútorfestő workshop eredményei jelzik, hogy a középgeneráció tagjait a jövőben is sikeresen szólíthatja meg a Pesti Vigadó. Az év során rendszeresen induló szervezett, garantált épülettörténeti séták mellett megvalósultak Kautzky Armand, Zubreczki Dávid, Bősze Ádám és Ferencz Marcel tematikus épülettörténeti sétái, valamint a báli szokásokat és a Pesti Vigadó színpadára lépő híres muzikusokat bemutató programok is. Az iskolai kirándulásokhoz illeszkedve életre hívták a Fedezd fel osztályoddal a Pesti Vigadót! elnevezésű programot, valamint az épülethez és a tárlatokhoz illeszkedő újabb élménypedagógiai programokat. Fedezd fel a Tündérpalotát! címmel nyáron megnyitotta kapuit a Pesti Vigadó első, 7–11 éves gyermekeknek szóló tábor, amelynek végén tárlat nyílt a résztvevőknek a foglalkozások során készített alkotásaiból. Az év végén bemutatták a Pesti Vigadó egykori kulturális szervezési vezetője, Fodor Tamás *Eljöttünk Hozzád* című lemezét.

Az év elején módosították a Pesti Vigadó programjairól tájékoztatást nyújtó kiadványt: az eddig negyedévente kiadott programmagazint felváltotta a havonta megjelenő, kisebb méretű programfüzet. Az év során a Pesti Vigadó honlapját 140 ezer felhasználó kereste fel, az oldal iránti érdeklődés ezzel visszatért a koronavírus-járvány előtti szintre. Eközben az intézmény Facebook-oldala átlépte a 95 ezres követői létszámot, és éves szinten több mint 2,4 milliós eléréssel bírt, ami minden korábbi évinél magasabb számot jelent. Az esztendő során interjúk jelentek meg online felületeinken (Zuh Deodáth, Gróh Ilona, Szabó Dénes, Riederauer Richárd, Urbán Soma, Újhelyi Kinga, Kodolányi Gyula, Lendvai György), valamint podcastfelvételek a Pesti Vigadó *Kultúrszövet – Művészet az éterben!* című saját podcastsorozatában. Tavasszal, az első évad részeként a jeles napokról (Káldi Attila, Neumann Ilona, Nagy Viktor, Oláh Zsolt, Szentmártoni János, Nagy Lea), ősszel, a második évadban a művészeti utánpótlás helyzetének bemutatása céljából (Koós Pál, Miklósi Ádám).

A Pesti Vigadó nem csupán a köztestület programjainak nyújt otthont. Népszerűségét bizonyítja, hogy 2022-ben is előszeretettel választották rendezvényeik helyszínéül a különböző kormányzati és közeleti szervezetek. Az év során megvalósult 15 kiállítás, 67 kiállításához kapcsolódó kísérőrendezvény, 109 művészeti-kulturális program, 48 protokolláris és üzleti, továbbá 235 turisztikai esemény sikerét igazolja vissza a szakma és a nagyközönség által a 2022. évi teljesítménye alapján is a Pesti Vigadónak ítelt Best of Budapest & Hungary díj, amelyet a „Best Conference and Event Locations” (Legjobb konferencia és rendezvényhelyszínek) kategóriában nyert el az intézmény.

Műcsarnok

■ A Műcsarnok alapfeladata a jelenkori magyar és a nemzetközi kortárs képzőművészet, iparművészet, fotóművészet, építészet és médiaművészet értékeinek bemutatása, kiállítások és művészeti események rendezése itthon és külföldön, szakmai kiadványok megjelenítése, a vizuális kultúra terjesztése. A nemzetközi kortárs művészet hazai, illetve a magyar kortárs művészet külföldi bemutatása érdekében feladata szakmai kapcsolatok kiépítése és fenntartása, együttműködési lehetőségek megteremtése, a magyar művészek nemzetközi megjelenésének és integrálódásának elősegítése és támogatása, valamint a magyar művészet jelenlétének biztosítása különböző nemzetközi nagyrendezvényeken. Az intézmény a tárlataihoz kapcsolódóan rendszeres bemutatóközlési lehetőséget nyújt a társzművészetek neves képviselőinek. Számos rendezvényével, különleges tárlatvezetéseivel, színházi, irodalmi és zenés programjaival, tudományos konferenciáival a kulturális élet meghatározó központja.

„A Műcsarnok háromféle szellemi mozgásvektor metszéspontja. Ezek közül az első, a legfontosabb a közönség és a művész randevúja. A második, nem kevésbé kiemelt funkció a művész-művész találkozóhely biztosítása – beleértve az alkotók megismerkedését egymás műveivel és azok művésztársak által megfogalmazott spontán visszhangjával. A harmadik feladat a szakmai igényű kritikai párbeszéd generálása, amit erős kommunikációs munkával segítünk. A személyes megbeszéléseken, szűkebb körben rendkívül pozitív, értő visszajelzéseket kaptunk.” (Részlet Szegő György katalógusbevezetőjéből, Hét év – 150 kiállítás | 125 éves a Műcsarnok)

A 2022. évet már nem befolyásolta a koronavírus-világjárvány, az előzetes tervek szerint sikerült megvalósítani az intézmény teljes kiállítási programját. A Műcsarnok tárlatait 75 018 látogató tekintette meg személyesen, a kiállításokról készült virtuális sétákat pedig 2427-en nézték meg otthonuk kényelméből.

Az intézmény a kiállításokat a hagyományos csatornák mellett egyre inkább online népszerűsíti. A mindennapokban jelen lévő okoseszközök alkalmazásain keresztül több tízezer érdeklődő kapott napi tájékoztatót, illetve ajánlót a Műcsarnok kiállításai-

ról, programjairól. A Műcsarnok számos együttműködési megállapodást kötött partnerintézményekkel, helyi önkormányzatokkal, nonprofit egyesületekkel. Ezek alapján kölcsönös kedvezményeket vagy kedvezményes jegyvásárlásra jogosító együttműködéseket ajánlott annak érdekében, hogy minél szélesebb körben érje el a közönséget a személyes látogatásra lehetőséget adó időszakban.

A Műcsarnok rendezésében 2022-ben 20 tárlat valósult meg. Az intézmény minden kiállításához katalógust, illetve a rövidebb ideig nyitva tartó tárlatok esetében nyalakú, ingyenes kísézőkiadványt készített, amelyek az adott kiállítás megnyitójára jelentek meg. Az év során összesen 12 katalógus és 8 tárlatkíséző kiadvány készült.

A Műcsarnok 2022. évi programjában is hangsúlyosan jelentek meg a hazai alkotók: az intézmény összesen 508 művészt, illetve 30 alkotói műhelyt mutatott be. Az egyéni és csoportos kiállításokon a Magyar Művészeti Akadémia számos tagja szerepelt.

2021-ről átívelő kiállítások

- Visszaszámlálás | Barabás Márton művészete
- Agyagtól lélekig | Thury Levente emlékkiállítása
- Valóra vált képzelet | Gyulai Líviusz kiállítása
- Személyesen | Frissen 2021 | Kucsora Márta: Incepció | Az anyagot formáló gondolat
- Személyesen | Frissen 2021 | iski Kocsis Tibor: Éjszakai földet érés
- Személyesen | Frissen 2021 | Feltárás a geometria mentén | Dréher János vakolatképei
- Személyesen | Frissen 2021 | Mózes Katalin: Világűrrel teli szél
- Személyesen | Frissen 2021 | Gál András: A csend művészete
- Személyesen | Frissen 2021 | Kazi Roland: Az időtlenség terei
- Személyesen | Frissen 2021 | Az eljövendő múlt | Regős István kiállítása
- Személyesen | Frissen 2021 | Elekes Károly: Zavaró tényező
- Személyesen | Frissen 2021 | Bernát András: A rejtélyt szemlélve

2022. évi kiállítások

- Petőcz András | Az alfától az ómegáig
- Derkó 2022 | Képzőművészeti ösztöndíjasok pályázati kiállítása
- Martin Parr: Strand az egész világ | A Budapest Fotófesztivál nyitókiállítása
- Közös tér | II. Ipar- és Tervezőművészeti Nemzeti Szalon 2022
- Olescher Tamás: Az igazságnak és a szeretetnek
- A fény metamorfóza | Borza Teréz kiállítása
- 11. Groteszk Triennálé | Nemzetközi Groteszk Képző- és Iparművészeti Kiállítás
- Sinkó István: Jelenségek
- Időfázisok | Az Év Grafikája díjazottjai 1996–2021
- Molnár Sándor: Festőjoga
- Wagner Nándor 100 | A bölcelet szobrásza
- A.BALLA | Ballada | Balla András fotográfus kiállítása
- Napló. König Frigyes kiállítása
- Mireille Vautier | A csendtől a lélegzetig
- Nagy Judit: Személyes átváltozások
- Stációk | Lovas Ilona emlékkiállítása

A Műcsarnok 2022. évi kiállításai a Liszt Intézetekben

- Róma, Kolozsvár, Sepsiszentgyörgy: Művészek a kamera fókuszában | Magyar fotósok és filmesek fényképei. A kiállító művészek többek között: Czibal Gyula, Csontó Lajos, Fábíán Évi, Vattay Elemér, Erdélyi Lajos, Pácsér Attila, Jelenczki István, Gaál István, Fliegauf Bence, Kardos Sándor, Buglya Sándor, Kósa Ferenc, Sára Sándor.
- Prága: Az élet házai | Halhatatlan zsidó temetők – Klein Rudolf fotográfiái

2022-ben újra „élő” eseményeket terveztek a Műcsarnok kiállításaihoz. Valamennyi tárlat elérhető virtuális séta formájában. A korábbi gyakorlatot folytatva kibővített virtuális sétákat is biztosítottak, amelyekkel nemcsak a kiállítások hangulatát kívánták bemutatni, hanem teljes egészében bejárhatóvá tették a tárlatokat.

A Műcsarnok 2022 januárjában csatlakozott a *Lázár Ervin program művészetpedagógiai foglalkozás* kínálatához, lehetővé téve, hogy 5–8. évfolyamos fiatalok kortárs hazai műveket ismerjenek meg. Az intézmény három tankerülettel alakított ki együttműködést. 134 iskolai osztály látogatott el a Műcsarnok másfél havonta változó tárlataira. Öt kiállításban nyolcféle (korosztályos differenciálás szerinti) művészetpedagógiai programot valósított meg a Műcsarnok, 19 hét alatt 2876 fiatalt fogadott. A foglalkozásokat minden alkalommal a kiállítások tereiben tartották.

Nemzeti Szalon 2022

Az MMA 2014-ben Nemzeti Szalon néven új kiállítássorozatot indított, amellyel az a célja, hogy időről időre megbízható körképet nyújtson a vizuális művészetek különböző területein született főbb teljesítményekről. A több mint százhusz éve a budapesti Hősök terén működő patinás, a nagyközönség által kedvelt intézmény minden tavasszal egy-egy szalonnal

kapcsolódik a főváros szezonkezdő fesztiváljához. A klasszikus párizsi szalonkiállításoktól eltérően a budapesti Nemzeti Szalon nem követi a beadás–zsűrizés hajdani gyakorlatát. A bemutatott anyagot felkért kurátorok, egy-egy szakterület szakértői állítják össze szaktudásuk és sok évtizedes tapasztalatuk alapján. Az öt éves ciklusokban egymást követő szalonok az építőművészet, a képzőművészet, a média- és fotóművészet, a tervező- és iparművészet, valamint a népművészet átfogó bemutatására vállalkoznak.

Közös tér | II. Ipar- és Tervezőművészeti Nemzeti Szalon 2022

2022 az üveg nemzetközi éve volt, és a szerencsés egybeesésnek köszönhetően a Nemzeti Szalonok sorában, immár második ízben, az Ipar- és Tervezőművészeti Szalon következett.

A kortárs magyar iparművészet és design friss eredményeit összefoglaló első szalont öt évvel korábban, 2017-ben rendezte meg a Műcsarnok 208 alkotó munkáinak bemutatásával. A 2022. évi, második ilyen témájú szalonon több mint háromszázra bővült a kiállítók száma. A *Közös tér* című kiállítás Arisztotelész *Kategóriák* című művét hívta segítségül, hogy elmélyült sétára invitáljon a tárgyak között. Az utóbbi öt évben megvalósult művek befogadásához a tárlat két utat is felkínált. Az egyik a konkrétan megformált anyagtól az anyag nélküli szubsztanciáig, a tervezett gondolatokig vezetett, míg a másik a szigorúan vett funkcionalitástól az autonóm művészet területéig. Ezeket követve a kerámia legősibb, az emberi kultúra születésének titokzatos pillanatával egyidős művészetétől eljuthattunk a virtuális térben létrehozott kommunikációs terekig. Bár az egyes alkotói területek elkülöníthetők voltak, térbeli kapcsolataikkal mégis egy összefüggő folyamatot mutattak be. A különböző területek és a két gondolati ív izgalmas metszéspontokat hoztak létre, a találkozási pontokon pedig új minőségek születtek, újfajta összefüggések rajzolódtak ki.

Ahogy a Nemzeti Szalonok esetében már megszokottá vált, a kiállítás kurátori válogatás alapján lehetőséget nyújtott az adott szakma alkotóinak nagyszabású bemutatkozására a Műcsarnok impozáns termeiben.

A jeles alkalomra való tekintettel a szalonon különleges hangsúly helyeződött az üvegművességre, mind a történeti vonatkozásokra és jellegzetességekre, mind a kortárs műalkotások bemutatására. A kiállítás megvalósításában a Műcsarnok szakmai együttműködő partnere a Bohus-Lugossy Alapítvány volt.

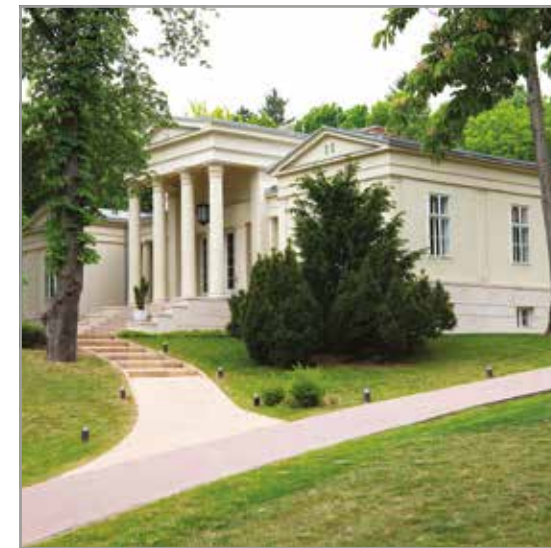
MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet

■ **A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet (MMA MMKI) 2015. február 1-jén kezdte meg működését. A művészet elméleti összefüggéseinek tudományos igényű vizsgálata mellett számos konferenciát, kerekasztal-beszélgetést és könyvbemutatót szervez a művészetek iránt érdeklődő közönségnek, s emellett feladatai közé tartozik az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram szakmai lebonyolítása. Kiadóként is működik, évről évre számos tanulmánykötetet jelentet meg nyomtatott és elektronikus formában.**

A 2022. esztendő jelentős változásokat hozott a szervezet működésében. Az év második felében az MMA 2022. június 14-i elnökségi határozatának új irányelvei mentén megtörtént az MMA MMKI átalakítása. Ennek egyik fő iránya a tudományos kutatások projektalapú átszervezése volt, amit jelentős külsős megbízottak és társintézmények segítségével valósít meg a szervezet. További változást jelent, hogy a művészetelméleti kutatások tematizálása az MMA-val szorosabban együttműködve zajlik. A kutatási témák a kortárs valóságra, a művészekre, a művekre, az alkotás folyamatára és a művészeti, illetve művészettel való nevelésre koncentrálnak. A rendezvények repertoárja workshopokkal és műhelybeszélgetésekkel bővült. Az ösztöndíjprogramhoz kapcsolódóan elindult az ösztöndíjas eredmények népszerűsítési programja is, amelynek keretében a volt ösztöndíjasok a hároméves támogatási időszak letelte után további öt éven keresztül segítséget kérhetnek egyes dologi kiadásaihoz. Az MMA MMKI további új feladatai közé tartozik a Magyar Művészet folyóirat szerkesztőbizottsága titkársági feladatainak ellátása, valamint a főszerkesztő megbízása, pályáztatása.

Kutatás

Az MMA MMKI 2022-ben kilenc állományban lévő kutatóval kezdte meg alapfeladatának ellátását. Az év nyarán ez a létszám a felére csökkent, a második felében azonban a külsős (megbízási szerződéssel foglalkoztatott) kutatók és munkatársak létszáma mintegy megkétszereződött. Az állományban lévő kutatók

állandó szakmai irányítói, szervezői és előadói voltak a kutatóintézet rendezvényeinek, s emellett aktívan részt vettek az ezekhez kapcsolódó műhelytanulmányok elkészítésében és megjelentetésében, valamint az új kutatási projektek beindításában. A munkatársak az előző évhez hasonlóan 2022-ben is közreműködtek művészeti és tudományos heti- és havilapok, periodikák munkáiban (például *Országút*, *Valóság*, *Kultúratudományi Szemle*, *Magyar Művészet*).

Szakmai rendezvények – Nyilvános konferenciák, kerekasztal-beszélgetések, rendezvénysorozatok

A kutatóintézet egyre bővülő rendezvénypalettáján konferenciák, könyvbemutatók, szakmai műhelybeszélgetések, kerekasztal-beszélgetések, workshopok és tematikus séták szerepelnek:

- Az MMA MMKI a 2022. évi rendezvények sorát február 2-án a Pesti Vigadóban nyitotta meg az *50 éves a magyarországi táncmozgalom* című konferenciával.
- Március 2-án *Az utolsó garabonciások II. – A magyar ellenkultúra (1958–1996)* címmel szerveztek konferenciát a Pesti Vigadóban. A találkozó megrendezésével a cél ezúttal az volt, hogy elméleti szinten is bemutassák az ellenkultúrát.
- Április 25-én szintén a Pesti Vigadó adott otthont a *Befejezetlen múlt – Eszmetörténeti konferencia a XIX. és XX. század fordulójáról és ami belőle*

következett című konferenciának. A részt vevő szakemberek arra a kérdésre kerestek válaszokat, hogy a századforduló gondolkodói miként látták önmagukat, hogyan vélekedett róluk a következő nemzedék, illetve hogyan látjuk napjainkban az adott korszakot.

- Május 2-án *A művészet közege IV.* címmel megrendezték a Pesti Vigadóban a 2019 óta tartó tudományos konferenciasorozat következő részét. E negyedik alkalommal a tanácskozás fő témája az volt, hogy a meghívott résztvevők – különféle szakmák képviselői – miben látják a változások jellegét, irányát a művészetekben, az irodalomban, a tudományban, a politikában, a történelemszemléletben, a jogtudományban – különös tekintettel a demokrácia állapotára és sorsára –, az alkotási folyamatokban, az emberek közötti kommunikációban, a közlekedésben, az olvasási, a tanítási és a tanulási folyamatokban.
- Május 16-án *A II. világháború kulturális emlékezete* című konferencia szintén a Pesti Vigadóban kapott helyet. A kutatók a hadi események, a politikai döntések és a társadalmat érintő tragédiák kulturális vonatkozásairól is beszéltek.
- Márciustól májusig zajló konferenciákat a művészetek iránt érdeklődők élőben követhették a kutatóintézet YouTube-csatornáján.
- Június 14-én a győri Múzeumház épületében *Művészet/Elmélet Konferencia* címmel szervezett tudományos tanácskozást a Magyar Művészeti Akadémia, a Széchenyi István Egyetem és a Győri Balett. A konferencia együttműködő partnere a Nyíregyházi Egyetem, a Színház- és Filmművészeti Egyetem, valamint a Magyar Táncművészeti Egyetem mellett az MMA MMKI volt.
- Június 29-én a kutatóintézet könyvbemutatót szervezett néhai igazgatója, Kocsis Miklós *Higher education autonomy in the system of cultural rights – a Hungarian perspective* című kötetének bemutatására a Hild-villában.
- Szeptember 9-én az MMA MMKI és a Magyar Kultúra Kiadó (Győr) kerekasztal-beszélgetést tartott *Az irodalomtanítás jövője* címmel Móser Zoltán *Olvasatok* című könyvsorozatának bemutatására. A Hild-villában rendezett kerekasztal-beszélgetés elindítója volt egy, az irodalomoktatás jövőjéről szóló gondolatnak, amelynek kifejtését tanárok, tanítók, oktatási szakemberek bevonásával kívánják folytatni a jövőben.
- Szeptember 17-én az MMA MMKI is csatlakozott a Kulturális Örökség Napjai rendezvénysorozathoz. Az érdeklődők nyitott ház keretében tekinthették meg a Hild-villát és a Hild József emlékére készített tárlatot, továbbá a villa felújításának folyamatát bemutató tablókát.
- Szeptember 27-én Csupó Gábor világhírű magyar rajzfilmkészítő 70. születésnapja alkalmából bemutatták a *Csupó Gábor – A Pannónia Stúdiótól a hollywoodi csillagig* című könyvet a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen. A kiadvány – amelynek szerzői a Bánffy Miklós-díjas és magyar filmdíjas Kollarik Tamás, valamint a Magyar Mozgóképfesztivál

elismert Takó Sándor – több mint három év kutató- és alkotómunka eredménye. Albumszerű felépítésével a gazdagon illusztrált könnv felidéli a magyar alkotó egész művészetét meghatározó vizuális látásmódját. A képek mellett kiemelkedő jelentőségűek a személyes visszaemlékezések is, amelyeket a szerzők kultúr- és filmtörténeti vonatkozású írásai, értekezései kötnek össze.

- Szeptember 30-án az MMA MMKI is csatlakozott a Kutatók Éjszakája rendezvénysorozathoz. A kutatói pályát és a különféle tudományokat látványos, interaktív, sokszínű programokkal népszerűsítő eseménysorozat alkalmából az MMKI kicsiket és nagyokat egyaránt szórakoztató előadásokkal, foglalkozásokkal készült a Hild-villában. Valamennyi program telt házas volt.
- Október 25-én *A közönségelérés kortárs módszerei* címmel szervezett tudományos konferenciát és szakmai napot az MMA MMKI a Hagyományok Házával közösen. A IX. Országos Rajzfilmünnepek kísérőrendezvényeként megvalósult eseménynek a Hagyományok Háza adott otthont. A konferencián elsősorban a kortárs rajz- és gyermekfilmek közönségének sajátosságait, elérési lehetőségeit vizsgálták.
- 2022-ben az MMA MMKI *Könyvtári beszélgetések* címmel új tematikus beszélgetéssorozatot indított, amelynek a Pesti Vigadóban található Digitalizációs Központ és Szakkönyvtár adott otthont. A házigazda szerepét Szepesi Judit, az MMA MMKI könyvtárosa töltötte be. Első vendége március 24-én Bartis Attila, József Attila-díjjal, a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével és Babérkoszorú díjjal kitüntetett író, fotográfus volt. A május 19-i beszélgetés témáját a digitális művészet és a könyvtár találkozása adta. A vendégek, a Digitális Bölcsészeti Központ (DBK) alapító tagjai, Bánki Zsolt István, a Nemzeti Levéltár munkatársa és Kalcsó Gyula, a Digitális Bölcsészeti Központ munkatársa ezúttal arra a kérdésre keresték a választ, hogy mihez kezdhetünk a digitálisan született művészeti alkotásokkal. November 17-én a *Könyvtári beszélgetések* keretében Juhász Judittal, az MMA sajtószóvivőjével találkozhattak az érdeklődők.
- Az mmakademia.hu címen bárki számára elérhető MMA-adatbázis egyedülálló módon mutatja be a köztestület akadémikus tagjainak életútját, művészetét. Ehhez kapcsolódóan az MMA MMKI kéthavonta sorra kerülő beszélgetéssorozatot indított *Online Akadémikus* címmel a Digitalizációs Központ és Szakkönyvtárban. A beszélgetések házigazdája Csete Örs, a Digitalizációs Központ és Szakkönyvtár fősztályvezetője volt. *Forradalmak búvőkörében* címmel október 20-án került sor az első alkalomra, amelynek keretében Kovács István költőt, akadémikust látták vendégül. A második alkalommal, december 6-án Berecz András mesemondóval, énekes-szólóval, akadémikus-sal hallhattak beszélgetést a közönség soraiban ülők *„Láttam a Holdat előttem”* címmel.
- A kutatóintézet 2022-ben is folytatta a *Hagyomány és haladás* beszélgetéssorozatot Kollarik Tamás Bánffy Miklós-díjjal és Magyar Filmdíjjal kitüntetett szakember vezetésével. Tavasszal három szakmai

kerekasztal-beszélgetés valósult meg a filmigazgatás és a magyar filmfesztiválok témakörében folytatott kutatásokhoz, már publikált, illetve kiadás előtt álló kötetekhez kapcsolódva. A magyar filmigazgatásról szóló – Petri Zsolt, az MMA ösztöndíjasa moderálásával zajló – beszélgetés vendégei Kollarik Tamás, Hábermann Jenő és Novák Emil voltak. A magyar filmfesztiválok múltja, jelene és jövője témájú beszélgetések moderátorai Takó Sándor, illetve Petri Zsolt MMA-ösztöndíjasok voltak, vendégeik pedig Kollarik Tamás, Mikulás Ferenc, Demeter Éva Zágoni Bálint, valamint Lovass Tibor, Muszatics Péter és Deák Dániel. Az eseményeket az érdeklődők élőben figyelemmel kísérhették az MMA MMKI YouTube-csatornáján és Facebook-oldalán.

- Az őszi félévben az MMA MMKI új beszélgetéssorozatot indított *pARTfogó – Az ösztöndíjas művészek bemutatkozó estje* címmel. A kutatóintézet ezeken a havonta két alkalommal a Hild-villában rendezett eseményeken lehetőséget nyújt a bemutatkozásra az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram ösztöndíjasainak. Kollarik Tamás beszélgetőpartnerei november 2-án Topolánszky Tamás Yvan és Csuj László, november 23-án Bucsi Réka, Andrasev Nadja és B. Nagy Ervin voltak. December 12-én Fehér Anikó, az MMA MMKI megbízott kutatója a legismertebb karácsonyi egyházi dallamok nyomába eredt vendégeivel, Gyöngyösi Leventével, Kovács Szilárd Ferencsel és Juhász Rékával. A rendezvények élőben követhetők voltak az MMA MMKI YouTube-csatornáján és Facebook-oldalán.
- Az *Esték a Hild-villában* című online beszélgetéssorozat építészeti epizódjai a 2022-es esztendőben is folytatódtak *Tesztoszteronépítész III. – Fókuszban a vidék* címmel, Wesselényi-Garay Andor, az MMA MMKI tudományos főmunkatársa vezetésével. Az évad vendégei Álmosdi Árpád, U. Nagy Gábor, Kovács Péter, Ripszám János és Vesmás Péter építészek voltak. A rendezvényeket az érdeklődők élőben követhették az MMA MMKI YouTube-csatornáján és Facebook-oldalán.
- November 20-án a kutatóintézet ingyenes kulturális ismeretterjesztő sétasorozatot indított Hild József építészeti öröksége nyomán. A három alkalomból álló programon a résztvevők felfedezhették Hild József polgári és középületeit, képet kapva egyúttal a politikailag, gazdaságilag és művészetiileg is fellendülést jelentő időszak történéseiről és hangulatáról. Kiss Eszter, a program szervezője irodalmi művekkel és művészettörténeti érdekességekkel várta időutazásra a résztvevőket. Második alkalommal, november 27-én a sétára vállalkozók a Svábhegyen tekinthették át a Hild-értékeket, december 4-én pedig az MMA MMKI székhelyének épületét, a Hild-villát járták be az érdeklődők.

Kiadványok

A kutatóintézet 2022-ben megjelent, elektronikus formában kiadott saját kiadványai:

- *Eszmestörténeti lehetőségek* (Szerk. Farkas Attila – Kovács Dávid)

- Fehér Euridiké – Dér Cs. Dezső: *#maradjotthon #veledvagyunk – Hazai közházak online kommunikációja a pandémia első évében* (2020. március 11. – 2021. március 27.)
- Váradi Judit: *Az online tér megjelenése a zeneművészeti oktatásban és a hangverseny-látogatásban*

A kutatóintézet 2022-ben megjelent, nyomtatott formában kiadott saját kiadványai:

- Kollarik Tamás – Takó Sándor: *Csupó Gábor – A Pannónia Stúdiótól a hollywoodi csillagig*

A *Műhelytanulmányok* sorozat IV. évfolyamának 2022-ben megjelent tanulmányai és kötetei:

- *A művészet közege II. – Kihívások a XXI. század elején*
- *Kultúraláncolatok – Tóth Árpád kora és szellemi örökösei*
- *„Mélyebb barázdát húzni...” – Zene a keresztény egyházban*
- *A kiválasztott – A magyar táncművészet Nizsinszkij-öröksége*
- Marczin István: *Művésztelepek a Kárpát-medencében – Empirikus kutatás* (2020)
- Grad-Gyenge Anikó – Timár Adrienn: *Képzőművészet szerzői jogi lencsén át*
- Váradi Judit: *Zeneoktatás távhangolásban*
- Gálhidy Péter: *Hol van a szobor helye?*
- Bólya Anna Mária: *Utak, irányok a hazai táncéletben – Pandémia előtti elmélkedés a magyar táncművészetről*
- Wesselényi-Garay Andor: *Most mi lesz? – Kortárs magyar építészet 2010–2020*

Intézményi együttműködések

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem innovációs dékánhelyettese, dr. Grad-Gyenge Anikó fontos partnerként vett részt a szerzői jogi kutatásban a művészet és a jog kapcsolódási területeinek feltérképezésében.

A Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar és a Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola együttműködésével a Jövő Művészetéért Alapítvány és az MMA MMKI közös kutatása zajlott, amelynek tárgya „Az online tér megjelenése az alapfokú zenei oktatásban és a kultúrafogyasztásban”.

A KÉPEZŐ Művészeti Kft.-vel együttműködve projektmegállapodás született az „Artkoffer” projekt-címet viselő munkaprogramra, amely két, gyermek- és ifjúsági korosztálynak kínál művészettel nevelést az interdiszciplináris oktatás és az összművészeti koncepció jegyében.

Az MMKI támogatásával valósult meg március 21. és 25. között a Debreceni Egyetem LÉPTÉK alkotóhét nevű kezdeményezése.

A Dargay Lajos Művészeti Alapítvánnyal való együttműködés keretében született meg *„A kor vele haladt”* – Dargay Lajos 80 munkacímű tanulmánykötet.

2022-ben elindult a *Magyar fotóművészeti lexikon* összeállításával és szerkesztésével kapcsolatos („Magyar fotóművészet háromszáz alkotó életútján keresztül” munkacímű) projekt, amely a tervek szerint 2024-re

több mint háromszáz alkotót sorakoztat fel a magyar fotóművészetből, így adva képet a hazai fotóművészet történetéről, alkotóiról, irányzatairól és főbb korszakairól. Szerkesztők: Bán András és Kincses Károly, a szerkesztőbizottság elnöke: Haris László, a szerkesztőbizottság tagjai: Barta Zsolt Péter, Szarka Klára, Szalontai Ábel, Szigeti Tamás.

Elkészült Wesselényi-Garay Andor, az MMKI tudományos főmunkatársa, továbbá Köllő Miklós és Bujnovszky Tamás társszerzők munkája révén *A valóság ideái – Kortárs ököregionalista építészet Erdélyben* című könyv kéziratának lektorált változata. A cél egy képekkel gazdagon illusztrált, reprezentatív tudományos album megjelentetése mintegy negyven kortárs építész, köztük Bogos Ernő és Zakariás Attila akadémikusok munkáinak bemutatásával. Szintén Wesselényi-Garay Andor szerkesztésében készült a *Tesztoszteronépítészet* című beszélgetéssorozat (építész-pályaképek) teljes kézírata.

Kutatás zajlott a két világháború közötti zenét illető művelődéspolitikai vizsgálatára Windhager Ákos tudományos munkatárs vezetésével. Bólya Anna Mária tudományos főmunkatárs Windhager Ákossal közösen folytatta a magyar balett-történet kutatását. Ennek során elkészült az *Auróra 3.* és az *Auróra 4.* című kötetek kéziratváltozata, amelyekben a szerzők a magyar balett 19–20. századfordulós és Guerra-korszakát vizsgálták. Bólya Anna Mária emellett a néptánc és a táncszínház terén folytatott kutatást, amelynek eredményeit *Tradíció a szcénán – Néptánc művészeti kontextusban* című, kiadásra váró kéziratában foglalja össze.

Megkezdődött továbbá a *3D-eszközök és háromdimenziós online terek felhasználása a művészetben* című projekt előkészítése, illetve egy pilotprojekt keretében a Hild-villa háromdimenziós kiállítótérként és online platformként történő hasznosítása Baranyi Péter professzorral (győri Széchenyi István Egyetem) és a MaxWhere kutatócéggel együttműködve.

Az intézet kutatói részt vettek a külső kutatási projektek szervezésében és lebonyolításában, továbbá az ismeretterjesztő programoknak is aktív részesei voltak.

A fentiek mellett azonban néhány esetben folyamatban lévő kutatások lezárása mellett döntött az intézmény. Ezek vagy nem illeszkedtek kellően az intézet új irányelveibe, vagy nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket.

Digitalizációs Központ és Szakkönyvtár

A Digitalizációs Központ és Szakkönyvtár az MMA MMKI 2022. március 1-jén létrehozott főosztályi szintű önálló szervezeti egysége, amelynek részei a Digitalizációs és Dokumentációs Osztály, valamint a Szakkönyvtári Osztály. A Digitalizációs Központ és Szakkönyvtár feladata az MMA akadémikusai bármilyen formában fellelhető teljes életművének minden hagyományos könyvtári eszközzel és a legújabb technikák könyvtári jellegű felhasználásával történő gyűjtése, valamint kiemelkedő magyar művészek – különös tekintettel az MMA akadémikus tagjaira – alkotásainak digitalizálása, ennek megtervezése

és szervezése, támogatása és kivitelezése, a művek digitális változatának tárolása, kereshetővé tétele és közreadása, e célból digitalizációs központ működtetése, továbbá adatbázis-építés az MMA akadémikusaihoz kapcsolódó művészeti alkotások, előadó-művészeti események, valamint a rájuk vonatkozó nyomtatott, audiovizuális és elektronikus információk feldolgozása révén. 2022. október 5-én szimpózium keretében Gyulai Líviusz grafikusművész, Ittész Mihály zenepedagógus, Szokolay Sándor zeneszerző akadémikusok, valamint Nemcsics Antal festőművész és Dargay Lajos szobrászművész hagyatékát feldolgozó családtagok és szakemberek részvételével életút-feldolgozások bemutatására került sor, valamint 2022-ben megvalósult az NKA, a PIM, az Emmi és további állami intézmények és pályázati források által támogatott hagyatékkezelési munkák feltérképezése is.

2022-ben a Szakkönyvtári Osztály munkájának köszönhetően 2273 új (monografikus, cikk-, kotta-, műtárgyszintű) leírás és 2072 új példányrekord jött létre, összesen 4345 bibliográfiai tétel. 7924 (monografikus, cikk-, kotta-, műtárgyszintű) leírás és 7294 példányrekord szinten történt módosítás, összesen 15218 bibliográfiai tétel. A szakkönyvtár korlátozottan nyilvános, állományát helyben vagy kölcsönzéssel lehetett használni. A kölcsönzés jogával – olvasói nyilvántartásba vétel mellett – az MMA és a hozzá tartozó társintézetek munkatársai, az akadémikusok, az ösztöndíjasok (MMA Művészeti Ösztöndíjprogram) és a kutatók 2022-ben is élhettek.

Művészeti Ösztöndíjprogram

A 2021. december 31. napjával záruló időszak a 2021–2024. évi nyertesek első, a 2020–2023. évi ösztöndíjasok negyedik, a 2019–2022. évi ösztöndíjasok hetedik beszámolóját jelentette. Az ekkor már közel két éve tartó pandémia újra felerősödő hullámai miatt az online térben zajlott az alkotók és a szekcióvezetők találkozója. Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogramban jelenleg három évfolyam folytat alkotói tevékenységet. Ez a három évfolyam a 9 szekciójával összesen 27 „online találkozót” jelentett, amelyeket két hét alatt, január második hetétől bonyolítottak le. A szekcióvezetők és a meghívott akadémikusok köszöntése után az ösztöndíjasok röviden beszámoltak az aktuális időszakban folytatott előrehaladásukról. A képernyőmegosztás lehetőségével élve a beszámolókat kép, videó- és hanganyag is kiegészítette, ugyanakkor hangsúly került a személyes találkozók erős szakmai hatására. A legújabb ösztöndíjasok erre számíthatnak a következő beszámolási időszak után.

A 2022–2025. évi MMA Művészeti Ösztöndíjprogram pályázati időszak

Immár ötödik alkalommal hirdette meg a művészeti alkotómunkát támogató ösztöndíjpályázatát a Magyar Művészeti Akadémia. A pályázat töretlen sikernek örvend a művészek körében, hiszen a kilenc művészeti szekció – építőművészet, film- és fotóművészet, iparművészet és tervezőművészet, irodalom, képzőművészet, művészetelmélet, népművészet, színházművészet, zeneművészet – között mindenki megtalálhatja a saját területét. Ez az alkotói szabadság kibontakoztatására irányuló törekvés az egész országban egyedülállóan biztosítja a magas színvonalú művészi és művészetelméleti tevékenységek anyagi feltételeinek megteremtését. Emellett szakmai partneri szerepet is kínál az arra érdemes, ösztöndíjat nyert művészek, művészetelméleti szakemberek pályakezdéséhez, pályájuk kiteljesítéséhez, kiemelkedő alkotások, előadások, kutatások és tanulmányok létrehozásához. A nyertesek (100 fő) három évre szóló, havi bruttó 200 ezer forint

összegű művészeti ösztöndíjra lesznek jogosultak. Jelentkezni 2022. február 7-től lehetett, a pályázatok beadásának határideje 2022. március 21. volt. Minden olyan, magyarországi adóazonosító jellel rendelkező természetes személy pályázhatott, aki a támogatási időszak kezdetéig (2022. szeptember 1.) már betöltötte a 18. életévét, de még nem töltötte be az 50. életévét. A pályázat benyújtásának nem volt feltétele művészeti, művészetelméleti végzettség vagy szakképzettség. A pályázati támogatási időszak kezdete 2022. szeptember 1. volt, a támogatási időszak vége 2025. augusztus 31.

A 2022. évi Művészeti Ösztöndíjprogram nyertesei

2022-ben tízszeres túljelentkezés mellett 1026, formailag érvényes pályázatot adtak be a művészek. Az MMA 2022–2025. évi Művészeti Ösztöndíjprogramjára március 21-ig lehetett jelentkezni.

A tíztágú döntőbizottságot az MMA elnöke és az általa felkért bírálóbizottsági tagok alkották: Vashegyi György (a bizottság elnöke), Haris László, Kékedi László, dr. Kovács István, Rátóti Zoltán, dr. Solymosi-Tari Emőke, Stefanovits Péter, Szenes István, Ternovszky Béla, Tóth Péter, Turi Attila.

Tovább nőtt a határon túli magyar ösztöndíjasok száma, idén már 12-en nyerték el az ösztöndíjat a határon túlról. Ez volt az első év, amikor megváltozott a nemek aránya: a hölgyek alkották a nyertes ösztöndíjasok többségét (a nyertesek között 51 hölgy és 49 férfi volt).

2022. február 18-án az egyéni bírálatok pontozásának egységesítése érdekében a bírálók számára bírálói fórumot tartott az intézet a Pesti Vigadóban. Az 1026, formailag érvényes pályázat alapján a legnépszerűbb művészeti ágaknak a képző- és a zeneművészet bizonyultak: az előbbire 218, az utóbbira 149 pályaművet adtak be. A bírálók száma 2022-ben is magasabb volt, mint a legtöbb korábbi évben. 2018-ban az ösztöndíjprogramra érkezett pályázatokat 116 bíráló bírálta, 2019-ben 130, 2020-ban 141. 2021-ben a bírálók száma 187-re emelkedett, 2022-ben pedig 173 bíráló vállalta a feladatot.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram 2019–2022-es évfolyamának záróünnepsége a Hild-villában

2022. augusztus 31-én megrendezték a Magyar Művészeti Akadémia 2019–2022-es évekre szóló Művészeti Ösztöndíjprogramjának záróünnepségét a Hild-villában, az MMA MMKI székházában. Az eseményen részt vett Vashegyi György, az MMA elnöke; Richly Gábor, az MMA főtktára; Csáji László Koppány, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet megbízott igazgatója; Farkas Ádám, az MMA rendes tagja, valamint az ösztöndíjas szekciók vezetői, az MMA akadémikusai és a száz búcsúzó ösztöndíjas.

Az ünnepség Krulik Eszter hegedűművész és Rohmann Ditta csellóművész, az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram zeneművészet szekciója ösztöndíjasainak produkciójával kezdődött; Kodály Zoltán csellóra és hegedűre írt duójának első tételét adták elő.

A jelenlévőket Csáji László Koppány, az MMA MMKI megbízott igazgatója köszöntötte. Hangsúlyozta, hogy bár záróünnepségre gyűltek össze, a feladat nem a búcsúzás, hanem azoknak a lehetőségeknek a felvázolása, amelyekkel a továbbiakban is nyomon követhetik az ösztöndíjasok életpályáját, és támogatni tudják őket a jövőben is. Vashegyi György, az MMA elnöke megnyitóbeszédében felhívta a figyelmet arra, hogy nem csupán az akadémia lehetséges jövőbeli tagjai ülnek az ösztöndíjprogram sikeres résztvevői között, hanem az egész magyar művészeti élet legjava. Hangsúlyozta, az MMA mindenekelőtt a jövőt látja az ösztöndíjasokban, így az eddigieknél sokkal aktívabban szeretnéek bekapcsolni őket az akadémia vérkeringésébe. Richly Gábor, az MMA főtktára beszédében elmondta, hogy annak idején, amikor az ösztöndíjprogram létrejött, nemcsak anyagi biztonságot szerettek volna nyújtani a művészeknek, hanem legalább ugyanilyen fontos céljuk volt az is, hogy közösséget teremtsenek általa.

Az eseményen felolvasott Weiner Sennyey Tibor író, költő, műfordító, az irodalom szekció ösztöndíjasa, akinek esszé- és novelláskötetei, kisregényei, valamint négy verseskötete után tizenkettedik – Hamvas Béláról szóló esszéit összefoglaló – könyve 2019-ben jelent meg, jelenleg első regényén dolgozik.

Záróbeszédet Farkas Ádám, az MMA rendes tagja, a képzőművészet szekció vezetője mondott, méltatva a 2019–2022-es évfolyam munkáját.

Végezetül Navratil Andrea népdalénekes, Nagy Gábor népzeneész és ifjabb Zsuráfszky Zoltán táncművész, az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram népművészet szekciója ösztöndíjasainak *Népzenei összeállítás a Balaton két partjáról* című zenés-táncos előadását tekinthette meg a közönség.

Őszi összevont ösztöndíjas találkozók a Hild-villában

Szeptemberben összevont ösztöndíjas találkozók vehetett részt a 2020–2023. és a 2021–2024. évi két aktív ösztöndíjas évfolyam. A kilenc szekció találkozóját a Hild-villa kertjében tartották, ahol az alkotók számot adtak az elmúlt negyedév szakmai előrehaladásáról.

A 2022–2025. évi ösztöndíjas évfolyam beiktató ünnepsége

A 2022-ben pályázatot nyert ösztöndíjasok hivatalos beiktatását 2022. szeptember 22-én tartotta az MMA a Pesti Vigadó dísztermében. A száz nyertes pályázó és a jelen lévő akadémikusok előtt beszédet mondott Vashegyi György, az MMA elnöke; Richly Gábor, az MMA főtktára és Csáji László Koppány, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet megbízott igazgatója. A találkozó megnyitásként Boros Mihály zongoraművészt, az MMA 2021–2024-es évfolyamokra szóló Művészeti Ösztöndíjprogramjának ösztöndíjasát hallgathatta meg a közönség. A zongorajáték alatt az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram képzőművészet, valamint ipar- és tervezőművészet szekciója alkotásaiból vetítettek egy rövid összeállítást.

A rendezvény ideje alatt Csuzi Márton kortárs táncművész előadását láthatta a közönség: Feledi János *Don Quijote* című táncszínházi darabjából adott elő egy részletet; Babiczky Tibor költő pedig felolvasott. A program zárásaként a jelenlévők megtekintették az ösztöndíjas filmalkotók rövid vetítését. Az összeállításban Mosonyi Szabolcs, B. Nagy Ervin, Gelley Bálint Farkas, Mózes Gergely és Csuj László filmrészletei voltak láthatók.

Az előadások után az ösztöndíjasok részt vettek az I. Rendhagyó Ösztöndíjas Találkózón, ahol a bemutatkozás során megismerhették szekcióvezetőiket, szekciótársaikat.

Makovecz Központ és Archívum

A Makovecz Központ és Archívum elődleges feladata Makovecz Imre életművének, hagyatékának folyamatos feldolgozása és bemutatása, továbbá életművéhez kapcsolódó szakmai programok és rendezvények szervezése. A Makovecz Központ és Archívum tevékenységét megalakulása óta a Makovecz Imre Alapítvány koordinálja, 2017 óta az MMA MMKI intézményi keretei között. A Makovecz Imre Alapítvány a létrejöttkor megfogalmazott célok elérése érdekében 2022-ben is igyekezett olyan változatos programokat, kiállításokat és egyéb projekteket lebonyolítani, amelyek a lehető legtöbb emberhez juttatják el az építész szellemi hagyatékát és szellemiségét:

- A korábbi évek hagyományát folytatva 2022-ben is minden hónap második hétfőjén – összesen 9 alkalommal – rendezték meg a Makovecz Kávéházat. Újításként két ízben Sáros László György DLA, Ybl Miklós-díjas építész, a Makovecz Imre Alapítvány kuratóriumi tagja volt a kávéházi program előadója és házigazdája.
- Szintén hagyománnyá vált már a minden hónap utolsó vasárnapján megrendezett Magyar Táncház sorozat. 2022-ben 9 alkalommal került sor erre.
- A 2020-ban útjára indított Mi-KOR természet- és társadalomismereti „szabadiskola” fiatalok számára meghirdetett sorozata a pandémiát követően 2022-ben folytatódott. Az első félévben 4 alkalommal ült össze a társaság: pénteken és szombaton közös programokon és előadásokon sajátíthatták el azt a szellemiséget, amit a Makovecz-életmű bemutatása és népszerűsítése képvisel. Az előadók Makovecz Anna, Herczeg Ágnes és G. Ekler Ágnes voltak.
- A Mi-KOR nagy népszerűségére való tekintettel a szervezők 2021 októberében elindították az idősebb nemzedéket megszólító Közel-Jövő Szabadiskolát, amely 10, kétnapos hétvégi alkalmával 2022-ben is folytatódott.
- 2022. február 16-án és 23-án a nagy sikerre való tekintettel megismételték a 2021-ben a Cseh Tamás Archívummal közösen létrehozott *Fűszál szobám* című és *Kelet-Európa vagy Kelet-Közép-Európa* című zenés felolvasóestet. Ezen Cseh Tamás archív felvételeit, valamint Makovecz Imre gondolatait

Hüse Csaba színművész tolmácsolásában láthaták-hallhatták az érdeklődők. A program Cseh András és Makovecz Anna közös munkája.

- 2022. március 2-án Gácsi Zsuzsanna, a BME frissen végzett építészhallgatója, a Makovecz Imre Alapítvány egykori munkatársa tartott előadást *Regionalizmus és modernizmus határán Görögországban* címmel.
- 2022. május 4-én Kovács Gyula gyümölcsész tartott előadást.
- 2022. május 11-én Herczeg Ágnes *Nagyasszonyok kertjei* című előadását hallhatta a közönség. Témája a magyar kertörökség hagyatéka volt.
- A korábbi években tapasztalt nagy sikerre való tekintettel 2022. május 28-án, valamint szeptember 15-én ismét megszervezték a *Kertlátogatás Lechner Judit biodinamikus virágoskertjében Budaörsön* című eseményt.
- 2022. június 25–26-án az alapítvány első ízben csatlakozott a Múzeumok Éjszakája programsorozathoz, amelynek keretében Turi Attila, az MMA alelnöke *Sevilla '92* című előadásával és magyar táncházzal várta a vendégeket.
- 2022. szeptember 17–18-án a Makovecz Központ ismét aktív résztvevője volt a Kulturális Örökség Napjai rendezvénysorozatnak.
- 2022. október 19-én és november 16-án Korcsog Balázs *A magyar génusz – avagy a magyar népszellem, nyelvszellem és gondolkodásszellem nyomában* című, két részből álló előadását hallhatta a közönség.

Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ

■ A Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) az Európában elsőként, 1872-ben megalakult intézményes magyar műemlékvédelemi szervek jogutódjaként és az 1968-ban alapított Magyar Építészeti Múzeum integrációjával 2017-ben jött létre. A komplex tudományos intézmény négy osztályának (Kutatási Osztály, Műemlékvédelmi Dokumentációs Osztály, Múzeumi Osztály, Digitalizációs Osztály) szaktudására, valamint százötven év szakmai múltjára és a szakgyűjteményekre támaszkodva látja el feladatát: a magyarországi és a Kárpát-medencei épített örökség tudományos megismerését, feltárását, bemutatását és népszerűsítését. A MÉM MDK műemlékvédelmi kutatóhelyként és a magyar építészetet átfogóan megjelenítő múzeumként működik. Célja, hogy a szakma és a nagyközönség számára egyaránt nyitott, műemlékvédelmi tudásunkat és közös építészeti örökségünket értőn bemutató intézmény legyen. Alapfeladatai keretében működteti szakgyűjteményeit (Tervtár, Fotótár, Könyvtár, Tudományos Irattár és Magyar Építészeti Múzeum), amelyek a teljes Kárpát-medencét lefedő gyűjtőkörükkel és több százezer tételes szakanyagukkal a történelmi Magyarország területén zajló műemléki kutatások és helyreállítások legfontosabb forrásai. A gyűjteményi anyagok tudományos feldolgozása, gyarapítása, digitalizálása és a kutatószolgálat működtetése (1000 fő körüli helyszíni kutatóval, valamint elektronikus tanácsadással) folyamatos feladatot biztosít az intézmény számára.

A 2022-es év a MÉM MDK történetében az egyik legizgalmasabb és legmozgalmasabb esztendőnek bizonyult. Májusban megnyitotta kapuit az intézmény első kiállítóhelye és rendezvényhelyszíne, a Fischer József építész tervei alapján 1936-ban épült Walter Rózsi-villa. Az épület földszintjén látható állandó kiállítás, a *Fasori históriák* a környék történetét ismerteti. A 2024 márciusáig látogatható *Szintér és Lakóter: Modern lakóházak Magyarországon 1928–1945* című időszak kiállítás pedig a villa tereinek eredeti funkcióit alapul véve mutatja be a korszak modern lakóház-építészetét. A villa 2022-ben már a MÉM MDK kiemelt helyszíne volt a Kulturális

Örökség Napjai rendezvénysorozaton; tárlatvezetésekkel, játékos programokkal várták a látogatókat.

Az épület a megnyitása után hamar kedvelt rendezvényhelyszínné vált, számos, intézményen és intézménycsaládon belüli, valamint külsős szakmai programnak – könyvbemutatóknak, konferenciáknak, workshopnak – ad otthont. A múzeumpedagógiai foglalkozások során nagy hangsúlyt helyeznek az utánpótlás nevelésre is. A Mama, nézd! elnevezésű programokra a kisbabákkal érkezőket várják. Havonta egy szombat délelőttre pedig a családoké a villa, ilyenkor interaktív tárlatvezetésen, villaismereti bemutaton, valamint az építészet és a '30-as évek által inspirált foglalkozásokon vehetnek részt a gyerekek és szüleik.

A 2022-es év másik kiemelt eseménye volt a Pesti Vigadóban szeptemberben megnyílt *Évszázadok öröksége – A magyar műemlékvédelem 150 éve* című időszak kiállítás. A tárlat törzsanyagát a MÉM MDK kezelésében lévő műemléki gyűjtemény rajzaiból, akvarelljeiből, fotóiból, könyveiből, irataiból válogatták. A mintegy 700 dokumentumot felsorakoztató tárlat tíz nagyobb témán keresztül járta körül az épített örökségünk megismerésére, megóvására és fenntartására irányuló törekvések évszázados történetét. A kiállításához több mint 20 kurátori tárlatvezetés és két kerekasztal-beszélgetés kapcsolódott, s virtuális tárlat keretében az intézmény honlapján (www.memmdk.hu) is elérhetővé tették.

A *Barokk freskófestészet Magyarországon* című, az MMA Kiadóval közös könyvsorozat 2022-ben harmadik kötetéhez érkezett. Az új kiadvány Győr-Ménfőcsanak és Vas vármegye barokk freskóemlékeit mutatja be; a műveket magukban foglaló épületeken túl szól azok építéstörténetéről, a falképek festőjéről és megrendelőjéről, ismerteti a freskók keletkezéstörténetét és állapotát is.

Az év végén többévtényi kutatómunka megkoronázásaként jelent meg a *Veszprém város építészeti topográfiája* című könyv. A hiánypótló kötet Veszprém Megyei Jogú Város támogatásával, az MMA Kiadó gondozásában látott napvilágot, és teljes körű áttekintést ad a város építéstörténeti örökségéről. A Veszprém topográfiájáról szóló könyv kiemelt jelentőséggel bír, hiszen 2009 óta nem jelent meg Magyarországon megyei jogú várost érintő, átfogó építéstörténeti topográfiáról szóló kiadvány. A Veszprém–Balaton 2023 – Európa Kulturális Fővárosa programsorozathoz kapcsolódó kötetet angol nyelvű összefoglaló egészíti ki.

Nemcsak Veszprém városával, hanem a veszprémi érsekséggel is szoros szakmai kapcsolatot alakított ki az intézmény. A Várhegyen 2021-ben megkezdett épületkutatásokat (Nagypréposti palota, Püspöki alkalmazottak háza) 2022-ben, a kivitelezés ideje alatt is figyelemmel kísérték, a helyreállítási munkákat megelőző régészeti kutatások során pedig konzultációs feladatokat láttak el. A 2022-es évben folytatódott a Veszprémi Főegyházmegyei Levéltárral való együttműködés is, a *Veszprém megye templomainak adatbázisa* című OTKA-projekt keretében elkészítik a vármegye területére eső valamennyi katolikus templom építészeti és műemléki leírását.

A Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft.-vel (NÖF) kötött megállapodás keretében a MÉM MDK 2022-ben is részt vett a Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram helyreállítási munkáiban, igen változatos feladatkörrel. Kertkutatást (Tata, kastélykert), kivitelezés közbeni megfigyelést (Füzérradvány, Károlyi-kastély melléképületei; Geszt, Tisza-kastély) végeztek, és tudományos dokumentációt is készítettek (Dég, Festetics-kastély melléképületei).

Tokaj-Hegyalja egyik legjelentősebb mezővárosa, Tállya épített örökségének hosszú évek óta zajló tudományos feldolgozása 2022-ben látványos szakaszába érkezett. *Tállya, fejedelmek városa – egy hegyaljai mezőváros évszázadai* címmel mutatták be a település történetét, topográfiai fejlődését, felekezeteit, valamint néhány kiemelkedő műtárggyal megidéztek gazdag művészeti örökségét is. A tárlat nyáron a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeinek Múzeumában mutatkozott be, majd az ősz folyamán a FUGA – Budapesti Építészeti Központban volt látható. Ugyanitt mutatták be *GONDA – Sanghaj ultramodern magyar építész* című tárlatukat is. 2021-ben útjára indított utazókiállításai 2022-ben nemcsak a Kárpát-medencében, hanem Európa-szerte láthatók voltak. Az *Építs nekem hajlékot – Magyar zsinagógák és közösségeik* című, a Magyar Művészeti Akadémiával

közös tárlat járt többek között Kassán és Brüsszelben, Losoncon, a Városi Múzeumban és Berlinben, a Collegium Hungaricum épületében is. A Baumhorn Lipót zsinagógaépítészetét ismertető *Áhítatos építészeti formák* című kiállítás pedig a helyi hitközségekkel együttműködve a szegedi és az újvidéki zsinagógákban mutatkozhatott be.

A MÉM MDK a több éven átívelő kutatási projektjeit (például a Fejér vármegyei klasszicista templomok tudományos feldolgozása) 2022-ben forráskutatással, helyszíni lejárásokkal folytatta. Emellett megkezdte Csepel-Kertváros két világháború közötti építészetének feldolgozását is. A terepi gyűjtés befejezésével az épületekhez kapcsolódó archív forrásanyag (tervek, fényképek, írott dokumentumok stb.) felkutatására kerül sor. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium által létrehozott Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásával, a zágrábi Művészettörténeti Intézzel közösen zajlik a *Horvát–magyar építészeti kapcsolatok: a szakmai tudásmegosztás csatornái, 1900–1945* kutatási projekt. 2022-ben a forrásfeldolgozás és a szakirodalmi kutatások mellett a személyes kapcsolatfelvételre is sor került. Az intézmény kutatói két fiúmei és két zágrábi tanulmányutat tettek, 2022-es eredményeiket egy webináriumban mutatták be. Új, két évre tervezett kutatási projektjüket egy, az építéstörténet-írás által eddig még nem vizsgált területnek, a magyar építésznők munkásságának szentelték. A kutatás hozzávetőlegesen 30 építésznő életművére fókuszál; a *Magyar építész nők* projekt egy kerekasztal-beszélgetés keretében, a Walter Rózsi-villában tartott nyilvános rendezvényen mutatkozott be.

2022 év végén, egy hosszabb kutatási és digitalizációs projekt lezárásaként, Budapest Főváros Levéltárával együttműködve elindulhatott a Kós Károly Virtuális Archívum, ahol az intézményben őrzött Kós Károly-hagyaték egy jelentős része immáron digitálisan is kutathatóvá vált. Az anyag javarészt írásos emlékekből áll, de még így is nagyszámú, közel ezer darab-ból álló építészeti vonatkozású tárgy található benne.

A tudásátadásra 2022-ben is nagy hangsúlyt helyezett a MÉM MDK. Év végén az intézmény munkatársai az MMA támogatásával, az Építési és Beruházási Minisztérium felkérésére szakmai továbbképzést tartottak az örökségvédelemben dolgozó hatósági munkatársaknak. Az év folyamán rendszeresen fogadtak egyetemi csoportokat, hallgatókat, szakembereket, akiket megismertettek a MÉM MDK-ban folyó munkával. Emellett több munkatársuk 2022-ben is oktatási tevékenységet vállalt előadóként a szakmai képzést nyújtó egyetemek (BME, ELTE, Pázmány, Károli, Metropolitan) egyikén. Kollégáik rendszeresen publikáltak szakfolyóiratokban (*Műemlékvédelem*, *Magyar Építőművészet*), az *Építészforum* pedig 2022 novemberében kiemelten foglalkozott az intézménnyel: egy héten keresztül a MÉM MDK osztályai mutatkozhattak be az online szakmai lap felületein. 2022-ben a már eddig is működő, heti szinten többször frissülő intézményi honlap és Facebook-oldal mellett elindult a MÉM MDK Instagram- és TikTok-oldala is.

Szakmai rendezvények – kiállítások, konferenciák

- Január 24. – március 31. *Áhítatos építészeti formák – Baumhorn Lipót tervei a szegedi zsinagógához* című kiállítássorozat. Kisbér, Hegedűs Pál Helytörténeti Gyűjtemény.
- Február 1. *A Következetesség formában és szellemében – Czigler Győző építőművészete* című kiállítás zárása a Központi Statisztikai Hivatalban.
- Március 29. A Walter Rózsi-villa hivatalos átadása sajtóbejárással.
- Április 3. – május 30. *Áhítatos építészeti formák – Baumhorn Lipót tervei a szegedi zsinagógához* című kiállítássorozat. Szeged, Új zsinagóga.
- Április 4. – június 7. *Áhítatos építészeti formák – Baumhorn Lipót tervei a szegedi zsinagógához* című kiállítássorozat. Újvidék, zsinagóga.
- Május 1. *A Következetesség formában és szellemében – Czigler Győző építőművészete* című kiállítás zárása a Széchenyi fürdőben.
- Május 3. – június 7. *Építs nekem hajlékot* kiállítássorozat. Kassa, Harang utcai zsinagóga.

- Május 5–20. *Építs nekem hajlékot* kiállítássorozat. Flandriai magyar konzulátus, Liszt Intézet, Brüsszel.
- Május 5–23. *GONDA – Sanghaj ultramodern magyar építésze* című kiállítás. FUGA – Budapesti Építészeti Központ.
- Május 18. A Walter Rózsi-villa és kiállításai megnyitása a nagyközönség számára: a földszinten a *Fasori História*, az első és a második emeleten a *Szintér és Lakótér: Modern lakóházak Magyarországon, 1928–1945* című kiállítás. A tárlatok előreláthatólag 2024. márciusig megtekinthetők.
- Május 20. Kerekasztal-beszélgetés a Walter Rózsi-villában Breuer Marcell születésének 120. évfordulóján.
- Május 26–28. *Műtárgyak Éjszakája* – kuratori tárlatvezetések a Walter Rózsi-villában.
- Július 1. – szeptember 4.: *Építs nekem hajlékot* kiállítássorozat. Losonc, Városi Múzeum.
- Június 9. – augusztus 28. *Tállya, fejedelmek városa – egy hegyaljai mezőváros évszázadai* című kiállítás. Sárospatak, Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeinek Múzeuma.
- Június 25. *Múzeumok Éjszakája* – családi programok, irodalmi beszélgetés és kuratori tárlatvezetések a Walter Rózsi-villában több mint 500 résztvevő jelenlétében.
- Augusztus 8. – szeptember 7.: *Építs nekem hajlékot* kiállítássorozat. Berlin, Collegium Hungaricum.
- Szeptember 14. – november 20. *Évszázadok öröksége – A magyar műemlékvédelem 150 éve* című időszaki kiállítás a Pesti Vigadóban több mint 20 kuratori tárlatvezetéssel és két kerekasztal-beszélgetéssel.
- Szeptember 17–18. Kulturális Örökség Napjai (KÖN) a Walter Rózsi-villában és az *Évszázadok öröksége – A magyar műemlékvédelem 150 éve* című kiállításon a Pesti Vigadóban. Tárlatvezetések.
- Szeptember 27. Műhelykonferencia – Építészeti topográfia, műemléki és műtárgy inventarizáció, adatbázis-építés a gyakorlatban. A Veszprémi Főegyház-megyei Könyvtár és Levéltárral közösen, Walter Rózsi-villa.
- Október 6–28. *Tállya, fejedelmek városa – egy hegyaljai mezőváros évszázadai* című kiállítás. FUGA – Budapesti Építészeti Központ.
- Október 13. *Magyar építész nők* kutatási projekt, nyilvános nyitóesemény. Walter Rózsi-villa.
- Október 13. – november 3. *Építs nekem hajlékot* kiállítássorozat. Lublin (Lengyelország), Kultúrák Találkozása Központ. Szervező: Liszt Intézet, Varsó.

Művészeti dokumentáció

Akadémikusportrék – MMA-portréfilmek a köztelevízió műsorán 2022-ben

2022-ben is folytatódott a Magyar Művészeti Akadémia portréSOROZATA a köztelevízióban. A nézők hetente olyan akadémikus és más művészek, művészetelméleti szakemberek életútjába, gondolkodásába nyerhettek bepillantást, akik jelentősen befolyásolták, alakították a magyar művészeti életet. Az MMA megbízásából készülő 52 perces portréfilmek továbbra is az M5, valamint a Duna World csatornákon voltak láthatók, néhány portréfilmet a helyi televíziók is műsorra tűztek. Az egyes port-

A bemutatott akadémikusportrék

- **Minden nap húzz egy vonalat**
Portréfilm Jovián György festőművésről
Rendező: Kroó András, operatőr: Nádorfi Lajos
A magyar képzőművészeti élet fontos és jelentős alakja Jovián György. Munkáit a művészettörténészek az új eklektika címszava alá szokták besorolni; legfőképpen a részletek gazdag és precíz kidolgozása, a mitológiai és filozófiai elemek fontossága jellemző rá. (MMA, 2021, 52')
- **Közös hangon**
Portréfilm Eredics Gábor népzeneésről
Rendező: Szomjas György, operatőr: Dénes Zoltán
A portréfilm az elsősorban a közel fél évszázada és máig szinte azonos felállásban működő Vujicsics együttes vezetőjeként ismert népzeneészt mutatja be, jelentős pedagógiai és szerkesztői munkásságával együtt. (MMA, 2020, 51'38")
- **A rend embere**
Portréfilm Golda János építésről
Rendező: Szomjas György, operatőr: Dénes Zoltán
Golda János meghatározó személyisége az építészek közösségének. Életművében az általa tervezett házak, illetve a pályázatok mellett a különböző szakmai közösségekben való jelenléte is kiemelkedő hatású. (MMA, 2020, 52'15")
- **A létezés szakmában dolgozom**
Portréfilm Kodolányi Gyula költőről
Rendező: Keserü Judit, operatőr: Sibalin György
A portréfilmmel nyolcvanadik születésnapján

réfilmeket az első adás után nyolc ismétléssel sugározza a köztelevízió.

A pandémiás években (2020, 2021 és részben 2022) a tervezettnél jóval kevesebb portréfilm elkészítésére nyílt lehetőség (zárt terekben csak kevesen vállalták a forgatást, és voltak, akik szabad téren sem). Ahhoz, hogy biztosítsuk az MMA és MTVA közötti szerződés teljesítését, az előző évhez hasonlóan korábbi filmek műsorra tűzését javasoltuk a köztelevízióknak. Így az év során összesen tizenhat korábban készült portréfilm került adásba, sok esetben egy-egy aktualitáshoz, például az akadémikus kerek születésnapjához, valamely eseményéhez, kiállításához igazítva (Bakos István, Béres Ilona, Botvay Károly, Kodolányi Gyula, Kunkovács László, Mészáros Éva, Serfőző Simon, Somogyi Győző és mások). További, a 2022-es év során elkészült portréfilmek is adásba kerültek (Árendás József, Kárpáti Tamás, Sarkadi Imre, Mohay Miklós, Spányi Antal).

A 2022-es év országosan kiemelt kulturális eseménye a 125 éve született Tamási Áron tiszteletére meghirdetett emlékévi volt, amelyhez az MMA Kiadó is csatlakozott. 2022-ben készült el a nagy író tiszteletére Vadrózsa Ága – In memoriam Tamási Áron című 54 perces filmünk, amelyet a kolozsvári televízió magyar adása is sugárzott.

köszöntjük a magyar kultúra és közélet kiemelkedő alakját, különös tekintettel a természethez fűződő kapcsolatára és a pályáját meghatározó függetlenségére és megismerési vágyára. (MMA, 2018, 53'52")

- **Korszakokon át**
Dvorszky Hedvig művészettörténész portréja
Rendező: Bonta Zoltán, operatőr: Mátraházi Márk
A nyolcvanéves, Ferenczi Noémi-díjas Dvorszky Hedvig művészettörténész pályaképe egyúttal a hazai iparművészet – ezen belül elsősorban a kerámia-, üveg- és textilművészet – elmúlt öt évtizedének ívét és fontosabb állomásait is felrajzolja. (MMA, 2016, 49'48")
- **Teremtő rontó szél**
In memoriam Marsall László
Rendező: Nagy Anikó Mária, operatőr: Halász Gábor
„Engem minden érdekel, és inkább etikai szempontból tartom fontosnak az ars poeticát” – vallja a rá emlékező és munkásságát felidéző filmben Marsall László költő, az MMA posztumusz tiszteleti tagja. (MMA, 2020, 51'33")
- **Az agyag lelke**
Portréfilm Kósa Klára keramikumművésről
Rendező: Szekeres Csaba, operatőr: Várkonyi Sándor
A portréfilm a hetvenöt éves Kósa Klára művészetét meghatározó szimbólumok mentén mutatja be az életmű meghatározó elemeit, helyszíneit, személyeit és alkotói-művészi irányultságát, a vallási, mitológikus és profán ábrázolásmód művészi erejét. (MMA, 2021, 52')

- **A magam módján**
Mészáros Éva ruhatervező iparművész
Rendező-operatőr: Sólyom András
A három évtized divattörténetét felelevenítő portréfilmmel a kilencvenéves Mészáros Évát köszöntjük, aki 1957-től 1989-ig a Magyar Divatintézet tervezője volt. (MMA, 2015, 50'05")
- **Pokolból az örökléthe**
Utassy József költő emlékére
Rendező: Balogh Zsolt, operatőr: Csukás Sándor
A film olyan költőt idéz meg, aki állandóan a saját forradalmát vívta nem egyszerűen a cenzúra, a politikai rendszer, hanem a világ ellen, amelyet kétségbeesett erőfeszítések árán írt verseivel remélt jobbá tenni. (MMA, 2020, 52'22")
- **In memoriam Harag György**
Rendező-operatőr: Dala István
A filmben a korabeli archív anyagok mellett pályatársak, barátok és a rendező özvegye vallanak a kor színházának mindennapjairól, Harag munkamódszeréről, magánéletéről és az egész életét és színházát mélyen átjáró határtalan embertársi szeretetről. (MMA, 2021, 52'02")
- **Rövid utazás Kunkovács Lászlóval**
Rendező: Bicskei Zoltán, operatőr: Csubriló Zoltán, Iván Attila
Nyolcvanadik születésnapján köszöntjük az elhivatott néprajzost és fotóművészt, aki munkáiban egy immár letűnt világ és kultúra helyszíneit, alakjait, tárgyi dokumentumait örökölte meg. (MMA, 2013, 51'04")
- **„Míves” akadémikus**
Filmportré Molnár Imre iparművésről
Rendező-operatőr: Tomcsányi Vilmos
A nyolcvanéves Molnár Imre bőrműves iparművész alkotásaiban az ősi tudás, a hagyományok izgalmas újjáélesztése, az anyag mély tisztelete nyilvánul meg. Művészetének meghatározó elemei a következetes alkotói alázat és a különféle organikus anyagok fantáziadús alkalmazása. (MMA, 2020, 52'04")
- **A részletek poétája**
Jánoskúti Márta-portréfilm
Rendező: Sára Júlia, operatőr: Seregi László
Nyolcvanadik születésnapja alkalmából köszöntjük a magyar jelmeztervező iskola kiemelkedő képviselőjét, aki több száz különböző korban játszódo, eltérő műfajú és stílusú színdarab, játék- és tévéfilm jelmeztervezője volt. (MMA, 2016, 52'05")
- **Én, Morell Mihály**
In memoriam Morell Mihály
Rendező-operatőr: Szalay Péter
Mások mellett Szóts István és Huszárik Zoltán

munkatársaként a magyar mozgóképművészet egyik nagy úttörője volt. Szobraival is maradandót alkotott, élete utolsó évtizedeiben pedig absztrakt, kozmikus festészetével a „mindenség filozófiáját” kémlelte. (MMA, 2021, 52')

- **Belső fény**
Portréfilm Hefter László üvegművésről
Rendező-operatőr: Tóth Péter Pál
Hefter László egyszerre folytatója és megújítója a Róth Miksa munkásságával világszínvonalat elért magyar üvegművésznek. A régi mesterek példájának követése nemcsak technika és mesterség, hanem ethosz is: mértéktartás, szolgálat, szellemiség. (MMA, 2021, 53')
- **A látszat lebontása**
In memoriam Vasadi Péter
Rendező: Vizi Mária, operatőr: Szepesi Gábor
Vasadi Péter 1967-től az Új Ember és a Vigília rendszeres szerzője volt. Verses-, szépprózai és esszéket írt 1974-től jelentek meg. A költőtárs és barát Pilinszky Jánoshoz hasonlóan Vasadi is a katolikus keresztény hagyomány és az irodalmi modernség összehangolására tett kísérletet. (MMA, 2021, 51'25")
- **Kőhalom állott, most büszke vár**
Portréfilm Rudolf Mihály építésről
Rendező: Kovács László, operatőr: Kovács László, Rácz Balázs, Tudja Zsolt
Rudolf Mihály következetes szakmai életúttal a hazai regionalizmus kiemelkedő alakja, karakteres képviselője. Áldozatos munkával folytatja a régiségben fogant és virágzott, mára megkopott világ szellemi hagyatékának továbbadását. (MMA, 2020, 52')
- **Az élő múzsa festője – Aknay János**
Rendező: Konecsny Emőke, operatőr: Kocsis Tibor
Aknay János festőművész 1971-ben telepedett le Szentendrén. A Duna-parti település, „az élő múzsa” azóta egész életét meghatározta. Munkássága egy-egy fonódott a szentendrei avantgárd, a Vajda Lajos Stúdióba tömörült fiatal művésznemzedék törekvéseivel. (MMA, 2019, 50')
- **A színházi ember**
Portréfilm Lengyel György színházi rendezőről
Rendező: Domokos János, operatőr: Dömötör Péter, Halász László, Pápay Gergely
Rendezőként, színházigazgatóként, főiskolai tanárként és szakíróként egyaránt a kortárs magyar színművészet kiemelkedő alakja Lengyel György. Száznál több magyar és külföldi, klasszikus és modern darab rendezése fűződik a nevéhez, elsősorban a budapesti Madách, a debreceni Csokonai és a Pécsi Nemzeti Színházban. (MMA, 2021, 52')

- *Egymillió lakásban van bútorom*
Tóth Tibor Pál formatervező, belsőépítész
Rendező: Tóth Péter Pál, operatőr: Hídvégi Aszter, Tóth Péter Pál
Nyolcvanadik születésnapján köszöntjük a neves belsőépítészt, formatervezőt, tanárt, aki emberköz-pontú szemléletével lélek búvárként közelített megrendelőihez, akár egyedi megrendelésre tervezett enteriőröket, akár a Kanizsa Bútorgyárban negyven éve sorozatgyártásra tervezett fülesfotelt.
(MMA, 2017, 52’)
- *Te vagy a zeneszerző!*
Portréfilm Reményi Attila zeneszerzőről
Rendező: Mohácsi Szilvia, operatőr: Poór Attila, Szögi László
Sok és sokféle mű mutatja, milyen színes és gazdag Reményi Attila zeneszerző pályája. A portréfilmben az előadók és a zeneszerző beszélgetéséből az alkotói kapcsolat működésébe is betekinthetünk.
(MMA, 2021, 52’)
- *Béres Ilona történetei*
Rendező: Fekete Ibolya, operatőr: Gózon Francisco
Az emlékezetes színpadi és filmszerepeit is felvillantó archív felvételekkel gazdagított portréban a nyolcvanéves Béres Ilona nagy ívű művészeti pályája és színes egyénisége egyaránt kirajzolódik.
(MMA, 2017, 51’11’)
- *A vízre írt név*
In memoriam Tandori Dezső
Rendező: Papp Gábor Zsigmond, operatőr: Kékesi Attila, Dénes Zoltán, Lovasi Zoltán
Papp Gábor Zsigmondnak 1996-os főiskolai diploma filmjéhez sikerült megnyernie a híresen emberkerülő Tandori Dezsőt, aki életéről, mikrovilágáról mesélt, és néhány versét is a kamerába mondta. A költőre emlékező film alapját ezek a régi, ma már nagybecsű felvételek adják.
(MMA, 2021, 51’42’)
- *Sejtelem*
Kárpáti Tamás festőművész
Rendező: Mohi Sándor, operatőr: Nagy Ernő, Mohi Sándor
A film a Titok megsejtésére tesz kísérletet Kárpáti Tamás festőművész segítségével. Annak jár utána, mi indítja ma a művészt egy-egy munkája megfogalmazására, mit fed föl azzal a világból, milyen megtalált titokra világít rá, hogy gondolatait festett képekben mondja el.
(MMA, 2022, 52’)
- *Sok mindenfélébe belekaptam*
Portréfilm Deim Pál képzőművészről
Rendező-operatőr: Gulyás János
Deim Pál (1932–2016) Szentendrén élt és dolgozott. A szentendrei festészet klasszikus hagyományainak (Vajda Lajos, Barcsay Jenő) szerves folytatásaként az 1960-as években indul magyar neoavantgárd

művészet egyik kiemelkedő alakja volt.
(MMA, 2012, 53’)

- *A fényszövő*
Portréfilm Péreli Zsuzsa textilművészről
Rendező: Keserü Judit, operatőr: Sibalin György
Péreli Zsuzsa festőnek készült, ezért egész életművére a festői látásmód és anyaghasználat jellemző. A főiskolai felvételi után döntött úgy, hogy falikárpitokat készít, ráérezve arra, hogy a gobelin lehetőséget ad komplex gondolatok és érzelmek közvetítésére is.
(MMA, 2021, 57’26’)
- *Nomád forgácsok*
Portréfilm Bereczky Csaba fafaragó népi iparművészről
Rendező-operatőr: Kinyó-Ferenczy Tamás
A dokumentumfilm célja nem csupán Bereczky Csaba portréjának megrajzolása, hanem a Nomád nemzedék szellemi műhely, valamint a zalai, nyugat-dunántúli fafaragási technikák bemutatása is.
(MMA, 2021, 52’)
- *Benned és köröttem*
Portréfilm Lukács Sándor színművészről
Rendező: Keserü Judit, operatőr: Sibalin György, Fuchs Máté, Karácsony Sándor
„Ne akarjunk többet elérni, mint ami a képességünk határa!” – vallja a színész mesterségről Lukács Sándor színész, költő. Hogy épül föl egy szerep, mi a lényeges és mi a lényegtelen? Mások mellett ezekre a kérdésekre igyekszik választ adni a róla készült portréfilm.
(MMA, 2020, 56’41’)
- *Rajtam keresztül*
Portréfilm Somogyi Győző képzőművészről
Rendező: Bicskei Zoltán, operatőr: Csubriló Zoltán, Iván Attila
Somogyi Győző festőművész, grafikus életével, művészetével és a Balatonfelvidék egyik enyészettől megmentett kis falujának, Salföldnek szinte népmesei „tündéri térré” alakításával egyaránt a nemzeti hagyományok, a múlt morális értékeinek ápolására törekszik.
(MMA, 2012, 50’22’)
- *Szegedtől Ushuaiaig*
Portréfilm Onczay Csaba gordonkaművészről
Rendező-operatőr: Pintér András
Onczay Csaba gordonkaművész már fiatalon meghódította a világot, számos országban koncertezett, mégis Japán foglalja el az egyik legfontosabb helyet az életében.
(MMA, 2021, 50’50’)
- *Hiteles életet kell élni*
Portréfilm Veress Sándor László festőművészről
Rendező-operatőr: Gulyás János
A film gerincét a festőművész-tanár és tanítványa izgalmas párbeszéde alkotja festészetről, zenéről, hitelességről, a mester különböző festői korszakainak

változásairól, sajátosságairól.
(MMA, 2015, 52’50’)

- *Sarkadi 101*
In memoriam film Sarkadi Imre íróról (1921–1961)
Rendező: Domokos János, operatőr: Dömötör Péter, Egeres Katalin, Pápai Áron Gergely
A „fényes szelek” nemzedékének kiemelkedő tehetségű és tragikus sorsú alakja. Negyvenévesen halt meg, s utána (negatív és pozitív értelemben) elkezdődött mítosszá alakítása. Aztán jött a mai napig tartó felejtés. Munkássága, élete és halála az 1945-től máig ívelő korszakok gondolkozását, konfliktusait, árkait megmutató lakmuspapír.
(MMA, 2022, 60’)
- *Művészet az alázat útján*
Portréfilm Varga Péter ötvös-restaurátor művészről
Rendező-operatőr: Shah Timor
Varga Péter a Magyar Szent Korona Bizottság technikai albizottságának tagja, egyebek mellett az Esterházy-gyűjtemény darabjait és a Szent László-hermát is restaurálta. A filmből megismerhetjük tevékenysége műhelytitkait is.
(MMA, 2021, 52’)
- *Orfea*
Portréfilm Solymosi-Tari Emőke zenetörténészről
Rendező: Petrovics Eszter, operatőr: Sibalin György
Solymosi-Tari Emőke nem csupán zenetörténész, hanem publicista, kutató, rádiós szakember, műsorvezető és szerkesztő, zenei szervezetek tagja, tanár és a zene szeretetét ezernyi fiatal szívébe és gondolatába beoltó fáradhatatlan pedagógus.
(MMA, 2020, 51’45’)
- *Kimondani, ami fáj*
In memoriam Sánta Ferenc
Rendező: Dér András, operatőr: Dér Denisa, Domokos Balázs
Sánta Ferenc 1954-ben egy új nemzedék lehetséges vezéralakjaként tűnt fel. Etikai magatartásában és műveiben egyaránt Móríc és Tamási szemléletét, a néplélek kutatását vitte tovább. A film választ keres arra is, miért hallgatott el sikereinek csúcán, a hetvenes években.
(MMA, 2020, 52’)
- *Az építész az életet*
In memoriam Pierre Vago
Rendező: Osskó Judit, operatőr: Káplár Ferenc, Szirmai Béla
Vágó Péter néven 1910-ben született Budapesten a kiemelkedő építész, Vágó József fiaként. Egyike azoknak a hazájuktól távol élő magyaroknak, akik igazi nemzetközi ismertségre és tekintélyre tettek szert. Egyik leghíresebb műve a Szent X. Piusz pápáról elnevezett hatalmas föld alatti bazilika Lourdes-ban.
(MMA, 2021, 55’)

- *Vadrózsa ága*
In memoriam Tamási Áron
Rendező: Vizi Mária, operatőr: Szepesi Gábor
A 125 éve született Tamási Áron egyszerre volt tényekhez ragaszkodó realista és lelke mélyéig vallásos ember. Írói látásmódját, stílusát a székely hagyományok, a székelyföldi hegyek és erdők, a gyermekkorban lélekbe ivódott mesék, balladák határozták meg.
(MMA, 2022, 54’)
- *Hazaértem...*
Portréfilm Mohay Miklós zeneszerzőről
Rendező: Kroó András, operatőr: Nádorfi Lajos
A portréfilm dr. Mohay Miklós zeneszerző szerteágazó tevékenységét tárja a nézők elé a pályatársakkal készített interjúk és archív felvételek segítségével.
(MMA, 2022, 52’)
- *A teljesség körül*
Portréfilm Szerényi Béla népzeneészről
Rendező: Szurdoki Erika, operatőr: Szobrász András
Szerényi Béla türelme és akarata a hagyományok, a magyar népművészeti kultúra megismerése és megismertetése iránt példaértékű. Hivatása az összegyűjtött tapasztalatok, a régi mesterektől megszerzett tudásanyag minél szélesebb körben való átadása.
(MMA, 2021, 52’)
- *A megsebzett szépség*
Portréfilm Szabó Tamás festő- és szobrászművészről
Rendező-operatőr: Shah Timor
A 2022-ben hetvenéves Szabó Tamás Budapesten született, Salgótarjánban töltötte gyermekkorát, amely meghatározó helyszín volt számára, és művészetében is mély nyomokat hagyott.
(MMA, 2020, 52’)
- *Erővel, szívvel*
Portréfilm Serfőző Simonról
Rendező: Szobolits Béla, operatőr: Surányi Z. András
A zagyvarékasi tanyavilágból indult költő a kifosztott, megalázott falvak népének küzdelmes életét mindig kérlelhetetlenül őszinte együttérzéssel ábrázolta, s ezért a hosszú mellőzést is vállalta.
(MMA, 2017, 52’30’)
- *Kétszer születtem*
Portréfilm Bakos István tervezőgrafikusról
Rendező: Borbás Tamás, operatőr: Gózon Francisco
Bakos Istvánt legtöbbször talán több száz plakátja, különösen emlékezetes filmplakátjai révén ismerik. A portréfilmben az alkotó többek között a plakátok történetébe is beavatja a nézőket.
(MMA, 2021, 52’)
- *Ár&ás, a grafikus*
Portréfilm Árendás József grafikusból
Rendező-operatőr: Borbás Tamás
A portréfilm arra keresi a választ, hogy milyen a rajzban gondolkodó szintetizáló ember, aki mindig éppen azt a néhány vonalat találja meg, amelyben az

adott téma lényegére ismerhetünk.
(MMA, 2022, 51'52")

■ *Múltból épült jövő*

Portréfilm Salamin Ferenc építésről
Rendező: Vizi Mária, operatőr: Szepesi Gábor
„Létrehozni a lehetetlent, megvalósítani az épületek történeti folytonosságát, természetes fejlődését. Segítségül hívni az egykori lakókat, építeni, fényt adni ismét az embertől megbélyegzett házaknak” – fogalmazta meg szakmai hitvallását Salamin Ferenc.
(MMA, 2021, 51'51")

■ *Örömeikes*

Portréfilm Rohonyi Anikó operaénekesről
Rendező–operatőr: Tomcsányi Vilmos
A Hunyadi László La Grange-áriájával induló, majd az operairodalom legnagyobb drámai szoprán főszerepeit felvonultató pályáját bemutató portréfilmmel köszöntjük a kiváló operaénekest nyolcvanadik születésnapja alkalmából.
(MMA, 2018, 51'54")

■ *Rendező és holdvilág*

András Ferenc rendező
Rendező: Bonta Zoltán, operatőr: Bonta Zoltán, Csepregi Hajdú Gáspár, Greska Gábor
Nyolcvanadik születésnapján köszöntjük a sikeres filmrendezőt, akinek az alkotásaiban a történelmi léptékű vágyak és illúziók megghiúsulását tükröző, gyakran iróniától sem mentes társadalomkritikát mindig áthatja a szülőföld iránti szeretet.
(MMA, 2017, 52")

■ *Tengerszem*

Portréfilm Olsvay Endréről
Rendező: Komlós András, operatőr: Bornyi Gábor
A zeneszerzővel ellátogatunk életének és karrierjének meghatározó helyszíneire: Nagykanizsára, az Óbudai Társaskörbe és a Zeneakadémiára.
(MMA, 2021, 53'30")

■ *Amikor rajzolunk, álmodunk*

Portréfilm Szunyoghy András grafikusművészről
Rendező: Déri Balázs, operatőr: Fábíán Márton, Ágoston Gábor
A film a művész színes, kisebb kitérőkkel tarkított életútjának bemutatására törekszik saját, továbbá kortársak, barátok és más, hozzá szorosan kötődő emberek elbeszélései segítségével.
(MMA, 2021, 52'24")

■ *Vannak utak*

Portréfilm Móser Zoltán fotóművészről
Rendező: Szalay Péter, operatőr: Nagy Ernő
A rendkívül termékeny életmű (számtalan etnográfiai fotó, kiadott és kiadatlan írásos mű) érzékletes bemutatásának kalauza maga Móser Zoltán.
(MMA, 2021, 51'55")

■ *Futólépésben...*

Botvay Károly gordonkaművész
Rendező: Petrovics Eszter, operatőr: Sibalin György
A kilencvenéves Botvay Károlyt köszöntjük a portréfilmmel, amely ritka érzékenységgel mutatja be a kivételesen sikeres, de sok keserőséggel és fájdalommal is fémjelzett művészi pálya mögött álló hatalmas munkát és elszántságot.
(MMA, 2016, 52'49")

■ *Szellemi valóság*

Portréfilm Spányi Antal püspökről
Rendező: Dér András, operatőr: Domonkos Balázs
A Székesfehérvári Egyházmegye püspökéről készült portréfilmben a nézők végigkövethetik mindennapi tevékenységét, a Magyar Katolikus Rádió vezetésével való kapcsolattartását, közsárhgyi találkozásait a szegény családok gyermekeivel.
(MMA, 2022, 50'17")

Az MMA Kiadó Nonprofit Kft.

Az MMA Kiadó Nonprofit Kft. 2017. évi létrehozásával az alapítói cél az volt, hogy a korábban a Magyar Művészeti Akadémia Titkársága mint költségvetési szerv által ellátott egyes feladatok átvétele útján e feladatok hatékonyabb, eredményesebb ellátása átlátható, ugyanakkor rugalmas működést biztosító szervezeti keretek között teljesüljön. A társaság szervezeti működési stratégiájának alapja a szakmai színvonal emelése, egyes produktumok költséghatékonyabb előállítását és a jól szervezett kommunikációs tevékenység.

Az MMA Kiadó Kft. két fő feladata közül az egyik az MMA és tagintézményei megrendelésére művészeti könyvek gyártása (teljes körű gondozása) és kereskedelmi forgalmazása, a másik pedig a videós szolgáltatás, amelynek hangsúlyos részét képezi az úgynevezett akadémikus oral historyk és portréfilmek gyártásának megszervezése és az elkészült alkotások teljes körű utógondozása.

Az MMA Kiadónak – a Magyar Művészeti Akadémiáról szóló törvényben is rögzített – kötelezettsége az akadémikusok és más, kimagasló alkotók életművének feldolgozása és közvetítése, valamint az akadémia művészeti munkájának, programjainak megismertetése. A Kiadó fő célja az értékmentés, értékörzés és értékközvetítés. E téren együttműködik az MMA tagozataival, titkárságával és alintézményeivel (Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ, MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet), valamint jelentős külső partnerekkel, országos intézményekkel (MTVA, Nemzeti Filmintézet, Petőfi Irodalmi Múzeum). A Kiadó az MMA intézményeivel folytatott konzultáció után, azok javaslatainak figyelembevételével alakítja ki programját, amelyet az MMA elnöksége hagy jóvá.

A Kiadó rövid, egyéves, valamint a könyvkiadás tekintetében középtávú, két-három éves programot tervez. Az egyéves terv a következő gyártási évre vonatkozik (a megvalósíthatóság csúszása miatt pótlással), a két- vagy többéves programját a hiánypótló értékmentés, értékörzés jegyében elsősorban a tagozatokkal, illetve az MMA alintézményeivel együttműködve alakítja ki. A Kiadó által gyártott könyveknek csak töredékét teszik ki a készen kapott kéziratok, legnagyobb hányaduk a Kiadó megrendelésére készül. Tehát a passzív kézirat-befogadással szemben

a Kiadót aktív, progresszív stratégia jellemzi. Csak így jelenhettek és jelenhetnek meg olyan sorozatok, sorozatszerű kiadványtípusok, amelyek az MMA értékmentő és értékorientáló célját teljesítik. Ilyen az Irodalmi Tagozat javaslatára, Ács Margit akadémikus sorozatszerkesztésében megjelent közel harminc, irodalomtörténeti jelentőségű írói kismonográfia; a 2019-ben elindított, négykötetes Barokk freskófestészet Magyarországon című művészettörténeti alapmunka évenkénti kiadása (a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen és a MÉM MDK-val közös projekt); a filmes monográfia-sorozat; az Iparművészek – Tervezőművészek könyvsorozat; a fotó- és képzőművészeti albumsorozat; a Pars pro toto sorozat (amely az MMA MMKI könyvsorozatának indult), a Mesetermunkák, illetve a Generációk című építőművészeti könyvsorozatok. Ehhez járul még az országos, illetve egyetemes magyar művészeti élet jeles eseményeihez kapcsolódó, kimondottan komplex tevékenységünk, amelynek keretében album, tanulmánykötet, illetőleg in memoriam film is készült a Tamási Áron- vagy a Harag György-émlék alkalmából. A középtávú tervezést és megvalósíthatóságot az MMA intézményi háttere biztosítja. Objektív okok miatt természetesen csúszhat a gyártási idő, s a következő évre toldódhat a gyártás (portréfilmek esetében legtöbbször egészségügyi okok miatt), de sajnálatos, hogy a könyvek megrendelt kéziratjai objektív okok híján is több esetben szenvednek jelentős késést.

Sajnos, a 2022. évben a pandémia elhúzódása és a gazdasági környezet kedvezőtlen alakulása a Kiadó napi működését és működtethetőségét is érintette. A működésben változást vont maga után a könyvkiadás esetében a 2021-es év végén begyűjtött nyomdai, papíripari válság (a papír árának jelentős, 30–60 százalékos emelkedése), a KATA kisvállalkozói adózási forma átalakítása (a szerzőkkel és a gyártókkal kötött szerződések revideálása), továbbá a portréfilmek gyártásának lelassulása a szereplők óvatossága, elővigyázatossága miatt. A Kiadó a kialakult helyzet okozta anomáliákat folyamatos újratervezéssel, átszervezéssel korrigálta, így azok az előrejelezhetőnél jóval kisebb mértékben vetették vissza produktivitását és eredményprognózisát.

Az MMA Kiadó Kft. az előző években megfeszített munkával megteremtette működésének szakmai és technikai hátterét, kialakította a munkastruktúrát és a munkafolyamatokat, a könyvkiadás területén igen nagy hangsúlyt helyezve a hagyományos és a webes marketingre, a kommunikációra és a könyvek kereskedelmi értékesítésére. A Kft. 2022. üzleti éve a külső nehézségek ellenére is sikeresnek mondható – köszönhetően az MMA támogató vezetésének, a titkárság együttműködésének és a kiváló munkatársaknak. Az MMA könyvei erőteljesen észlelhetően és stabilan jelen vannak a magyarországi könyvkultúrában, kiadványaink megvásárolhatók a legfontosabb budapesti boltokban és az internetes könyvkereskedés portáljain. Az MMA akadémiai portréfilmjeit heti rendszerességgel, ismétlésekkel sugározza a közszolgálati televízió.

MARKETING, KERESKEDELEM

A 2022-es évre a Kiadó kereskedelmi és marketing részlege az MMA Titkársága Kommunikációs és Sajtófőosztályával együttműködve hatékony média- és reklámstratégiát dolgozott ki (könyvbemutatók, személyes kapcsolatok a sajtó munkatársaival, közösségi média, direkt marketing, hirdetési kampányok stb.). Azok voltak a legeredményesebb kampányok, amelyek más eseményekhez kapcsolódtak (Béres Ilona-kötet a művésznő nyolcvanadik születésnapjára; a Tamási Áron-album és Tamási Ábel-trilógiája a Tamási Áron- emlékévé rendezvényein), illetve a hiánypótló könyvsorozatok darabjai, amelyek ráépülhetnek a korábbi kötetek szakmai elfogadottságára (filmes monográfia-sorozat, *Pars pro toto* sorozat, Szilágyi István és Szunyoghy András új könyvei).

2022 júniusára helyreállt az Ünnepi Könyvhét rendezvénynaplója. 2022-ben harmadik alkalommal vettünk részt saját standdal a könyves eseményen a Vörösmarty téren – várakozáson felüli jó eredménnyel. A Kiadó legsikeresebb könyvei: Ablonczy László: *Béres Ilona*; Szunyoghy András könyvei; Szilágyi István kötetei; a *Pars pro toto* sorozat új és korábbi kötetei (ezeket szinte kizárólag a fiatal, egyetemista korosztály vásárolta). A 2022. szeptember 29. – október 2. között megrendezett 27. Nemzetközi Könyvvásáron Kiadónk idén első alkalommal önálló standdal vett részt. Különösen öröndetes, hogy a legnagyobb arányban fiatalok érdeklődtek a könyveink iránt.

A Kiadó az egyes könyvek számos bemutatója mellett két alkalommal, az Ünnepi Könyvhét, illetve a Karácsonyi Könyvvásár előtt sajtóbemutatót tartott az MMA székházában. A 2021-ben A. Szabó Magda és Cs. Nagy Ibolya szerzőségével megjelent, a teljes életművet bemutató reprezentatív Tamási-albumot több helyszínen, több alkalommal, nagy érdeklődés mellett mutattuk

KÖNYVKIADÁS

A könyvkiadói szerkesztőség – kevés kivétellel – a kiadói tervek szerint teljesített. Könyveink tartalmi és formai szempontból is méltó módon reprezentálják a Magyar Művészeti Akadémiát, jelentősen hozzájárulva láthatóságához és láttatásához.

A 2022-es év kereskedelmi szempontból legsikeresebb könyvei: *Veszprém város építészeti topográfiája* (a MÉM MDK-val közös kiadás, szerkesztette:

be (Győri Könyvszalon, Farkaslaka, MOM Kulturális Központ, Klebelsberg Kulturális Központ).

A Titkársággal együttműködve, akadémikusi részvétellel több, határon túli könyvbemutatón is részt vett a Kiadó (Szlovákiában a Mács József-monográfia, Gál Sándor válogatott versei; Kolozsváron a Szilágyi István- és a Tamási Áron-kötetek – az utóbbi Farkaslakán is; Nagyváradon a Jovián György-album). A határon túli könyvbemutatókon a könyv akadémikus szerzője, szerkesztője és a Kiadó irodalomtörténész vezetője vett részt. Kolozsváron először sikerült megoldani, hogy a bemutató idején a helyszínen, illetve a könyvhét alatt a városban több helyen is árusítsák a könyveket.

A Kiadó valamennyi új könyvét – szerződés szerint – forgalmazza a két legnagyobb bolti hálózat, a Libri és a Lira & Lant, könyveink többségét pedig a kisebb bolti hálózatok és egyes könyvesboltok. Sajnos a határon túli könyvforgalmazásra továbbra sem sikerült megoldást találni (Romániában csak a Tamási Áron-kötetekre, Szlovákiában és Szerbiában egyáltalán nem).

Márciusban megnyílt a Pesti Vigadó látogatóközpontja, a Vigadó Pont, ahol – a Kiadó webáruháza mellett – szintén elérhető és megvásárolható a teljes kiadványkészletünk, 25 százalékos kedvezménnyel. A korábbi évek gyakorlatának megfelelően a Kiadó ismét megszervezte, hogy honlapján decemberben 25 százalékos kedvezménnyel rendelhették meg könyveit az érdeklődők. Emellett alkalmanként kedvezményes akciókat hirdet, ennek is köszönhető, hogy a webes könyvtérítés lassan, de fokozatosan bővül.

A 2022. év első félévét minden erőfeszítésünk ellenére nagyon megterheltek különböző külső körülmények. Az elmúlt két pandémiás évben a könyvtérítéses radikálisan visszaesett, tavasszal a covid-járványt követő konszolidáció éppen csak elindult, az Ünnepi Könyvhét után az orosz–ukrán háború és az infláció vetette vissza a könyvforgalmat.

Jankovics Norbert); *100 magyar dokumentumfilm* (szerkesztette: Buglya Sándor); Molnár Tamás: *Amerikanológia*; Szunyoghy András: *Új rajziskola*; Sümegi György: *Tehát ez a háború?*; Sztjepanjan, Karen: *Shakespeare, Bahtyin és Dosztojevszkij (Pars pro toto sorozat, fordította: Gyürky Kata); Barokk freskófestészet Magyarországon III. – Győr-Moson-Sopron és Vas megye* (főszerkesztő: Jernyei Kiss János); Tamási Áron: *Ábel* – Szilágyi Varga Zoltán grafikai illusztrációival.

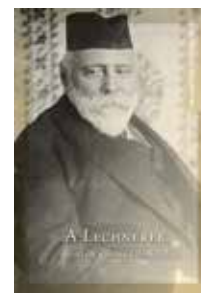

A 2022-ben megjelent kiadványok

Építőművészet

A LECHNEREK

Források a család krónikájához

Szerkesztette: Brunner Attila
Lechner Ödön építész rendkívül termékeny, többgenerációs művészcsalád tagja volt. Élet- és önéletrajzaik gyűjteményét 1931-ben családi krónikává állították össze, amely – kötetünkben további életrajzi dokumentumokkal, visszatekintésekkel kiegészítve – a 18. századtól enged bepillantást nemcsak a család, de a pesti polgárság életébe is.

FERENCZ ISTVÁN AVASI EGYHÁZI OKTATÁSI ÉPÜLETEGYÜTTES, MISKOLC

Dénes Eszter tanulmányával
Mestermunkák sorozat

A *Mestermunkák* egy-egy kortárs, a magyar építészet történetében megkerülhetetlen, ikonikus épület bemutatását tűzte ki célul gazdag képanyag kíséretében. A sorozatindító kötet a Kossuth- és

Nemzet Művésze díjas Ferencz István által tervezett miskolci avasi egyházi és oktatási épületegyüttest mutatja be.

VESZPRÉM VÁROS ÉPÍTÉSZETI TOPOGRÁFIÁJA

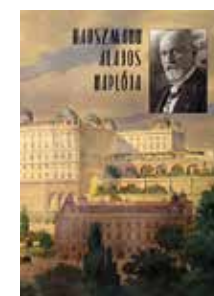
Szerkesztette: Jankovics Norbert

A kötet a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) topográfiasorozatának indulóköteté. A megjelenés különleges aktualitását az adja, hogy Veszprém – a görögországi Elefsina, valamint Temesvár mellett – 2023-ban Európa kulturális fővárosa.

HAUSZMANN ALAJOS NAPLÓJA

Szerkesztette: Karácsony Rita,
Kelecsényi Kristóf, Székely Márton

Hauszmann Alajos magyar építész naplójának második, kritikai kiadásában kirajzolódik a hazai historizmus egyik legjelentősebb képviselőjének tervezői-oktatói munkássága, feltérképezhetjük kapcsolati hálóját, és nem utolsósorban bepillantást nyerhetünk a dualizmus kori és a két világháború közötti polgári értelmiség mindennapjaiba.

Filmművészet

100 MAGYAR DOKUMENTUMFILM

Szerkesztette: Buglya Sándor
A kötet a magyar dokumentumfilm hetvenhét legendás esztendejéből

válogat 1936-tól 2013-ig. A tizenhárom tematikus csoportba gyűjtött száz alkotás az MMA filmklubjának programja volt. A vetítések után rögzített, moderátorok irányításával folytatott szakmai beszélgetésekből, a filmklub számára összeállított ismertetőkből, továbbá a sajtóban megjelent kritikákból, interjúkból válogatott szövegekből épül fel a szöveggyűjtemény.

PINTÉR JUDIT: MESTERKÉK ÉS HAZÁK

Írások a magyar és olasz filmkultúráról

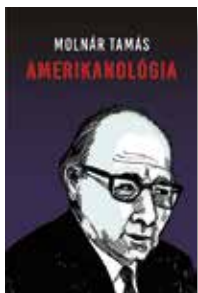
A filmes újságíróként, szerkesztőként, fordítóként és a magyar–olasz filmes kapcsolatok szervezőjeként is ismert szerző több évtized alatt született írásainak válogatása Szóts István, Gaál István és Sára Sándor, Vittorio De Sica, Michelangelo Antonioni, Federico Fellini filmjeiről. A kötet adalékokkal szolgál a két ország filmtörténetének bő egy évszázadáról is.

VARGA ZOLTÁN: MACSKA-EGÉRJÁTEKOK

Ternovszky Béla animációs filmjei
A kötet Ternovszky Béla mintegy fél évszázadon átívelő animációs filmes munkásságán vezet végig az olvasót, részletesen bemutatva a kultikus *Macskafogót* és más egész estés rajzfilmeket, rövidfilmeket, valamint olyan közismert, mindmáig népszerű rajzfilmsorozatokat, mint például a *Méző család* vagy a *Gusztáv*.

Filozófia

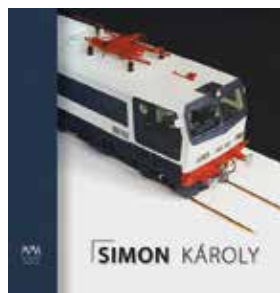

MOLNÁR TAMÁS: AMERIKANOLÓGIA

A nemzetközileg is hírnevet szerzett, magyar származású, katolikus filozófus eredetileg francia nyelven publikált kötete, amely helyenként éles hangú vádirat az Egyesült Államok hatalmi törekvéseivel és az ennek nyomán megvalósuló kulturális hódítással szemben.

Iparművészet – Tervezőművészet

SZILÁGYI B. ANDRÁS: SIMON KÁROLY

Simon Károly (1941–2017) formatervező iparművész dolgozott a Ganz-gyárban, közreműködött az első elektrokardiográfok elkészítésében, tervezett vasúti irányítóközpontokat, majd villamosmozdonyokat is. Tanított az Iparművészeti Főiskolán, később az Iparművészeti Múzeum főigazgatója lett. A könyv első felében maga mesél alkotói pályájáról, a másodikban pedig Szilágyi B. András tanulmányában történeti kontextusba ágyazza a művész innovatív formaterveit, megoldásait.

SZUNYOGHY ANDRÁS ÚJ RAJZISKOLA Album

Szunyoghy András grafikusművész mindent tud a rajzolásról, és mindent meg is tud tanítani. Az *Új rajziskola* című kötetben összefoglalja, amit egy szakmai magabiztosságra törekvő, reménybeli képzőművésznek az ember és az állatok anatómiájáról tudnia kell.

HAGER RITTA

Szerkesztette: Wehner Tibor
Életműalbum és monográfia

Hager Ritta közel hét évtizedes textilművészeti munkássága a kezdetektől a szakralitás, a keresztény szellemiség jegyében épül. Szabályos és szabálytalan kárpitjai „leképezései” egy lélek modulációinak.

NOVÁK PIROSKA: AMBRUS ÉVA

Iparművészek – Tervezőművészek
monográfia-sorozat

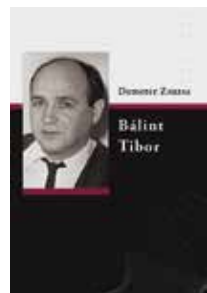

A monográfiában a design- és művészetteoretikus tanulmánya szakmai

alapon vázolja fel az életművet, melynek személyes vonatkozásait a művész *Pályám emlékezete* című önéletírása egészíti ki. A kötet második fele albumszerűen mutatja be a legfontosabb alkotásokat.

Irodalomtörténet

DEMETER ZSUZSA: BÁLINT TIBOR

Emberi történetek, kolozsvári változások írója volt a világ abszurditására érzékeny Bálint Tibor (1932–2002). A *Zokogó majom* szerzőjének műfaji változatosságát, hangvétele sajátosságát a teljes írói hagyatéka ismeretében mutatja be a monografikus igényű tanulmánykötet.

N. PÁL JÓZSEF: „HA REMÉNYTELEN A LEHETETLEN...”

Válogatott tanulmányok

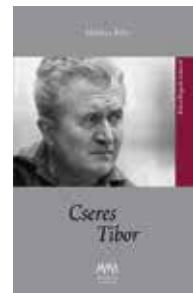
N. Pál József gondolatainak centrumában az a felismerés áll, miszerint a nemzet sorsa az irodalmából érthető meg igazán. Az elmúlt száz év vetületében esszék és recenziók sorában keresi a választ arra, miként lehet embernek maradni a történelem szorításában.

MÁRKUS BÉLA: CSERES TIBOR

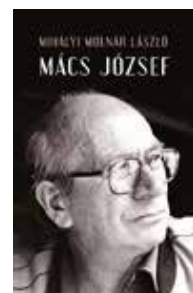
Közelképek írókról sorozat

A *Hideg napok* és a *Parázna szobrok* szerzője a közelmúlt egyik legjelentősebb történelmi regényírója. A monográfia összefoglalja és értelmezi a teljes

életművet, áttekinti a keletkezési körülmények mellett a megjelenés nehézségeit, a korabeli fogadtatást, és – reményeink szerint – egyúttal új lendületet, új irányokat ad a megtorpanó recepciónak.

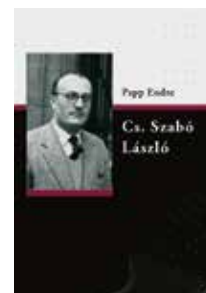

MIHÁLYI MOLNÁR LÁSZLÓ: MÁCS JÓZSEF

A monográfia Mács József akadémikus, 2017-ben elhunyt felvidéki író, szerkesztő, publicista életművének állít emléket.

PAPP ENDRE: CS. SZABÓ LÁSZLÓ

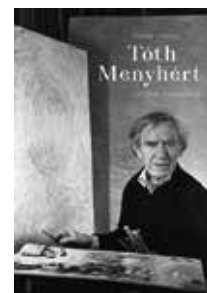
A monográfia megkísérli összefoglalni és összefüggéseiben láttatni a végtelen horizontú író-esszéista, Cs. Szabó László munkásságát. A kötettről kötetre építő írás a szerzői reflexiók és Cs. Szabó önértelmezése, önmegítélése párhuzamosságával tárja fel az életmű szakaszait.

Képzőművészet

TÓTH MENYHÉRT

Levelek, vallomások
Szerkesztette és a bevezető tanulmányt írta: Sümegi György

Tóth Menyhért (1904–1980) a 20. századi magyar festőművészet kiemelkedő alkotója. Pályája elején feketére, majd később fehérre festett piktúráinak egyediségét, értékét, jelentőségét csak halála után ismerte fel közvetlen környezete és a szakma egyaránt. E kötet elsőként térképezi fel életművét monografikus igénnyel: a hagyatékban maradt közel százötven, családjával, pálya- és kortársaival váltott levelén, illetve a velük vagy a művésszel készített interjúkon keresztül.

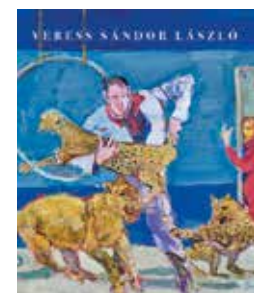

STEFANOVITS PÉTER – FELÜLNÉZET Kiállításkatalógus

Stefanovits Péter képzőművész kiállítása 2022. október 15. – 2023. január 7. között volt látható Szegeden, a Reök-palotában. A kiállítás anyagának válogatásakor olyan műtárgygyűjtést állított össze a művész, amelynek alkotásai 2022-ben és a megelőző egy-két évben készültek, de a korábbi időszakok egyes munkáit is felvonultatják.

FELEDY BALÁZS: VERESS SÁNDOR LÁSZLÓ

Veress Sándor László festőművész alkotói és oktatói tevékenysége több évtizedre nyúlik vissza – a Magyar Képzőművészeti Egyetem tanáraként kortárs magyar művészek generációit nevelte ki. Az életművét reprezentáló kötet a festmények, érmék, plastikák mellett az alkotó eddig csak kéziratban fellelhető, személyes hangvételű szövegeit is felvonultatja, melyekben többek között a művészetről, ars poeticájáról, a pályakezdés nehézségeiről és egykori mestereiről, példaképeiről vall.

SÜMEGI GYÖRGY: TEHÁT EZ A HÁBORÚ?

Hét haditudósító képzőművész
a Donnál

A második világháborúban a keleti frontra, a Don-kanyar poklába kivezért, haditudósítóként besorozott képzőművészeknek állít emléket a kötet. Eddig nem közölt naplórészletek, visszaemlékezések, interjúk és gazdag képanyag tanúskodik a könyvben megidézt hét alkotó (köztük a később világhírűvé vált Szalay Lajos) meghatározó frontélményeiről.

STURCZ JÁNOS: DANTE POKLA MA

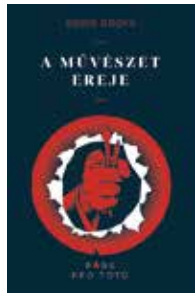
Dante a maga korában úgy ragadta meg a pokol lényegét, mint egy megfellebbezhetetlen külső hatalom igazságtételét a gonoszok felett. Sturcz János tanulmánya lebilincselő szellem- és kultúrtörténeti barangolásra invitálja az olvasót, ahol Baksai József, Gaál József és Szurcsik József festményein

keresztül újra bejárhatjuk Dante ma is létező, ma is népes poklát.

Művészetelmélet, művészetfilozófia

GROYS, BORIS:
AMŰVÉSZET EREJE

Pars pro toto sorozat
Ford.: Pálfalusi Zsolt

Korunk egyik legjelentősebb művészetfilozófusa, Boris Groys művészet és propaganda, az alkotás és a politika közötti izgalmas, nemegyszer meglepő összefüggések feltárására vállalkozik. Provokatív, szellemes stílusban megírt tanulmányai olyan témákat járnak körül, mint a terror vizualitása, a náci Németország művészetfelfogása vagy a múzeumi kurátorok munkájának értelme.

PIEPER, JOSEF:
SZABAD IDŐ ÉS KULTUSZ

Pars pro toto sorozat
Fordította: Györffy Miklós

Josef Pieper német filozófus könyveiben a nagy európai hagyomány teljes kiterjedésében kíván tájékozódni, s érvényesíteni a klasszikus görög és keresztény filozófia igényeit. A szabad időről szóló könyve annak a térnek a védelmében íródott, amelyben az embert nem emészt fel a munka, hanem valódi önmaga lehet, és kultúrát tud létrehozni.

SCRUTON, ROGER:
A ZENÉRŐL

Pars pro toto sorozat
Fordította: Boros Botond Attila

Roger Scruton, a nemrég elhunyt, hazánkban is népszerű és világszerte ismert angol filozófus széles körű műveltsége a művészet szinte valamennyi területét átfogta. Jelen kötetének célkitűzése annak megértése, mitől „jó” a zene. Bár tudományos alapossággal és elmélyülten elemzi a zenei alapfogalmakat, valamint a zenetörténeti előzményeket, szövege a laikus zeneszeretők számára is élvezetes útmutatót kínál.

SZTYEPANJAN, KAREN:
SHAKESPEARE, BAHTYIN ÉS DOSZTOJEVSZKIJ

Pars pro toto sorozat
Fordította: Gyürky Kata

Karen Sztyepanjan irodalomtudományi kuriózumként is forgatható munkája először veti össze a nagy angol drámaíró és az orosz regényíró teljes művészi hagyatékát, beleértve Dosztojevszkij leveleit, jegyzetfüzeteit és publicisztikáját is.

Művészettörténet

BAROKK FRESKÓFESTÉST
MAGYARORSZÁGON III.

Győr-Moson-Sopron és Vas megye
Főszerkesztő: Jernyei Kiss János

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Művészettörténeti Tanszékének kutatócsoportja több éven át kutatta a magyarországi barokk freskófestészet emlékeit. Ennek eredményeit az MMA Kiadó és a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ közös kiadásban, négy kötetben jeleníti meg. A harmadik kötet Győr-Moson-Sopron és Vas megye barokk freskóinak feldolgozására vállalkozik.

HOLLÓ SZILVIA ANDREA:
A PESTI VIGADÓ

/ **THE PESTI VIGADÓ**
Tündérpalota a Duna partján
/ A fairy-tale palace on the Danube

Nyolc évvel a felújított Pesti Vigadó megnyitója után az épület történetét bemutató kötet második, bővített kiadása Holló Szilvia Andrea kísérőszövegével, számtalan archív és új fotóval, magyar és angol nyelven.

Szépirodalom

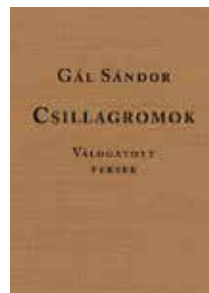
CS. SZABÓ LÁSZLÓ:
DOVERI ÁTKELÉS / MAGYAR NÉZŐ / FEGYVERES EURÓPA

Életműsorozat

Cs. Szabó világában páratlan finomsággal vegyül egymásba a kétezres éves európai kultúra közösségi értékfeltétele és a személyes sors folytonos önreflexiója. Nemzetkarakterológiai korkifejezők, asszociációi bravúrosak, következtetései – a történelem azóta rájuk került hiteles pecsétjével – tüpontosak és húsavágók.

GÁL SÁNDOR:
CSILLAGROMOK
Válogatott versek

A válogatás a József Attila-díjas szlovákiai magyar író, költő életében megjelent köteteknek sorrendjét követi, kirajzolva a lírikus Gál Sándor (1937–2021) pályáivét.

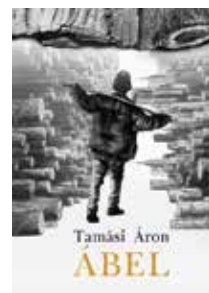
SZILÁGYI ISTVÁN:
AGANCSBOZÓT
Elbeszélések

Az *Agancsbozót* Romániában közvetlenül a Ceaușescu-diktatúra bukása után, 1990 nyarán jelent meg; az olvasók a rendszerváltás lázában csak kissé késve eszmélhettek rá, hogy a regény „különös és talányos mű”, legalább annyira „izgalmas”, mint a *Kő hull apadó kútba* volt. Izgalmassá, különössé teszi az is, hogy műfaji szempontból egyaránt értelmezhető parabolaként, ellenutópiaként és fantasztikus-mitológikus regényként.

TAMÁSI ÁRON:
ÁBEL

Szilágyi Varga Zoltán
grafikai illusztrációival

Tamási Áron regényciklusát eredetileg a *Brassói Lapok* adta közkézre. A mostani kiadás szövegkritikai igénnyel készült, Szilágyi Varga Zoltán művészi grafikáival illusztrálva. Az ötvenes évek derekán véglegessé formált, kéziratban is fennmaradt műhöz igazodva őrzi a stílusában legtisztább, az író akarata szerint a legpontosabb változatot.

Színházművészet

ABLONCZY LÁSZLÓ:
BÉRES ILONA

Felsorolhatatlan színpadi szerep, témérdekjátékfilm, tévéfilm és szinkron, megannyi legendás színész- és pályatárs. Béres Ilona emlékezetes színházi szerepeit, a korabeli fogadtatást és kritikát, az életét végigkísérő legfontosabb műveket és motívumokat Ablonczy László tekinti át.

ABLONCZY LÁSZLÓ:
TAMÁSI ÁRON SORSJÁTÉKAI

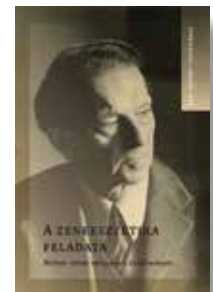

Kevesen ismerik úgy Tamási életművét, mint Ablonczy László. A kritikus sorra veszi a megvalósult és a töredékben maradt, a számtalanszor előadott és a cenzúra által asztalfiókba száműzött darabokat, részletesen feltárva létrejöttük biográfiai körülményeit és kultúrpolitikai hátterét csakúgy, mint korabeli színházi fogadtatásukat, valamint a kapcsolódó recepciótörténetet.

Zeneművészet

A ZENEESZTÉTIKA FELADATA

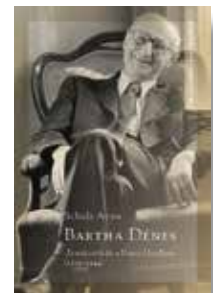
Molnár Antal válogatott tanulmányai
Szerkesztette: Windhager Ákos
– Demeter Tamás

Molnár Antal elméleti munkássága nem csupán zenetudományi, hanem filozófiai és szociológiai vonatkozásokban is jelentős. A válogatás célja, hogy a magyar eszmetörténet kontextusában kijelölje az életművét megillető helyet. Molnár pályája a 20. század elején a pozitívizmustól indul, legfontosabb munkái azonban szellemtörténeti inspirációjuk, s alternatíváját jelentik a század második felében domináns marxista zeneesztétikáknak.

SCHOLZ ANNA:
BARTHA DÉNES

Zenekritikák a Pester Lloydban
(1939–1944)

Bartha Dénes a napilapban elvárható színvonalat messze meghaladva tudósított a legkiválóbb muzsikuskok fellépéseiről, számos történeti, esztétikai és gyakorlati szempont mentén elemezte a hangversenyeket. Az eredetileg német nyelven megjelent közel ötszáz cikkből kötetünkben százhuszat adunk közre Scholz Anna válogatásában és fordításában; a szerzőt és írásait bevezető tanulmány mutatja be.

Oktatási segédlet

SZUNYOGHY ANDRÁS: RÉZMETSZÉS

Kreatív Képzőművészet sorozat

A kötet a rézmetszés elsajátításához nyújt alapos, mégis könnyen elsajátítható ismereteket. Az olvasó segítséget kap egy kezdő szerszámkészlet összeállításához, a különböző tónusok kidolgozásához, a karcoláshoz, a maratáshoz, a vonalak megtervezéséhez és a véséshez.

Portréfilm- gyártás, videó- szolgáltatás

PORTRÉFILMGYÁRTÁS

A könyvkiadás mellett a Kiadó másik alaptevékenysége az akadémiai oral historyk és portréfilmek gyártásának megszervezése és az elkészült filmek komplex utógondozása. A videós szerkesztőség, illetve a portréfilmek menedzsmentje a posztpandémia miatt továbbra is hektikusan haladt. Az év közben jelentkezett inflációt nem tudta kompenzálni a gyártók felé a Kiadó, holott eredetileg is rendkívül alacsony költségvetésű filmekről van szó. Ráadásul a KATA kisvállalkozói adózási forma változása miatt több esetben módosult a gyártóval a megbízási szerződés. A filmek gyártása, befejezése lelassult, a Kiadó folyamatos újratervezésre kényszerült. Sajnálatos módon több film gyártása során határozatlan időre föl kellett függeszteni a forgatást, vagy át kellett ütemezni a gyártás befejezését 2023-ra. (A külső helyszíni forgatás esetleges volt, illetve több akadémikus

egyáltalán nem vállalta a forgatást.) Ezért nagyobb arányban készültek in memoriam filmek, melyeknél a rendezők jelentősebb mértékben támaszkodtak az archívumokra. Összehasonlításként: az utolsó teljes, pandémiamentes évben, 2020-ban 48 portréfilm gyártását fejeztük be, míg 2022-ben összesen 28 film tudott elkészülni.

Ennek ellenére zökkenőmentesen tudtunk portréfilmet biztosítani az MTVA-val kötött szerződésnek megfelelően heti sugárzásra az MTVA szerkesztőségével egyetértésben az évekkel korábban készült, már adásba került filmek részbeni újravetítésével.

A portréfilmek alanyaira a tagozatok tesznek javaslatot, a tartalmi minőségi monitoringot az MMA filmszakértői, a technikait a Kiadó munkatársai ellenőrzik és biztosítják. Az elkészült filmek utógondozását a strukturált és szakszerű archiválás képezi, illetve az alkotások előkészítése és átadása az MTVA-nak sugárzásra. A portréfilmekkel kapcsolatos adminisztrációs munkát jelentősen megterheli az archív filmrészletek felhasználói jogainak beszerzése. Az MTV mellett minden érdemi megkeresésre vetítési lehetőséget biztosítunk (akadémiai portréfilmek vetítése a Pesti Vigadóban, kiállításokon, vidéki helyszíneken).

2022-ben gyártott és befejezett akadémiai portréfilmek

Árendás József iparművész

Bakos István iparművész

Borbándi Gyula (in memoriam) író, történész

Csernyus Lőrinc építész

Eperjes Károly színművész

Fekete J. József író

Ferencz Marcel építőművész

Filep Sándor képzőművész

Jurcsik Károly (in memoriam) építőművész

Kárpáti Tamás képzőművész

Kelemen László népművész

Koltai Lajos filmrendező

Kulinyi István képzőművész

Lászlóffy Aladár (in memoriam) író

Lengyel György színházi rendező

Mohay Miklós zeneszerző

Pap Ferenc operatőr

Pilinszky János-émlékfilm 2. költő

Salamon Ferenc építőművész

Sarkadi Imre (in memoriam) író

Sebestyén Márta népművész,

előadó

Spányi Antal művészeti mecénás

Szobolits Béla filmrendező

Tamási Áron (in memoriam) író
Tóth László író

Vágo Pierre (in memoriam) építőművész

Vásáry Tamás karmester

Wehner Tibor művészettörténész

EGYÉB VIDEÓSZOLGÁLTATÁS

A Kiadó a www.mma.hu és a www.mma-tv.hu honlapok videós tartalom-szolgáltatója, a www.mma-tv.hu honlapot pedig teljeskörűen gondozza. Az MMA Titkársága megrendelésére a Kiadó videós stábjá, indokolt esetben külső szakember és/vagy stáb bevonásával, rögzíti az MMA művészeti eseményeit, illetve videós riportokat, helyszíni tudósításokat készít. Az elkészült felvételek fölkerülnek az MMA honlapjaira, illetve a jól kiépített archiváló rendszerben archiválják őket. Az MMA-hoz került egyéb, följárlott, vásárolt videófilmek utógondozását is a Kiadó látja el.

Az MMA Titkársága megrendelésére készült fontosabb videós dokumentációk, riportok: Tavaszi Irodalmi Gála, Őszi Irodalmi Gála, Keddi kaleidoszkóp, Élőfolyóirat 1–6., Magyar Művészet lapbemutató 1–2., Vendégségben Farkaslakán – Az MMA pódiumműsora a 125 éve született Tamási Áron tiszteletére, Farkaslakai zárandoklat – Útifilm, interjúk a nemzet művészeivel, Illyés 120 konferencia.

A Kiadó promóciós kisfilmjei a *Barokk freskófestészet Magyarországon* sorozathoz: Berhida, Bodajk, Majkpuszta, Martonvásár, Zalaegerszeg.

Az MMA Kiadó megrendelésére készült filmek: *Szerelmes földrajz* sorozat – az MTVA-val együttműködésben (Hollós László szerkesztésében), valamint Bakos István iparművész, Barabás Márton képzőművész, Bereczky Csaba népművész, Dvorszky Hedvig művészettörténész, Filep Sándor festőművész, Gaál József képzőművész, Horváth Péter fotóművész, Kóka Rozália népművész, Miller Lajos operaénekes, Onczay Csaba gordonkaművész, Szenes István belsőépítész, Szerényi Béla népművész, Vadász Bence építész. Akadémiai székfoglaló előadások felvétele és utógondozása: Kravár Ágnes, Boros Pál, Tóth Vilmos, Keresztes Dóra, Kálmán László, Kovács Kolos, Piros Ildikó akadémikusok.

Az MMA-videók látogatottsága 2022-ben a YouTube-csatornán

Az MMA YouTube-csatornájára 2022-ben 120 filmanyag került fel (portréfilmek ötperces előzetesei, a Kiadó saját gyártású és egyéb videói). A videós anyagok innen kerülnek át a www.mma-tv.hu honlapra, de a nézettség a YouTube-csatornán mérhető.

Az MMA Kiadó YouTube-csatorna látogatottsága (összesített, jellemző adatok): összes látogatás: 1 200 000; összes nézési idő: 72 400 óra.

A legnépszerűbb földrajzi területek: Magyarország 53,8%; Szerbia 12,9%; Horvátország 10,8%; Románia 6,5%; Szlovákia 5,6%; Kanada 3,3%. (2022-ben Romániában és Németországban jelentősen visszaesett a látogatottság.)

A látogatottság alakulása a nézők életkora szerint: 25–34 év: 22,6%; 35–44 év: 21,9%; 45–54 év: 16,3%.

Nemek szerint: férfiak: 54,9%; nők: 45,1%.

A 2022-es év elején az MTVA vezetésével történt tárgyalás eredményeként a jogszabad 52 perces (teljes) portréfilmeket a Kiadó feltöltötte a www.mma-tv.hu portálra. Az alábbi filmek az MMA-TV oldalon, a menülistában a *Portréfilmek* menü alatt érhetőek el: Ács Margit, Ágh István, Albert Gábor, Bencsik István, Benkő Imre, Bodonyi Csaba, Bohus Zoltán, Boráros Imre, Dávid Katalin, Deim Pál, Dobó János, Dubrovay László, Fekete György, Gerzson Pál, Hager Ritta, Hauser Beáta, Hunyadi László, Istvánfi Gyula, Karátsón Gábor, Kocsár Miklós, Kovács Flórián, László Gyula, Molnár Edit, Plesz Antal, Polgár Rózsa, Rátóti Zoltán, Sára Sándor, Schrammel Imre, Simon Károly, Stefanovits Péter, Temesi Ferenc, Tóth Bálint, Tózsér Árpád, Turi Attila, Zakariás Attila, Zelnik József.

A Magyar Művészet 2022. évi lapszámai

A *Magyar Művészet* a Magyar Művészeti Akadémia negyedévenként, majd kéthavonta megjelenő művészetelméleti orgánuma, amely valamennyi művészeti ág jelenségeivel, valamint a művészeti mező, a művészet és a társadalom viszonyrendszereivel szinkrón és diakrón megközelítésben egyaránt foglalkozik. A tudományos világkép talaján áll, de – a művészettudománytól és a művészettörténettől az esszéig – tekintetbe veszi a művészetről való beszédmódok sokféleségét, kevésbé egzakt jellegét, relatív meghatározatlanságát és rögzíthetlenségét. Elismeri, hogy az esztétikai viszony feltárására, a műalkotások leírására, a hatásmechanizmusok vizsgálatára irányuló buzgalom maga is a művészi invenció ismérveit hordozza, tárgyat teljességgel sohasem merítheti ki. A folyóirat szerkesztési gyakorlata egyetlen művészettudományi módszer mellett sem köteleződik el; teret enged a művészetről folyó diskurzusok felülvizsgálatának. A közlemények értekező stílusától ezért nem idegen a kísérletezés, a magyar művelődéstörténetben kitüntetett szerepet betöltő esszényelv. A folyóirat első száma 2013. december 6-án jelent meg.

Lapadatok

A folyóirat megvásárolható a Lapker Zrt. áruhelyein, valamint előfizethető az MMA Kiadóban. • Ára számonként 990 Ft • Nyomás: Kontaktpoint / Pauker Nyomda • ISSN 2064-3799

2022/X. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM

A lapbemutatón Sturm László főszerkesztő-helyettes Gróh Gáspár és Győri Orsolya irodalomtörténészekkel beszélgetett a száz éve született Mészöly Miklós műveinek a nemzeti irodalomban gyökerező sajátosságairól és a posztmodern magyar irodalmat elindító hatásáról.

<http://www.magyar-muveszet.hu/videok/lapbemutato-221>

Gróh Gáspár: Szélgyzetek a hallgatókhoz

Mészöly Miklós évszázada

Az utókor többnyire nem esztétikai szempontok alapján válogat Mészöly Miklós eredetileg oszthatatlan egységként születő, de összetett életművének részei között. Mészöly a pártállam nemzetellenessége idején is a nemzeti örökségben gyökerező szépirodalom, a hagyományok újrafogalmazásának és megújításának kiemelkedő alkotója volt. Az irodalmi közbeszédben munkássága a posztmodernnek nevezett művészi irányzat egyik hivatkozási alapja lett. A tanulmányíró arra mutat rá, hogy e besorolás nem alaptalan, de egyoldalú.

Thimár Attila: A helyi érték változatai

A Mészöly-kontextusokról közelről, távolról

A modern és posztmodern irodalomelméleti iskolák háttérbe szorították azokat az elemzéseket, amelyek a szépirodalmi művek kiadási körülményeire, megjelenési idejére, népszerűségére és olvasottságára irányultak. A szerző visszatér a korábbi – az irodalom szövegen kívüli kontextusait is számon tartó – szemlélethez, és ennek vonatkozó szempontjai alapján, időrendben vizsgálja Mészöly Miklós *A stiglic*, valamint a *Balkon és jegenyék* című elbeszéléseinek kiadásait.

Győri Orsolya: Kinek az emlékezete?

A medializáltság esetei

Mészöly Miklós prózájában

Mészöly Miklós munkásságának történeti elvű, alakulástörténeti folyamokra összpontosító vizsgálata a „kései dolgok” esetében a *Filmmel* veszi kezdetét. Az úgynevezett panon próza technikai megoldásainak első jelei már megtalálhatók ebben a művében. A tanulmányíró a mészölyi próza vezérfonalát a narráció egyre medializáltabbá válásában ragadja meg, és amellett érvel, hogy leginkább ez adhat olyan szempontrendszert, amelynek

segítségével megrajzolható az életmű egyfajta „folyamatábrája”.

Nátyi Róbert: Dante, az „örök jelen” Adalékok a hazai képzőművészeti Dante-recepció jelenkori történetéhez

Dante Alighieri szellemi örökségének gondozása Magyarországon nagy múlt-ra tekint vissza, és tekintélyes tudományos, művészeti eredményeket ért és ér el. A tanulmány a kortárs magyar vizuális művészet különböző indíttatású és sokszínű Dante-recepcióját mutatja be a fontosabb kulturális találkozási pontok alapján. Az áttekintés azt bizonyítja, hogy a hazai Dante-kultusz nemcsak az elmúlt két évszázadban virágzott, hanem a kortárs művészek is folytatják e nemes tradíciót.

Máté Zsuzsanna: A gondolkod(tat)ó kép Raffaello Santi Athéni iskola című freskójának képfilozófiai megközelítése

A művészettörténet az Athéni iskola újszerűségét a kompozíció tökéletes kialakításában látja. A szerző a freskó filozófikumának alapelemeit – miképpen „gondolkodik” a kép a filozófiáról a reneszánsz korban – az assmanni kollektív emlékezet négy dimenziója szerint vizsgálja. Végül arra az eredményre jut, hogy Raffaello festménye nemcsak az antik és a kora középkori filozófiáról szóló kollektív és kulturális emlékezet legjelentősebb képzőművészeti alkotása, hanem a reneszánsz filozófiai gondolkodásé is.

Józsa Mónika: Nagyszombati kötődések, pozsonyi kapcsolatok Kodály Zoltán életművében

Kodály Zoltán életútjának korai szakaszai a történelmi Észak-Magyarország, a mai Szlovákia területén lévő helyszínekhez kötődnek: Galántán töltötte gyermekkorát, középiskolai tanulmányait Nagyszombatban végezte. A nagy ívű pályán mindkét város szülőföldnek tekinthető, mindenekelőtt lelki, szellemi és zenei értelemben. A tanulmány második része a már elismert zeneszerző pozsonyi kortársakhoz fűződő kapcsolatát ismerteti dokumentumok, levelek és személyes emlékezők alapján.

Sümei György: A Bolyai-könyvek képei
A könyvművészetbe sorolható kiadványok kapcsán jobbra a

kialakítást, a tipográfiát és – főként a korai munkáknál – a kötést veszik számba. A Bolyai-könyvcsalád illusztrációi egy-égesen megformált, igényes és gazdag képegyüttest alkotnak. Kovách Aladár (1908–1979) szerkesztő, irodalomszervező legjelentősebb, irodalomtörténeti fontosságú munkája a Bolyai Akadémia kiadásában megjelent *Bolyai-könyvek* című, harminchat kötetes sorozat 1939 és 1944 között.

Molnár Zsolt: „A kő marad” A trianoni emlékművek története és szimbolikája

Az elmúlt száz évben a magyarság együtt élt a Trianon-kultusszal, ami évtizedekig meghatározta a közhangulatot, de sokáig tabu, tiltott téma volt – attól függően, milyen politikai hatalom uralkodott Magyarországon. A rendszerváltozás óta a Trianon-emlékezet – az időközben gyökeresen megváltozott etnikai és geopolitikai környezetben – reneszánszát éli. A tanulmányíró először a Trianon-kultusz köztereken kiállított emlékműveit ismerteti, majd változó szimbolikájukat elemzi.

Novotny Tihamér: „Újraértelmezett hagyomány”, avagy: a rugalmas elszakadás hátranyitó művelete célszerűbb, mint az élcspat kényszeres előrerohanása – Nemes László világa

Nemes László hetvennegyedik évében járó, erdélyi születésű, kolozsvári iskolázottságú, Magyarországon élő festőművész. Gyakorlati és szellemi értelemben a legújabb kori közép-európai „újnomadizmus” jellegzetes képviselője, két hont alapítani kényszerül, áttelepült, kettős identitású alkotó. A szerző a történelmi és művészettörténeti kontextust is bemutatva, időrendben tekinti át Nemes László munkásságát. Az egyes pályaszakaszokat a témák, műfajok, az alkalmazott technikák és anyagok alapján jellemzi.

2022/X. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM
A lapbemutatón Sturm László főszerkesztő-helyettes színházi témákról beszélgetett a vendégekkel. Ungvári Judit rádiós szerkesztő a határon túli színházi műhelyekről nyilatkozott, Gajdó Tamás színháztörténész Zilahy Lajos *Úrilány* című vígjátékának Győrben megrendezett próbabemutatójáról osztott meg érdekes információkat. <http://www.magyar-muveszet.hu/videok/lapbemutato-222>

Darvay Nagy Adrienne: Magyar Hamletok Romániában
Kétszázharminc éve tartotta első előadását az Erdélyi Magyar Nemes Színját-szó Társaság, majd 1793 novemberében lépett először színpadra magyar Hamlet a Kazinczy fordította „szomorújjátékban”. 1867-ben jelent meg Arany klasz-szikus magyar fordítása, amely Erdély fővárosában, Kolozsváron a mai napig a *Hamlet*-előadások alapja. A szerző 2021 decemberéig követi nyomon a romániai magyar nyelvű *Hamlet*-bemutatók történetét, jelezve a művészi vállalkozások politikai üzenetét is.

Galántai Csaba: Énekes madár születik
Pünkösti Andor és Tamási Áron az Új Thália Társaságnak köszönhetően kezdett együtt dolgozni. Pünkösti rendezésében 1935 novemberében, a Royal Színházban mutatták be Tamási Áron *Énekes madár* című darabját. A szakirodalom eltérően nyilatkozik a darab keletkezésének idejéről. A szerző az eddigi eredményeket felülvizsgálva, a vonatkozó sajtóhírek, színházkritikák és visszaemlékezések fényében arra keres választ, mikor született Tamási székely népi játéka.

Gajdó Tamás: Próbapremier Győrött
Zilahy Lajos: Úrilány
A Belvárosi Színház 1935. november 8-án mutatta be Zilahy Lajos *Úrilány* című vígjátékát Budapesten. Néhány nappal korábban próbabemutatót tartottak a győri közönség előtt. A kor-dokumentumok arról vallanak, hogy a Magyarországon is meghonosított, angolszász eredetű „try out” intézményének művelődéspolitikai jelentőséget tulajdonítottak, és az *Úrilány* megszületését alapos dramaturgiai munka kísértte. Az újonnan felbukkant források szintén azt előlegezik, hogy tanulságos feltárni a bemutató körülményeit.

Ungvári Judit: A színházzá változott anyaföld Pillanatfelvétel a beregszászi

Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház / Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház műhelyének életéből
A határon túli magyar nyelvű színházak életét egyszerre alakítja a többségi kultúrával szembeni önmeghatározás és a többségi nemzet kultúrájából érkező hatások ihletőereje. A beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház, mostani hivatalos nevén Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház sorsa még ennél is összetettebb, mert a rendszerváltást megelőzően nem létezett, és a történelem viharaitól különösen sújtott, multikulturális, soknemzetiségű térségben jött létre.

Csiszár Mirella: Színházi vállalkozó Trianon előtt és után
Faragó Ödön pályafutásáról
A magyar színháztörténet Faragó Ödönt (1876–1958) a vidéki színjátszás, majd a Trianon utáni kisebbségi magyar szí-nészet fogalmával azonosítja. A szerző összegzi a színész, rendező, igazgató működésével, illetve az 1918 és 1938 közötti időszak Csehszlovákiájában folyó magyar színházi élettel foglalkozó szakirodalom megállapításait, majd kiegészíti az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet Kézírttárában, valamint a Faragó-hagyatékban őrzött játékkönyvből és a napi sajtóból nyert információkkal.

Sándor János: Makó Lajos, az elfeledett színigazgató
Makó Lajost (1854–1908) elsősorban a Szegedi Városi Színház igazgatójaként tartja számon a magyar színháztörténet, pedig pályája több figyelmet érdemel. Fiatalon szerzett párizsi tapasztalatai megerősítették benne a meggyőződést, hogy határozott, koncepciózus irányítás nélkül nem jöhet létre igényes színház. Makó Lajos későbbi színházteremtő és rendezői munkássága azt igazolta, hogy szükség van határozott, európai látókörű művészeti vezetőkre, mert munkájuk a legfontosabb feltétele a magyar színját-szás megújulásának.

Pelle János: A látható zsidó
Reprezentáció és kritika új eszmék büvöletében
A XIX. század végén, a XX. század első évtizedeiben az új, másodlagos zsidó identitás vizuális megjelenítésében meghatározó szerep jutott az avantgárd

képzőművészeknek, köztük a Nyolcak elnevezésű avantgárd művészcsoport zsidó származású tagjainak. A forradalmian modern képzőművészeti irányzatok rövid időn belül beépültek a másodlagos zsidó identitásba, nem kis mértékben azért, mert a közönség is „zsidó művészetet” látott az új szemléletű alkotásokban.

Buji Ferenc: „A mindenség fénye az emberben”
A nyolcvanéves László András köszöntése
Hamvas Béla baráti, tanítványi köréből László András az egyetlen, aki a hamvasi tradicionális szemléletmód leg-lényegesebb elemeit irodalmi-doktri-nális értelemben – köteteiben és előadásiban – továbbfejlesztette. László András életművének hatása a társadalom minden területén és szintjén kimutatható, tényleges hatóköre mégis felmérhetetlen, mert az esetek többségében olyan rejtett szellemi impulzusról van szó, amelynek csak ritkán érzékelhetők külső jelei.

2022/X. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM
A lapbemutatón Sturm László főszerkesztő-helyettes Stamler Ábel vallástudóssal a liturgia érzékekre gyakorolt hatásáról beszélgetett, majd Földváry Miklós István liturgiátörténész a *Zene és liturgia – A magyar gregoriánium föltámasztása* című tanulmányának téziseit ismertette. <http://www.magyar-muveszet.hu/videok/lapbemutato-223>

Egyed Attila: A rituálisztika tudományos helyezkedése
Az 1970-es évek második felére tehető a rituálisztika tudománytörténeti bemutatkozása. Az új diszciplína misz-szióját a vallástudomány (vallásfeno-menológia), a liturgiatudomány és az antropológia rítusokhoz kapcsolódó elméleti és módszertani egyesítése jelentette. A szerző áttekinti a rituálisztika társadalom- és tudománytörténeti

gyökereit, azokat a pontokat, amelyek a forrását adó társtudományokhoz kapcsolják, illetőleg elválasztják ezektől, majd a rituálisztika jelenlegi főbb elméleti és kutatási irányait ismerteti.

Stamler Ábel: Az érzékekről a liturgikus teológia szempontjából
A hangok és szövegek, a színek és formák, az illatok, a mozgások, a tapintható alkotások azt bizonyítják, hogy a középkor embere a liturgikus szertartások megalkotása során tekintettel volt a megismerés és a lélek érzéki jellegére, mert tudatában volt az általános emberi léthelyzet sajátosságainak. A maga teljességében a liturgia jel is: az érzékek számára megközelíthető módon utal Istenre. Kapcsolatot hoz létre a látható és a láthatatlan között, úgy tárja fel Istent, amennyire ez a teremtet világban lehetséges.

Suba Katalin: A liturgikus tér és a liturgiátörténet
A nyugati szentélyrekesztők kutatásának problémái
A Brit-szigeteken és a német nyelvterületen számos olyan, templomon belüli építmény maradt fenn, amely a szentély vagy a kórus és a templomhá-j határának hangsúlyozására szolgál, ezeket – átfogó szakkifejezéssel – rekesztő-szerkezeteknek nevezik. Funkciójuk vizsgálata olyan egyháztörténeti, teológiai kérdések bevonását teszi szükségessé, amelyek a katolicizmuson belüli diskurzusok és mozgalmak hatását tükrözik. A rekesztőszervezetekről való gondolkodás szorosan összefügg a katolikus liturgiáról alkotott képpel.

Földváry Miklós István: Zene és liturgia
A magyar gregoriánium föltámasztása
Az 1970-es évek Magyarországon létrejön egy szellemi műhely, amely egyesíti a tudományos kutatást, az előadó-művészetet és az egyházi gyakorlatot. Bebizonyítja, hogy a középkor liturgikus éneke használatba vehető, a hanglemezek túl is újjáéledhet a magyar gregorián. A tanulmányíró ismerteti azokat a tényezőket, amelyek e nagyszabású rekonstrukciós kísérletet indokolták és hitelessé teszik, vagyis egy jellegzetesen premodern tevékenység jelentőségét érzékelteti a modern környezetben.

Horváth Balázs:
Irodalom és liturgia
a Pray-kódexben
A latin nyelvű papi
imaszövegek műfajai

A III. Béla uralkodása végén másolt *Pray-kódex* – a benne található ómagyar nyelvemléknek köszönhetően – a magyar középkor legértékesebb könyve, és főképp szakramentáriumnak, azaz korai misekönyvnek tekinthető. A szerző a *Pray-kódex* miséiben és egyéb ordóiban előforduló euchológiai (imaköltészeti) műfajokat mutatja be. A kódex közel kétezer euchológiai tétel főképp liturgikus funkciót tölt be, és csak másodsorban önálló szépirodalmi alkotás, de fontos hangsúlyozni e részek esztétikai értékét is.

Szepessy Péter:
A rítus – és ami nem az

A tanulmányíró a rítus és a mítosz, valamint a kultusz és a rítus összefüggéseit ismertette amellel érvel, hogy a rítus központi sajátossága a szent és a profán megkülönböztetése. A rítus szigorúan szabályozott rendje a szenttel való kapcsolattartásról szól, a transzcendens felé irányul. A profán rítusokat nem szükséges rítusnak tekinteni, mivel a bennük megjelenő szokások társadalmi jelentősége, adott esetben nélkülözhetetlensége független attól, hogy lehetséges-e ezeket beilleszteni a rítus kategóriájába.

Veczán Zoltán:
Csak az marad, ami emberi

A széles tudománytörténeti tabló a rítus- és a kommunikációkutatás történeti ívét, érintkezési pontjait mutatja be. Kezdetben a rítus a valláshoz szorosan kapcsolódó szakrális cselekvést jelentett. Az áttekintés végén nyitott kérdés áll: a kommunikáció rituális elmélete miként értelmezi a világhálót? Annyi bizonyos, hogy rítusok ma is élnek, és az emberrel együtt mindenhol jelen vannak – legyen szó a fizikai valóságról, a hagyományos média nyilvánosságáról vagy a web 2.0 nyújtotta interaktivitásról.

Bólya Anna Mária:
A tánc reszakralizálódása
a XX. századi tánc-modernizmus
életműveiben – Vaclav Nizsinszkij,
Alvin Ailey, Maurice Béjart
Tánc-kultúrafilozófiai gondolatok
Christopher Dawson nyomán
Vaclav Nizsinszkij, Alvin Ailey és Maurice Béjart – különféle

felfogással és háttérrel – a színpadi tánc reritualizálását valósította meg. Mindhárom, XX. századi koreográfus láthatóvá tette a tánc archaikus-rituális jelentését. Ehhez kapcsolódik a tanulmány fő kérdése: milyen e táncművészi jelentéstartalmak viszonya a keresztény szakralitáshoz? A szerző Christopher Dawson vallás- és kultúrtörténész kutatásai nyomán jelöli ki a három koreográfus életművének helyét a tánc történetében.

Balogh Csaba:
„e könyv a halhatatlanság
napsugaraitól fogamzott”
Madách irodalomkritikai
kultuszának születése

Az *ember tragédiája* megjelenése után három héttel terjedelmes műismertetést közöl a *Családi Kör* című hetilap. E névtelen cikk a Madách-kultusz megszületésének első dokumentuma. Az ismeretlen szerző írását kritikának álcázza, de valódi célja – a korabeli értékelők közül egyedüliként – a kritikai gondolkodás felfüggesztése. Retorikai eszközei és értelmezési manőverei azt sugallják, hogy Madách génusza és a *Tragédia* remekmű státusza megkérdőjelezhetetlen, ezzel kapcsolatban nincs helye ellenvetésnek.

2022/X. ÉVFOLYAM,
4. ÉS 5. SZÁM

Az összevont lapbemutatón Falusi Márton főszerkesztő beszélgetett a meghívottakkal. Csanádi-Bognár Szilvia esztéta a művészetértelmezés szükségességéről nyilatkozott. Ferencz Marcel építés több nemzetközi díjat nyert épülete, a Néprajzi Múzeum tervezése kapcsán beszélt a mester-tanítvány viszonyról. Turi Attila építész Erhardt Gábor Makovecz-tanulmánya kapcsán arról szólt, hol tart Makovecz Imre tárgyi és szellemi hagyatékának feldolgozása. Almássy Kornél és Kovács Dániel a jelenkor építészeti múzeumával szemben támasztott közönségigényt vázolta. <http://www.magyar-muveszet.hu/videok/lapbemutato-224-5>

Csanádi-Bognár Szilvia:
A vágtyér mint szimulákrum
és a posztinternet kora

Az 1980-as évektől felértékelődött a staged photography (megrendezett fotó) művészi értéke. E fotóműfaj a szerkesztettség és a mesterséges hangszúlyozásával fejezi ki a valóság és a médium viszonyát, bemutatva annak hatalmi begyazottságát. Ma nem az a kérdés, hogy a befogadó felismeri-e a virtuális képek valóságot tükröző természetét és a képi szimulációt, hanem megfelelő választ talál-e a posztinternet korának kihívásaira, amelyek döntő módon befolyásolják az ember etikai meghatározottságát.

Miltényi Tibor:
Papp Gergely és az esszenciális
forma

Papp Gergely (1922–2000) szegényparaszti családban született, életét tanyán élte le. Mentális zavarokkal küzdött, elemi iskoláit sem tudta elvégezni. Kamaszként tanult meg fényképezni, és ajándéknak szánt, tisztán funkcionális, leíró jellegű paraszti életképeket, portrékat készített – képzettség, művészi szándék és érdeklődés nélkül. Vajon mi magyarázza, hogy közömbös alapállása ellenére a hozzávetőleg háromszáz fotójának mintegy fele különleges esztétikai minőséget mutat?

Novotny Tihamér:
A nyerő stratégia
Fuzionista kollázs Ázbej Kristóf
művészetéről

A tanulmány Ázbej Kristóf legjelentősebb műveit ismerteti. Az alkotó 1981 és 1996 között egy ötvenkét négyzetméter felületű, egybefüggő, „időkapszula” típusú óriáskollázt készített a franciaországi Musée X-Point-Zéro Grotto One Galéria falaira. 2008-ban egy ma már több száz portréból álló, digitális eszközökkel létrehozott festményso-rozatba kezd, amellyel új formanyelv alapjait teremti meg, majd 2011-ben megfogalmazza *A nyerő stratégia* című kiáltványát, megalapítva ezzel a fuzionizmus nemzetközi irányzatát.

Sümegi György:
Hét haditudósító képzőművész
a Donnál, 1942. június–szeptember
(Ballagó Imre, Benyovszky István,
Markos Lajos, Megyeri Barna, Pándy
Lajos, Polony Elemér, Szalay Lajos)
A tanulmányíró áttekinti, miként módosult a XX. század első felében a haditudósító státusza és a haditudósítás feladata. Az I. világháborúban civilek, főképp írók, újságírók vállalták ezt a szerepet, míg a II. világháború haditudósítója fegyverrel harcoló, kiképzett katona. A frontra küldött filmesek és fényképészek közvetlenebb módon tájékoztatták a hátszínzárókat, míg a képzőművészek, festők, grafikusok publikációkban és kiállításokon bemutatott műveikkel adtak hírt a harcokról.

Gróh Gáspár:
Az idő rostál, nem a kritikus
Tűnődések a kánonról

A kánon fogalma két évtizede került az irodalmi gondolkodás témái közé. Bebizonyosodott, hogy a kánon nem irodalomtörténeti, hanem kultúrpolitikai kérdés. Ez nemcsak a politikai hatalom irodalommal kapcsolatos gyakorlatát jelenti, hanem azt is, hogy az irodalom a saját körében lezáratlan csatáit a politikai küzdelem harcterén vívja tovább. A szerző amellel érvel, hogy a hatalmi centrumok szerepe döntő a kánon aktuális ügyeiben, de a történeti kánon kérdésében nem az övek az utolsó szó.

Biernaczky Szilárd:
Van-e afrikai hőseposz?
Válasz Ruth Finnegan negatív
tézisére a Moneblum avagy
a kék ember című kameruni
bulu hőseposz elemzésével

Ruth Finnegan angol folklórlista szerint nincs afrikai hőseposz, legfeljebb ciklikus varázsmesékről lehet szó, mivel hiányzik a kontinens epikus költészetéből a kötött verses forma és az eposzhoz szükséges nagy ívű cselekmény. A tanulmányíró arra mutat rá, hogy a *Moneblum avagy a kék ember* című kameruni bulu hőseposz cselekménye és eposzi kelléktára rendkívül gazdag: ilyen összetett történet afrikai vagy bármely más helyről származó hősmesében nem fordul elő.

Nyilasy Balázs:
Irodalom, vadászirodalom,
Gróf Széchenyi Zsigmond

A tanulmány amellel érvel, hogy gróf Széchenyi Zsigmond a „vadásznaplók” szuverén szerzőjeként sokkal több egyszerű vadászírónál. Az elemzés kiemeli Széchenyi kiváló szerkesztői készségét, ábrázolóerejét, rámutat az elbeszéléseiben megjelenő világrétegek gazdagságára és a narrátoralakok sajátosságaira. Végül a Széchenyi-művek leleményes retorikai megformáltságára, a nyelvhasználat eredetiségére és a hasonlatok, metaforák kidolgozottságára hívja fel a figyelmet.

Erhardt Gábor:
Makovecz
A XX. századi magyar
építészettörténet párhuzamai

A szerző néhány fontos momentumot mutat be Makovecz Imre sokrétű alkotói pályájának első feléből, a saját út megtalálásának küzdelmes folyamatából és az azt befolyásoló hatásokból. A tanulmány fő célja, hogy szakmai véleményalkotásra késztesse, és hozzájáruljon a II. világháború utáni hazai építészet – politika által erősen befolyásolt – történetének feldolgozásához, valamint a Makovecz-életmű szélesebb kontextusba helyezős és tárgyilagos értékeléséhez.

Lantay Attila:
Kulturális városfejlesztés – a szabad
terek építészete Székesfehérváron

A tanulmány a székesfehérvári szabadter-építészeti és zöldterület-fejlesztés legutóbbi és legjelentősebb eredményeit tekinti át, vázolja a város településszerkezetének történelmi hátterét. A hagyományt és a korszerűséget egyszerre képviselő közterület-fejlesztések, a zöldinfrastruktúrát megóvó és növelő, a polgárok életminőségét javító tervek megvalósulása a feltétele, hogy Székesfehérvár a következő nemzedékek számára is értékőrző és értékkeremtő város legyen.

Almássy Kornél – Kovács Dániel:
Otthont emel az építészeti múzeuma
Az Építészeti Múzeum múltja,
jelene és jövője

A 2022 tavaszán átadott budapesti Walter Rózsi-villa kiválóan szemlélteti a két világháború közötti időszak architektúráját. A villa nem csupán példásan felújított és mindenki számára látogathatóvá tett modern épület, hanem a nyilvánosság számára eddig kevésbé látható intézmény, a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ beköszöntője és

az Építészeti Ligete elnevezésű, nagy léptékű projekt beharangozója is.

Zuh Deodáth:
Ellenállás a kultúra által
Építészeti és ellenkultúra
Magyarországon 1989 előtt

A szerző a kulturális ellenállás fogalmát egy kevésbé tárgyalt szempontból világítja meg. Az építészek hozzájárulhatnak az ellenkultúrák által biztosított „egyensúlyteremtéshez”, azonban a szakma sajátosságai miatt az építészeti nem lehet háttér-, rejtett vagy implicit tevékenység. A tanulmány második része ezt az elméleti tézist igazoló esettanulmány: az 1951-ben lezajlott budapesti „építészvita” jól érzékelteti a szakma berkeiben megjelenő kulturális ellenállás mozgásterét.

Petrik Béla:
Gondolatok a Bibó- emlékművhöz I.
A szerző arra keres választ, miért a belső száműzetésben élő Bibó István köré gyülekeztek a Kádár-rezsimmel szemben álló és a rendszert fenntartásokkal szemlélő értelmiségiek. Miért merült ismét feledésbe az akkor piederstál-ra emelt életmű? Miért Bibó István példáját ragadta meg az úgynevezett demokratikus ellenzék, amikor Bibó életműve nem tartozott érdeklődési körükbe, más eszmei iskolában nevelkedtek, és a politikai gyakorlat szintjén is másképpen képzeltek el a jövőt.

2022/X. ÉVFOLYAM, 6. SZÁM
A lapbemutatón Falusi Márton főszerkesztő azt hangsúlyozta, hogy az Illyés Gyula születésének 120. évfordulójára emlékező lapszám az életmű korszerűsége mellett érvel. Lezsák Sándor író, költő Illyéshez fűződő élményeiről beszélt. Balogh Gergő irodalomtörténész Illyés szerelmi lírájának modernségére hívta föl a figyelmet. Petrik Béla irodalomtörténész a népi írók melletti elköteleződéséről és Bibó István erkölcsiségének aktualizásáról szolt. <http://www.magyar-muveszet.hu/videok/lapbemutato-226>

Babus Antal:**Adalékok Illyés Gyula és Hidas Antal barátságához**

Hidas Antal élete végéig kommunizmusnak és internacionalizmusnak vallotta magát. Illyés Gyula is baloldali érzelmű volt, de mindig védte a nemzeti értékeket és érdekeket, felemelte szavát a parasztságért, majd a határon túli magyarokért. A két író értékrendjét világok választják el egymástól. Ennek ellenére Illyést és Hidast baráti viszony fűzte egymáshoz. A szerző kettőjük kapcsolatának két olyan epizódját tárgyalja, amelyek eddig fehér foltjai voltak az Illyés–Hidas-kutatásnak.

N. Horváth Béla:**Illyés és a hatalom – 1958**

1958 nyarán az MSZMP Központi Bizottsága mellett működő kulturális elméleti munkaközösség *Állásfoglalást* adott ki a népi írókról, amely a megszilárduló politikai hatalom által elindított leszámolás és rendteremtés sajátos ideológiai-adminisztratív aktusa volt. Illyés Gyula válaszában nemcsak az irodalomtörténeti elemzés mezébe öltöztetett *Állásfoglalás* történetileg megalapozatlan, elfogult és hamis vádjait utasítja vissza, hanem a népi írók hatalomhoz való viszonyát is vázolja.

Sturm László:**A próbatétel helye, a gyengék igaza Illyés Gyula Szembenézve című kötete**

A *Szembenézve* című Illyés-kötet az 1930-as évek végétől 1943-ig keletkezett verseket tartalmazza. A könyv nem kapott különösebb kritikai visszhangot, és a szakirodalom sem tartja kiemelkedőnek. A szerző mellett érvel, hogy a *Szembenézve* nemcsak a költői világ alakulásának stádiumaként, hanem önállóan is figyelemre méltó teljesítmény, és viszonylagos mellőzöttsége módot ad a lírai hang elfogulatlan vizsgálatára, Illyés háború előtti és alatti szemléletváltozásának nyomon követésére.

Balogh Gergő:**A fiatal Illyés Gyula szerelmi költészetéről**

Illyés első verseskötete, az 1928-as *Nehéz föld* nem csupán irodalmi belépő, hanem a szürrealista versalkotási technikáktól való elfordulás állomása is. A költő hátrahagyja a párizsi korszak avantgárd műfordítói tevékenysége

által inspirált kísérleteket, szerelmi megszólalása már sajátosan illyési: a kötet verseiben a századforduló esztétizmusától – szerkezeti értelemben is – távolodó, tájköltészeti, népművészeti és avantgárd hatásokat egyesítő formával lép elő.

Halmi Tamás:**Filológia és lelkiismeret****A hátrahagyott Illyés Gyula**

Illyés költészettörténeti szerepe az újnépies lírayelv – az avantgárd technikákat is ismerő – modernizálásában multhatatlannak tűnik. A tanulmány első része arra keres választ, hogy Illyésnek miért nincs irodalmi kultusza jelentősége és elismertsége ellenére sem. A folytatás a számvetés és gyónás lelkiségével érintkező, hátrahagyott verseket vizsgálja. A *Semmi közelít* (1983) posztumusz anyaga a búcsúvétel szertartásrendjét viszi színre, azt bizonyítva, hogy az időskor versbeszéde akkor is megrendítő, ha nem katartikus.

Mórocz Gábor:**„Az öregek a fiatalok”****Az öregségprobléma alapvonalai****Illyés Gyula esszéisztikus íásaiban**

Illyés Gyula 1969-ben jelentette meg *Kháron ladikján* című munkáját, amelyben nem rendszerszerű formában fejtette ki gondolatait az öregedéssről és az öregségről. Azonban ez nem azt jelenti, hogy öregségértelmezésének ne volna többé-kevésbé szilárd logikai váza. A tanulmány ennek a szisztematikus megfogalmazás híján részben rejtve maradó alapkoncepciónak az „újraalkotását” kísérel meg – döntően, de nem kizárólag a *Kháron* szövegére összpontosítva.

Sümei István:**A cselédlány halála****Közelítések a Puszták népe tizenkettedik fejezetéhez**

Illyés Gyula *Puszták népe* című művének számos aspektusból kibontott fő témája az uradalmi cselédek végletes és tragikus kiszolgáltatottsága. Az író maga is ebből a világból nő ki, ezért alapos ismeretekkel rendelkezik a puszták kultúrájának gyökereiről, és szociográfusként pontosan látja belső törvényszerűségeit, azonban nem hajlandó ezeket elfogadni. A tanulmányíró *A béreslányok kiszolgáltatottsága* című fejezetben olvasható öngyilkosság szociológiai és lélektani dilemmáit tekinti át.

Ablonczy László:**Egy este Kodály Zoltán fonójában**

Ihlet és bátorító évet élt Tamási Áron 1932-ben. A *Szűzmáriás királyfit* befejezve egyre nőtt darabírói kedve. Olyan színpadi látószöveget keresett, amely merőben eltér a népszínművekétől, és mítoszi játékká emeli a népi életet, a székelység hétköznapijait, a magyar sorskérdéseket. A szerző áttekinti, milyen élmények erősítették Tamási drámaírói kedvét, majd azt bizonyítja, hogy főképp Kodály Zoltán *Székelyfőnök* című, 1932 áprilisában bemutatott daljátéka formálta az író színpadi gondolkodását.

Petrik Béla:**Gondolatok****a Bibó-émlékkönyvhöz II.**

A szerző arra keres választ, miért a belső száműzetésben élő Bibó István köré gyülekeztek a Kádár-rezsimmel szemben álló és a rendszert fenntartásokkal szemlélő értelmiségiek. Miért merült ismét feledésbe az akkor piedesztálra emelt életmű? Miért Bibó István példáját ragadta meg az úgynevezett demokratikus ellenzék, amikor Bibó életműve nem tartozott érdeklődési körükbe, más eszmei iskolában nevelkedtek, és a politikai gyakorlat szintjén is másképpen képzelték el a jövőt.

Csatári Bence:**A Tájékoztatási Hivatal szerepe a külpolitikai médiaügyekben 1960 és 1963 között**

1956 után a Kádár János vezette, ingtag legitimációjú bábkormány mindent elkövetett, hogy a forradalom ne ismétlődjön meg. Ebben fontos szerepet játszott a közvetlenül a Minisztertanács irányítása alatt álló Tájékoztatási Hivatal, amelynek tevékenysége a tömegkommunikáció szinte minden területére kiterjedt. E jellegzetesen pártállami intézmény szigorú tervszerűséggel és szoros együttműködésben végezte munkáját az MSZMP KB Agitációs és Propaganda Osztályával.

Napló 2022

■ Január

3. – február 4. A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) ismételten biztosította felvételi kérelem benyújtásának lehetőségét a nem akadémikus tagságra. A törvényi feltételeknek megfelelő jelentkezők, kilencvenhatan, felvételt nyertek a köztestületbe.

12. Bemutatták a *Magyar Művészet* művészetelméleti folyóirat 2022. évi első lapszámát.

21. A magyar kultúra napja alkalmából megnyílt a *Mai magyar építészet* című tárlat, és kora barokk koncertet hallhatott a közönség a magyarkanizsai Dobó Tihamér Képtárban. A kortárs magyar építészeti egyetemet bemutató tablókiallítást a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata kezdeményezte. A tárlaton az akadémia köztestületi tagjainak közös bemutatkozását láthatták az érdeklődők.

22. A Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti Tagozata 2022-ben a magyar kultúra napjára három jelentős, hiánypótló könyvet tett közzé online formában. Két kötet a kilencvenesztendős Andrásfalvy Bertalan néprajzkutató, az MMA rendes tagja előtt tiszteleg, a harmadik kiadvány Erdélyi Zsuzsannának, az archaikus népi imádságok világhírű kutatójának állít emléket.

• Elkezdődött a Tamási Áron-emlékév. Tamási Áron (1897–1966) Kossuth-díjas erdélyi magyar író születésének 125. évfordulójára emlékévet hirdetett

a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága. Az emlékév fővédnöke dr. Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnöke, lebonyolítója a Magyarság Háza volt.

Az emlékévhöz a Magyar Művészeti Akadémia számos programmal, kezdeménnyel járult hozzá, hogy meglevenedjen Tamási alakja, írásművészete és hazaszeretete. A Magyar Művészeti Akadémia irodaházának kerítésén volt látható az MMA Tamási Áron-tablókiallítása, amely a Tamási Áron Közalapítvány és a Magyarság Háza közreműködésével Budapesten kívül Erdély több településére (Farkaslaka, Csíksomlyó, Sepsiszentgyörgy stb.) is eljutott, közelebb hozva a ma emberéhez a nagy író alakját. A több példányban legyártott kiállítási anyag Kárpátalján, Munkácsen és Beregszászon is megtekinthető volt. Az év során több helyen is bemutatták a közönségnek az MMA Kiadó gondozásában megjelent Tamási Áron-albumot. A részletgazdag, sokszínű kiadvánnyal a székely író szülőfalujában, Farkaslakán, valamint Kolozsvárott is könyvbemutatót ismerkedhetett meg az erdélyi olvasóközönség. Az évfordulóra megjelent Ablonczy László akadémikus tanulmánykötete, amely a Tamási-darabok színházi előadásait dolgozza fel *Tamási Áron sorsjátékai* címmel. Megjelent az Ábel-trilógia új kiadása is az erdélyi születésű képzőművész, Szilágyi Varga Zoltán illusztrációival, továbbá a köztelevízió számára elkészült a *Vadrózsa ága – In memoriam Tamási Áron* című portréfilm. A filmet Erdélyben is vetítették rendezvényeken, illetve a Kolozsvári Televízió jóvoltából. Tamási Áron szeptember 19-ei születésnapja alkalmából Lakiteleken a népfőiskolával közösen emlékülést tartott az MMA, és két színházi előadással is emlékezett az erdélyi magyar íróra – Lakiteleken és a Pesti Vigadóban. A Magyar Művészeti Akadémia köztestülete a farkaslakai Tamási Áron Művelődési Egyesülettel együttműködve őszi „zarándoklatot” szervezett akadémikusai számára az író szülőfalujába, ahol *Vendégségben Farkaslakán* címmel ünnepi zenés-irodalmi esten idézték fel azt az értéket, amelyet Tamási Áron hagyott ránk örökségül. Az MMA az év során pénzdíjas irodalmi pályázatot hirdetett esszé és novella kategóriákban. A legjobb pályaművek 2023-ban önálló kötetben jelennek meg.

23. Újabb állomáshoz érkezett a Baumhorn Lipót építésre emlékező kiállítássorozat, amely a Szegedi Zsidó Hitközség és a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) együttműködésében 2020 ősze óta tart. Az építész életművét és a szegedi Új zsinagóga építéstörténetét bemutató tárlat ezúttal Kisbérben, Baumhorn szülővárosában nyílt meg.

24. Családja, barátai, pályatársai és tisztelői a Farkasréti temetőben vettek végső búcsút Kalász Márton költőtől, írótól, műfordítótól, néhai nemzet művésztől, a Magyar Művészeti Akadémia néhai tagjától. Kalász Mártont a köztestület nevében Mezey Katalin, az MMA Irodalmi Tagozatának vezetője, az Emberi Erőforrások Minisztériuma nevében L. Simon László búcsúztatta.

29. Életének nyolcvannyolcadik évében, hosszan tartó, súlyos betegségben elhunyt Benedek György Munkácsy Mihály-díjas festő- és szobrászművész, érdemes művész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

31. Áder János köztársasági elnök a Színház- és Filmművészeti Egyetem (SZFE) rektorává nevezte ki Rátóti Zoltánt, az MMA elnökségi tagját.

■ Február

1. A Pápaság Aranyérmét és a hozzá kapcsolódó pápai oklevelet vehette át Rómában Vörös Győző órkutató, a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli tagja a jordániai Machaerus-hegyen végzett ásatásokért. Vörös Győző a Magyar Művészeti Akadémia védnöksége alatt végzi tevékenységét. Az MMA Kiadó gondozásában magyar nyelven is megjelent a kutatásokat és feltárásokat összefoglaló munka.

2. A Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata, a BTTF Badacsonyi és térsége Turisztikai Fejlesztő Nonprofit Zrt.-vel együttműködve, összeleghirdette a már hagyománynak számító, építészeti tematikájú, nyílt, pénzdíjas ötletpályázatát negyven év alatti építőművészek, építésztechnológok, építészek, belsőépítészek számára. A 2021-es pályázati kiírás „Badacsonyi Kulturális és Turisztikai Központ 2021” címmel olyan javaslat készítését tűzte ki céljául, amely Badacsonytomaj belterületén, kijelölt helyszínen egy látogatóközpont megtervezésére irányult. A felhívásra összesen harmincöt pályamű érkezett. Az eredményhirdetést a pályaműveket bemutató kiállítás megnyitójával együtt a badacsonyi Hableány Étteremben tartották, ahol Krisztin N. László polgármester, Brájer Éva, a BTTF Nonprofit Zrt. vezérigazgatója, valamint Turi Attila, az MMA Építőművészeti Tagozatának vezetője köszöntötte a megjelenteket. A pályázat eredményét Dévényi Sándor építész, a nemzet művésze, az MMA rendes tagja, a bírálóbizottság társelnöke ismertette. A kiállítást dr. Navracsics Tibor kormánybiztos nyitotta meg.

• A Pesti Vigadóban megtartották az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet (MMA MMKI) évi első konferenciáját, amelyet az ötvenedik születésnapját ünneplő, hungarikumnak számító táncművészmozgalom tiszteletére szerveztek.

3. Művészeti programokra írt ki pályázatot az MMA. Az elmúlt évekhez hasonlóan 200 millió forint összegben hirdetett nyílt pályázatot az államháztartás alrendszerén belüli és kívüli, a Magyar Művészeti Akadémia alapszabályában nevesített művészeti ágak területén működő civil és – a központi költségvetési szervek kivételével – egyéb szervezetek részére, művészeti szakmai programjuk megvalósításának támogatására.

7. Ötödik alkalommal hirdette meg művészeti alkotómunkát támogató ösztöndíjpályázatát a Magyar Művészeti Akadémia. A nyertesek (100 fő) három évre szóló, havi bruttó 200 ezer forint

2022.02.02.
A 2021-es „Badacsonyi Kulturális és Turisztikai Központ 2021” című pályázat eredményhirdetése.

2022.02.10.
Beszélgetés a művészeti egyetemeken közötti jövőbeni együttműködések lehetőségéről.

2022.02.15.
„Legszebb percek...” címmel jubileumi kiállítás nyílt a hetvenöt éves Kósa Klára és ötvenöt művész társának munkáiból a Pesti Vigadóban.

2022.01.12.
Bemutatták a Magyar Művészet folyóirat 2022. évi első lapszámát.

2022.01.24.
A Farkasréti temetőben vettek végső búcsút Kalász Márton költőtől, az MMA néhai tagjától.

összegű művészeti ösztöndíjra jogosultak. A pályázók március 21-ig jelentkezhettek az erre a célra kialakított online felületen.

10. Kiss János, a Magyar Művészeti Akadémia alelnöke kötetlen beszélgetésre hívta az MMA irodaházába dr. Antal Zsolt rektorhelyettest (Színház- és Filmművészeti Egyetem), prof. dr. Baranyi Péter rektort (Széchenyi István Egyetem), Fodorné dr. Molnár Márta rektort (Magyar Táncművészeti Egyetem), prof. dr. Mészáros József kuratóriumi elnököt (Nyíregyházi Egyetem / Barankovics István Alapítvány), Papatyi Csaba igazgatót (Széchenyi István Egyetem), dr. Szarka Gábor kancellárt (Színház- és Filmművészeti Egyetem), Vassné prof. dr. habil. Figula Erika rektort (Nyíregyházi Egyetem), valamint dr. habil. Kocsis Miklóst, az MMA MMKI igazgatóját. A beszélgetés témája a művészeti egyetemek közötti jövőbeni együttműködések lehetőségei voltak, különös tekintettel a tudományos publikációk megjelentetésére és összművészeti konferenciák megszervezésére.

• Nagy érdeklődés mellett nyílt meg a helsinki Liszt Intézetben a Magyar Művészeti Akadémia V4-es plakátkiállításából készített válogatás. A Magyar Művészeti Akadémia még a Visegrádi Együttműködés harmincadik évfordulójára hívta életre *V4 PoszTerra* című nemzetközi plakátkiállítását, amely három-három neves cseh, lengyel, szlovák és magyar plakátművész, valamint tanítványaik munkáin keresztül engedett betekintést a nemzeti sajátosságokat felvonultató kulturális plakátok világába.

2022.02.16.
Az MMA Kiadó és az MMA Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozata könyvbemutatója a Pesti Vigadó Makovecz termében.

2022.02.22.
Kinek a pokla ma Dante pokla? című kiállítás a Pesti Vigadóban.

A megnyitón Breuer Klára nagykövet asszony köszöntötte a megjelenteket, hangsúlyozva a négy közép-európai ország összefogásának fontosságát. A kiállítást dr. Richly Gábor, az MMA főtthkára nyitotta meg, párhuzamot vonva a sokrétű közép-európai sorsközösség és a lélekben, kulturálisan szintén szoros magyar–finn kapcsolatok között. Az eseményt a visegrádi országok képviselőjében megtisztelte jelenlétével Slavomira Mašurová, Szlovákia nagykövete és Piotr Rychlik lengyel nagykövet, valamint a cseh nagykövetség részéről Martin Skládál.

• Dr. Richly Gábor főtthkár finnországi látogatása során előzetes tárgyalásokat folytatott Hanna Mamia-Walther asszonnyal, a Finn Üveg-múzeum igazgatójával egy üveg- és designkiállítás kölcsönös bemutatásának lehetőségéről. Akadémiai programok finnországi bemutatásáról egyeztetett a magyar nagykövetséggel és kulturális intézettel, valamint részt vett a Finnországi Magyarok Egyesületének éves közgyűlésén és Pertti Torstila volt budapesti nagykövet, külügyi államtitkár emlékiratainak könyvbemutatóján.

15. „*Legszebb perceink...*” című jubileumi kiállításán a hetvenöt éves Kósa Klára és ötvenöt művésztársa munkáit tekinthette meg a közönség a Pesti Vigadóban február 16. és április 30. között. A tárlaton többek között kerámiákat, textil- és üvegmunkákat, szobrokat, grafikákat és művészi igénnyel készült könyveket láthattak az érdeklődők, és számos kísérőrendezvényen vehettek részt.

16. Az MMA Kiadó és az MMA Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozata könyvbemutatót tartott a Pesti Vigadó Makovecz-termében, ahol az elmúlt bő fél év iparművészeti témájú könyveivel ismerkedhettek meg az érdeklődők.

19. Tanulmányi napot szervezett a Pécsi Tudományegyetem Filozófia Doktori Iskola a Pesti Vigadóban. A program a szombati tanulmányi sorozatok budapesti állomásaként valósult meg az MMA MMKI együttműködésével.

22. *Kinek a pokla ma Dante pokla?* A kiállítás, amely eredetileg 2021 őszén nyílt meg a Római Magyar Akadémián, annak az olasz országos rendezvénysorozatnak a részét képezte, amellyel Dante halálának hétszázadik évfordulójáról emlékeztek meg. A kiállítás az MMA négy művésztől válogatott olyan munkákat, amelyek erős szellemi-művészi rokonságot mutatnak a legnagyobb olasz költő leghíresebb művével, az *Isteni színjátékkal*, annak is *Pokol* című énekével. Baksai József, Gaál József, Szurcsik József festményei és Lovas Ilona videómunkája április 24-ig volt látható a Pest Vigadóban.

23. Eredményt hirdetett a Magyar Művészeti Akadémia az új építészeti múzeumra kiírt versengésen. Rangsorolás nélküli díjazással 10-10 millió forintot ítélte a Bírálóbizottság Szabó Péter és az OKKA Építésziroda, illetve Karlovecz Ádám és munkatársai terveinek az „Építészet Ligete” tervpályázaton. A bírálóbizottság további tíz tervet javasolt megvételre a harminchat induló közül. Bár első helyezettet nem hirdettek, a díjazott és megvett tervek készítőinek munkáját összesen 58 millió forinttal ismerte el a kiíró Magyar Művészeti Akadémia. A beérkezett pályaművek számos értékes

megoldást tartalmaztak, azonban a bírálóbizottság – a miniszteri érvénytelenségi kontrollal összhangban – összességében nem tudott olyan pályaművet találni, amely alkalmas lett volna a közbeszerzési eljárás lefolytatása utáni továbbtervezésre, ezért új kiírásra lesz szükség. Amennyiben a későbbiekben elkészül, az Építészet Ligete a magyar építészeti kultúra páratlan kincsestárát, mintegy 1,3 millió dokumentumot, tervet, fotót, bútort fog bemutatni.

25. Az ELTE-n is bemutatták a Magyar Művészeti Akadémia kortárs irodalmi lexikon projektjét.

26. A Magyar Művészeti Akadémia és a Szent István Filharmonikusok *Pastorale* címmel évek óta nagy sikerrel rendezi meg családi előadás-sorozatát a Pesti Vigadó dísztermében. A közönséget 2022 tavaszán is négy előadással várták, melyeket az MMA televíziós sugárzásra is rögzítetett.

■ Március

1. A pilteni Nyugat-Csehországi Egyetem Ladislav Sutnar Tervező és Művészeti Karának épületében ünnepélyes keretek között megnyitották a *PoszTerra – Plakátok V4* című kiállítást, amely cseh, szlovák, lengyel és magyar művészek két nemzedékének plakátjait mutatja be. A vándorkiállítást, amelyet a Magyar Művészeti Akadémia a Visegrádi Együttműködés harmincadik évfordulójára hívott életre, márciusban tekinthették meg az érdeklődők. A tárlat védnökségét a prágai magyar nagykövetség látta el.

• A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata 2022 tavaszán *Keddi kaleidoszkóp* elnevezésű beszélgetéssorozatában az ötvenéves magyarországi táncházmozgalomra fókuszált. A kerekasztal-beszélgetéseket március 1-jén *A hangszerez népzene feltámadása*, április 12-én *A magyar táncház kezdetei*, míg május 24-én *Határon túli táncházak* címmel rendezték meg az MMA irodaházában Sebő Ferenc énekes, dalszerző, népzene kutató, az MMA levelező tagja, a nemzet művésze vezetésével.

2. *Az utolsó garabonciások II. – A magyar ellenkultúra (1958–1996)* címmel konferenciát rendezett az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet a Pesti Vigadóban, a Magyar Művészeti Akadémia székházában.

3. – május 8. A Pesti Vigadó hatodik emeleti kiállítótermeiben *Departure*, valamint *Stimulus* címmel volt látogatható az a két művészeti „testvérkiállítás”, amely az MMA korábbi ösztöndíjasai – képzőművészek és iparművészek – alkotásait mutatta be. Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram 2018–2021. évi végzős iparművészeinek tárlatát Szenes István tagozatvezető, kurátor koordinálta.

4-től A Múcsarnok százhuszonöt éves jubileumát ünneplő kiállítások sorában 2021-ben volt látható

a *Kik vagyunk* | *Fotográfia képzőművészekről*, valamint a *Képekben gondolkodnak* | *Filmek fotói* című tárlat, a II. Fotóművészeti Nemzeti Szalon kísérőkiállításai. A Magyar Művészeti Akadémia intézménye ezekből az anyagokból válogatott a Római Magyar Akadémia kiállítására. A magyar fotósok és filmek fényképeiből összeállított különleges anyag március 4. és április 14. között volt látható az olasz fővárosban. A tárlathoz külön katalógus is készült.

7. *A szülő szerepe a művészeti nevelésben* címmel 2021 őszétől végez kutatást a Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskolájának művészetpedagógiai kutatócsoportja az MMA MMKI-val

2022.03.01.
A Művészetelméleti Tagozata a *Keddi kaleidoszkóp* elnevezésű beszélgetéssorozatában az 50 éves magyarországi táncházmozgalomra fókuszált.

2022.03.01.
A Nyugat-Csehországi Egyetemen nyílt meg a *PoszTerra – Plakátok V4* című kiállítás.

2022.03.03.
A Pesti Vigadó kiállítótermeiben nyílt meg a *Departure*, valamint a *Stimulus* című kiállítás.

2022.03.29.
Átadták a felújított
Walter Rózsi-villát.

2022.03.04.
A Műcsarnok 125
éves jubileumát
ünneplő kiállítás
fotóművészeti
anyagaiból válogatott a Római
Magyar Akadémia
kiállítása.

2022.03.28.
A Pesti Vigadóban
adták át a 2021
decemberében
megválasztott
levelező és rendes
tagok okleveleit.

együttműködésben. Az eddigi kutatások eredményeiről a Hild-villában tartottak beszámolót.

8. A sepsiszentgyörgyi Lásbas Házban megnyílt Somogyi Győző festő- és grafikusművész, akadémikus, a nemzet művésze *Magyar hősök arcképcsarnoka* című nagyszabású képzőművészeti kiállítása jeles magyar személyiségek portréival.

11. és 14. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc évfordulója – március 15-e – alkalmából az Országházban, illetve a Pesti Vigadóban átadták a Kossuth- és a Széchenyi-díjakat, a Magyar Érdemrend kitüntetések, továbbá a Magyar Arany Érdemkereszt, az Érdemes Művész, a Kiváló Művész, valamint a Babérkoszorú kitüntetések. Akadémikusaink közül is többen részesültek valamelyik elismerésben.

15. Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke és felesége, Lévai Anikó, valamint Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke és felesége, Szutrély Katalin díszvacsorát adott a nemzeti ünnep alkalmából a Pesti Vigadóban a Kossuth-díjjal kitüntetett kiválóságok tiszteletére. Az ünnepi eseményen részt vett a Magyar Művészeti Akadémia számos akadémikusa és a kormány több tagja.

16. Megtartották a *Magyar Művészet* lapbemutatóját az MMA művészeti szakkönyvtárban.

17. *Departure*, valamint *Stimulus* címmel május 8-ig volt látogatható a Pesti Vigadó hatodik emeleti kiállítótermeiben az a két művészeti „testvérkiállítás”, amely az MMA korábbi ösztöndíjasai – képzőművészek és iparművészek – alkotásait mutatta be. Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram 2018–2021. évi végzős képzőművészeinek kiállítását Farkas Ádám elnökségi tag, kurátor koordinálta és nyitotta meg.

21. Zsigmond Dezső rendező, akadémikus *Triptichon – Esterházy János élete és öröksége* című dokumentumfilmjének díszbemutatóját tartották az MMA székháza, a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán. A premieren mások mellett Erdő Péter esztergom-budapesti érsek, bíboros, prímás méltatta a filmet. A köztestület támogatásával rendezett bemutatót részt vett Áder János köztársasági elnök és felesége, Herczegh Anita, dr. Richly Gábor, az MMA főtárgya és Haris László, az MMA elnökségi tagja is.

22. Lezárult a 2022–2025. évi MMA Művészeti Ösztöndíjprogramra történő jelentkezés. A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet az ösztöndíjprogram lebonyolítójaként március 21-én éjfélig kilenc művészeti területről várta a pályázatokat. A határidő lejártáig tízszeres túljelentkezéssel több mint ezer pályaművet nyújtottak be. A tartalmilag is érvényes pályázatok első körös bírálata áprilisban kezdődött, a nyertesek névsorát júniusban hirdették ki.

24. *Könyvtári beszélgetések* címmel tavasztól új tematikus beszélgetéssorozatot indított az MMA MMKI, amelynek a Pesti Vigadóban található MMA MMKI Digitalizációs Központ és Szakkönyvtár ad otthont.

27. Kormányzati pénzből megújult a Makovecz Imre által tervezett Művelődés Háza Sárospatakon. Az eredetileg 1983-ra elkészült központot a Makovecz-program támogatásával újították fel.

28. Székháza, a Pesti Vigadó Makovecz-termében tartotta a Magyar Művészeti Akadémia a közgyűlése által 2021 decemberében megválasztott levelező és rendes tagok tiszteletére szervezett ünnepélyes oklevélatadóját. Az okleveleket Vashegyi György, az MMA elnöke adta át az akadémikusoknak.

29. Átadták a felújított Walter Rózsi-villát. Az épület felújításával a magyar építészet és műemlékvédelem története alkalmas kiállítóteret kap – mondta Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter a Bajza utcai épület ünnepélyes átadásán. A projekt a Magyar Művészeti Akadémia fenntartásában működő Magyar

Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ végleges elhelyezését célzó beruházás első ütemeként valósult meg, és ezzel 1968 óta először kapott állandó kiállítóhelyet az intézmény. A Fischer József tervezte villa jelképes kulcsát Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke adta át dr. Almásy Kornél igazgatónak. Az épület és kiállításai május közepétől váltak látogathatóvá a nagyközönség számára.

• Kilencvenhárom éves korában elhunyt Hildebrand István filmoperatőr, rendező, a nemzet művésze.

31. Életének nyolcvanadik évében elhunyt dr. Lelkes Péter Munkácsy Mihály-díjas formatervező iparművész, az MMA rendes tagja.

• A nyolcvanesztendő Somogyi Győző alkotásából nyílt kiállítás Varsóban, a Királyi Łazienki Múzeumban.

• A Magyar Művészeti Akadémia közel háromszáz oldalas, gazdagon illusztrált albumot jelentetett meg *Tamási Áron* születésének 125. évfordulójára. Az MMA Kiadónak a MOM Kulturális Központban rendezett könyvbemutatóján az olvasók a kötet összeállítói, Cs. Nagy Ibolya irodalomtörténész és A. Szabó Magda, a Tamási Áron Közalapítvány elnöke segítségével nyerhettek betekintést a különleges írói világba.

■ Április

3. Tragikus hirtelenséggel, harminckilenc évesen elhunyt dr. habil. Kocsis Miklós jogász, közgazdász, a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének (MMA MMKI) igazgatója, az MMA és az MTA köztestületi tagja. A Magyar Művészeti Akadémia 2013-ban döntött az MMA MMKI önállóan működő költségvetési szervként történő megalapításáról, így 2015 elején megkezdte működését az intézmény. Képzésében Kocsis Miklós elévülhetetlen érdemeket szerzett.

3., 4. Megnyílt a Baumhorn Lipótra emlékező kiállítás Szegeden és Újvidéken.

2022.04.09.
A II. Ipar- és
Tervezőművészeti
Nemzeti Szalon
a Műcsarnokban.

4. Az MMA Zeneművészeti Tagozata szervezésében *Kodály öröksége* címmel hangversenyt adott a Pesti Vigadó dísztermében a Bartók–Pásztory- és Magyar Örökség díjas debreceni Kodály kórus.

5. A Magyar Művészeti Akadémia megtartotta évi első közgyűlését székházában, a Pesti Vigadóban, ahol átadták a 2021. évi köztestületi díjakat. Az MMA Életműdíját Csíky Boldizsár erdélyi zeneszerző, tanár, zenetudós; az MMA Nagydíját Jelenczki István filmrendező, operatőr, fotó- és képzőművész; az MMA Aranyérmét Bőjte Csaba ferences rendi szerzetes, a Dévai Szent Ferenc Alapítvány alapítója; az MMA Művészeti Írói Díját dr. Nátyi Róbert művészettörténész; az MMA Kováts Flórián Emlékérmét Szegő György építész, művészeti író, látvány- és díszlettervező, a Műcsarnok művészeti vezetője vehette át.

A közgyűlésen amellet, hogy elfogadták az elnök, az elnökség, a tagozatok, a bizottságok és a főtákar beszámolóját, és tájékoztatták a közgyűlést az MMA művészeti, szakmai programtervéről, alelnököt is választottak. Az előző évben megüresedett tisztségre a jelölőbizottság által is támogatott Turi Attila Kossuth- és Ybl Miklós-díjas építész, az Építőművészeti Tagozat vezetőjét választotta a testület.

6. Az MMA által támogatott *Életreform és a művészetek* projekt kutatóközössége, valamint az érdeklődők három új izgalmas kötetet ismerkedhettek meg. Ezek a munkák az ELTE PPK Történeti, Elméleti és Összehasonlító Pedagógiai Kutatócsoport, az Elméleti és Történeti Pedagógiai Doktori Program, az MMA, valamint a Műcsarnok közös *Rejtett történetek – Életreform, reformpedagógia és a művészetek* című kiállításának,

illetve az azt megalapozó kutatásnak az eredményeit foglalják össze.

7. A Magyar Művészeti Akadémia székházaként működő műemléki épületben, a Pesti Vigadóban – egy régóta tervezett fejlesztés részeként – tavasztól új látogatóközpont kapott helyet Vigadó Pont néven. A Pesti Vigadó újdonságként bevezette a Pesti Vigadó klubtagságot.

- Megtartották az MMA lapja, a *Magyar Művészet* bemutatóját Magyarokanizsán.

8. Bemutatták *Az online tér megjelenése a zeneművészeti oktatásban és a hangverseny-látogatásban* című tanulmánykötetet a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán. A kiadvány az MMA MMKI kiadásában jelent meg.

9-től A kortárs magyar iparművészet és design friss eredményeit összefoglaló első Nemzeti Szalont 2017-ben rendezte meg a Magyar Művészeti Akadémia intézménye, a Műcsarnok. A II. Ipar- és Tervezőművészeti Nemzeti Szalonon tíz művészeti terület került közös térbe a posztindusztriális designtól az autonóm stúdióművészet legújabb alkotásaiig, a használati tárgyaktól a képzőművészeti kísérletekig. A Nemzeti Szalon tárlata szeptember 4-ig várta a látogatókat. A Műcsarnok által felkért kurátor, Szilágyi B. András munkáját a 2022 – Az üveg nemzetközi éve programsorozathoz kapcsolódva Balogh Eleonóra társkurátor segítette.

22. Együttműködési megállapodást írt alá a Magyar Művészeti Akadémia és a Külgazdasági és Külügyminisztérium a magyar kulturális diplomáciai programok támogatásáról. A hosszú távú megállapodást a Magyar Művészeti Akadémia részéről dr. Richly Gábor főtákar, a Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről Schöberl Márton kulturális diplomáciáért felelős helyettes államtitkárlátta el kézjegyével az MMA székházában, a Pesti Vigadóban. A megállapodás célja, hogy formalizálja a két intézmény együttműködését a magyar művészet kimagasló értékeinek külföldi bemutatása, népszerűsítése terén.

25. *Befejezetlen múlt – Eszmetörténeti konferencia a XIX. és XX. század fordulójáról és ami belőle következett* címmel konferenciát tartott az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet a Pesti Vigadóban.

- Az MMA Kiadó és az MMA kutatóintézete a Pesti Vigadóban öt újabb, magyarra lefordított művészeti-filozófiai, esztétikai művet mutatott be az olvasóknak népszerű és elismert *Pars pro toto* könyvsorozatában.

26. A Műcsarnokban megnyílt Olescher Tamás (1954–2021) festőművész, díszlettervező és performer kiállítása.

27. Az MMA Irodalmi Tagozat *Élőfolyóirat*-estjén az MMA irodaházában megemlékeztek a százhuszonöt évvel ezelőtt született Hamvas Béla íróról, filozófusról, esztétáról.

28. A Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata zárt körű programján a Pesti Vigadóban nyolcvanadik születésnapja alkalmából köszöntötték Jánoskúti Márta jelmeztervezőt, akadémikust, a nemzet művészt. A rendezvényen a népes közönség előtt dr. Szigeti Gábor színháztörténész, író, egyetemi tanár beszélgetett az ünnepelttel.

- A Makovecz Szalonban a „Badacsonyi kulturális és turisztikai központ 2021” elnevezésű építészeti

pályázaton díjazásban részesült művek szerzői vettek részt a Magyar Művészeti Akadémia estjén.

29. A felvidéki Bátán bemutatott Mihályi Molnár László Mács József íróról készült monográfiáját, amely az MMA Kiadó gondozásában jelent meg.

30. A magyar film napja alkalmából a Magyar Művészeti Akadémia Film- és Fotóművészeti Tagozata filmestet szervezett a Pesti Vigadóban, ahol fiatal alkotók – köztük a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen végzett rendezők – filmjeiből válogatott dokumentumfilmeket, animációs filmet és egy kisjátékfilmet tekinthettek meg az érdeklődők. Az esemény részeként beszélgetés is sor került az alkotókkal.

2022.04.30. A magyar film napja alkalmából a Film- és Fotóművészeti Tagozat filmestet szervezett a Pesti Vigadóban.

■ Május

2. A művészet és a társadalom kölcsönhatását vizsgáló korábbi tanácskozások folytatásaként *A művészet közege IV.* címmel konferenciát rendezett az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet a Magyar Művészeti Akadémia székházában.

- A római Collegium Hungaricum, a Magyar Művészeti Akadémia támogatásának köszönhetően, különleges anyák napi ajándékkal lephette meg a római nagyközönséget: Ránki Fülöp, az MMA ösztöndíjasa és édesanyja, Klukon Edit négykezes zongoraestet adott az intézet székházában.

2022.05.03. A kassai Harang utcai zsinagógában volt az *Építs nekem hajlékot! Magyar közösségek zsinagógái* című kiállítás.

3., 5. Két európai városban is megnyílt a Magyar Művészeti Akadémia, valamint a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ gondozásában készült, a magyar közösségek zsinagógáit bemutató tablókiallítás: május 3-tól a kassai Harang utcai zsinagóga ódon falai között, míg május

2022.05.05.
A nemzet művészei
tisztelére adott
díszvacsorát Vashegyi
György a Pesti Vigadó
dísztermében.

5-től az antwerpeni magyar tiszteletbeli konzulátus impozáns épületében volt megtekinthető az utazó tárlat *Építs nekem hajlékot! Magyar közösségek zsinagógái* címmel.

4-től Az MMA székházának Makovecz-termében május 4. és szeptember 4. között tartották meg székfoglaló előadásait a levelező taggá választott akadémikusok.

5. Sömjén Rudolf építész digitális hagyatékának felhasználásával megnyílt a MÉM MDK Gonda Károly életművét bemutató tárlata a FUGA – Budapesti Építészeti Központban.

• Díszvacsorát adott a nemzet művészei tisztelére Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke a Pesti Vigadó dísztermében. Az eseményen Áder János köztársasági elnök is jelen volt.

7. Ismét szélesre tárta kapuit a Pesti Vigadó, a Magyar Művészeti Akadémia székháza. Az immár kilencedik alkalommal megrendezett Nyitott Ház szervezői tíz órától egész nap ingyenes programokkal várták a látogatókat.

9-től Fotókkal illusztrált tablókiallítással tisztelt meg a Magyar Művészeti Akadémia a száztíz évvel ezelőtt született Ottlik Géza, a 20. század kiemelkedő írója emléke előtt. Az alkotó életpályáját feldolgozó kiállítás a nyár közepéig Budapesten, az MMA Bajza utcai irodaépületének Andrassy út felőli kerítésén volt látható, valamint június 9-től Kolozsváron, a Bánffy-palota fedett udvarán.

10. Sepsiszentgyörgyre érkezett a Magyar Művészeti Akadémia Harag György-életmű-kiállítása.

• Az *Akadémikusportrék* vetítéssorozatban Ternovszky Béla volt a vendég.

11. Az MMA hagyományos Tavasz Irodalmi Gáláján Fekete J. József, Füzesi Magda, Kodolányi Gyula és Nagy Gábor, az MMA rendes tagjai, Lövétei László, az MMA levelező tagja, Lászlóffy Aladár és Sütő András, az MMA posztumusz tiszteleti tagjai, valamint Kassák Lajos és Nemes Nagy Ágnes műveiből készült új vers- és próza-összeállítások hangzottak el Mezey Katalin és Wiegmann Alfréd szerkesztésében, neves színművészek előadásában. Az eseményre a Pesti Vigadó dísztermében került sor.

13. Hetven alkotással neveztek az idei, immár kilencedik alkalommal megrendezett Savaria Filmszemlére, amelyet építészet, formatervezés és kulturális örökség kategóriában hirdettek meg, és május 11–13. között rendeztek Szombathelyen. A szemlét idén is – ahogyan indulása óta minden évben – a Magyar Művészeti Akadémia támogatta. A zsűri tagja volt többek között András Ferenc filmrendező és Kucsera Tamás Gergely, az MMA korábbi főtktára.

15. A felújított zalaegerszegi Göcseji Múzeum négy állandó kiállítással kezdte meg a 2022. tavaszi időszakot, köztük a településhez kötődő Fekete György belsőépítész, a Magyar Művészeti Akadémia néhai elnöke, néhai nemzet művésze alkotásait bemutató kiállítással, valamint Németh János keramikusművész, az MMA rendes tagja állandó tárlatával.

16. A *II. világháború kulturális emlékezete* címmel konferenciát szervezett az MMA Művészetelméleti

és Módszertani Kutatóintézet az MMA székházában.

• A Magyar Művészeti Akadémia Magyarország kolozsvári főkonzulátusával és a kolozsvári Bánffy-palotában működő Szépművészeti Múzeummal együttműködve magyar fotósok és filmesek fényképeiből mutatott be kiállítást, amelyet június 5-éig tekinthettek meg az érdeklődők. A tárlat a budapesti Műcsarnok fennállásának 125. évfordulója alkalmából megrendezett *Kik vagyunk | Fotográfia képzőművészekről*, valamint *Képekben gondolkodnak | Filmesek* című fotókiállítások anyagából nyújtott újabb válogatást Szegő György, a Műcsarnok művészeti igazgatója, a kiállítás kurátora gondozásában.

17. *Meteoritok és egyéb költemények – Geszler 80* címmel jubileumi kiállítás nyílt Geszler Mária Garzuly keramikusművész, a Magyar Művészeti Akadémia tagja, valamint nyolc további iparművész munkáiból a Vigadó Galéria földszinti kiállítóterében.

18. Stílusosan a múzeumok világnapján költözött be első kiállítóhelyére, a Bajza utcai Walter Rózsi-villába a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ. Az 1936-ban épült, modern stílusú luxusvilla a Magyar Művészeti Akadémia beruházásában újult meg a köztestület fenntartásában működő múzeum számára. Ez az első olyan modernista villaépület Budapesten, amely látogatható a nagyközönség számára. A *Szintér és lakótér* című nyitókiállítás a két világháború közötti modern lakóházakat mutatja be.

• Az MMA művészeti szakkönyvtárban, a Pesti Vigadóban lapbemutatót tartott a *Magyar Művészet* című folyóirat.

20. Kerekasztal-beszélgetéssel ünnepelték a Walter Rózsi-villában a világhírű építész és designer, Breuer Marcell születésének 120. évfordulóját.

23. *Kortársak a fiókban* címmel konferenciát tartott a kortárs magyar drámáról a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata a Pesti Vigadóban.

• A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) és az Akadémiai Klub Egyesület *Művészeti estek az Akadémián* című rendezvénysorozatának harmadik estjét rendezték meg az MTA székházában. Ezen az alkalmon a társszervező a Magyar Művészeti Akadémia és a Haydneum – Magyar Régizenei Központ volt. Az estet Freund Tamás, az MTA elnöke, Vizi E. Szilveszter, az Akadémiai Klub Egyesület elnöke, az MTA volt elnöke, az MMA Társadalmi Tanácsadó Testületének elnöke és Vashegyi György, az MMA elnöke nyitotta meg.

• A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata *Veres Péter ma* címmel tartotta meg *Élőfolyóirat*-estjét az MMA irodaházában.

25. „Tűz van, babám!” – A díszlet- és jelmezgyártás jövője címmel konferenciát rendezett a Pesti Vigadóban a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata.

26. *Csillagromok* címmel válogatás jelent Gál Sándor (1937–2021) József Attila-díjas felvidéki magyar író, költő, publicista verseiből az MMA Kiadó gondozásában. A kötetet a szerző szülőföldjén, a szlovákiai Búcsón, illetve Buzitán a köztestület két tagja, Pécsi Györgyi kritikus és Márkus Béla irodalomtörténész mutatta be. A két településen működő iskoláknak

a Magyar Művészeti Akadémia ajándékként átadtak ötven-ötven példányt a frissen megjelent kötetekből.

• Emléktáblát avattak Albert Gábor író, a Magyar Művészeti Akadémia néhai tagja tiszteletére budai lakóházánál.

27. A Magyar Művészeti Akadémia nem akadémikus köztestületi tagjai közül mintegy nyolcvan képzőművész alkotó munkáiból nyílt kiállítás *Üzenet* címmel a Pesti Vigadó V. és VI. emeleti három termében. A tárlat 2022. augusztus 28-ig volt látogatható.

28. Nyolcvanegy éves korában, hosszan viselt betegség után elhunyt Haumann Péter Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, a nemzet színésze.

2022.05.18.
Beköltözött első kiállítóhelyére, a Walter Rózsi-villába a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ.

2022.05.27.
Az MMA nem akadémikus képzőművész köztestületi tagjainak alkotásaiból nyílt kiállítás a Pesti Vigadóban *Üzenet* címmel.

2022.05.11.
Az MMA Tavasz Irodalmi Gálája a Pesti Vigadó dísztermében.

2022.05.09.
A 110 éve született
Ottlik Géza élet-
pályáját feldolgozó,
fotókkal illusztrált
tablókiállítás nyílt az
MMA irodaépületének
Andrassy út felőli
kerítésén.

2022.05.26.
Emléktáblát avattak
Albert Gábor író, az
MMA néhai tagja
tisztelére.

2022.05.17.
Megnyílt a
Meteoritok és egyéb költemények
– Geszler 80 című
kiállítás a Pesti
Vigadóban.

2022.06.01.
Csák János
miniszter és
dr. Hoppál Péter
kultúráért felelős
államtitkár bemu-
tatózó látogatást
tettek az MMA
Andrássy úti
irodaházában.

2022.06.09–12.
Az ünnepi
könyvhét
Vörösmarty téri
rendezvényén
az MMA Kiadó
újdonságokkal
és dedikálások-
kal várta az
érdeklődőket.

2022.06.16.
Trianon fájó
emlékére a Szent
István Filhar-
monikusok adtak
hangversenyt
a Pesti Vigadóban.

• Rekordszámú újdonságot, tizenhárom új kötetet jelentetett meg a Magyar Művészeti Akadémia és az MMA Kiadó a június 9. és 12. között megrendezett 93. Ünnepi Könyvhétre. A könyvheti kiadványokat és a 2022. évi újdonságokat Turi Attila, a Magyar Művészeti Akadémia alelnöke, Pécsi Györgyi, az MMA

Kiadó ügyvezetője, Palojtay Kinga, az MMA Kiadó szerkesztőségvezetője mutatta be közös sajtótájékoztató keretében az MMA Andrássy úti irodaházában.

• Az MMA elnökének megbízása alapján 2022. június 1-jétől Csáji László Koppány író, kulturális antropológus, ügyvéd tölti be a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének igazgatói tisztségét.

2. Kárpátaljai művésztelepek újulhattak meg az MMA akadémikusainak felajánlásából. A Magyar Művészeti Akadémia a Magyar a Magyarért Alapítvány közreműködésével segítségnyújtási akciót szervezett az ukrainai és kárpátaljai magyar művészek, valamint a művészeti területen alkotó és dolgozó emberek számára. A 2022. április 5-i közgyűlésen meghirdetett akció keretében az MMA akadémikusaitól 10 268 250 Ft összegű támogatás érkezett be az alapítványhoz. Az összeg a menekülttáboroként működő ingatlanok bebútorozását, és így közvetlenül a háború elől menekülők segítségét szolgálta. Az MMA akadémikusai emellett számos más módon és ezt az összeget jóval meghaladó értékben – egyéni felajánlásokkal, művészeti produkciókkal, gyűjtésekkel – is segítették a kárpátaljai magyarságot.

Az MMA Titkársága és a Magyar a Magyarért Alapítvány között létrejött együttműködési megállapodás a segítségnyújtási akcióból befolyt pénzüsszeg alábbi célokra történő felhasználását tartalmazza: a Pro Arte – Munkács civil szervezet bereményeként működő szentmiklósi művésztelep berendezése bútorokkal, továbbá ellátása művészeti eszközökkel (festékek, vásznak stb.); a Boksai József Alapítvány székhelyként funkcionáló ungvári művészlakás felújítása; az ingatlanok felszerelése biztonságtechnikai berendezésekkel. Az épületek, ahogyan a zábroggyi művésztelep is, a menekült művészek átmeneti lakhatását biztosítják, a későbbiekben pedig alkotóhelyként szolgálhatnak az ukrán, a kárpátaljai és a magyar művészek, köztük az MMA köztestületi tagjai és ösztöndíjasai számára. A Magyar Művészeti Akadémia mindemellett további támogatást nyújtott a kárpátaljai művészek eszközökkel való ellátásának biztosítására a Kárpátok Művészetéért és Kultúrájáért Egyesület működtette munkácsi Erdélyi Béla-emlékház részére, illetve a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház társulatának megsegítésére, szintén a Magyar a Magyarért Alapítvány közvetítésével.

3. Kolozsváron leleplezték Erdély első egész alakos Kós Károly-szobrát, Farkas Ádám, a nemzet művésze címmel kitüntetett szobrászművész, az MMA elnökségi tagja alkotását.

6. Hetvenöt éves korában elhunyt Prutkay Péter Munkácsy Mihály-díjas képzőművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

7. A Magyar Művészeti Akadémia *Amerikanológia* címmel megjelentette Molnár Tamás, a nemzetközi hírnevet szerzett magyar származású katolikus filozófus, az MMA posztumusz tiszteleti tagja eredetileg francia nyelven kiadott kötetét. A könyvet a témát tárgyaló kerekasztal-beszélgetés keretében mutatták be a köztestület székházában.

9. A fejedelmi Tállyát bemutató, topográfiai kutatáson alapuló kiállítás nyílt a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeinek Múzeumában.

9–12. Az ünnepi könyvhét Vörösmarty téri központi rendezvényén az MMA Kiadó, valamint a Műcsarnok is önálló pavilonnal képviseltette magát. A Magyar Művészeti Akadémia kiadója már harmadik ízben és minden eddiginél több újdonsággal, valamint dedikálásokkal várta az érdeklődőket. A könyvhétre jelentette meg az MMA a Béres Ilona pályafutását Ablonczy László szerkesztésében feldolgozó albumot, amelyet a színművésznő nagy érdeklődés közepette dedikált.

11. *Rodostóra nyíló ablak* címmel építészettörténeti kiállítás nyílt a törökországi Tekirdag (az egykori Rodostó) városában, a Török–Magyar Kultúrházban az 56. Cseresznye Fesztivál hagyományos Magyar Napja keretében. A tárlat a Magyar Művészeti Akadémia és a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ pénzügyi és szakmai támogatásával valósulhatott meg.

11–12. Június második hétvégéjén a Pesti Vigadó adott otthont az immár másfél évtizedes múltú visszatekintő eseménysorozatnak, a Magyar Hegedű Ünnepeknek. A kétnapos rendezvény gazdag összművészeti programmal várta a látogatókat.

13. A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának *Élőfolyóirat*-estje a húszéves kárpátaljai *Együtt* irodalmi, kulturális, művészeti folyóiratot ünnepelte.

14. *Művészet/Elmélet Konferencia* címmel tudományos tanácskozást szervezett a Magyar Művészeti Akadémia, a Széchenyi István Egyetem és a Győri Balett a győri Múzeumház épületében a hazai művészeti felsőoktatási intézmények bevonásával. Az összművészeti esemény célja az volt, hogy megvizsgálja a magyar művészet, a tudomány, valamint a felsőoktatás kapcsolódásait, együttműködési lehetőségeit, és hagyományt teremtsen ezzel a kezdeménnyel.

16. Trianon keserű és mindmáig fájó emlékére hangversenyt adtak a Szent István Filharmonikusok Záborszky Kálmán vezényletével. Az eseményre a Pesti Vigadó dísztermében került sor a Magyar Művészeti Akadémia szervezésében.

17. Döntés született a Magyar Művészeti Akadémia 2022 februárjában kiírt ösztöndíjpályázatáról. A tíztagú döntőbizottságot az MMA elnöke és az általa felkért bírálóbizottsági tagok alkották. A 2018-ban indult projekt népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy ebben az évben is több mint tízszerez túljelentkezéssel zárult a pályázat. Az építőművészet, film- és fotóművészet, ipar- és tervezőművészet, irodalom, képzőművészet, művészetelmélet, népművészet, színházművészet, és zeneművészet kategóriákban összesen 1032 formailag érvényes pályázat érkezett be. Az MMA költségvetéséhez rendelt forrásból 2022. szeptember 1-jétől újabb száz fiatal és középgenerációs művész részesülhet ösztöndíjban.

• A Műcsarnokban megnyílt Borza Teréz Ferenczy Noémi-díjas porcelán- és szobrászművész, a Magyar Művészeti Akadémia nem akadémikus köztestületi

tagja, közgyűlési képviselője életmű-kiállítása. A tárlat július 31-éig várta a látogatókat.

20. Az MMA Színházművészeti Tagozata zárt körű esten köszöntötte a nyolcvanesztendő Béres Ilona színművészt, a nemzet művészt a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán. Az ünnepelttel Keleti Éva fotóművész és Fekete Ibolya filmrendező, valamint Nagy Viktor tagozatvezető beszélgetett.

21. Megbeszélést tartottak a Magyar Művészeti Akadémia és az Építési és Beruházási Minisztérium együttműködési lehetőségeiről. A Lázár János miniszter vezette delegációt Vashegyi György, az MMA elnöke és Turi Attila, az MMA alelnöke fogadta az MMA Andrássy úti irodaházában. A találkozó során a résztvevők egyebek mellett áttekintették az MMA előtt álló, megvalósítandó építészeti feladatokat.

2022.06.20.
Az MMA Színház-
művészeti Tagozata
zártkörű esten
köszöntötte a 80
esztendő Béres Ilona
színművészt a Pesti
Vigadóban.

2022.06.26.
A Szent István Filhar-
monikusok kíséreté-
ben fiatal tehetségek
hangversenye a Pesti
Vigadóban.

• A Magyar Művészeti Akadémia és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem a Farkasréti temetőben felavatta Balassa Sándor zeneszerző, a nemzet művésze, az MMA néhai tagja sírkövét. A síremlék Madarassy István Kossuth-díjas szobrászművész alkotása.

23. A nagyváradi Szent László-napokon az MMA Kiadó bemutatta a Jovián György festőművész, az MMA rendes tagja életművét áttekintő és elemző jubileumi monográfiáját.

25. Az MMA intézményei, a Műcsarnok, valamint a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ is részt vett a Múzeumok Éjszakáján. Az MÉM MDK a Walter Rózsi-villa révén először csatlakozott az eseményhez.

26. A Szent István Filharmonikusok kíséretében fiatal tehetségek, versenygyőztes zenészek mutatták be tudásukat a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozatának hagyományos hangversenyén a Pesti Vigadóban.

2022.07.25-től
a Magyar Művészeti
Akadémia Andrassy
úti irodaépülete
előtt volt látható
december közepéig
a köztestület
Tamási Áron életét
bemutató szabadtéri
kiállítása.

29. A Hild-villában bemutatták az MMA MMKI néhai igazgatója, dr. habil. Kocsis Miklós *Higher education autonomy in the system of cultural rights – a Hungarian perspective* című kötetét. Az esemény lehetőséget teremtett a megemlékezésre és a kerekasztal-beszélgetést követően a kötetlen párbeszédre is.

■ Július

2022.07.06.
A Pesti Vigadó adott
otthont a hagyományos
nyári kulturális diplomá-
ciai értekezletnek, ahol
együttműködési megállá-
podást is aláírtak.

6. A Magyar Művészeti Akadémia székháza, a Pesti Vigadó adott otthont a Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Külgazdasági és Külügyminisztérium közösen szervezett hagyományos nyári kulturális diplomáciai értekezletének. A szakmai fórumot Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter nyitotta meg, fel szólalt Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter, Vashegyi György MMA-elnök és dr. Richly Gábor főtthkár. Az esemény keretében aláírták a Kulturális és

Innovációs Minisztérium, valamint a Magyar Művészeti Akadémia részéről a magyar kulturális diplomáciai programok támogatásáról szóló együttműködési megállapodást.

8–10. Magyarszombatfán, a XXI. Őrségi Fazekasfesztivál keretében kihelyezett programot tartott az MMA Népművészeti Tagozata, elmélyítve kapcsolatát az Őrségi Fazekasok Egyesületével. A tagozat akadémikusai részt vettek az eseményhez kapcsolódó szakmai tanácskozásokon, feladatot vállaltak a szakmai verseny zsűrijében, továbbá ingyenes előadással járultak hozzá a rendezvényhez. A „Biztos jövő, vagy végjáték...” – A magyar fazekasság helyzete, jövőképe című konferenciát V. Németh Zsolt miniszterelnöki biztosi nyitotta meg.

13-tól Tizenegyedik alkalommal rendezték meg a Kapos ART Képző- és Iparművészeti Egyesület szervezésében, a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával a *Groteszk* nemzetközi képző- és iparművészeti tárlatot, amelynek helyszíne – először Budapesten – a Múcsarnok, az MMA intézménye, majd azt követően a kaposvári Vaszary Képtár volt.

18. Tamási Áron (1897–1966), az erdélyi klasszikus író születésének 125. évfordulója alkalmából a Magyar Művészeti Akadémia – a Magyar Írószövetség szakmai együttműködésével – esszé és novella írására hirdett pályázatot. A pályázatra szeptember 30-ig lehetett jelentkezni a két kategóriában olyan, korábban nem publikált és más pályázaton még nem szerepelt művekkel, amelyek kapcsolódnak Tamási Áron életművéhez.

25-től A Magyar Művészeti Akadémia Andrassy úti irodaépülete előtt volt látható december közepéig a köztestület Tamási Áron életét bemutató szabadtéri kiállítása a Kossuth-díjas erdélyi író születésének 125. évfordulója alkalmából. A gazdag életpályát fotókkal és irodalmi idézetekkel felvázoló, tizenhét tablóból álló tárlat anyagát a köztestület felkérésére A. Szabó Magda, a Tamási Áron Közalapítvány elnöke, az emlékévet lebonyolító Magyarság Háza munkatársa, valamint Cs. Nagy Ibolya irodalomtörténész, kritikus szerkesztette. A kiállítást Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára és Vári Fábán László író, az MMA Irodalmi Tagozatának vezetője nyitotta meg. Az MMA tablókiallítása az év végéig Erdély számos településén is látható volt, és Kárpátaljára is eljutott.

■ Augusztus

2. Elhunyt Sipos László erdélyi festőművész, grafikus, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

18. A Helsinki Liszt Intézetben megnyílt a Magyar Művészeti Akadémiával együttműködésben megvalósított csoportos iparművészeti és formatervezési kiállítás, amelyen kilenc MMA-ösztöndíjas alkotása is megtekinthető volt. A *Nyitottan / With an Open Mind* címet viselő tárlaton – amely a Helsinki Design Week elnevezésű nemzetközi rendezvénysorozathoz is kapcsolódott – részt vevő művészek munkái a formatervezés és az iparművészet különböző területeit képviselték.

19–20. Nemzeti ünnepünk alkalmából a Magyar Művészeti Akadémia tagjai és a nemzet művészei is

kitüntetésben részesültek. Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter augusztus 19-én az MMA székházában, a Pesti Vigadóban, Novák Katalin köztársasági elnök pedig augusztus 20-án a Sándor-palotában adott át elismeréseket.

26. Több mint kétszáz évet felölelő színháztörténeti kiállítás nyílt Nyíregyházán a Szindbád Színháztörténeti Múzeumban a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával. Pregitzer Fruzsina színművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja ötlete nyomán a tárlaton a nyíregyházi színháztörténet történetét ismerhették meg az érdeklődők.

30. Debrecen új színháza, a Csokonai Fórum adott otthont a XI. Országos Színházi Évadnyitónak, amelyen átadták az MMA által is támogatott Kaszás Attila-díjat. Csakúgy, mint 2015-ben, amikor a Csokonai Színház százötven éves fennállása alkalmából rendezték Debrecenben az országos évadnyitót, 2022-ben is előadó-művészeti szakmai konferenciát tartottak a Magyar Művészeti Akadémiával együttműködésben.

31. Záróünnepségen búcsúztatták a Magyar Művészeti Akadémia 2019–2022. évekre szóló Művészeti Ösztöndíjprogramjának végzőseit a Hild-villában. Az eseményen részt vett Vashegyi György, az MMA elnöke, Richly Gábor, az MMA főtthkára, Csáji László Koppány, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet igazgatója, valamint Farkas Ádám, az MMA rendes tagja, az ösztöndíjas szekciók vezetői, az MMA akadémikusai és a száz búcsúzó ösztöndíjas.

Júniustól augusztusig Az elmúlt évekhez hasonlóan számos népművészeti tábor valósulhatott meg a nyáron a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával. A programok célja az élő hagyományt ápoló, önfenntartó, közösségépítő nyitott műhelyek (táncházak, zenei, tánc- és tárgyalgó táborok, népdaléneklést, népi hangszerjátékot, népköltészetet és népi mesterségeket tanító körök stb.) támogatása volt. Az MMA Népművészeti Tagozata által támogatott és a tagozat akadémikusai, illetve köztestületi tagjai által mentorált népművészeti alkotótáborok sorában június 20. és július 5. között követték egymást a Kisgyőri Kézműves Szaktábor turnusai. Július 1-jétől 6-ig tartották az Országos Nemezművészeti Alkotótábor Nagykőrösön. Július 15-től 30-ig került sor a Székely-Mezőségi Néptáncfalalkozóra, valamint néptánc táborra és népművészeti oktatási programokra az erdélyi Mezőbergyenyén. Augusztus 1. és 7. között rendezték meg a Nádudvari Népművészeti Tábor, 14. és 17. között pedig a Létavértesi Népművészeti Tábor. A válaszüti Kallós Alapítvány Balázs-Bécsi Gyöngyi akadémikus vezetésével május végétől szeptemberig, a várhosszúréti

Gömöri Kézművesek Társulása (Gömör, Felvidék) és a gyimesbükki népművészeti közösség június derekától augusztus végéig tartotta meg népművészeti programjait és népművészeti táborát a tagozat támogatásával.

A Nádudvari Népi Kézműves Szakgimnázium mesterei tanítványaikkal a Hagyományos Mesterségek Oktatásáért Alapítvány, a Kerege Egyesület és a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával néprajzi gyakorlati gyűjtőúton vettek részt Erdélyben és Gyimesben.

■ Szeptember

2022.09.05.
Az MMA Kiadó Tamási
Áron című albumát mu-
tatták be a Klebelsberg
Kulturkúriában.

4., 7. A MÉM MDK *Építs nekem hajlékot! Magyar közösségek zsinagógái* kiállításának záróeseményeit tartották Losoncon, valamint Berlinben.

5. Bemutatták a Magyar Művészeti Akadémia és az MMA Kiadó Tamási Áron című albumát a Klebelsberg Kulturkúriában.

2022.09.07.
A nyolcvan esztendő
Molnár Imre ipar-
művész mutatta be
életművét a Vigadó
Galéria kiállításán.

2022.09.07–08.
Konferencia Illyés
Gyula életművéről
a Pesti Vigadóban.

6. A Pesti Vigadó mozitermében az érdeklődők megtekinthették a Kóka Rozália népművészről készült portréfilmet.

7-től A nyolcvanestendős Molnár Imre Ferenczy Noémi-díjas bőrműves iparművész, a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagja mutatta be életművét a Vigadó Galéria november 13-ig megtekinthető kiállításán.

7–8. Kétnapos konferenciát tartottak Illyés Gyula életművéről a Pesti Vigadóban. A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata kezdeményezésére és szervezésében megvalósult tanácskozási részt-

2022.09.12.
Az MMA Irodalmi
Tagozata Élő-
folyóirat estje.

2022.09.16–18.
Az MMA Film- és
Fotóművészeti Tagozata
Szombathelyre látoga-
tott a Vidéki Akadémiai
Napok programsorozat
keretében.

vevői mindenekelőtt azt vizsgálták, miként van jelen Illyés Gyula életműve az irodalomtudományban és a közgondolkodásban.

8. *Il cammino della riflessione – A figyelem útjai* címmel megnyílt Kondor Attila festőművész, az MMA korábbi

ösztöndíjasa kiállítása a római Collegium Hungaricum kiállítótermeiben. A tárlat a Magyar Művészeti Akadémia és a Római Magyar Akadémia együttműködésében jött létre az MNB Arts and Culture patronálásával.

• A Magyar Művészeti Akadémia Képzőművészeti Tagozata díjazottjainak munkáiból összeállított kiállítás szeptember 9. és november 13. között volt megtekinthető a Pesti Vigadó ötödik emeleti kiállítótermében. A VIII. kamaratárlat a 2020–2021. évben az MMA Képzőművészeti Tagozata művészeti ösztöndíjában részesült Márkus Péter, Sánta Csaba, Szotyory László és Szepessy Béla képzőművészek, a köztestület Életút díjával kitüntetett Mezei Erzsébet képzőművész és Novotny Tihamér művészeti író, továbbá Kolozsi Tibor és Muzsnay Ákos, az MMA Képzőművészeti Tagozata 2020. évi díjazottjai munkáit mutatta be.

9. Móser Zoltán, az MMA tagja azzal a céllal indította el *Olvasatok* című könyvsorozatát, hogy megszerettesse az irodalmat, tágabban pedig az olvasást a fiatalokkal. A tíz-tizenöt oldalas esszék azokról a költőkről, írókról szólnak, akiknek a neve szerepel a tankönyvekben – csak kicsit másképp. A kötetek megjelenése alkalmából a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézete kerekasztal-beszélgetést rendezett.

10. Ötfős küldöttség vett részt a MÉM MDK képviselőiben az Építészeti Múzeumok Nemzetközi Szövetsége (ICAM) 2022-es konferenciáján, amelynek a müncheni Architekturmuseum TUM adott otthont.

11. A magyar dal napján magyar költők kortárs zeneszerzők által megzenésített verseivel találkozhatott a közönség az MMA Zeneművészeti Tagozatának dalestjén a Pesti Vigadóban.

12. A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata *Élőfolyóirat*-estjén bemutatták a Cseres Tiborról, Buda Ferencről és Döbrentei Kornélról készült monográfiákat, amelyek az MMA Kiadó *Közelképek írókról* című sorozatában jelentek meg.

14. A Pesti Vigadóban bemutatták az MMA lapja, a *Magyar Művészet* 2022. évi 4. és 5. lapszámát.

14-től A Magyar Művészeti Akadémia fenntartásában működő Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ a hazai műemlékvédelem százötven éves fennállásáról emlékezett meg egy, a rendszerváltozás óta nem látott nagyszabású kiállítással, amelyre a Pesti Vigadóban került sor *Évszázadok öröksége – A magyar műemlékvédelem 150 éve* címmel.

• A Műcsarnokban megrendezték Az Év Grafikus jubileumi kiállítást.

15-től Simsay Ildikó (1942–1997) emlékkiállítás a Magyar Művészeti Akadémia Képzőművészeti Tagozata szervezésében a nyolcvan éve született képzőművész tragikus hirtelenséggel lezárt és méltánytalanul elfeledett életműve előtt tisztelgett a Vigadó Galériában.

15. Jankovics Marcellre emlékező kiállítás nyílt Varsóban.

16–18. A Magyar Művészeti Akadémia Film- és Fotóművészeti Tagozata Szombathelyre látogatott a Vidéki Akadémiai Napok programsorozat keretében, hogy az adott megyében, régióban élők közelebbről ismerhessék meg az MMA tevékenységét és tagjait, valamint,

hogy az akadémikusok aktív szakmai kapcsolatokat alakíthassanak ki.

17. A Kulturális Örökség Napjai a százötven éves intézményes magyar műemlékvédelem előtt tisztelgett. A programsorozathoz az MMA MMKI és a Walter Rózi-villa is csatlakozott.

19. A Magyar Művészeti Akadémia tagozatai évente két-két személynek ítélik oda a tagozati díjakat. A kitüntetések közül az egyik határon túli vagy diaszpórában élő művész, illetve művészetelméleti szakember elismerésére szolgál. A 2022. évi tagozati díjakat az elnökség jelenlétében ünnepélyes keretek között adták át a tagozatvezetők a Magyar Művészeti Akadémia székházában, a Pesti Vigadó Makovecz-termében.

20. Megtartották a Magyar Művészeti Akadémia Művészeti Ösztöndíjprogramja immáron ötödik évfolyamának megnyitóünnepségét a Pesti Vigadó dísztermében. Az MMA 2018-ban kezdte meg átfogó művésztámogatási rendszerének kiépítését. Az MMA költségvetéséhez rendelt forrásból 2022. szeptember 1-jétől további száz fiatal és középgenerációs művész részesül ösztöndíjban. Az ösztöndíjprogram célja alkotó- és előadó-művészeti, valamint művészetelméleti tevékenységek – programszerű, három évre szóló – támogatása, magas színvonalú művészi és művészetelméleti tevékenységek anyagi feltételeinek megteremtése. A nyertes művészek az ösztöndíj mellett folyamatos mentorálást, valamint publikálási és bemutatkozási lehetőséget kapnak, továbbá rendszeres szakmai találkozókra vesznek részt, amelyeken beszámolhatnak az addig elért eredményeikről.

• Az elmúlt hetekben tagozatonként megválasztották a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagjainak új közgyűlési képviselőit. A képviselőket az MMA irodaházának Akadémiai Klubjában találkozóknál szökött Vashegyi György elnök, és tájékoztatta őket a köztestület aktuális terveiről. A közgyűlési képviselők mandátuma két évre szól.

22. Az Építészklubban bemutatkoztak az MMA művészeti ösztöndíjasai.

26. A Magyar Művészeti Akadémia és a Népfőiskola Alapítvány közös szervezésében, Tamási Áron születésének 125. évfordulója alkalmából emlékülést tartottak a lakiteleki Hungarikum Ligetben.

27. Csupó Gábor világhírű animációs filmes kalandokkal és kihívásokkal teli életútjáról szól *A Pannónia Stúdiótól a hollywoodi csillagig* című életrajzi kötet, amelyet Csupó Gábor hetvenedik születésnapja alkalmából mutattak be a könyv kiadói, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet, a FilmHungary és az eseménynek otthont adó Moholy-Nagy Művészeti Egyetem közös szervezésében.

• Az Építészeti Múzeum műhely-konferenciát rendezett a Walter Rózi-villában az építészeti emlékek, múzeumi gyűjtemények tudományos feldolgozásáról.

• A Pesti Vigadóban színházi előadással – az író *Szülőföldem*, valamint *Bölcső és bagoly* című írásaiból készült összeállítással, udvarhelyszéki népdalokkal – emlékeztek Tamási Áronra.

29. Az MMA székházában hirdette meg 2022–23-as évadát a Szent István Filharmonikusok. Az együttes

Téli bérlete, valamint a Szent István Filharmonikusok és a Magyar Művészeti Akadémia közös rendezésű családi előadás-sorozata, a *Pastorale* is a Pesti Vigadó dísztermében kap helyet.

• Az MMA Kiadó először vett részt a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon a Millenárison.

30. Megnyílt és 2023 februárjáig nézheték meg a látogatók Molnár Sándor Kossuth-díjas festőművész kiállítását a Műcsarnokban. A *Festőjoga* című tárlat az elhunyt művész teljes munkásságára visszatekintett.

2022.09.19.
Az MMA tagozatainak
2022. évi díjait a Pesti
Vigadóban adták át.

• A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet 2022-ben is részt vett a Kutatók Éjszakáján. Előadásokkal, foglalkozásokkal várták az érdeklődőket a Hild-villába.

2022.09.08.
Az MMA Képzőművészeti Tagozata díjazottjainak munkáiból nyílt kiállítás a Pesti Vigadóban.

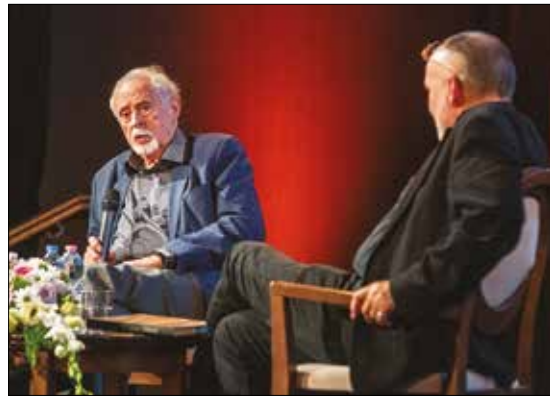

2022.09.14.
Megnyílt a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ kiállítása a hazai műemlékvédelem 150 éves fennállásáról a Pesti Vigadóban.

■ Október

1. Vashegyi György karmestert, az MMA elnökét kinevezték a Nemzeti Filharmonikusok fő-zeneigazgatójává.

• A zene világnapjához kapcsolódóan immár hetedik alkalommal rendezték meg a Miller Lajos operaénekes, a nemzet művésze kezdeményezésére létrejött Operagálát Gyöngyösön. Az esemény a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata támogatásával valósult meg.

2022.10.04.
A Pesti Vigadóban
köszöntötték 90.
születésnapja
alkalmából
Székely László
díszlettervezőt.

2022.10.12.
Az MMA második
közgyűlését
tartotta ebben az
évben a Pesti
Vigadóban. .

2022.10.21.
Nemzetismeret és
kultúra Jankovics
Marcell munkássága
alapján címmel
tartott konferenciát a
Magyar Művelődési
Társaság az MMA
irodaházában.

2. Elhunyt Szakcsi Lakatos Béla zeneszerző, zongoraművész, a magyar dzsessz kiemelkedő alakja, a nemzet művésze.

3–6. A köztisztület akadémikusai az MMA tagozatainak szervezésében a Tamási Áron-émlékév keretében ellátogattak az író szülőföldjére, Farkaslakára és környékére, ahol nagy sikertű irodalmi és zenei előadóesttel

kedveskedtek a helyi közönségnek. A Tamási Áron Művelődési Egyesülettel közös szervezésben október 4-én volt látható a helyi művelődési központban a *Vendégségben Tamási Áronnál* című pódiumműsor, amelyet Mezey Katalin költő, az MMA rendes tagja és Wiegmann Alfréd rendező szerkesztett.

4. A Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán pályatársai, barátai köszöntötték kilencvenedik születésnapja alkalmából Székely Lászlót, a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Jászai Mari-díjas díszlettervezőt, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagját. Az eseményt a Színházművészeti Tagozat szervezte.

6. Október 30-ig volt látogatható a FUGA – Budapesti Építészeti Központban a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ *Tállya, fejedelmek városa – egy hegyaljai mezőváros évszázadai* című kiállítása. A tárlat – amely a nyár folyamán a Sárospataki Református Gyűjtemények Múzeumában volt megtekinthető – egy több éve tartó műemléki topográfiai anyaggyűjtésen és kutatáson alapult.

• A Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata szervezésében Berecz Mihály zongoraművész, az MMA ösztöndíjasa, valamint Bátorfi Éva ének-művész lépett fel a Pesti Vigadóban egy különleges Bartók-műsorral.

9. Hódmezővásárhelyen, az Alföldi Galériában ünnepélyes keretek között megnyílt a 68. *Őszi Tárlat*. A Hódmezővásárhely városa és a Magyar Művészeti Akadémia által közösen alapított Rudnay Gyula Művészeti Ösztöndíjat Vető Orsolya Lia festőművész nyerte el. A Magyar Művészeti Akadémia által felajánlott díjban Szabó Ábel festőművész részesült.

10. Lajtha László zeneszerző, néprajzkutató születésének 130. évfordulója alkalmából a Pesti Vigadó Makovecz-termében ünnepélyes könyvbemutatót tartott az MMA Művészetelméleti Tagozata. A *Lajtha László írásai I–II.* című munka szerzőjét, Berlász Melinda Széchenyi-díjas zenetörténészt köszöntötték nyolcvanadik születésnapján.

• *ONline Akadémikus* címmel kéthavonta sorra kerülő beszélgetéssorozat indult az MMA művészeti szakkönyvtárában. A találkozók minden alkalommal a Művészeti Akadémia egy-egy tagjának életútja rajzolódik ki.

11–16. Évente rendezik meg Szolnokon, a TISZA-pART moziban a művészeti tematikájú filmek nemzetközi fesztiválját, az Alexandre Trauner ART/Film Fesztivált (ATAFF), amelynek fókuszában a látványtervezők munkássága áll. Az eseménynek 2022-ben az MMA is az egyik kiemelt támogatója, együttműködő szakmai és médiapartnere volt. Az MMA Képzőművészeti Tagozatának különdíját Medgyesi Gabriella filmrendező kapta Berki Viola festőművészt bemutató alkotásáért.

12. A Magyar Művészeti Akadémia megtartotta 2022. évi második közgyűlését székházában, a Pesti Vigadóban. A közgyűlésen az MMA Életműdíját Korniss Péter fotográfus, fotóriporter; az MMA Nagydíját Csernyus Lőrinc építész, művészeti író, az MMA rendes tagja; az MMA Aranyérmét a Népművészeti Egyesületek Szövetsége vehette át. Az MMA Művészeti Írói Díját Lengyel György rendezőnek, művészeti

írónak adományozták, az MMA Kovács Flórián-émlékérmével Balassa Mariann kulturális szervező munkáját ismerték el. Az akadémikusok egyebek mellett döntöttek arról is, hogy a jövőben hét regionális munkacsoport létrehozásával erősítik a köztisztület vidéki, illetve határon túli jelenlétét, emellett egyszerűsített eljárásban teszik lehetővé a nemzet művészei számára az MMA-taggyá válást. Az MMA közgyűlése postumus honoris causa címet adományozott Ferencsik János karmesternek, Gaál István filmrendező, operatőr, fotóművésznek és Hajnóczy Gyula építésznek, majd az MMA felügyelő testületi tagjává választották Szemadám György festőművészt, író.

• Móriczné Kolláth Márta, a szegedi Király-König Péter Zeneiskola nyugalmazott szolfézsztanára, gyakorlatvezetője, Tódy Ilona Éva, az V. kerületi Szabolcsi Bence Zeneiskola korábbi zongoratanára, korrepetitora, Masopust Péter hegedűművész, a Szegedi Tudományegyetem Zeneművészeti Karának docense és Meszlényi László oboaművész, zenetörténész kapta a Zeneművészeti Tagozat idei zenepedagógiai díját, amit a Makovecz Szalonban ünnepélyes keretek között adott át Vashegyi György MMA-elnök és Tóth Péter tagozatvezető. A tagozat két Életút díját Lőte Enikő zongoraművésznek, a Zeneakadémia tanárának és Dombóvári Jánosnak, a Lavotta János Alapfokú Művészeti Iskola örökös igazgatójának, a Lavotta Kamarazenekar művészeti vezetőjének ítelték oda.

12-től Balla András fotográfus, az MMA rendes tagja *A.BALLA | Ballada* című kiállítása november 27-éig várta a látogatókat a Múcsarnokban.

15. *Felülnézet* címmel megnyílt Stefanovits Péter Munkácsy-díjas képzőművész, tagozatvezető akadémikus jubileumi kiállítása a szegedi Reök-palotában.

• A százhusz éves Szolnoki Művésztelep adott otthont a magyar festészet napja központi eseményének, amelyet 2022-ben is támogatott a Magyar Művészeti Akadémia. Szolnokon többek között az MMA Képzőművészeti Tagozatának szakmai különdíját is átadták, amit minden évben egy, a közép-nemzedékhez tartozó, művészetében érett, szakmailag kiemelkedő alkotó vehet át. 2022-ben Regös István festőművész érdemelte ki az elismerést.

17. A bécsi Collegium Hungaricum vendégül látta Iancu Laura és Vári Fábán László költőt a *Két költő a kisebbségből* című esten.

17., 19. Mezey Katalin *Lettere a casa* című regényének olaszországi bemutatójára először Bolognában, a Teatro del Baraccanóban került sor, majd október 19-én Velencében, a Ca' Sagredo Zenetermében ismerhette meg a művet a közönség. A két rendezvényt, a mű fordítását és megjelentetését az MMA támogatta.

18. Makovecz Imre-émléktáblát helyeztek el Mátészalkán, a Képes kávéház falán.

20. A Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata 2022-ben is meghirdette építészeti tematikájú, nyílt, pénzdíjas ötletpályázatát negyven év alatti építőművészek, építészmérnökök, építésszek, belsőépítésszek számára. A „Lantos Múzeum Pécs 2022” címen kiírt pályázat célja javaslat készítése volt egy fiktív épület tervezésére, amely Lantos Ferenc (1929–2014)

Kossuth- és Munkácsy Mihály-díjas festőművész, művészpédagógus, az MMA néhai tagja és a természet közötti erős kapcsolatot egy épületben megformálva, természeti, környezeti utalásokkal mutatja be, és méltó emléke lehet a pécsi kötődésű művészeknek.

• Ezen a napon került a hazai mozikba az egész estés *Toldi*, Arany János elbeszélő költeményének animációs feldolgozása, Jankovics Marcell utolsó alkotása.

2022.10.25.
A Mozi a Vigadóban –
Akadémikusportrék
sorozat vendége
Bodonyi Csaba
építész volt.

2022.10.28.
Az MMA Irodalmi
Tagozatának
Őszi Irodalmi
Gálája a Pesti
Vigadóban.

2022.10.27.
A Pesti
Vigadóban
köszöntötték
Lukács Sándor
színművészt 75.
születésnapja
alkalmából.

21. *Nemzetismeret és kultúra Jankovics Marcell munkássága alapján* címmel konferenciát tartott a Magyar Művelődési Társaság az MMA irodaházában.

• Az MMA részvételével a mexikói magyar nagykövetség a Mexikói Magyar Kulturális Hetek program-sorozat keretében emléknapot tartott Kepenyess Pál, a 2021-ben elhunyt Kossuth-díjas szobrász- és ötvös-művész tiszteletére Acapulcóban.

• Sepsiszentgyörgyre érkezett a Műcsarnok *Művészek a kamera fókuszában* fotókiállítása.

23. Az MMA kiemelt támogatásával a nemzeti ünnep alkalmából Györkös 100 címmel Györkös Mátyás Albert erdélyi festőművész munkásságát bemutató kiállítás nyílt a budapesti Román Nemzeti Parasztmúzeum Új Galériájában.

25. A *közönségelérés kortárs módszerei* címmel tudományos konferenciát és szakmai napot szervezett a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet a Hagyományok Házával közösen a IX. Országos Rajzfilmünnep kísérendője keretében. Az esemény helyszíne a Hagyományok Háza volt.

• Szabadkán lezárult a Magyar Művészeti Akadémia 2020-ban meghirdetett Harag György-émlékének vándorkiállítás-sorozata.

• Bodonyi Csaba építész volt a vendége a *Mozi a Vigadóban – Akadémikusportrék* sorozatnak.

27. A Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán köszöntötték Lukács Sándor Jászai Mari- és Kosuth-díjas színművészt, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagját, aki júliusban ünnepelte hetvenötödik születésnapját. Az esemény szervezője a Színház- és Művészeti Tagozat volt.

28. Az MMA Irodalmi Tagozata megtartotta Őszi Irodalmi Gáláját a Pesti Vigadóban. Az eseményen Czákó Gábor és Serfőző Simon, az MMA rendes tagjai, Jókai Anna, Gál Sándor, Oláh János és Tornai József, az MMA néhai tagjai, valamint Gárdonyi Géza és Illyés Gyula műveiből készült új vers- és próza-összeállítások hangzottak el neves színművészek előadásában.

2022.11.03.
Áadták a Nemzet
Művésze díjakat
a Pesti Vigadóban..

■ November

2. A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet új beszélgetéssorozatot indított *pARTfogó – Az ösztöndíjas művészek bemutatkozó estje* címmel. A havonta két alkalommal a Hild-villában sorra kerülő esemény bemutatkozó kiállítás lehetőséget kínál az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram ösztöndíjasainak.

2–5. A magyar animáció napja (október 28.) alkalmából november elején négy napos eseményt rendezett a sepsiszentgyörgyi Liszt Intézet és a Magyar Művészeti Akadémia.

3. 2022-ben négy művész nyerte el a legrangosabb magyarországi művészeti elismerésnek számító Nemzet Művésze díjat, amelyet november 3-án vehettek át a díjazottak Vashegyi Györgytől, az MMA elnökétől a Magyar Művészeti Akadémia székházában, a Pesti Vigadóban. A Nemzet Művésze díj Bizottság döntése alapján Kardos Sándor operatőr, rendező, Kévés György építőművész, Lakner László festő- és grafikusművész, az MMA tiszteletbeli tagja, valamint Zsuráfszky Zoltán táncművész, koreográfus, az MMA rendes tagja részesült az elismerésben.

• Bagossy Levente Jászai Mari-díjas díszlettervező színházidíszlet-makettjeiből nyílt kiállítás a budapesti Liszt Intézetben a Magyar Művészeti Akadémiával partnerségben.

4. Az *Esterházy Music Collection* részeként napvilágot látott Michael Haydn *Kaiser Constantin I. „Feldzug und Sieg”* című oratóriumának világpremier felvétele a Haydneum rezidens együttese, a Purcell kórus és az Orfeo Zenekar előadásában. Ez immár a sorozat negyedik darabja. A 2020-ban indított sorozat lemezei az Accent Kiadónál jelennek meg. Az eddigi felvételek az MMA Kiadó együttműködésével készülhettek el.

7. Farkas Ferenc (1905–2002) zeneszerzőre, az MMA posztumusz tiszteleti tagjára emlékeztek születésének 115. és halálának 20. évfordulóján *A Pannon derű mestere* című hangversennyel. A Pesti Vigadóban tartott koncerten a zeneszerző saját művei szólaltak meg.

8. Koncz Csaba avantgárd fotóművészre, zenészre emlékezett az MMA Művészetelméleti Tagozatának rendezvénye.

• A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata szervezésében zenés irodalmi estet tartottak a Pesti Vigadóban a száz évvel ezelőtt született Varga Domokos (1922–2002) Kossuth-díjas író, újságíró emlékére.

9. A Magyar Művészeti Akadémia székháza, a Pesti Vigadó dísztermében felcsendültek napjaink magyar zeneszerzőinek kamaraművei a Zeneművészeti Tagozat hangversenyén. Az MMA akadémikusai, Dubrovay László, Huszár Lajos, Kovács Zoltán, Nógrádi Péter, Olsvay Endre, Reményi Attila, valamint Tóth Péter kamaradarabjait kiváló hangszeres művészek adták elő.

14. A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata *Élőfolyóirat*-estjén (VIII. évfolyam, 5. szám) a *Partium* című irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat mutatkozott be.

• Új könyvsorozatot indított az MMA *Mestermunkák* címmel. A sorozat egy-egy kortárs, a magyar építészettörténetében megkerülhetetlen, ikonikus épület

bemutatását tűzte ki célul gazdag képanyag, eredeti rajzok és részletrajzok, építés közben készült fotók kíséretében, felfedve az adott épület teljes történetét és utóéletét. A sorozat indító darabja a nemzet művésze, Ferencz István által tervezett miskolci avasi egyházi és oktatási épületegyüttessel foglalkozik. Dénes Eszternek az MMA Kiadónál megjelent könyvét kerekasztal-beszélgetésen mutatták be az MMA Andrassy úti irodaházában.

15. A Magyar Művészeti Akadémia őszi közgyűlése regionális munkacsoportok létrehozásáról döntött azért, hogy a köztestület a hazai és a határon túli magyar lakta területeken tovább erősítse aktív jelenlétét a művészeti-kulturális életben, és segítse a helyi szintű kapcsolatépítést. Regionális munkacsoportok kezdik meg működésüket Debrecenben, Győrben, Kecskeméten, Miskolcon, Pécsen, Szegeden és Veszprémben. A munkacsoportokba akadémikus és nem akadémikus tagok jelentkezhetnek.

• A Művészetelméleti Tagozat tagjai 2016 óta minden évben kifejezik elismerésüket a művészetpedagógia legkiválóbb szakembereinek, akiket az akadémikusok írásbeli javaslatai alapján, szavazás útján választanak ki. A 2022. évi művészetpedagógiai különdíjakat (elismerő oklevél) az MMA irodaházában adták át hét pedagógusnak.

• A Pesti Vigadó mozitermében Tardy László Liszt Ferenc-díjas kántor, karnagy, érdemes művész, az MMA rendes tagja portréfilmjét láthatták az érdeklődők a Magyar Művészeti Akadémia *Akadémikusportrék* vetítéssorozatában.

• *Nyomozás a filmtörténetben* címmel pódiumbeszélgetést tartottak a Művészetelméleti Tagozat *Keddi kaleidoszkóp* sorozatában az MMA irodaházában. Az eseményen a magyar filmgyártással kapcsolatos kérdésekről volt szó, és arról, hogy mi történt, mi történik a 90-es években indult filmesekkel.

15–18. A Lakiteleki Népfőiskola adott otthont a Sára Sándor Kossuth-nagydíjas operatőr, rendező, néhai nemzet művésze, a Magyar Művészeti Akadémia néhai tagja tiszteletére rendezett egyedi filmszemlének.

16. „Az élet végére tett PONT egyben kezdet is” – ez a Terényi Ede erdélyi zeneszerzőtől, zenetudóstól származó idézet adta a címét a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata konferenciájának, amely a határon túli magyar művészeti és művészetelméleti hagyatékok kezeléséről szólt. A tanácskozást a Pesti Vigadóban rendezték meg. A hagyatékok gondozása az MMA számára kiemelt kérdés, ezért indította el *Művészeti hagyatékból digitális örökség* című projektjét, és került fókuszba ez a téma.

• Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke és felesége, Lévai Anikó levélben köszöntötte a nyolcvanasett éves *Rohonyi Anikó* operaénekest, a Magyar Állami Operaház volt vezető drámai szopránját, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagját. Az ünnepelt köszöntésére a művészetek kedvelői és pályatársak jelenlétében került sor a Makovecz Szalonban.

• Eredményt hirdettek a Tamási Áron esszé- és novellapályázaton, amelyet a Magyar Művészeti Akadémia hirdetett meg a Magyar Írószövetség szakmai együttműködésével. A pályázatra százharmincegy mű

érkezett. A zsűri elnöke Mezey Katalin költő, műfordító, az MMA rendes tagja volt. Az első három-három helyezettnek, valamint a különdíjasoknak az MMA székházában, a Pesti Vigadóban adták át a díjakat nagyszámú érdeklődő jelenlétében.

• Bemutatták az MMA művészetelméleti folyóirata, a *Magyar Művészet* 2022. évi 6. lapszámát a Pesti Vigadóban.

2022.11.09. Kortárs
magyar zeneszerzők
kamaraművei a Pesti
Vigadóban.

2022.11.14.
Az MMA Irodalmi
Tagozata
Élőfolyóirat-
estjén a Partium
folyóirat mutat-
kozott be..

2022.11.22.
Az MMA Film- és
Fotóművészeti Tago-
zata 80. születésnap-
ja alkalmából
köszöntötte András
Ferenc filmrendezőt.

17. A Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozatának novemberi Építészklub-estjén a Makovecz Szalonban bemutakoztak az MMA művészeti ösztöndíjasai.

20. Pásztor Béla, Veresegyház polgármestere kapta a Makovecz Imre-díjat, amelyet a Héttorony Fesztivál zárógáláján – Makovecz Imre születésnapján – adtak át. Az elismerést 2015-ben három szervezet alapította,

2022.11.21.
Az MMA első
önálló tudomá-
nyünnepi rendez-
vénye az MTA
székházában.

2022.11.15.
Átadták
a 2022. évi
Művészet-
pedagógiai
Különdíjakat.

2022.11.16.
Eredményt hirdet-
tek a Tamási Áron
esszé- és novella-
pályázaton.

2022.11.14.
Ferencz István
kötetét
kerekasztal-
beszélgetésen
mutatták be.

a Makovecz Imre Alapítvány, a Magyar Művészeti Akadémia és a Kós Károly Egyesülés, amelyek szoros együttműködésben döntenek a díjazott személyéről.

21. Történelmi pillanat volt a Magyar Művészeti Akadémia első önálló tudományünnepi rendezvénye. A Magyar Tudományos Akadémia *A magyar tudomány ünnepe* elnevezésű programsorozata csaknem két évtizede várja a tudomány iránt érdeklődőket az MTA székházába. Most először a Magyar Művészeti Akadémia is részt vett az eseményekben: november 21-én *Művészet és tudomány – közös utak a világ megismeréséhez* címmel az MMA akadémikusai – Turi Attila, Csáji Attila, Kovács István, Orosz István, Ferencz Marcell – tartottak előadásokat a kultúra egységéről.

- A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata a százhusz éve született Illyés Gyula emlékére „*Ne feledd a tért...*” címmel előadóestet rendezett a Pesti Vigadóban. Az irodalmi összeállítás a kevésbé ismert versek mellett megszólaltatta azokat a prózákat is, amelyek igyekeznek választ adni arra a kérdésre, hogy az író életművében miért is kap olyan különleges jelentőséget a magyarságszolgálat.

22. Az MMA Film- és Fotóművészeti Tagozata filmvetítéssel és pódiumbeszélgetéssel köszöntötte a nyolcvanéves András Ferenc Kossuth- és Balázs Béla-díjas filmrendezőt, a nemzet művészt, az MMA rendes tagját.

23. Az MMA Képzőművészeti Tagozata a köztestület irodaházának Akadémiai Klubjában ünnepségen köszöntötte Veress Sándor László Munkácsy Mihály-díjas festőművészt, érdemes művészt, az MMA rendes tagját. Az eseményen először vehették kézbe az akadémikusok a mesternek az MMA Kiadónál megjelent albumát. Az akadémia egy rögtönzött röpkiallítással is kedveskedett a festőművésznek.

- Életgazdagság* címmel megnyílt a Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti Tagozatának kiállítása a Pesti Vigadóban. A tárlatot a Magyar Művészeti Akadémia felkérésére és támogatásával a Hagyományos Mesterségek Oktatásáért Alapítvány rendezte. A címadó gondolat Andrásfalvy Bertalantól származik, és jól tükrözi a néphagyományban gyökerező alkotóerőt. A tárlat, a Pesti Vigadó kiállítótereinek sajátosságait is figyelembe véve, az Isten – haza – család hármasság köré szerveződött. Ennek megfelelően három jól elkülönülő, de egymáshoz kapcsolódó térben rendezték el a magyar hagyományban gyökerező alkotásokat. A kiállítók között az MMA Népművészeti Tagozatának akadémikusai, köztestületi tagjai, ösztöndíjasai, illetve az akadémikusok által javasolt kiemelkedő alkotók, köztük a népművészet mesterei és ifjú mesterei, népi iparművészek szerepeltek.

26. Az MMA Képzőművészeti Tagozatának díját Zsankó László kapta Salgótarjánban, az V. Országos Rajztriennálén.

27. Az Országház előtti Kossuth Lajos téren állították fel és első alkalommal adták át a nemzet betlehemét, amely a Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti Tagozatának kezdeményezésére, az MMA támogatásával készült el Kárpát-medencei szintű összefogásban, több száz közreműködő (fafaragó, ács, harangöntő, tárgyalakotó) munkájával. Az alkotás 17 szobra és

építménye 34 településen és 64 népművészeti egyesület összefogásával készült. A nemzet betlehemét advent első vasárnapjától vízkeresztig lehetett megcsodálni az ország karácsonyfája szomszédságában.

28. A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata és a Magyar Írószövetség *Sinka István 125* címmel emlékestet rendezett a Pesti Vigadó Makovecz-termében. A kerekasztal-beszélgetésen megidéztek a 20. századi magyar költészet és prózaírás egyik nagy, ámde elfeledett alkotója, a „Fekete bojtar” alakját.

29. Elkészült, és decemberben a mozikba került Petrovics Eszter Kodály-filmtrilógiájának második része (*A mi Kodályunk*, 2.), amely a zeneszerző, zenetudós életének az I. világháborútól a *Psalmus Hungaricus* 1923-as bemutatásáig tartó időszakát dolgozza fel, a remekművet állítva a középpontba. A film létrejöttét a Magyar Művészeti Akadémia jelentős összeggel támogatta. Az alkotás alapjául szolgáló Psalmus Hungaricus-koncertet 2021. június 30-án az MMA székházának dísztermében rögzítették.

29–30. A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata és Építőművészeti Tagozata, valamint a Csete Alapítvány „*Tulipánfák tornyán*” címmel megrendezett kétnapos emlékkonferenciával tisztelt egykori tagja, Csete György építész (1937–2016) és felesége, Csete Ildikó textilművész (1940–2018) életműve előtt.

2022.11.27.

A Kossuth Lajos téren állították fel és adták át „A nemzet betlehemét”.

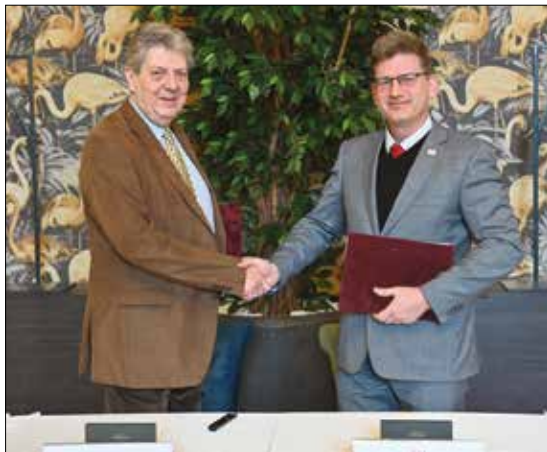
2022.11.23. *Életgazdagság* címmel nyílt meg az MMA Népművészeti Tagozatának kiállítása a Pesti Vigadóban.

2022.11.23.
Veress Sándor László
köszöntése az MMA
irodaházában.

2022.12.05. Elismerő okleveleket adtak át a művészetoktatásban kimagasló teljesítményt elért pedagógusok, közösségek, intézmények részére az MMA irodaházában.

2022.12.07. Együttműködési megállapodás az MMA és az Országút kiadója között.

2022.12.08. Nemzedékről nemzedékre címmel tartott szakmai tanácskozást az MMA Népművészeti Tagozata a Pesti Vigadóban.

2022.12.09. Fiber Art & Fine Art – Elemi szál a képzőművészetben című kiállítás a Pesti Vigadóban.

■ December

3–4. A tallinni Liszt Intézet – Magyar Kulturális Központ meghívására és a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával az első adventi hétvégén magyaros mézeskalács-foglalkozásokat tartottak az észak fővárosban.

5. Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke és Farkas Ádám elnökségi tag, az MMA Oktatási, Képzési és Tudományos Bizottságának elnöke az MMA irodaházában elismerő okleveleket adott át a művészetoktatásban kimagasló teljesítményt elért pedagógusoknak, közösségeknek, intézményeknek. A művészetoktatás területén nyújtott kimagasló teljesítményéért összesen három pedagógus, valamint két alkotóműhely kapott oktatási elismerést. Pedagógus kategóriában dr. Acél Zsolt piarista szerzetes, gimnáziumi tanár; művésztanár kategóriában Péterffy András Balázs Béla-díjas filmrendező, operatőr, producer, egyetemi tanár; művészetpedagógiai kutató kategóriában dr. Széll Rita kutatótanár, egyetemi oktató; közösség kategóriában a Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület, valamint a sepsiszentgyörgyi Guzsalyas Alapítvány részesült az MMA elismerő oklevelében.

• Molnár Vilmos *Kőrösi Csoma Sándor csodálatos cselekedetei – Rendhagyó legendárium* című kötete kapta a Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának az év legjobb könyvét elismerő díját. A 2022-es Könyv Nívódíjat Jánosi Zoltán *Antigoné gyűrűi – Kézjelek Kreszén árnyékára* című tanulmánykötete, Medvigy Endre *Népiség, Erdély, Trianon* című tanulmánykötete, Szakonyi Károly *A csend napjai* című kisregénye és Visky András *Kitelepítés* című regénye nyerte el. A díjakat a tagozat *Élőfolyóirat*-sorozat estjén adták át a Magyar Művészeti Akadémia irodaházában.

7. Együttműködési megállapodást írt alá az *Országút* folyóiratot kiadó Magyar Szemle Alapítvány és a Magyar Művészeti Akadémia.

8. *Nemzedékről nemzedékre* címmel szakmai tanácskozást tartott a Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti Tagozata a Pesti Vigadóban, az *Életgazdagság* népművészeti kiállítás kiállítóterében, Almási István népzenekutató, az MMA néhai tagja születésnapján. A konferencia az Andrásfalvy Bertalan néprajzkutató akadémikustól idézett *életgazdagság* kifejezés és az Isten–haza–család hármas egység gondolata mentén megvalósult népművészeti kiállításához kapcsolódva kezdeményezett közös gondolkodást az anyanyelvű kultúra megtartó erejéről, identitásképző szerepéről.

• Lovas Ilona képzőművész, az MMA néhai tagja *Stációk* című háromtermes emlékkiállítása, az életmű rekonstruálására tett kurátori kísérletként, a Múcsarnokban várta a látogatókat.

9. A Łódź-i Strzemiński Képzőművészeti Akadémia Design Intézete

Textil és Print Karának oktatói és növendékei kiállításán mutakoztak be a Pesti Vigadóban. A tárlat 2023 februárjáig volt látható a földszinti kiállítóterében. 2018 tavaszán a Łódź-i Egyetem kortárs képző- és iparművészeti bemutatóhelye, a KOBRO galéria látta vendégül a Magyarország legnagyobb textilgyűjteményét őrző Szombathelyi Képtár anyagából válogatott *50 év – 50 műalkotás* című tárlatot. Most a *Fiber Art & Fine Art – Elemi szál a képzőművészetben* című cserekiállítás alapján a hazai közönség alkothatott képet a lengyelországi kortárs művészetnek az elemi szálak struktúratementő, kompozíciós eljárásai köré szerveződő legújabb tendenciáiról.

11. A Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata a korábbi évekhez hasonlóan 2022. év végén is megrendezte hangversenyét a kerek születésnapjukat ünneplő akadémikusai tiszteletére. Nógrádi Péter és Sapszon Ferenc a hetvenedik, Szabó Dénes és Záborszky Kálmán a hetvenötödik, Botvay Károly a kilencvenedik születésnapját ünnepelte ebben az évben. Magyarország nemzeti együttese, a közel negyedszázados Cantemus vegyes kar és meglepetésvendégei különleges műsort – nagyrészt kortárs szerzeményeket – adtak elő az MMA székházának dísztermében.

12. Húsz kiadvánnyal készült karácsonyra az öt éves MMA Kiadó, amely a Magyar Művészeti Akadémia irodaházában mutatta be ünnepi kínálatát. Richly Gábor, az MMA főtítkára a sajtóbemutatón felidézte: a Magyar Művészeti Akadémia öt évvel ezelőtt azért döntött saját kiadó alapítása mellett, hogy az általa megjelentetett hiánypótló könyvek bekerülhessenek a könyvkereskedelembé. A kiadványok között megemlíthetjük az Ábel-trilógiát, amelyet nyolcvanöt évvel az első teljes megjelenése után, a Tamási Áron-emlékéhez kapcsolódóan adott ki újra az MMA Szilágyi Varga Zoltán művészi grafikaival illusztrálva.

13. A 2023 áprilisától három hónapon át tartó 10. Nemzetközi Színházi Olimpiára mintegy 35 ország csaknem 200 társulata érkezik Magyarországra. A programsorozat 70 helyszínén a színházi előadások mellett országsszerte kiállítások, workshopok és könyvbemutatók várják majd a közönséget. A helyszínek között szerepel a Pesti Vigadó is, ahol a látványtervezést bemutató kiállítást rendeznek.

• Kirgizisztán fővárosában, Biskekben december 13-tól volt látható az a tárlat, amely Orosz István grafikus, filmrendező, a nemzet művésze, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja alkotásait mutatta be az MMA támogatásával.

14. Stratégiai együttműködési szándéknyilatkozatot írt alá Freund Tamás, a Magyar Tudományos Akadémia, és Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke. Az együttműködés egyik fő célja a magyar kulturális, művészeti és tudománytörténeti jelentőségű értékek megőrzése határainkon innen és túl. A megállapodás létrejöttét az ünnepélyes aláírás helyszínén, az MTA székházában köszöntötte Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter.

15. A Magyar Művészeti Akadémia köztestületi munkacsoporti képviselőválasztó ülését követően megalakult az MMA első regionális munkacsoportja

2022.12.16. A 140. éve született Kodály Zoltán előtt tisztelegtek az MMA Andrásy úti tablókiallítása.

2022.12.11. Az MMA Zene-művészeti Tagozatának hangversenye a kerek születésnapot ünneplő akadémikusainak tiszteletére a Vigadóban.

2022.12.14. Stratégiai együttműködési szándéknyilatkozatot írt alá Freund Tamás és Vashegyi György az MTA székházában.

2022.12.12. Húsz új kiadványát mutatta be az öt éves MMA Kiadó az MMA irodaházában.

Győrben. Vezetőjeül Hefter László Pannonhalmán alkotó üvegművészt, az MMA rendes tagját választották meg titkos szavazás útján. A regionális elnök vezette munkacsoport feladata, hogy figyelemmel kísérje, segítse környezetében az egyéni és közösségi művészeti és művészetelméleti tevékenységet, a helyi alkotómunkát és a kulturális értékteremtést, ezzel is szolgálva a regionális művészeti munka fejlesztését, színvonalának emelését. A győrihez hasonló munkacsoportok kezdik meg működésüket 2023-ban Debrecenben, Kecskeméten, Miskolcon, Pécsen, Szegeden és Veszprémben.

16. A száznegyven éve született Kodály Zoltán előtt tisztelgett az MMA Andrássy úti tablókiállítása. A Magyar Művészeti Akadémia Andrássy úti irodaépületének kerítésén a december 16-i évfordulótól volt látható a *Legyen a zene mindenkié! – Kodály Zoltán 140* című tablókiállítás, amely a világhírű magyar zeneszerző és zenetudós, a zenei írás-olvasás részletes módszertana

szülőatyjának állít emléket. A tervek szerint a Magyar Művészeti Akadémia a 2023-as évben számos külföldi helyszínen is bemutatja a tablókiállítást.

• Az MMA Népművészeti Tagozata a karácsonyra hangolás jegyében a „*Betlehem, Betlehem*” adventi ünnepi koncerttel várta a közönséget a Pesti Vigadóba. A műsor nem egyszerűen koncert volt, hanem az ünnep közös megélésének alkalma, amelyen gödi, nádudvari, szennai és budapesti művészeti iskolák növendékeivel, tanáraival együtt vehettek részt a jelenlévők.

19. A Pesti Vigadó épülete 2022. december 19-étől 2023. február 11-éig ideiglenesen zárva tartott az MMA energiatakarékossági intézkedéscsomagjának részeként.

23. Életének nyolcvannegyedik évében elhunyt Bak Imre Herder-díjas festőművész, a nemzet művésze.

30. Életének hetvennyolcadik évében elhunyt Duray Miklós író, politikus, egyetemi tanár, a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli tagja.

2022.12.16. A „*Betlehem, Betlehem*” adventi ünnepi koncert a Pesti Vigadóban.

Találkozások

a Makovecz Imre utcában

A 2022. évi klubestek időrendi programlistája

a Makovecz
Imre
utcában

2022. 01. 19.

2022. 01. 09.

2022. 01. 26.

■ Január 9.

„Rozsnyói farsang – 1730 – HUNGARICUS”
Jánosi András hangoskönyvének zenés bemutatója
Háznagy: Juhász Judit

■ Január 19.

Angyalok, babák, madarak – csodalények
papírszoborba álmodva
Szabó Marianne textilművész albumának
bemutatója
Beszélgetőtársak: Sz. Farkas Aranka, a Magyar
Képek Könyvkiadó igazgatója és Szelényi Károly
fotóművész
Háznagy: Juhász Judit

■ Január 26.

70. születésnapján köszöntöttük Jovián György
festőművészt
Az ünnepeltet méltatta: Zuh Deodáth
művészettörténész
Háznagy: Stefanovits Péter

■ Február 2.

Túlélőtréning 3D – Magatartáskultúra Munkafüzetek
Levente Péter háromkötetes könyvének bemutatója
Közreműködött: Gryllus Vilmos és Wéber József
Háznagy: Döbrentey Ildikó

■ Február 9.

A Tolnay Klári művészeti díj átadása Haumann
Péternek
Vendégek: Balla Tünde, Piros Ildikó, Császár Angela,
Tóth Enikő és Pásztor Erzsi
Háznagy: Juhász Judit

■ Február 16.

Siklós Endre A színpad örök játékos, Venczel Vera
című könyvének bemutatója
Vendégek: Oberfrank Pál, Császár Angela és Kozma
Imre
Háznagy: Juhász Judit

■ Február 23.

„A házak nem hazudnak” – portréfilm Kerényi József
építészről
Közreműködött: Osskó Judit, Turi Attila és
Vásárhelyi Dániel
Háznagy: Ferencz István

2022.02.02.

2022.02.09.

2022. 02. 16.

2022. 02. 23.

a Makovecz
Imre
utcában

2022. 03. 09.

■ Március 2.

„Ki viszi át a szerelmet?”

Dvorszky Hedvig új kötetét 80. születésnapját
ünnepelve mutattuk be
Háznagy: Juhász Judit

■ Március 9.

„Amennyi fűszál van a tarka mezőben...”

Szabó Dénest köszöntöttük 75. születésnapján
Háznagy: Tóth Péter

■ Március 16.

A geometria jelenvalósága a konkrét művészetben

Beszélgetőtársak: Fábian László író, Fábian Zoltán
festőművész, Szlabey Zoltán grafikusművész,
elméleti matematikus és Vida László matematikus
Háznagy: Szemadám György

2022. 03. 02.

2022. 03. 16.

■ Március 23.

Pro Cultura Hungarica – három világrész színpadain

Vendégünk: Budai Livia operaénekes
Beszélgetőtárs: Novák Barna
Háznagy: Juhász Judit

■ Március 30.

Molnár Imre iparművészt köszöntöttük 80.
születésnapján könyvének bemutatójával

Háznagy: Hoppál Mihály

2022. 03. 23.

2022. 03. 30.

2022. 04. 13.

■ Április 6.

Mészáros Évát köszöntöttük 90. születésnapján
Az ünnepelt munkásságát a Modern Etnika –
Tradíció csoport képviselőjében Tankó Judit méltatta
Háznagy: Szenes István

■ Április 13.

Beszámoló egy eltűnt kolostorról
Dr. Lovag Zsuzsa régész, művészettörténész előadása
Vendég: Mujdricza Ferenc építész
Háznagy: Juhász Judit

■ Április 20.

„Egymásra fényképezett egek”
Galánfi András előadóművész műsora
Közreműködött: Fazekas Csaba zongoraművész
Háznagy: Juhász Judit

■ Április 27.

Kunkovács Lászlót köszöntöttük 80. születésnapján
Háznagy: Juhász Judit

2022. 04. 06.

2022. 04. 20.

■ Május 4.

Árendás József és Bakos István közös
könyvbemutatója
Beszélgetőtárs: Feledy Balázs
Háznagy: Sára Ernő

■ Május 18.

Szabó Marianne születésnapjára köszöntése
Közreműködött: Császár Angela és Sipos Mihály
Háznagy: Sára Ernő

■ Május 25.

Deme Tamás *Miért nem nevelheti az értelmiség az ifjúságot?* című tanulmánykötetét mutattuk be
Közreműködött: Erős Kinga, Sipos Mihály és Varga Tamás
Háznagy: Mezey Katalin

2022. 05. 25.

2022. 05. 18.

2022. 05. 04.

■ **Június 1.**

A nyolcvanéves Tóth Tibort köszöntöttük
Háznagy: Juhász Judit

■ **Június 8.**

A Hager Ritta textilművészről szóló monográfiát
mutattuk be
Háznagy: Juhász Judit

■ **Június 15.**

A Samu Géza-díj átadása
Szemadám György *Marco Polótól Nicola Tesláig*,
illetve Persányi Miklós *A legszebb majom* című
könyvét mutattuk be
Háznagy: Juhász Judit

■ **Szeptember 14.**

Megemlékezés Gion Nándorról
Közreműködött: Borbély László, Sipos Mihály,
Petrás Mária és Dóka Andrea
Háznagy: Juhász Judit

■ **Szeptember 21.**

Bemutattuk a Cserny József munkásságát összegző
könyvet
Vendégek: Keserü Katalin és Hidvégi János
Háznagy: Keppel Márton

■ **Szeptember 28.**

Csontváry, a misztikus festészet hazai zsenije
Vendégek: Vaszlavik László és Szemadám György
Háznagy: Borbély László

2022. 09. 21.

2022. 06. 08.

2022. 06. 01.

2022. 09. 14.

▪ Október 5.

Tornai Szabolcs *Szófia* című regényének
könyvbemutatója
Közreműködött: Dóka Andrea
Háznagy: Borbély László

2022. 10. 19.

▪ Október 12.

A Zeneművészeti Tagozat díjátadó ünnepsége
Háznagy: Juhász Judit

▪ Október 19.

Gárdonyi – A kibírhatatlan ember
Pozsgai Zsolt drámaíró, rendező, forgatókönyvíró
előadása
Háznagy: Juhász Judit

▪ Október 26.

70+75+75=220
Születésnapjukon köszöntöttük Szabó Tamást,
Stefanovits Pétert és Szemadám Györgyöt
Háznagy: Juhász Judit

2022. 10. 12.

2022. 10. 26.

▪ November 2.

„Ne feledd a tért...”
Emlékműsor Illyés Gyula születésének
120. évfordulóján
Szabó András előadóművész önálló estje
Háznagy: Juhász Judit

▪ November 9.

A lélek tájain járva...
Zsin Judit szobrászművész előadása
Háznagy: Kubik Anna

▪ November 16.

Rohonyi Anikót köszöntjük 80. születésnapján
Beszélgetőtársak: Császár Angela színművész és
Török Géza karmester
Háznagy: Juhász Judit

▪ November 23.

Filmbemutató
Apám, Esterházy János
Beszélgetőtársak: Molnár Imre, Zsigmond Dezső
és Csányi János
Háznagy: Juhász Judit

▪ November 30.

*Naprakésztség és hagyománytisztelet, avagy az
újjáteremtett harmónia*
Dr. Solymosi-Tari Emőke előadása Dubrovay László
2004 óta született műveiről zenével, képekkel
Háznagy: Hollós Máté

2022. 11. 16.

2022. 11. 30.

2022. 12. 14.

■ **December 7.**

Csavargások Ausztráliában dr. Hangayval
Háznagy: Szemadám György

■ **December 14.**

Postumus honoris causa címet kapott Ferencsik
János, Gaál István és Hajnóczi Gyula
Közreműködött: Császár Angela és Kubik Anna
Háznagy: Juhász Judit

2022. 12. 07.

In memoriam

BENEDEK GYÖRGY

(1934–2022)

„A művészetről lehet csodálatos dolgokat mesélni, nagyszerű ars poeticát írni, de a műnek meztelenre vetkőzve, önállóan kell hatni a nézőre. Pályafutásom alatt arra törekedtem, hogy ezt a ruhátlan igazságot tudjam felmutatni.”

(Benedek György)

■ 2022. január 29-én, nyolcvannyolc éves korában, hosszan tartó, súlyos betegségben elhunyt Benedek György Munkácsy Mihály-díjas festő- és szobrászművész, Magyarország érdemes művésze, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

Benedek György festőként és szobrászként is jeles, kitűnő portretista volt. Nevezetesen grafikái, freskói is, de a nyolcvanas években a festészetéről a szobrászatra váltott. Köztéri művei – portré- és monumentális szobrai, szakrális domborművei – Budapest mellett az ország számos településén, Kalocsán, Fonyódon, Derecskén, Balatonfüreden és másutt is fellelhetők.

Pályakép

Wehner Tibor művészettörténész szerint Benedek György festő- és szobrászművész életműve két, egymástól élesen elváló önálló szakaszra tagolható. Művészeti tanulmányait 1950-től a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban kezdte, majd 1960-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán; mesterei Bernáth Aurél és Kmetty János voltak.

Alkotásaival azóta folyamatosan jelen volt a magyar művészetben. Első önálló kiállítását 1973-ban rendezte, majd ezután számos önálló kollekciót mutatott be, s rendszeresen jelentkezett műveivel – képeivel és szobraival – az országos kiállításokon is.

Festői munkálkodását azonban csupán az 1970-es évek közepéig követhetjük nyomon.

A táblaképeket és főként sokszorosított grafikákat (rézkarcokat, rézmetszeteket, linóleummetszeteket), valamint – állami megbízásra – szekkót, faintarziát termő alkotószakaszt az 1976-ban a budapesti Műcsarnokban rendezett önálló tárlattal zárta le Benedek György. A kiállításon a plectollal festett képek mellett már megjelentek a rendkívül erőteljes kifejezésű, szuggesztív portrék is.

Az 1960-as és 1970-es években kifejtett festői munkásságáról értekezve Bereczky Loránd művészettörténész egyik katalógusbevezető tanulmányában arra emlékeztetett, hogy Benedek György a pályakezdés periódusában több utat bejárt, míg az egyéniségének leginkább megfelelő kifejezésformát megtalálta. E kifejezésforma a rövid, „tiszt” realista szemléletű alkotóperiódust kö-

vetően a valóságidézés és az elvonatkoztatás határmezsgyéjén, a stilizálás azon fázisában érlelődött biztos festői megszólalássá, ahol még fel-feltűnnek a valóságra utaló motívumok, ugyanakkor már komoly szerepet kapnak az absztrakt festői önértékek is: a színek és azok foltokká alakítása, kompozícióvá szervezése.

Az 1976-os műcsarnoki tárlatot követően a művész érdeklődése a szobrászat felé fordult, és alkotómunkájában kizárólagossá vált a plasztikai műalkítás. Miként festészetében, úgy a szobrászatában is meghatározó mozzanat a természetelvű, a realista szellemű megjelenítés, illetve alakformálás, amely lelki beállítódásának megfelelően szenvedélyes érzelmekkel áthatott.

Megbízásra készült, monumentális munkái sorában kezdetben falképek, faintarziák szerepeltek, majd díszkutat, portréemlékműveket, emlékműveket, síremlékeket, szakrális kompozíciókat készített különböző anyagokat felhasználva és technikákat alkalmazva: kőbe faragott és bronzba öntött plasztikai, domborművei is ismertek.

Munkáira a részletgazdagság, a lendületes formák és az erős színek jellemzőek. Festőként először a realista irányvonalat képviselte, amelyet később az érzelem- és színgazdag, expresszív alkotói út váltott fel. Szobrászként a fehér márvány és a bazalt volt a leginkább kedvelt anyaga.

Első köztéri munkáját, *Szántó Kovács János* szobrát 1978-ban állították fel Budapesten. Ezt még számos alkotás követte, például az *Ifjúság-díszkút* Békésen, *Bartók Béla* bronzportréja New Yorkban, *Liszt Ferenc* képmása Mexikóvárosban, a *Batthyány-kormány* bronz szoborcsoportja Kalocsán, az *Aranybulla emlékszobra* Ópusztaszeren.

Irodalmi élményeinek hatására kezdte el megmintázni *Luther Márton* alakját. A háromméteres szobor a művész saját örömére készült, nem a nagyközönség számára, ezért a Nagytétnyben berendezett műtermében áll, ahol évtizedeken át dolgozott.

Benedek György szobrászata a 20. századi magyar plasztika Ferenczy Béni és Medgyessy Ferenc művészete által fémjelzett áramlatába illeszkedő, a látványos és szélsőséges kereső-újító kezdeményezéseket kerülő olyan teljesítmény, amely hallatlan műgonddal

kivitelezett, fegyelmezett, de gazdag érzelmi töltettel áthatott kompozíciókkal gyarapította plasztikai művészetünket.

Életrajz

Budapesten született 1934. november 6-án. Művészeti tanulmányait 1950 és 1954 között a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, majd a Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1954 és 1960 között végezte. Bernáth Aurél és Kmetty János tanítványa volt.

Aktív művészeti tevékenységet fejtett ki különböző művészeti szervezetekben: 1968 és 1971 között a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának elnöke volt. Hosszú évtizedeken át jelentős művészetpedagógusi munkásságot folytatott: alapítója és 1975-től egészen haláláig festőtanára volt a budafoki Mészáros László Képzőművészeti

DURAY MIKLÓS

(1945–2022)

„Tudatosítani kell, hogy az ember általában civil életet él, de a politikai megnyilvánulása nélkül nem tud bekapcsolódni az állami, illetve a közösségi politikába. A civil és politikai életet egyéni szinten úgy kell kölcsönössé tenni, hogy ne politizáljam át az életemet, de egyértelművé tudjam tenni azt, hogy a politikumtól, kitől és hogyan várom el a közösségem figyelmébe vételét.”

„Egyáltalán nem véletlen, hogy a nemzettel kezdtem el foglalkozni, hiszen azt láttam kiskorom óta, hogy a nemzettel gond van, a nemzethez tartozás miatt üldözésben részesülhet az ember. (...) Mert ha valamivel baj van, ha valami miatt emberek egy csoportját támadják, azt védeni kell. Ha hovatarozásod, vallásod vagy faji származásod miatt támadnak, azzal szembe kell szállni, mert ezek alapvető értékek.”

(Duray Miklós)

■ Életének hetvennyolcadik évében elhunyt Duray Miklós író, politikus, egyetemi tanár, a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli tagja. A felvidéki magyar közösség és politikai élet meghatározó alakja hosszan tartó, méltósággal viselt súlyos betegség után hunyt el.

Körnek, 1970 és 1994 között a budapesti Vasutas Képzőművész Kör festő- és szobrásztanára volt.

Alkotásaival az 1960-as évektől volt jelen a magyar művészetben, első önálló kiállítását 1973-ban rendezte, majd ezután számos önálló kollekciót mutatott be, s műveivel – képeivel és szobraival – rendszeresen szerepelt az országos kiállításokon is. Munkásságát a kiállítási díjakon túlmenően is számos díjjal ismerték el: 1964 és 1967 között a fiatal művészek pályakezdését segítő Derkovits-ösztöndíjban részesült, majd 1979-ben Munkácsy-díjat, 1987-ben Erdemes Művész kitüntetést, 2006-ban Magyar Művészetért díjat kapott.

2012 és 2013 között a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagja, 2013-tól rendes tagja volt.

Műveit közgyűjtemények őrzik, köztük a Magyar Nemzeti Galéria és a debreceni Déri Múzeum.

Életrajz, pályakép

Duray Miklós 1945. július 18-án született Losoncon. A kommunista párt által ellenőrzött Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kulturális Egyesületének (Csemadok) 1963-ban lett tagja, 1966-tól a Csemadok Központi Bizottságának tagja, és 1968-ban a testületben Mede Istvánnal megalapította a nem kommunisták (pártonkívüliek) csoportját.

Duray Miklós egyik kezdeményezője volt az 1968-as prágai tavasz hatására létrejövő Magyar Ifjúsági Konferenciának, amelyen elhatározták a Magyar Ifjúsági Szövetség létrehívását. Társaival megalapította a csehszlovákiai Magyar Ifjúsági Szövetséget (MISZ), amelynek főtitkára, majd 1968 decemberétől elnöke volt. A szervezet 1969 novemberében megszűnt, mivel az újonnan megalakult szlovákiai belügyminisztérium nem engedélyezte a működését.

A Csemadokban viselt tisztségeiről 1969 decemberében mondott le, majd egy éven belül politikai okokból kizárták a szervezetből, nem publikálhatott, és nem vehetett részt a közéletben.

Geológusi diplomáját 1971-ben szerezte meg.

1976-tól kapcsolódott be újra a közéletbe, előadásokat tartott magyarországi és szlovákiai magyar egyetemistáknak. Szembehelyezkedett azokkal a szlovákiai magyar értelmiségiekkel, akik aláírták a központi államha-

talom által szervezett nyilatkozatot a Charta '77 ellen.

Duray Miklós 1978-ban megalapította a Csehszlovákiai Magyar Kisebbség Jogvédő Bizottságát, amelynek 1989 decemberéig, a bizottság tevékenységének felfüggesztéséig szóvivője volt. Egy tanulmányával részt vett a Budapesten szerkesztett *Bibó- emlékkönyv* létrehozásában 1979-ben. Bensőséges kapcsolatba került a Charta '77 polgárjogi mozgalommal, a Charta '77 polgárjogi nyilatkozatot 1983-ban írta alá.

Az államrendőrség folyamatosan megfigyelte, és más módon is zaklatta. 1982. június 3-án ismét elvitték, kihallgatása több hónapon át zajlott. Bevonták az útlevelét, büntetőjogi eljárást indítottak ellene az államrend felforgatásának vádjával, majd letartóztatták. Vizsgálati fogságba került, per indult ellene, amelyet külföldi nyomásra felfüggesztettek, majd 1983. február 22-én szabadlábra helyezték.

A Trianon utáni kisebbségi lét kimondásának igazsága szülte meg *Kutyaszorító* című önéletírását, amely 1983 tavaszán Püski Sándor New York-i kiadójánál jelenhetett csak meg. A könyvhöz Csoóri Sándor írt előszót. A hatóságok nem késlekedtek a büntetéssel. Duray Miklóst 1984. május 10-én ismét letartóztatták az államrend felforgatása, a szocialista rendszer és a Szovjetunió, valamint szövetségei ellen kifejtett tevékenység vádjával.

Fogva tartása ellen nagy nemzetközi tiltakozás indult. Május 10-én átminősítették az ellene folyó büntetőeljárást, amelyet az akkori amnesztiarendelet értelmében megszüntettek. Szabadlábra helyezték. Összesen négyszázhetven napon át tartották fogva, ítélet nélkül.

Duray Miklós tagja volt 1988-ban a magyarországi demokratikus ellenzék által létrehozott Szabad Kezdeményezések Hálózatának, annak novemberi párttá (SZDSZ) alakulásáig. Előadást tartott a Magyar Demokrata Fórum által szervezett ellenzéki politikai fórumon a budapesti Jurta Színházban.

1990-ben megalapította az Együttélés Politikai Mozgalmat, amelynek elnöke volt a Magyar Koalíció Pártjának megalakulásáig, 1998-ig.

Az első csehszlovák demokratikus parlamenti választáson 1990 májusában szlovákiai viszonylatban a második legnagyobb támogatottságot élvező politikus volt, 1992-ben újra megválasztották, 1994-től 2010-ig a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsában volt képviselő. A Magyar Koalíció parlamenti frakciójának elnöke volt 1994-től 1996-ig.

Duray Miklós 1998-ban a Magyar Állandó Értekezlet alapötletének megfogalmazója, létrehozásának egyik kezdeményezője.

A státustörvény kezdeményezője, tőle származik a magyarigazolvány-rendszer alapötlete. A törvény elfogadása után az 1-es sorszámu magyarigazolvány birtokosa lett.

A Magyar Koalíció Pártjának ügyvezető alelnöke 1999-től 2007-ig, majd stratégiai alelnöke 2007-től 2010-ig.

Számos elismerés mellett birtokosa volt a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjének, és 2011-ben neki ítélték oda a Polgári Magyarországért Díjat. 2020-ban lett a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli tagja.

„Személyében nemcsak családja, a felvidéki magyar közösség, de a világ magyarsága is egy meghatározó és kiváló személyiséget veszített el, aki életét a nem-

zet, a köz szolgálatának szentelte” – fogalmazott Kövér László, az Országgyűlés elnöke.

Duray Miklóst 2023. január 17-én helyezték örök nyugalomra a losonci volt református temetőben.

Búcsúbeszéd

Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnökének levele Duray Miklós családjához

Tisztelt gyászoló Család!

A magyar hős különös fajta. Nem egyéni diadalra, mások fölött aratott győzelemre törekszik, hanem még a legnehezebb próbatételek között is annak a módját keresi, miként fordítsa jobbra nemzete sorsát.

Duray Miklós kétségkívül olyan ember volt, aki akkor sem félt szót emelni a felvidéki magyarság érdekében, amikor ezért börtön és meghurcoltatás járt. Ő pedig a saját bőrén tapasztalhatta meg mindkettőt. Ennek ellenére mindenekfelett hitt abban, hogy hívják bár Csehszlovákiának vagy Szlovákiának, az ember hazája a szülőföldje, ahol neki kötelessége magyarként élni, dolgozni, és ugyanebben a szellemben gyermeket nevelni. Ugyanakkor az elsők közt mondta ki azt is, hogy a Szlovákiában élő magyarok nem egy kisebbség, hanem a magyar nemzet tagjai. Elszántan küzdött az emberi és a nemzetiségi jogokért, hiszen számára gyermekkorától fogva ezt az utat jelölte ki az Úristen. Mindig hálásak leszünk neki, hiszen az ő kezdeményezéseinek köszönhetően a határokon átvélő nemzetpolitika olyan, sokáig elképzelhetetlennek tartott vívmányai születhettek meg, mint például a Magyar Állandó Értekezlet vagy a magyarigazolvány.

Megrendüléssel értesültem arról, hogy a felvidéki magyar közélet oszlopos tagja, Duray Miklós földi életútja végére ért. Engedjék meg, hogy ezúton fejezzem ki őszinte együttérzésemet, a következő időszakhoz pedig sok erőt kívánjak Önöknek.

Budapest, 2023. január 9.

Résztvétel: Orbán Viktor

Novák Katalin köztársasági elnök Facebook-bejegyzése

Búcsúszom a felvidéki magyarság mély elkötelezettségű, a közösség érdekeit mindig szem előtt tartó tagjától és képviselőjétől, az írótól és egyetemi tanártól. Búcsúszom a közéleti gondolkodótól és politikustól, aki képes volt nemzetpolitikában és nemzetstratégiában gondolkodni, és egész élete során azért dolgozott, hogy a határon túl is megőrizhessük jogainkat, kultúránkat és hagyományainkat, és megmaradhassunk magyarnak.

Isten nyugosztalja Duray Miklóst!

HAUMANN PÉTER

(1941–2022)

„Amíg nem látom tisztán a legapróbb részleteket, addig nehezen tudnám a darab legfőbb elvi kérdéseit elemezni. Ha valami szintet kap, az csak következmény lehet, semmiképpen nem szándék. A megjelenés minősége, vagy ha úgy tetszik, színe, intenzív belső folyamat végeredménye, melyet a próbák során alakít a színész. Amennyiben jó úton halad, akkor sikerül megtalálnia a megfelelő színeket.”

„A színész lelkének van egy olyan tulajdonsága, hogy ha egy leírt szöveg – legyen az Shakespeare vagy egy mai kabaréjelenet – megérint benne valamit, akkor az rávilágíthat benne egy adott pillanatra. És ettől kivirul benne, hogy vele is megtörtént valamikor ez vagy valami hasonló, amire csak ekkor csodálkozik rá. Ez egy rendkívül szórakoztató dolog tud lenni – ha nem éppen kínzó.”

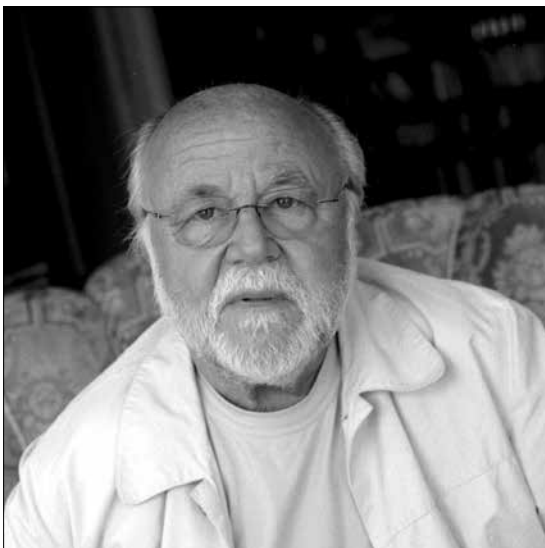
(Haumann Péter)

■ Nyolcvanegy éves korában, 2022. május 28-án elhunyt Haumann Péter Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, a nemzet színésze. Haumann Péter összehasonlíthatatlan egyénisége volt a magyar színház- és filmművészetnek. Egyedülállóan sokoldalú művészként sajátos humorral megformált vígjátéki alakjai mellett drámai erejű alakításaival is emlékezetes sikereket aratott.

Életrajz, pályakép

Haumann Péter Budapesten született 1941. május 17-én. Orvosnak készült, a Toldy Ferenc Gimnázium színjátszó körében azonban egyik tanára felismerte tehetségét, és a színi pálya felé irányította. 1963-ban friss diplomásként Debrecenbe szerződött, onnan Pécsre vezetett az útja. A Dunántúli Színházak Fesztiválján látta meg Gyurkó László, aki szerződést ajánlott neki az újonnan alakuló 25. Színházban. Ezután rövid ideig játszott a József Attila Színházban. 1973-ban került a Madách Színházhoz, ahol számos jelentős szerepet alakított, és a társulat vezető művésze lett. 1988-ban a Nemzeti Színházhoz, majd az Arizona Színházhoz, egy évre a Radnóti Színházhoz szerződött, 1994-től 2016-ig a Katona József Színház tagja volt.

Egyedi orgánumú, sokoldalú művész. Sajátos humorral megformált vígjátéki alakjai mellett drámai

erejű alakításaival is emlékezetes sikereket aratott. Már első jelentős szerepe, a Platón műve alapján készült *Szókratész védőbeszéde* című monológ országosan ismertté tette: fiatalon is hitelesen személyesítette meg a halálra ítélt, agg filozófust. Ő maga így beszélt erről egy interjúban:

„1970 szeptemberében volt a bemutató a 25. Színházban, még a Rottenbiller utcában. Akkoriban a »húzd meg – ereszd meg« aczéli kultúrpolitika korszakában épp az »ereszd meg« korszakban jártunk. Aczél György úgy gondolta, nem árt, ha van egy aprócska szelep, és akad egy olyan színház is, ahol lehet egy kicsit bátrabbnak lenni. Gyurkó László, aki a színházat szervezte, ezt a darabot a dubrovnikai nyári játékokon látta, egy híres szerb színész tolmácsolásában. Meglepte, hogy a színész magára tudja vonni egy mozgalmas város terének teljes figyelmét, és a közönség némán figyel. Amikor aztán Gyurkó elolvasta a művet, érezte, hogy az egy olyan esemény lehet az alakuló 25. Színházban, ami programadó.” A darabot a színművész körülbelül száz-hatszáz alkalommal játszotta megszakításokkal az évtizedek alatt; csiszolta, érlelte, sőt hangoskönyv formájában is megjelent.

Emlékezetes alakítása volt az *Állítsátok meg Arturo Uit!* címszerepe, a *Sok hűhó semmiért* Benedekje, a *Hamlet* Claudiusa. Kiváló volt mint Volpone *Ben Jonson* darabjában, vagy Albinként az *Őrült nők ketrecében*.

Több mint háromszáz alkalommal játszotta el Tus, a kivénhedt színházi macska szerepét a Madáchban, a *Macskák* című musicalben. Rendezéssel is foglalkozott, hat darabot vitt színre.

A Katona József Színházban szerepelt többek között Harpagonként Molière *A fősvényében*, játszott Ibsen *Hedda Gablerében* és a norvég író *A vadkacsájában*, Shakespeare *Macbethjében*, Goethe *Faustjában*, Tadeusz Słobodzianek *A mi osztályunk* és Borbély Szilárd *Az olaszlisztkai* című darabjában.

Több filmben és számos tévéjátékban is szerepelt, köztük volt a *Forró vizet a kopaszra*, a *Fekete gyémántok*, a *BÜÉK*, a *Hajnali háztetők*, az *Anna* filmje, *A hídember*, a *Szabadság, szerelem* és a *Kalandorok*. Felejthetetlen alakításainak egyike a Patás figurája Rideg Sándor *Indul a bakterház* című regényének filmes feldolgozásában.

Egy róla szóló portréban a következőket írták, utalva színházi, filmes és szinkronszerepeire: „A nagy színész onnan ismerszik meg, hogy Willy Loman és Harpagon, Tevje és Max (*Producerek*), Hókuszpók és Safranek, Louis de Funès és Peter Fitz, a Katona József Színház, a Tivoli és a Madách egyszerre jutnak róla eszünkbe.”

Művészi munkásságát 1970-ben és 1972-ben Jászai Mari-díjjal, 1980-ban Érdemes Művész címmel, 1985-ben Kossuth-díjjal ismerték el. A Halhatatlanok Társulatának 1997-ben lett örökös tagja, 2006-ban megkapta a Magyar Köztársasági Éremrend középkeresztje a csillaggal kitüntetését, 2009-ben a Prima Primissima díjat, 2010-ben a nemzet színészévé választották, 2022-ben pedig a Makovecz-szalonban a Tolnay Klári-díjat vehette át.

Haumann Péter 2012 óta volt a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja. 2017-ben az MMA Kiadó portréfilmet készített róla *Maszk nélkül* címmel, Medgyesi Gabriella rendezésében. Egyik utolsó művészi feladata volt részvállalása a Magyar Művészeti Akadémia Arany János születésének 200. évfordulója alkalmából indított *Hallgatni Aranyt!* elnevezésű projektjében.

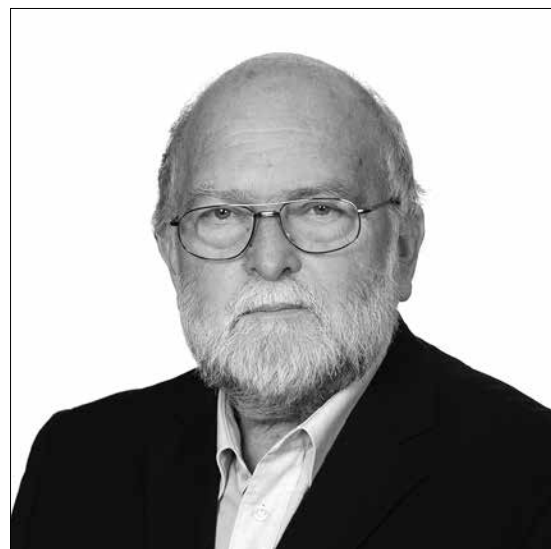
2014-ben *A beszéd joga* címmel tartotta meg akadémiai székfoglaló előadását, amelyben a színész mesterség, a beszéd, az anyanyelv és a gondolkodás összefüggéseiről értekezett. Rudolf Péter színművész, rendező a székfoglaló alkalmával elhangzott laudációjában így fogalmazott: „Ez egy szakma. Megvannak a szabályai, trükkjei és képletei. Ezek betartásával adunk esélyt a csodának, amikor valóban minden a helyére kerül, és egyszerre van jelen az ösztön és az értelem. Ilyenkor a színész egyszerre Einstein és éles érzékű vadállat. Megszületik a katarzis, és a néző hazavihet egy darabot abból az estéből, amire talán egy életen át emlékezik. Van színész, akinek az életébe soha nem köszönt be ez az áldott állapot, van, aki

ritkán, de találkozik vele. Én úgy láttam, Haumann Péter életében ez egy hétköznapi randevú. (...) Haumann Péter varázsló és játékos egy személyben.”

Búcsúbeszéd

Ugron Zsolna író búcsúzó szavait Haumann Péter temetésén Rudolf Péter színművész, rendező, a Vígszínház igazgatója olvasta fel:

Művészetével és emberségével emelkedett a legnagyobbak, a nemzet színészei közé örökre. Hogy a kivételesek közül való, onnan is tudhattuk, hogy végtelen jókedvvel, türelemmel fogadta a közönség rajongását és tiszteletét, alázattal és türelemmel hivatása megpróbáltatásait is. Egész életében rendületlenül és kitartóan kereste a jót, az emberit – és amire rálelt, rögtön tovább is adta. Családjának, barátainak, pályatársainak és nekünk, nézőknek. Egy mozdulattal, egy hangsúllyal, egy arcrezdüléssel formált meg mindannyiunkat. Ecce homo, íme az ember, ezek vagyunk, hát mit lehet tenni? – Nevetni, gyerekek, nevetni. (...) A színészek és a nézők is ismerik azt a kegyelmi pillanatot, amikor egyértelműen és visszavonhatatlanul történik valami a színpadon, amikor burokba vonja a színháztermet valami valóságon kívüli, és megtörténik a csoda. »Ma este tenyerén hordozott az Isten«, mondta ilyenkor ő, és remélem, azt is tudta, hogy általa minket is a tenyerén hordozott, sokszor, évtizedeken keresztül.

Művészi szemléletében folyamatosan szorgalmazta az ipari tervezés és a művészi tervezés kölcsönhatásának fontosságát, az iparművészeti és a képzőművészeti szervezetek együttműködését. Kutatott designtörténetet, a magyar ipari formatervezés történetét, designszociológiát. Alkotó munkássága mellett az építészett tárgyi környezete, a globális és lokális design tartozott az érdeklődési körébe.

Pályakép, életrajz

Lelkes Péter 1942. június 29-én született Szombathelyen, képzőművészcsaládban. 1960-ban érettségizett a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban. Érettségi után díszítőfestőként dolgozott magyarországi templomok ornamentális festésénél.

Az Iparművészeti Főiskolán 1962-ben porcelántervezőként kezdte meg tanulmányait, s 1967-ben diplomázott ipari formatervező szakon. Mestere Dózsa Farkas András szobrászművész volt. A Dózsa által vallott és oktatott elvek, a természeti törvények és az emberi humánus tisztelete Lelkes Péterre is döntő hatással voltak. A hetvenes évektől formatervezőként, illetve reklámgrafikusként működött. Tervezői pályáján szabadúszóként – nemzetközi terminológiával élve: tanácsadó designerként – indult, így társtervezőként együttműködhetett a szakterület úttörő vezetőjével, Bozay Dezsővel és egykori egyetemi csoporttársával, Pávai Sándorral is. Régi iskolatársa hívására kezdett dolgozni a Budapesti Elektroakusztikai Gyárnak (BEAG), amely azután a legfontosabb megrendelője lett egészen a rendszerváltásig. A gyár fő profilján, a híradástechnikán belül elsősorban a hangosítási rendszerek, nyelvoktató berendezések – mikrofonok, hangszugárzók – tervezésével foglalkozott, amelyek folyamatos műszaki fejlesztése és fejlődése rendszeres formatervi megbízásokkal járt együtt. A nyolcvanas évek végétől, az ipari termelés visszaesésével egyre inkább megfogyatkoztak terméktervezési megbízásai, s emiatt mind több grafikai és csomagolási feladatot vállalt. Legfontosabb megbízói a Budapesti Elektroakusztikai Gyár Digiton Kft.-n kívül a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium, a Zsolnay Porcelángyár, a MOL Rt., a Budapesti Elektroakusztikai Gyár, a Csepeli Fémmű, az Ózdi Kohászati Művek, a Zsolnay Porcelángyár és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia. Akusztikai és oktatási berendezések mellett gyógyászati eszközöket is tervezett.

Lelkes tervezői pályáját mindvégig kiegészítette művészet- és szakmaszervező tevékenysége, majd az ehhez kapcsolódó kutatói és szakelméleti, valamint oktatói munkássága, amelyek szervesen beépültek életébe, és idejének, erejének nagyobbik részét foglalták le az évek során. Kezdetől fogva vallotta, hogy szakterülete alkotóinak össze kell fogniuk, közösséggé kell szerveződniük, így vállalta a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségében az Ipari Formatervező Szakosztály vezetését 1977-től 1986-ig, majd 1986-tól 1999-ig a szövetség alelnöki tisztségét.

A hetvenes évek elején a nemzetközi kultúrcsere-egyezmény keretében tanulmányútjai során beutazta a környező országokat. Ennek folyamányaként 1978-ban kollégájával, Cserny Józseffel létrehozták a Zsenneyi Műhelyt, amely egyfajta nemzetközi formatervezői fórumként működött. A rendszerváltás után gyors ütemben felszámolódó hazai tulajdonú ipar válsága súlyos kihívások elé állította a magyar formatervezést. Erre reflektálva Lelkes Péter megszervezte és megalakította a Magyar Designer Kamarát (1992), a „Lépés a jövőbe” pályázati rendszert és az ehhez kapcsolódó kiállításokat. Ezért a tevékenységéért 1996-ban a Magyar Köztársaság elnökének millenniumi ezüstérmével, 2012-ben Magyar Felsőoktatásért Emlékplakettal tüntették ki.

2003-tól elnöke volt a Magyar Design Kulturális Alapítványnak, melynek szervezésében kiállításokat, szimpóziumokat rendezett, könyveket írt, szerkesztett és jelentetett meg, többek között *Art Designer – A magyar formatervezés fél évszázada* (2004), valamint *Design35 – Zsenneyi Műhely 1978–2013* (2014) címmel. 2005-ben, 2006-ban és 2007-ben az olaszliszkai, 2008-ban a zsenneyi nemzetközi design workshopok szervezője és résztvevője, szakmai kurzusok vezetője volt.

1997-től tanított a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, 2005-től 2008-ig docensként vezette az ipari termék- és formatervező mérnökképzés keretein belül folyó formatervezési oktatást. 2004-ben habilitált a Magyar Iparművészeti Egyetemen, előadásának címe: *Globalitás-lokalitás és a design szerepe*. A 2007/2008-as tanévben a Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központjában oktatott rajzot, grafikai és formatervezési ismereteket. 2008-ban a Műegyetemtől egyetemi magántanári címet kapott. Utolsó éveiben az Építésztechnika Kar Rajzi és Formaismereti Tanszékén tanított az általa alapított forma- és vizuális környezettervező mesterszakon, valamint témavezető volt a BME Pattantyús-Ábrahám Géza Gépészeti Tudományok Doktori Iskolában. 2007-től volt a Magyar Művészeti Akadémia tagja.

Művészetszervezői és oktatási tevékenységén túl nem volt idegen számára a közéleti szerepvállalás sem. 2000-ben a Magyar Televízió Közalapítvány társadalmi kuratóriumának tagja volt a magyar képző- és iparművészek képviseletében. 2006 és 2010 között lakóhelyén, Biatorbágyon a város alpolgármesteri tisztségét töltötte be. Politikai-közéleti céljai között legfontosabbnak a hosszú távú oktatásfejlesztést vallotta. Nemzeti értékek feltárásában vállalt szerepet, a város Értéktár Bizottságának tagja volt, céljai közé tartozott a helyi értékek, hagyományok megőrzése és dokumentálása.

Műveit 2018-ban a Pesti Vigadóban rendezett *Örökítés* című kiállításon is megcsodálhatta a közönség.

A Magyar Művészeti Akadémia 2018-ban *Örökítő* címmel készített portréfilmet Lelkes Péter formatervező művészről Bonta Zoltán rendezésében.

Munkásságát 1986-ban Munkácsy Mihály-díjjal, 1996-ban a Magyar Köztársaság elnökének millenniumi ezüstérmével, 2008-ban a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete alkotói nagydíjával is ismerték.

Búcsúbeszéd

Feledy Balázs művészeti író búcsúbeszéde

Tisztelt Gyászolók! Családtagok, Rokonok, Barátok, Ismerősök, Tisztelők, Biatorbágyiak!

Lelkes Péter búcsúztatása a nehezebb feladat, de nem állom meg, hogy egy pillanatra ne villantsam fel a mögöttem álló nagy család fontosságát. A nagy családnak mint valóságnak és mint eszmének és eszménynek először felmenői és testvérei említetnek meg. 1982-ben, majdnem napra pontosan negyven

évvél ezelőtt, április 7-én nyílt Kőbányán egy *Lelkes család* című kiállítás (melyet később aztán több követett), ami talán az első személyes benyomásom is a családról, az egyenes tartású, tekintélyt parancsoló apáról, Péter édesapjáról, és a kedvességével kitüntető anyáról, Péter édesanyjáról. A kiállításkatalógus borítóját Lelkes László, Péter bátyja tervezte; vizuális ötlete máig megragadó. A családot almákkal jelenítette meg. Az öt testvért – Istvánt, Lászlót, Pétert, Andrást és Máriát – egy-egy *egész almával* jelezte, míg a szülőket, id. Lelkes Istvánt és Lelkesné Dergács Máriát egy-egy *fél almával*. Szuggesztíven fejezve ki ezzel, hogy a két szülő összetartozása kivételes, két félből jöhet létre az egész. Igen! A két szülő – nagyszülő, dédszülő, ükszülő –, vagyis a két fél hozza létre, hozta létre az új „termést”, méghozzá úgy, hogy id. Lelkes István adta a gyakorlatiassággal együttes nagy elméleti tudást, a módszerességet, a tudatosságot, a sokszínűséget, a racionalitást, és Dergács Mária adta a költészetet, az emóciót, a szenzibilitást, s mindketten adták a hitet, a természet és a zene szeretetét.

Ezek az eszmények mind az öt testvérben erős gyökeret eresztettek, s mindannyian sokfelé kiterjedő érdeklődésükkel és felkészültségükkel, tehetségükkel tűntek ki egész életük során. De Péter ebből a különleges együttesből is kitűnt. Kevés olyan kortársunkat ismerjük, aki a Képzőművészeti Gimnáziumban még tudatosan díszítőfestőnek tanul (egyébként két testvére is éppen ide jár, az egyik „feljebb”, a másik „lejjebb”), 1960-ban, érettségi után is így képzel el a pályát (hiszen édesapjuk eredetileg mind a négy fiát az egyházművészet egy-egy ágának művelése felé terelte), majd egy deus ex machinaként létrejövő, id. Lelkes István és Dózsa Farkas András közötti beszélgetést követően – jelentős fordulatként tehát – a szerszám- és gépipari formatervező szakra kerül (miközben szimultán módon mással is intenzíven foglalkozik, más ismereteket is magába szív). 1967 után (ekkor diplomázik, egyébként egy évben László bátyjával) hamarosan a magyar ipari formatervezés meghatározó résztvevője és alakítója lesz. Olyan fogalmak értelmeződnek művészi praxisában, melyek addig ebben a rendkívül széles spektrumú családban sem voltak igazán jelen: ökonómia, ergonómia, formakultúra, tárgyesztétika, s mindennekeftől az imént említetteket is integráló design. Lelkes Péter designer, de folyamatosan továbbképzzi magát, tudora lesz a tervezőgrafikának, a high-technek, ám templombelsők díszítőfestészeti tervezésével is foglalkozik. Egész életében feltűnő, hogy alkotóművészeti hivatását milyen szélesen értelmezi, pedig a formatervezési hivatás ön-

magában is teljes embert kíván. De ő korán bizonyítja, hogy képes a több lábon állásra, képes több művészeti terület egyidejű művelésére, melyek közül említsük meg, hogy igényes fotográfus is lesz. Ám ez csak az egyik oldal.

A másik, hogy személyisége képes a gyakorlati alkotómunka mellett létrehozni még két nagy teljesítményt. Jeles művészetszervezővé válik, s emellett intenzív és mély elméleti tevékenységet folytat. Ez aztán végképp teljes embert kíván.

Lelkes Péter már fiatalon, 1978-tól egyik fő organizátora a Zsenneyi Műhelynek, s ezt a szervezőmunkát évtizedeken át folytatja, eljutva 2013-ig, amikor egy igényes kiadványban összegzik tapasztalataikat a Zsenneyi Nemzetközi Formatervező Műhely évtizedeiről, úgy, hogy a könyv szerkesztője és kiadója is ő. Élete egyik fő műve könyvként az *ArtDesigner – A magyar formatervezés fél évszázadáról* című nagyszabású munka, amelyet 2004-ben adott ki a magyar Design Kulturális Alapítvány, s amelynek szerkesztője, írója, interjúkészítője volt. A mű máig alapvető forrásmunkája szakterületének.

Ám természetesen formatervezőként is kiváló személyiséggé vált. A Budapesti Elektroakusztikai Gyár (BEAG) tervezője lett, és stúdiómonitorok, fehallgatók, zenekari hangoszlopok, sztereó lemezjátszók, zenekari mikrofonok, oktatástechnikai eszközök, lézersebészeti berendezés, tolmácsrendszer-vezérlő, konferenciarendszer tervezésével sorra aratta sikereit. Még nem volt negyvenéves, amikor szakmájából az elsők között 1980-ban formatervezési díjat nyert. Folyamatos tevékenységében olyan hangosítási rendszert fejlesztett tovább, amely évekre meghatározta designeri munkáját. Tulajdonképpen fiatalon, negyvenhat évesen lett Munkácsy-díjas, 1986-ban. 1999-ben tervezett olajoskannái húsz év eltelte után ma is felismerhetők a motorolajpiacon... A kilencvenes évektől bedolgozta magát a reklámgrafikába úgy, hogy annak maga teremtette meg a legkorszerűbb technikai hátterét. És a tanítás sem maradt ki az életéből, hiszen a kétezres évek közepétől – habilitációját követően – meghívták a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészeti Kara ipari formatervező mérnökképzésébe, valamint vidéken is tanított. Örömmel, nagy hivatástudattal végezte ezt is.

Szakmai feladatain túl életében fontossá vált a vadászat, a borászat, kitüntetett helyet foglalt el a révfülöpi családi bázis, és folyamatosan a család, a nagycsalád, az öt gyerek nevelése, pályára segítése. S lett Biatorbágy igazi, valószínűségi lokálpatriótája, ahol nemcsak ő kapott díjat, hanem maga is díjat alapított. 2006 és 2010 között a város alpolgármestere is volt,

s a település neki köszönheti a városarculati kézikönyv megszületését.

Természetesen tagja volt az összes fontos hazai szakmai szervezetnek, melyekben egy-egy időre vezetői feladatokat is vállalt. Így volt ez a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségében is. Tagja lett a Magyar Művészeti Akadémiának, ahol szakmáját jeles pályatársával, Cserny Józseffel, Simon Károllyal képviselte, akik fájdalomunkra már szintén nincsenek közöttünk, valamint Forintos Kálmánnal.

Noha igazán teljes embert kívánó terheket vállalt magára, ő lett a fő szervezője és mozgatója azoknak a kollektív kiállításoknak is, amelyek a nagy család tagjainak művészetét voltak hivatottak ismét bemutatni a már említett 1982-es alkalom után. Ezeknek a tárlatoknak a szervezése kapcsán kerültünk végképp közel egymáshoz. Felvillanyozta azoknak a csoportos kiállításoknak a szervezése, melyeken szülei, testvérei, testvérének gyermekei és a saját

PRUTKAY PÉTER

(1947–2022)

„A művészet birodalma tágul, az egészség és ártatlanságé zsugorodik ezen a földön, ami még megmaradt belőle, azt gondosan konzerválni kellene.”

(Thomas Mann: *Tonio Kröger*, részlet)

■ 2022. június 6-án, hetvenöt éves korában, hosszan tartó betegség után elhunyt Prutkay Péter Munkácsy Mihály-díjas képzőművész, a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) rendes tagja.

Autodidakta művészként lett a sokszorosító grafika egyik legkiválóbb mestere, jellegzetes dobozképeivel pedig a korra és a történelemre reflektáló olyan művész, aki politikus alkat is, akinek társadalmi és morális érzékenysége az árral szembeni úszás megélt tapasztalatából eredt.

Pályaképe

Prutkay Péter autodidakta módon sajátította el a szakma fortélyait, műfajhatárokat feszegető, kísérletező szemlélettel. Pályája kezdetén elsősorban sokszorosító grafikai technikákkal foglalkozott: rézkarcokat, litográfiákat, fametszeteket, szerigráfákat készített, de kezdetektől foglalkoztatta a tárgyformálás, a térplasztika, az objekt-, illetve dobozművészet is.

gyermekei, unokája munkái voltak láthatók. A nagy családból csak ő volt képes „összeszervezni” a kiállító rokonságot. E tárlatok sorából kiemelkedik a 2015-ös csepeli kiállítás, amely visszatérés volt ifjúkora és a család életének évtizedekkel korábbi helyszínére, valamint a 2018-as vigadóbeli kiállítás, melynek kapcsán megjelent az *Örökítés* című reprezentatív összefoglaló kiadvány.

Számomra hihetetlen, hogy miként fért az életébe ez a sokféle aktivitás. S tette mindezt úgy, hogy – így mondom – a „fiúk közül” ő volt mindig a legmosolygósabb, a legbarátságosabb, a legnyitottabb.

Egy szlogen szerint nincs pótolhatatlan ember. Ha ez igaz, akkor viszont annak is igaznak kell lennie (s ez az ő esetében megkérdőjelezhetetlen!), hogy Lelkes Péter senkivel sem pótolható.

Kedves Péter! Nagy-nagy szeretettel és szomorúsággal búcsúzom tőled.

Az idő múlásával egyre inkább a kor nagyhatalmi játszmái, az egypártrendszer bürokratikus packázásai kötötték le figyelmét. Ezek hatására készítette el a jegyzetlap-, a fészek- és a környezetvédelmi grafikai sorozatát. Az 1969-es első *Szürenon* kiállításon a hazai művészetben mérföldkőnek tekinthető térberendezésével, szürrealista szobájával keltett figyelmet.

1970-ben Szemadám György festőművész meghívta a No.1 csoport Fővárosi Állat- és Növénykertben rendezett kiállítására, majd 1971–72-ben a balatonboglári kápolnatárlatokon való bemutatkozásokra is felkérést kapott.

Az 1970-es években politikai ihletésű grafikai jelentek meg a magyarországi pártállam ellenében (*Nagy STORNO pecsét*, 1975; *Art-Párt-Art*, 1975; *Bot*, 1981). A környezetvédelem és a 19–20. század fordulójának, valamint a 20. század elejének hangulata is megjelenik képein (*Környezetvédelem*, 1974; *A magyar tenger*, 1980; *Elhagyott fészkek*, 1990; *Béka*, 1975; *I. világháborús fészkek emlékmű*, 1987).

Prutkay Péter műveinek technikai vizsgálata, eszközhasználatának analízise alapján is izgalmas, specifikus jegyeket figyelhetünk meg, fontos következtetéseket vonhatunk le: ez a művész ugyanolyan magától értetődően, magas fokú mesterségbeli tudással alkalmazta a klasszikus sokszorosító grafikai eljárásokat, mint a legújabb fotográfiai és nyomdai, nyomtatási technikákat.

A kivitelezési és a formai változatosság mellett ketősségek, bonyolult áttételek jellemzik a Prutkay-kompozíciók tematikai világát, motívumhasználatát, szimbolizációs módszerét is: a régi és az új, az ereklje és a tömegtermelési tucattárgy, a dokumentum és az autonóm mű-kreáció korlátozásoktól mentesen találkozhat egymással műveiben.

A korok és közegek, a tárgyak és szellemiségek, a materiák és technikák között szabadon kanyargó motívumok és motívumkapcsolódások megjelenítésének Prutkay Péter által alkalmazott módszere a kollázs, amelynek összetevői a maguk anyagszerű mivoltában szerveződhetnek kompozícióvá.

Az 1970-es évek második felétől több nyugat-európai városban rendezett nemzetközi grafikai biennáléra is meghívták, de itthon gyanakvással szemlélték művészetét, minden szempontból kívüllónak tekintették. Munkáit egyfajta korképeknek szánta, és az igazság keresésének tekintette.

A 70–80-as években készült politikai ihletésű munkáin megalkuvás nélkül fogalmazza meg a morális felelősségvállalás nélkülözhetetlenségét és a hatalom valódi természetének sajátosságait.

Az ezredfordulót követően az érzékeny kivitelű grafikai világ és a valóság durvasága között feszülő éles ellentét alkotói fordulatra kényszeríti a művészt: a 2006-os októberi megtorló, szemkilövető események hatására elhatározza, hogy nem készít több grafikát.

Ekkortól teljeseedik ki dobozművészeti tevékenysége: a zárt, színpadyszerű terekbe komponált, furcsa tárgykollázsok sorozata. Prutkay Péter nagyszabású dobozplasztikai és dombormű-kollekciója – néhány jelenkori dobozművész kortárs munkásságával szervesen összekapcsolódva – művészettörténeti jelentőségű együttesnek minősíthető.

Ezeket a tárgykompozíciókat féltve őrzött ereklýéből, talált tárgyakból, barátoktól kapott csecsebecséből állítja össze gyermekkori emlékeket idézve, az 1960-as, 1970-es évek hivatkozásaival ellátva, környezetvédelmi témákat körüljárva, a médiagiccset, a médiaterrort analizálva, a történelmi sorsfordulókat idézve.

Technikáját tekintve ez a műfaj kiterjeszti a kollázs fogalmát a tárgyra, ezáltal az önhatalmúlag egymás mellé rendelt objektumok megváltozott jelentéstartalommal ruházzák föl és emelik a művészet szférájába hétköznapi tárgyainkat.

A hajdani képsík itt lezáró háttérelemmé válik, amely előtt több síkban, illetve összetett-összezárt előtérben játszódik le a mű története. A doboz így mintegy szükségszerűen feltételezi a sík-, a síkhoz kapcsolódó dombormű- és a csak feltételezetten körüljárható téri elemek összejátszását, a festészet és a szobrászat kifejezőeszközeinek együttes megjelenítését és megszólaltatását.

Munkáiban Prutkay Péter mindig is tükrözni szerette volna a nemzeti kultúra, ünnepeink, történelmi fordulópontjaink, történelmi példaképeink nélkülözhetetlen mivoltát, az összetartóerőt, amely kapcsolatot teremt a múlt, a jelen és a jövő között.

Magyarországon, Nyugat-Európában, Ázsiában is bemutatkozott egyéni és csoportos kiállításokon. 2017-ben a Vigadó Galériában volt látható jubileumi kiállítása. Munkáit hazai és külföldi közgyűjtemények őrzik.

Életrajz

Budapesten született 1947. március 24-én. Űk-nagyapja az esztergomi primási ezred tisztje volt 1849-ben, felvidéki kisnemesi családból származó édesapja, kisserstanócai Prutkay Béla királyi tartalékos honvéd huszártisztként szolgált. Édesanyja, Ribányi Mária háztartásbeliként dolgozott.

1965-ben vendéglátóipari szakközépiskolát végzett Budapesten, de néhány év múltán érdeklődése a képzőművészet felé fordult. Figuránsként, fotóskísérőként, gyémántcsiszolóként, kirakatrendező dekorációs grafikusként dolgozott, s mindeközben az otthoni könyvekben, albumokban fedezte fel Dürer, Goya, Hogarth, Brueghel, Bosch és Csontváry művészetét, s e művészek alkotásai rokonságot mutattak számára a kor életérzésével. Elkezdett rajzolgatni.

Tagja volt 1972-től a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának (később: Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete), 1975-től a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének. 1992-ben a Szinyei Merse Pál Társaság egyik alapító tagja volt. 1993-tól tagja volt a Magyar Grafikusművészek Szövetségének.

Prutkay Péter pályájának fontos állomása, hogy 1998-ban Munkácsy-díjjal ismerték el, valamint 2011-ben vitézzé avatták. 2012-ben a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagjává választották, 2013-ban az MMA rendes tagja lett.

Búcsúbeszéd

Szemaám György: Prutkay Péter emlékére

Egy ideje úgy gondolom, hogy egy adott közösségnek, falunak, kerületnek, városnak, országnak, vagyis a nemzetnek, több türelmet és talán több törődést is kellene tanúsítania azon emberek iránt, akik nem „csereszabatosak”. Ezalatt azt értem, hogy pótolhatatlanok, hiszen nem egy adott poszton állva teljesítik jól vezérigazgatói, orvosi, pedagógusi, tűzoltói, gépírói vagy bolti eladói feladatukat, illetve hivatásukat, hanem szokatlan utakon járva valami olyasmit hoznak létre, amit kizárólag csak ők tudnak létrehozni. Most csak azért gondolok bizonyos képzőművészekre, mert őket ismerem a legjobban, hiszen magam is az lennék.

Olyan emberekre gondolok hát, akik hozzájárulnak a magyar kultúra építményének szépítéséhez, de talán nem illeszkedtek prob-

lémátlanul magába a társadalomba, és nem volt olyan beágyazottságuk, hogy nyomukban iskolák és tanítványok folytatták volna szellemi örökségük ápolását. Talán még vállalt követőik vagy epigonjaik sem voltak (ez persze nem zárja ki, hogy hamisítók ne lennének, de ez már egy másik történet), ám alkotásaik éppen olyan fontosak a magyar kultúrának, mint amilyen fontos volt számukra végigjárni az önmaguk által kijelölt, és csakis rájuk szabott, vállalt utat. Ha pusztán Csontváry Kosztká Tivadart említem, akkor talán nyilvánvaló lesz, hogy mire gondolok.

Vajon ő – pusztán szellemi értelemben – élvezhette-e azt a gyámolító védelmet, ami a természetvédelem területén egy közepesen kulturált országban minden ritkának mondható növénynek vagy állatfajnak kijár? A válasz egyértelmű: nem! De a kortárs képzőművészet honi „nagy öregjei” is elmondhatják ugyanezt!

A mi hazánkban és a mi időnkben – pályakezdő korunkban – ugyanis a szellemi élet, illetve az azt helyettesítő manipulált gépezet nem természetvédelmi területek fenntartásában, hanem tenyészetek létrehozásában és üzemeltetésében volt érdekelt. A tömegtermelésben, s ezen keresztül a tömegember termelésében. Ebben pedig nem volt helyük azoknak az önfejű, öntörvényű, saját útjukat járó „nehéz embereknek”, akik valahogy mindig kilógtak a sorból. A képzőművészek között pedig túl sokan voltak és vannak az irányíthatatlanok, a makacs monomániások, a látszólag érthetetlen-értelmetlen ügyek mellett végsőig kitartók, az árral szemben úszók, egy szóval: a deviánsok.

Nos, a velem egyidős Prutkay Péter is ilyen ember volt, s amikor az 1970-es évek elején megismerkedtünk, rögtön magunkra ismertünk a másokban, és barátok lettünk.

Ő akkor már részt vett a Csáji Attila festőművész által szervezett és 1969-ben megrendezett legendás *Szürenon* kiállításon. Az akkori, gyanakvással megfigyelt, fel-feljelentett résztvevők névsora sem tanulság nélkül való, hisz kivétel nélkül olyan művészek szerepeltek ott, akik akár fenti eszmefuttatásom illusztrációi lehettek volna. Persze a sors megkésztet igazságszolgáltatásaként azóta kivétel nélkül mindegyikük rangos szakmai díjak és állami kitüntetések birtokosa lett, ám közülük már csak Csáji Attila festőművész, Haraszty István és Ilyés István szobrászművész, illetve Haris László fotóművész lehet köztünk.

Ezen a kiállításon történt az, hogy Prutkay Péternek egy ma már ártalmatlannak tűnő és éppen Csontváry tiszteletére készült installációját valamilyen kerületi nacsalnyikok betiltották, és lebontatták vele. Ettől a perctől

kezdvé jól látható volt Prutkay pályafutásában a permanens opposzció, ami nem valamiféle tudatos politikai vállalásból, netán egy ellenzéki párt programjából táplálkozott, hanem morális érzékenységből és a fentebb már említett árral szemben úzás megélt tapasztalataiból. 1977-ben készült például az a munkája, amelynek a címében leszögezi, hogy azért 56, mert nem enged a 48-ból. Valljuk be: kevesen mertek akkoriban ilyen grafikát készíteni ezzel a címmel! Aztán ott volt még az a munkája is, amelyen egy lexikoncímszóba a hatalmi jelvények hagyományos attribútumai – a jogar és a püspöki pásztorbot – mellé odaapplikálta a maga idején „kádárkolbásznak” becézett gumibotot is.

Később olyan tárgyakat is kiállított, amelyek mintegy mementóként emlékeztettek 1956 fénytel napjaira, amiket megéltünk. Ilyen volt „A Magyar–Szovjet Baráti Társaság” egyik tagkönyve, amiben a tagdíj befizetését igazoló bélyegek pontosan 1956 októberéig sorjáztak. De az 1956 ötvenhatodik évfordulóján rendezett kiállításon ott volt még az amerikai nép egykori „adamányát” (sic!), a „lefölözött tejport” tartalmazó eredeti doboz is mint ready made.

A rendszerváltás táján dokumentálta azt az identitás zavart is, amikor a November 7. tér még nem tudta eldönteni, hogy ő most már lehet-e ismét Oktogon, az azt átszelő út pedig Népköztársaság útja helyett Andrassy út, amely pedig nem tudhatja, hogy a Lenin körútba vagy a Teréz körútba torkollik-e.

Prutkay Péter rézkarcainak és litográfiáinak rezignált, elegáns és szellemes szarkazmusa egy elhivatott és ihletett nem kór-, hanem korboncnok szemléletét mutatja, aki mindig kivételes szakmai színvonalon és nyílt bátorsággal szól a gerinctörő hatalomról, a gyávaságról, a megálázottságról, de a hitről és a hazafiságról is.

Az utóbbira példa lehet az a grafika, amelynek egy példánya a birtokomban van. Ezen egy kiszáradt tófenék darabokra hasadt talaja látszik, s a hasadások az egykori Nagy-Magyarországot formázzák, benne Csonka-Magyarországgal, fölötté pedig egy fészék lebeg Széchenyi István félalakos portréjával. Az aquatint rézkarc-technikával készült műről mindig eszembe jut egy régi interjú, amelyben Péter azt mondta: „Egy nagy, meleg fészékbe vágyom!” Ugyanakkor – mivel a realitások embere volt – tudta, hogy mindez persze illúzió, hisz hol van már az a természetvédelmi terület, az a „nagy, meleg fészék”, az a nagy birodalom, az az otthonossá tett haza és az az élhető világ, amiről negyvennyolcas őseink még képzelődhettek...

Aztán, mintegy e mű ellenpontjaként, ő, a megszállott fészék- és tojásgyűjtő, megrajzolta azt a virtuális tűzfészket is, amelyben tojásgránátok lapulnak.

Prutkay Péter a képzőművészsakma belső értékrendje szerint is az egyik legkiválóbb mestere lett a sokszorosító grafikának, s ez, legalábbis az én szememben, talán még a hivatalosan megkapott Munkácsy-díjnál is többet ér. Az avatatlan szemlélő azt gondolhatná, hogy e bravúros grafikai mesterművek alkotója már e tehetséggel megáldva, éppen ezzel a művészi attitűddel erre született. Pedig ez nem így van. Prutkay Péter – mint annyi más kortársunk, s persze köztük magam is – csak azért lett művész, mert önmaga akart lenni egy kilátástalanul szürke, velejéig romlott, hazug világban, ahol egyetlen reményünk volt: a távoli délibáb-ként felderengő művészet világa. Prutkay Péter grafikusként ebben kereste a szépséget, a tőlünk oly távol eső igazságot és végső soron önmagát.

2006-tól úgynevezett dobozműveket készített, amelyekben a keserűen kritikus hangütés mellett megjelent az abszurd és a groteszk is. Néha elgondolkodtam azon, hogy Prutkay Péter barátom vajon a magánéletét is olyan keserű kritikussággal éli-e meg, mint az őt körülvevő világot, de – és ezt személyes tapasztalatból mondhatom – valójában boldog ember volt, mert teljesítette a vállalását, s Szent Pállal együtt elmondhatná: „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam.” (2Tim 4,7)

Radnótit idézve, korosztályunk sok más tagjával együtt elmondhatta volna azt is, hogy „oly

korban éltem én e földön”, amikor örökkévalónak tűnt az a világ, ahol a mindenható Párt és a még kimunkálatlan szocialista embertípust irányító és mindent felülíró „fejlődés” eszméi helyettesítették a *Bibliát*. S „mikor besúgni érdem volt s a gyilkos, / az áruló, a rabló volt a hős, – / s ki néma volt netán s csak lelkesedni rest, / már azt is gyűlölték, akár a pestisest.” (Radnóti Miklós: *Töredék*, részlet)

Prutkay Péter – ez a szemüveges, szerénynek és félszegnek tűnő alkotó, aki az utolsó éveiben azért kimutatta a foga fehérjét, mert kackiás, magyaros bajuszt növesztett – az egyik legkeményebb fából faragott ember volt, akit csak ismertem. Kevés szakmabelinek volt hozzá hasonló bátorsága és tehetsége ahhoz, hogy megengedhesse magának azt a különutasságot, amit ő. Mert ő mindig csak a maga útját járta konok következetességgel, tántoríthatatlan kitartással, megalkuvások nélkül, ha nem is tévedhetetlenül, de megtéveszthetetlenül. Panaszkodni soha nem hallottam, pedig betegsége az utóbbi években szörnyű megpróbáltatások elé állította.

Péterkém! Mindig távol állt tőled mindenfajta érzélgősség, ezért most csak annyit üzenek neked: nagy megtiszteltetésnek tekintem, hogy én laudálhattalak annak idején a Magyar Művészeti Akadémián. Kérlek, te is szólj majd mellettem OTT! Majd jövők.

SIPOS LÁSZLÓ

(1943–2022)

„A szabadság felelősségével örömmel festek-rajzolok, illusztrálok, kerülve az egyperces művészeti ideológiákat és a pillanatnyi időszerűséget egyaránt. Művész elődeim eredményeit követendő példának tartom, megpróbálom felhasználni munkáimban a téma és a művészi mondanivaló követelményei szerint, korszerű módon.”

(Sipos László)

■ 2022. augusztus 2-án, hetvenkilenc éves korában elhunyt Sipos László, a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével kitüntetett erdélyi festőművész, grafikus, a kolozsvári iskola képviselője, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

Munkáival a modern művészet legjobb hagyományainak erdélyi leképezését képviselte, alkotásait erdélyi témák avantgárd feldolgozása jellemzi. E művek ábrá-

zolás- és kifejezőmódjukban összeurópai sajátosságok ötvözetei, a kalotaszegi és a csángó népművészet ihletésével.

Pályakép, életrajz

1943. július 23-án született Kolozsvárott. 1957 és 1962 között képzőművészeti középiskolába, 1964 és 1970 között a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolára járt,

ahol Földes László esztéta és Bretter György filozófus voltak a mesterei.

1970-től a tordai üvegyár szakiskolájában tanított rajzot 1975-ig, majd a tordai 6-os számú elemi iskola tanára lett 1980-ig. Ezt követően tíz évig a tordai gyerekklub tanáraként tevékenykedett. 1990-től a kolozsvári *Helikon* irodalmi-művészeti folyóirat grafikusaként dolgozott, majd 1992-től szabadúszó művész volt.

Sokoldalú alkotóként készített táblaképeket, könyv-illusztrációkat és fedőlapokat, tervezett díszletet is. Számos erdélyi városban volt kiállítása, ahol műveinek egy része is megtalálható. Művészetére leginkább a hagyományos nagybányai stílus a jellemző, de gyakran kísérletezett más formai megoldásokkal is. Táblaképei témáinak egy részét a pop-art tárgyiasított világában, ragasztva, montírozva, gunyoros groteszkséggel ábrázolta, benne hullámszik a térség 20–21. százada.

Illusztrátorként célja volt, hogy az emberek figyelmét az értékek felé fordítsa. Nagy méretű, formagazdag tollrajzait gondolati töltés hozta létre. Rajzain a legegyszerűbb hétköznapi tárgyak: tű, cérna, olló, szegek, kapcsok, madzag, cipzár, fogaskerekek váltak a modern élet szimbólumaivá.

Alkotói munkásságát többször is díjazták. 2004-ben Szolnay Sándor-díjat, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület díját kapta, 2017-ben a kolozsvári Barabás Miklós Céh festészeti díjában részesült. 1999-ben a Makói Művésztelep díját, 2008-ban a Makói Művésztelep különdíját vehette át, 2003-ban Makó Város Díját kapott. 2005-ben Hódmezővásárhely tiszteletbeli polgára címben, 2011-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje elismerésben részesült.

Művészeti szervezetek munkájában is részt vett. Tagja volt a Romániai Képzőművészeti Szövetségnek és a Barabás Miklós Céhnek, amelyben vezetőségi tagságot is vállalt. Felvincen élt és alkotott, 1969-től kezdődően számos egyéni és csoportos kiállításon vett részt. Az Erdélyi Művészeti Központban 2020 tavaszán nyílt kiállítása.

A Magyar Művészeti Akadémia társadalmi szervezetnek 2005 és 2011 között volt tagja, 2011-ben az MMA rendes tagja lett.

Búcsúbeszéd Varga Mihály búcsúztatója Tisztelt gyászoló Gyülekezet!

Weöres Sándor írja egyik versében: „A legnagyobb ember, aki éppen akkora, mint saját maga.” Sipos László búcsúztatására találni sem lehet megfelelőbb mottót, hiszen benne van emberi, művészi habitusa, benne van három emberöltőnyi élet küzdelme, reménye, hite, s benne van az őt annyira jellemző szerénység, alázat, hűség, emberszeretet.

Sipos László nevével először Baász Imre életrajzában találkoztam. 1970–71-ben többször volt közös kiállításuk Kolozsváron, Bukarestben, Marosvásárhelyen. Művésztsák,

barátok voltak. Az ebben a korszakban alkotott műveiken jól nyomon követhető a szellemi rokonság, különösen, ami a motívumhasználatot és a témaválasztást illeti. Barátok maradtak, de útjaik elváltak, Baász Sepsiszentgyörgyre költözött, ott dolgozott, szervezett, vívta forradalmait. László a kincses városban, Tordán, majd Felvincen élt, de mindvégig Kolozsvár szellemi légkörében, ahogy ezt életrajzában többször is vallja.

Nevével, munkáival még diákként az egyre keményedő diktatúra idején találkoztam. A 70-es, 80-as évek erdélyi művészeti életének egyik meghatározó egyénisége volt. Személyesen alig tíz éve ismerem, a Magyar Művészeti Akadémia gyűlésein, eseményein találkoztunk és tölthettünk együtt több időt beszélgetve, elmélkedve a művészet és a világ dolgairól. Hallgattam, és figyeltem, ahogy a tanítványok hallgatják a Mestert. Szavaiból áradt egy alázattal leélt élet bölcsessége, de nagyon érdekesen, humorral tudta oldani, ha úgynevezett „komoly témát” érintettünk.

Pályája kezdete és delelője a diktatúra időszakára esik. A 60-as években a proletkult letűnőben volt, és a rendszer abroncsain, résein át beszűrődött némi fény. Tiltott, túrt, támogatott kategóriák voltak érvényben a szellemi élet minden területén, így a képzőművészetben is. Sipos László azon alkotók sorába tartozott, akik nemcsak hogy nem törleszkedtek a hatalomhoz, hanem műveiken keresztül megpróbáltak ellenállni egy embertelen rendszer körülményei között. Egyedi képi világa mintegy kódolt üzenetként működött: igyekezett a befogadót ráébreszteni a mélyebb valóságra: a diktatúra bornírtságára, s egyszersmind az ember egyetemes létbevettségére és kiszolgáltatottságára.

Olyan korszak volt ez, amikor egy Farkas Árpád-vers, egy Bodor Ádám-novella, egy Baász Imre- vagy Sipos László-mű elgondolkodtatva, provokálva kérdéseket intézett hozzánk, a kor tanúihoz, de a nyugtalanító kérdések valahogy reményt is ébresztettek a lelkünkben. Lehet, hogy ez a mozzanat művész és befogadó között nem volt több, mint egy cinkos összekacsintás, egy diákcsíny, de ez akkor a szellemi túlélést jelentette: még sincs minden veszve?

Sipos László szokatlan képzettársításokra alapozott eszköztára és nyugtalanító szimbólumrendszere által a legtöbbet tette, amit a szellem embere akkor tehetett: figyelmeztetett, gondolkodásra, reagálásra készített, ébren tartotta a lelkiismeretet, védte az emberi törékenységet.

Ő nem akart nagyon a hatalom szeme előtt lenni, mert tudta, hogy a közszereplésnek nagy ára van. Tanárként, könyvillusztrátor-

ként, bábművészként dolgozott Tordán, Felvincen, hogy művészetét megőrizze tisztának és szabadnak. Művészetének ezt a tisztaságát és szabadságát átmentette a rendszerváltás utánra is. Vidéki magányában kitartóan és következetesen építette életművét. Vívódó művésztipus volt.

Katalógusaiban nyomon követhető, hogy munkáinak készülési időszaka csak ritkán egy év. Olyan képei vannak, amelyeken öt-tíz éven át is dolgozott. Festmények, rajzok, ritkábban objektok, kollázsok, asszamlázsok jelölik az utat, amit a mester bejárt.

KOCSIS MIKLÓS (1983–2022)

Számomra, fiatalabb kolléga számára fontos, amit egy katalógus előszavában vall: „Az emberről mesélek magamon keresztül, az emberhez szólva, a múlt vállalásával jutva el a mához. Amit szeretnék: munkáim révén felfedeztetni a szépet, és gondolkodtatva gyönyörködtetni.” Búcsúzik a Magyar Művészeti Akadémia tagsága, a Barabás Miklós Céh tagsága, Erdély művésztársadalma. Búcsúunk egy nagyszerű embertől, egy jó baráttól, aki humorával, kedvességével, szellemességével mindig elbűvölt bennünket, kortársait. László barátunk, nyugodj békében!

■ 2022. április 3-án tragikus hirtelenséggel, harminckilenc évesen elhunyt Kocsis Miklós jogász, közgazdász, a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének (MMA MMKI) igazgatója, a Pécsi Tudományegyetem docense, a Nemzeti Közszerződési Egyetem tudományos főmunkatársa, az MMA és az MTA köztestületi tagja.

A Magyar Művészeti Akadémia 2013-ban döntött a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének önállóan működő költségvetési szervként történő megalapításáról, így 2015 elején megkezdte működését az intézet. Az MMA MMKI a művészet elsődlegesen társadalmi relevanciájának, valamint elméleti összefüggéseinek tudományos igényű, folyamatos vizsgálatára jött létre, de 2018-tól feladatai közé tartozik a Magyar Művészeti Akadémia művészeti ösztöndíjprogramjának lebonyolítása is. Ennek az intézménynek a kiépítése és igazgatása volt Kocsis Miklós legnagyobb és számára legkedvesebb feladatvállalása.

Pályakép

Dr. habil. Kocsis Miklós (1983) jogász (PhD, LL.M.), közgazdász (MBA). Jogászdiplomáját a Pécsi Tudományegyetemen 2006-ban vehette át, 2011-ben munkajogi szakjogász, 2012-ben jogszabályszerkesztő szakjogász posztgraduális végzettségeket szerzett. 2013-ban

letette az egységes jogi szakvizsgát, és diplomát szerzett okleveles közgazdász szakon.

Intézményvezetői megbízással egybekötve 2015-ben lett az MMA akkor alapított Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének főmunkatársa. 2016-ban habilitált a Pécsi Tudományegyetemen. A Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kara Alkalmazott Művészetek Tanszékének tanszékvezető egyetemi docense, a Nemzeti Közszerződési Egyetem tudományos főmunkatársa volt. Kutatómunkáját az utóbbi intézményben az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Alkotmányjogi és Összehasonlító Közjogi Tanszékén végezte 2019-től. A pécsi Óriás Nándor Szakkollégium alapító elnökeként, valamint több egyetem doktori iskoláinak előadójaként és a pécsi Filozófia Doktori Iskola akkreditált törzstagjaként a tudományos utánpótlás biztosításának feladatában is szerepet vállalt.

Kocsis Miklós fiatal kora ellenére kétszáz publikáció – köztük több általa írt vagy szerkesztett kötet – szerzője, fél száz hazai és nemzetközi konferencia előadója. Kutatási területe az alkotmányjog, a kulturális jogok, a tudományfilozófia, valamint az államtudomány makrogazdasági kérdései voltak. Jelentős szakmai és közéleti – különösen országos érdekképviseleti szervezésében, intézmény-átszervezésben, szervezetfejlesztő munkában és szakpolitikai egyeztetések során

szerzett – tapasztalatokkal rendelkezett, kulturális jogi (művészeti és oktatásjogi), valamint közjogi területen kiterjedt kutatói és szakértői tevékenységet folytatott.

A *Kodifikáció és Közigazgatás* folyóirat, továbbá a *Kodifikáció* című lap szerkesztőbizottsági tagja, szerkesztője és a *Közjogi Szemle* szerkesztője volt. Sokoldalú tudományos, oktatói, szakértői, illetve szakmai közéleti munkájáért, széles körű társadalomelméleti, valamint tudományos szervezői tevékenységéért 2020-ban a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetését vehette át.

Kocsis Miklóstól 2022. április 12-én vettek végső búcsút az alsóörsi köztemetőben, a református egyház szertartása szerint.

Búcsúbeszéd

Turi Attila, a Magyar Művészeti Akadémia alelnökének a temetésen elhangzott búcsúbeszéde

Tisztelt család, barátok, pályatársak, tisztelt gyászoló gyülekezet!

Temetésre gyűltünk össze, ebben a sajátos történelmi időszakban, a kavargó és változó világhelyzetben. Búcsúzni jöttünk, de hitünk szerint csak a testet temetjük, mely hordozója volt egy megtisztelő isteni vendégségnek itt, a földön, a Kárpát-hazában.

Kocsis Miklós jogász, közgazdász komoly tudományos munkássággal háta mögött, fiatalon, harminckét évesen vette kezébe a 2015-ben alapított MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet igazgatását. Tette ezt a „szélsőségek vad viharában”, ahogy ő jellemezte korunkat. Fekete György elnök koncepciója mentén kezdte meg a szervezet kiépítését Kucsera Tamás Gergely főtitkár segítségével. Hatalmas feladat volt ez, a magyar szellemi életter beélése, az elültetett mag szárba szökkenése. Szabad kezét kapott, mert a kutatás, a művészi alkotás segítése csak a szabadság légkörében lehetséges. Ugyanakkor egy intézményvezető számára kettős lét ez, hiszen a felelős feladat mellett ott a köztűtség: a szervezet irányítása, lelkiületének, légkörének napi szintű fenntartása, az intézményi struktúra éltetése. Kocsis Miklós a Fekete György iránti feltétlen tisztelet jegyében és a feladat iránti alázattal végezte ezt a munkát. S emellett részese volt a magyar szellemi életnek: tanulmányokat írt, kiadványokat, köteteket szerkesztett, kutatót. Területe az alkotmányjog, a kulturális jog, a tudományfilozófia és az államtudomány makrogazdasági kérdései voltak. Előadásokat tartott a kulturális intézményi menedzsmentről, a művészeti közeg kérdéseiről számos hazai és nemzetközi konferencián, megosztva hallgatóságával szakpolitikai tapasztalatait.

Hatalmas energia lakozott benne, többszörös sebességgel, erős koncentrációban élte az életét. Másfélszáz publikáció, előadások sora fémjelezi munkásságát, melynek legnagyobb kihívása a Kutatóintézet vezetése volt. A helyzet nehézségének, a feladat nagyságának érzékeltetésére két szempontot emelek ki. Az egyik az, hogy a honi művészetelméletnek nem volt intézményrendszere. A másik az északi félteke társadalmának atomizálódási jelensége, melyben – s itt Miklós szavait idézem – „a társadalmon belüli szétforgácsolódás és a különböző specifikus csoportok identitás-tudatának megnövekedése kezelendő válságjelenség”. Azon dolgozott, hogy a kultúráért felelős igazgatási szervek támogatása mellett olyan modell működjön, melyben a különböző csoportok hatékonyan, a társadalom javára, s ne egymás ellen működjenek. Ennek érdekében a Kutatóintézet tudományos háttérbázis létrehozásával, kutatások rendszerezésével, publikálásával segíti a művészeti alkotások, produkciók létrejöttét.

Az Intézet egyik fontos, a művészeti életre közvetlenül kiható feladata a 2018-ban elindított művészeti ösztöndíjprogram lebonyolítása. Kocsis Miklós legkedvesebb feladataként beszélt erről. Hatalmas vállalkozás ez, évi másfélezer jelentkező közül kell megtalálni azt a százat, akikbe az Akadémia a bizalmát veti. A bírálati rendszer kialakítása, működtetése, apró korrekciója, az Akadémia tagozataival és elnökségével való egyeztetés óriási feladat, melyet Miklós kiválóan intézett. Művészsorsokról kellett dönteni, s a pályázatok bírálati rendszerére e döntés előkészítésére szolgált. A Kutatóintézet az anonim bírálók körének megszervezésével olyan struktúrát alakított ki, amely alapja a Bírálóbizottság reális döntésének.

Kérem, engedjék meg, hogy az Akadémia alelnöke után a kolléga hangján emlékezzek Kocsis Miklósról. Arról az emberről, aki kortalan volt számomra. A műveltség, a személyiség ereje miatt csak most, halálhíre okán szembesültem éveivel számával. Természetesen tisztában voltam vele, hogy fiatalabb nálam, de, mint ahogyan azt Plesz Antal akadémikus mondta, a közös munkában nincs korkülönbség, csak kor és különbség. Miklós végtelen tisztelettel viseltetett a Magyar Művészeti Akadémia iránt. Gyakorolta azt a manapság kivesző elvet, melyet tekintélytiszteletnek hívnak. Gyakorolta, mert mindig a feladat volt számára az elsődleges, és nem a személyiség. Hitt a szellemi tartalmakban, hitt a tudománnyal és művészettel megközelíthető „odaát”-ban, a szellemi világ szabadságában. S ebből fakadt tisztelete azok iránt, akik jártasak voltak ezen a terepen, akik tudták és

munkásságukkal hirdették az elíziumi mezők valóságát. Fekete Györgyöt atyai, pontosabban – saját szavaival – nagyatyai mesterének tartotta, s feltétlen iránymutatónak tekintette a makovecki alapító eszméket.

Velem, mint a mester tanítványával, azonnal megtalálta a közös hangot, így szakmai vitáink szó szerint percek alatt fordultak konstruktív irányba. Legtöbbször előadásokon és az elnökségi üléseken találkoztunk. Sajátos, egyedi stílusban, az udvariasság jegyében, saját személyét visszahúzza, hangsúlyozottan az aktuális ügyre koncentrálni kezdett. Tudós ember volt, aki az érzés adta megismerést a gondolkodás alázatos szolgálatába utalta. Az utóbbi hónapokban gyakran beszélünk telefonon és személyesen a Kutatóintézet jövőjéről, az ösztöndíjprogram praktikus teendőiről. Árnyék ülte meg gondolatait, s igyekeztünk kibeszélni megérzéseit. Biztattam, hogy áprilisban visszatérünk ezekre, hiszen nem a felfokozott, hanem csak a harmonikus légkör vezethet a helyes álláspont megtalálásához. A sors mást adott, s most itt állunk, és búcsúzunk tőle.

Szívünk tele fájdalommal, megrendülten tekintünk vissza, kutatjuk a tragikus, hirtelen távozás körülményeit. S megéljük, hogy a sors nagy kérdéseire nincs okszerű válasz. Nekünk most együtt kell élnünk drága társunk emlékével, és folytatnunk azt a munkát, amelyet ő állhatatos szívvel végzett egy közösség szolgálatában. Emlékeznünk kell, s ennek fizikai megjelenéseként kezdeményezem egy emlékfá ültetését és megjelölését a Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet otthona, a Hild-villa parkjában.

Legyenek vigaszunkra, mutassanak nekünk irányt Kampis Miklós akadémikus társunknak, a nemzet művészeinek szavai: „Minden, amit itt a Földön az emberek tesznek vagy mondanak, a Magasságokból veszi eredetét, ahonnan minden lényeges tulajdonság szétárad mérték és egyensúly szerint. Így hát semmi sincs, mi nem fentről származik, és nem oda tér vissza.”

Isten áldjon, s adjon örök nyugalmat Neked!

Alsóörs, 2022. április 12.

A nemzet művészei

Nemzet Művésze díj

A Nemzet Művésze díjat a Magyar Művészeti Akadémia kezdeményezésére – 2013-ban – az Országgyűlés a magyar művészeti élet kimagasló teljesítményt nyújtó, elismert képviselőinek személyes megbecsülése, méltó életkörülményeinek biztosítása céljából alapította.

A díjat a Magyar Művészeti Akadémia elnöke a köztestület megalakulásának évfordulója – november 5. – alkalmából adományozza. A díjat a köztestület elnöke és a miniszterelnök vagy az általuk kijelölt egy-egy személy adja át.

A díj odaítéléséről a 11 fő Kossuth-díjjal kitüntetett művész alkotta Nemzet Művésze díj Bizottság dönt, amelynek elnöke a köztestület elnöke (amennyiben Kossuth-díjjal kitüntetett személy). A bizottság két tagját a kultúráért felelős miniszter, nyolc tagját a bizottság elnöke kéri fel, legfeljebb három évre.

A díj az alábbi művészeti területeken adományozható: színházművészet, irodalom, zeneművészet, képzőművészet, filmművészet, építőművészet, táncművészet, iparművészet, fotóművészet, népművészet, valamint cirkuszművészet. A Nemzet Művésze cím az előzőleg Kossuth-díjban részesített és 65. életévét – táncművész, valamint cirkuszművész esetében 50. életévét – betöltött művészeknek adható.

A Nemzet Művésze címet egyidejűleg legfeljebb 70 személy viselheti. Törvény alapján a díj az első két alkalommal (2014-ben és 2015-ben) a fent hivatkozott művészeti területeken törvényben meghatározott keretszámok szerint adományozható; a 2015. évi adományozást követően a köztestület elnöksége jogosult dönteni arról, hogy megüresedett díjazotti helyen a díj mely művészeti területen adományozható, szem előtt tartva, hogy az egyes művészeti területeken a Nemzet Művésze címet viselők száma lehetőleg ne legyen kevesebb egy főnél.

A díjazott az adományozásról okiratot kap, jogosult a Nemzet Művésze cím viselésére, és az adományozást követő hónap első napjától életjáradékban

részesül. Az életjáradék havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a huszonháromszorosa.

A Nemzet Színésze, a Magyar Mozgóképmestere, a Magyar Állami Operaház Mesterművésze címek valamelyikének viselése nem zárja ki a Nemzet Művésze díj elnyerését, s az együttes címhasználatot; többes díjazottság esetében a Nemzet Művésze elismerésben részesült művésznak választania kell, hogy melyik díja alapján kéri életjáradék folyósítását.

A díjat 2014 júliusában ítélte oda első alkalommal a díj bizottsága; mivel nincs Kossuth-díjas cirkuszművészünk, 69 főnek adományozott díjat.

A bizottság tagjai 2022-ben

A Bizottság elnöke **Ferencz István** belsőépítész, építőművész, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja;

A kultúráért felelős miniszter által felkért tagok:

Aknay János festőművész, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja;

Eperjes Károly színművész, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja; az MMA levelező tagja;

A Bizottság elnöke által felkért tagok:

Finta József építőművész, az MMA rendes tagja, a Nemzet Művésze;

Kiss János balettművész, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja, az MMA rendes tagja;

Korniss Péter fotóművész, a Nemzet Művésze;

Kubik Anna színművész, az MMA rendes tagja;

Medveczky Ádám karmester, az MMA rendes tagja;

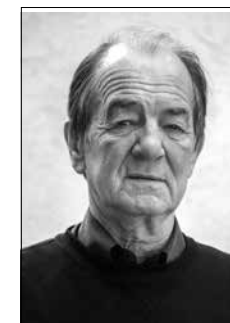
Sebő Ferenc előadóművész, népzene kutató, a Nemzet Művésze; az MMA levelező tagja;

Turi Attila építőművész, az MMA rendes tagja;

Vári Fábián László író, költő, műfordító, néprajz kutató, az MMA rendes tagja.

Ágh István
költő
Felsőiskáz,
1938. március 24.

Aknay János
festőművész
Nyíregyháza,
1949. február 28.

András Ferenc
filmrendező
Budapest,
1942. november 24.

Bán Ferenc
építőművész
Tokaj,
1940. szeptember 17.

Bánsági Ildikó
színművész
Budapest,
1947. október 19.

Berményi Géza
író, forgatókönyvíró,
rendező
Budapest, 1946. január 25.

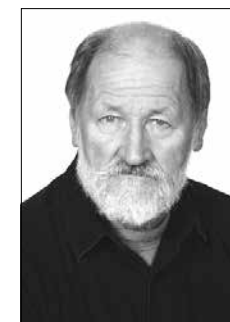
Béres Ilona
színművész
Budapest,
1942. június 4.

Blaskó Péter
színművész
Budapest,
1948. június 13.

Bodor Ádám
író
Kolozsvár,
1936. február 22.

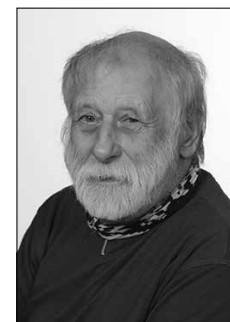
Buda Ferenc
költő
Debrecen,
1936. november 3.

Budai Ilona
népdalénekes
Felpéc,
1951. április 3.

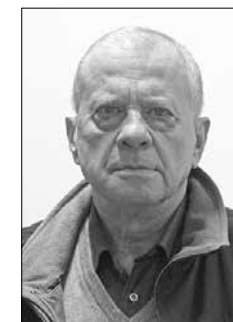
Czákó Gábor
író
Decs,
1942. szeptember 14.

Dárdai István
filmrendező
Budapest,
1940. március 25.

Dévényi Sándor
építőművész
Pécs,
1948. november 27.

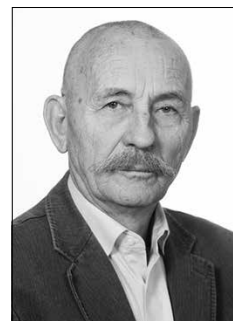
Dobai Péter
író
Budapest,
1944. augusztus 12.

Dubrovay László
zeneszerző
Budapest,
1934. március 23.

Farkas Ádám
szobrászművész
Budapest,
1944. november 21.

Ferencz István
belsőépítész,
építőművész
Edelény, 1944. január 27.

Finta József
építőművész
Kolozsvar,
1935. június 12.

Földi Péter
festőművész
Somoskőújfalu,
1949. augusztus 11.

Lakner László
festő- és grafikusművész
Budapest,
1936. április 15.

Lator László
költő, műfordító, esszéista
Tiszasásvár,
1927. november 19.

Marton Éva
operaénekes
Budapest,
1943. június 18.

Maurer Dóra
festőművész, grafikus,
filmkészítő
Budapest, 1937. június 11.

Gothár Péter
filmrendező
Pécs,
1947. augusztus 28.

Hager Ritta
textilművész
Budapest,
1931. február 20.

Huszti Péter
színművész
Budapest,
1944. május 4.

Jánoskúti Márta
jelmeztervező
Budapest,
1942. április 4.

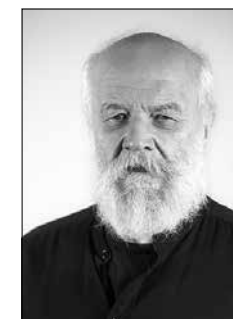
Melocco Miklós
szobrászművész
Róma,
1935. április 3.

Mécs Károly
színművész
Budapest,
1936. január 10.

Miller Lajos
operaénekes
Szombathely,
1940. január 23.

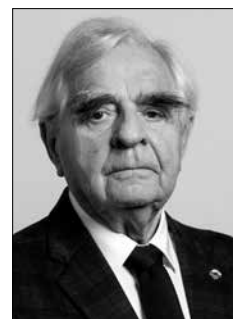
Nagy Ervin
építőművész
Budapest,
1950. június 11.

Kardos Sándor
operatőr, rendező,
fotográfus
Budapest, 1944. június 4.

Keserü Ilona
festőművész
Pécs,
1933. november 29.

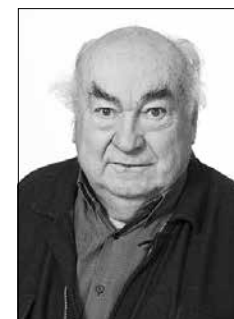
Kévés György
építőművész
Ósi,
1935. március 20.

Kiss Anna
költő, drámaíró
Gyula,
1939. január 26.

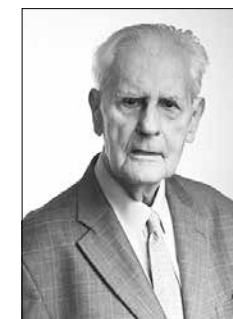
Németh János
keramikus, szobrászművész
Zalaegerszeg,
1934. március 16.

Novák Ferenc
koreográfus, rendező
Nagyenyed,
1931. március 27.

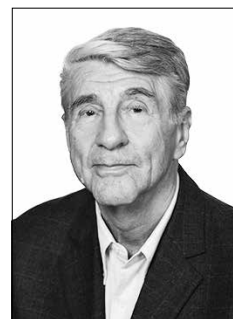
Orosz István
grafikusművész
Kecskemét,
1951. október 24.

Párkai István
karmester
Budapest,
1928. június 30.

Koltai Lajos
operatőr
Budapest,
1946. április 2.

Korniss Péter
fotóművész
Kolozsvar,
1937. augusztus 4.

Kovács Miklós
képfestő mester
Újkécske,
1928. április 13.

Kunkovác László
fotóművész, néprajzkutató
Endrőd,
1942. március 25.

Pártay Lilla
táncművész, koreográfus
Budapest,
1941. október 25.

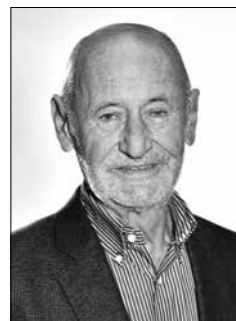
Perényi Miklós
gordonkaművész
Budapest,
1948. január 5.

Péreli Zsuzsa
textilművész, keramikus,
restaurátor
Budapest, 1947. július 8.

Ránki Dezső
zongoraművész
Budapest,
1951. szeptember 8.

Reviczky Gábor
színművész
Tatabánya,
1949. március 28.

Rófusz Ferenc
animációsfilm-rendező
Budapest,
1946. augusztus 19.

Rubik Ernő
tervezőművész
Budapest,
1944. július 13.

Sapszon Ferenc
karnagy, zeneszerző
Budapest,
1952. július 23.

Vadász György
építőművész
Budapest,
1933. február 18.

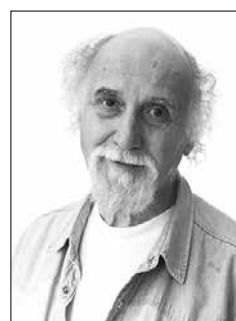
Vásáry Tamás
zongoraművész,
karmester
Debrecen, 1933. augusztus 11.

Zádori Mária
énekművész
Nagykanizsa,
1948. szeptember 4.

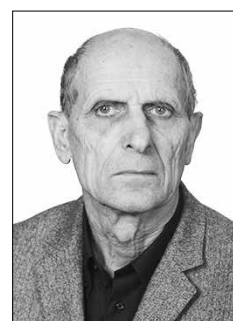
Zsuráfszky Zoltán
táncművész, koreográfus
Szikszó,
1956. szeptember 30.

Sándor György
előadóművész
Budapest,
1938. április 4.

Sánta Ferenc
hegedűművész
Kaposvár,
1945. március 2.

Schrammel Imre
keramikus, iparművész
Szombathely,
1933. október 29.

Sebő Ferenc
előadóművész,
népzene kutató
Szekszárd, 1947. február 10.

Építőművészet díjkategóriában

Bán Ferenc
Dévényi Sándor
Finta József
Kévés György
Nagy Ervin
Vadász György

Filmművészet díjkategóriában

András Ferenc
Dárday István
Gothár Péter
Kardos Sándor
Koltai Lajos
Rófusz Ferenc
Szabó István

Fotóművészet díjkategóriában

Korniss Péter
Kunkovács László

Iparművészet díjkategóriában

Ferencz István
Hager Ritta
Németh János
Pérel Zsuzsa
Rubik Ernő
Schrammel Imre
Székely László

Irodalom díjkategóriában

Ágh István
Bereményi Géza
Bodor Ádám
Buda Ferenc
Czakó Gábor
Dobai Péter
Kiss Anna
Lator László
Szakonyi Károly
Szilágyi István
Tőzsér Árpád

Képzőművészet díjkategóriában

Aknay János
Farkas Ádám
Földi Péter
Keserü Ilona
Lakner László
Maurer Dóra
Melocco Miklós
Orosz István
Somogyi Győző

Népművészet díjkategóriában

Budai Ilona
Kovács Miklós
Sebő Ferenc

Színházművészet díjkategóriában

Bánsági Ildikó
Béres Ilona
Blaskó Péter
Husztai Péter
Jánoskúti Márta
Marton Éva
Mécs Károly
Miller Lajos
Reviczky Gábor
Sándor György

Táncművészet díjkategóriában

Novák Ferenc
Pártay Lilla
Timár Sándor
Zsuráfszky Zoltán

Zeneművészet díjkategóriában

Dubrovay László
Párkai István
Perényi Miklós
Ránki Dezső
Sapszon Ferenc
Sánta Ferenc
Szabó Dénes
Vásáry Tamás
Zádori Mária

A NEMZET MŰVÉSZEI

A díjazottakról további információ a Magyar Művészeti Akadémia által üzemeltetett <http://nemzet-muvesze.hu> webcímen található.

Székely László
díslettervező
Budapest,
1932. október 2.

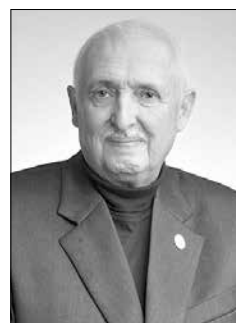
Szilágyi István
író
Kolozsvár,
1938. október 10.

Timár Sándor
koreográfus, rendező
Szolnok,
1930. október 2.

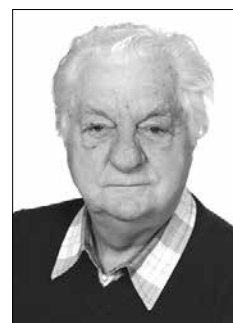
Tőzsér Árpád
költő, író
Gömörpéterfala,
1935. október 6.

Bachman Zoltán
építőművész
Nagyvárad, 1945. április 21.
– Pécs, 2015. július 2.

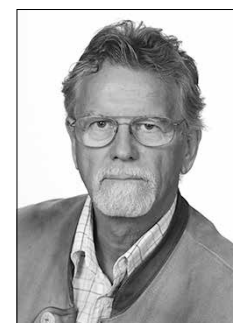
Bak Imre
festőművész
Budapest, 1939. július 5.
– Budapest, 2022. december 23.

Balassa Sándor
zeneszerző
Budapest, 1935. január 20.
– Budapest, 2021. május 14.

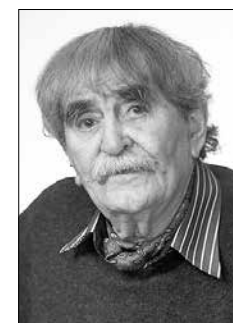
Balla Demeter
fotóművész
Szentés, 1931. május 4.
– Budapest, 2017. november 5.

Jankovics Marcell
filmrendező, illusztrátor
Budapest, 1941. október 21.
– Budapest, 2021. május 29.

Jókai Anna
író
Budapest, 1932. november 24.
– Budapest, 2017. június 5.

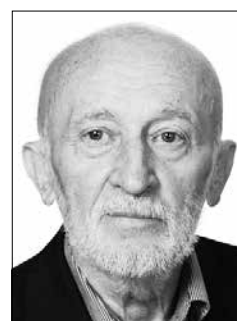
Juhász Ferenc
költő
Biatorbágy, 1928. augusztus 16.
– Budapest, 2015. december 2.

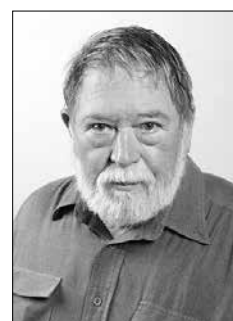
Kalász Márton
író, költő
Somberek, 1934. szeptember 8.
– Budapest, 2021. december 30.

Bohus Zoltán
szobrászművész, üvegtervező
Endrőd, 1941. december 21.
– Budapest, 2017. november 23.

Csete György
építőművész
Szentés, 1937. november 5.
– Budapest, 2016. június 28.

Csikszentmihályi Róbert
szobrászművész
Budapest, 1940. január 5.
– Szentendre, 2021. augusztus 26.

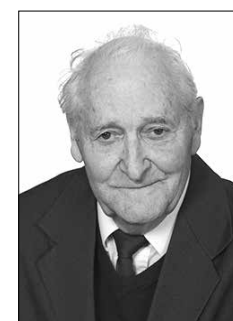
Csoóri Sándor
író, költő
Zámoly, 1930. február 3.
– Üröm, 2016. szeptember 12.

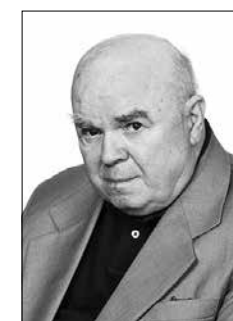
Kallós Zoltán
néprajztudós
Válaszút, 1926. március 26.
– Válaszút, 2018. február 14.

Kampis Miklós
építőművész
Budapest, 1935. november 14.
– Kaposvár, 2020. február 25.

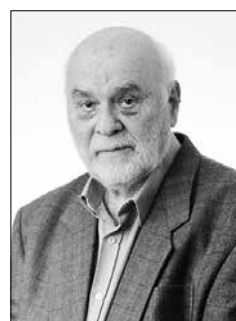

Kányádi Sándor
író, költő
Nagygalambfalva, 1929. május 10.
– Budapest, 2018. június 20.

Kocsár Miklós
zeneszerző
Debrecen, 1933. december 21.
– Budapest, 2019. augusztus 29.

Néhai kitüntetettek

Deim Pál
festőművész
Szentendre, 1932. június 29.
– Szentendre, 2016. május 9.

Erdélyi Zsuzsanna
néprajztudós
Komárom, 1921. január 10.
– Budapest, 2015. február 13.

Fekete György
belsőépítész
Zalaegerszeg, 1932. szeptember 28.
– Budapest, 2020. április 15.

Foltin Jolán
táncművész
Budapest, 1943. szeptember 15.
– Budapest, 2019. október 27.

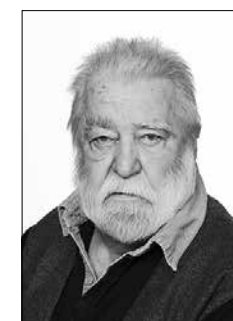
Konok Tamás
festőművész
Budapest, 1930. január 9.
– Budapest, 2020. november 20.

Kő Pál
szobrászművész
Perespusztá, 1941. június 2.
– Heves, 2020. június 7.

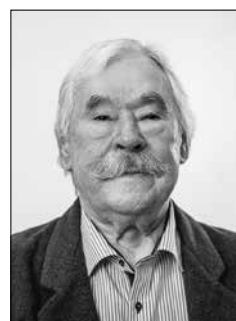

Makk Károly
filmrendező
Berettyóújfalú, 1925. december 23.
– Budapest, 2017. augusztus 30.

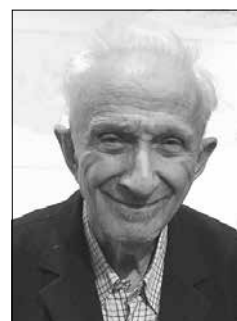

Sára Sándor
filmrendező
Tura, 1933. november 28.
– Budapest, 2019. szeptember 22.

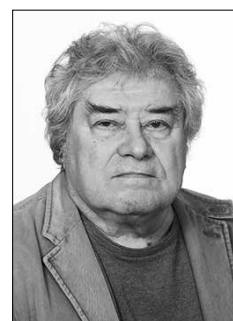
Néhai kitüntetettek

Csukás István
költő, író
Kisújszállás, 1936. április 2.
– Budapest, 2020. február 24.

Gross Arnold
grafikusművész
Torda, 1929. november 25.
– Budapest, 2015. január 22.

Gyulai Líviusz
grafikusművész
Barót, 1937. december 2.
– Budapest, 2021. március 16.

Hildebrand István
filmoperatőr, rendező
Budapest, 1928. szeptember 26.
– Budapest, 2022. március 29.

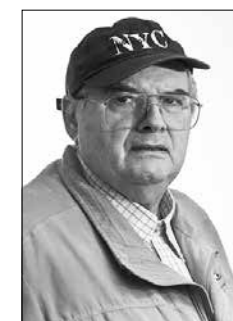
Sinkó László
színművész
Budapest, 1940. március 18.
– Budapest, 2015. július 31.

Solti Gizella
iparművész
Budapest, 1931. november 19.
– Budapest, 2015. március 18.

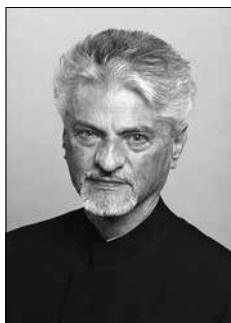

Soproni József
zeneszerző
Sopron, 1930. október 4.
– Sopron, 2021. április 24.

Szakcsi Lakatos Béla
zeneszerző, zongoraművész
Budapest, 1943. július 8. –
Budapest, 2022. október 2.

Néhai
kitüntetettek

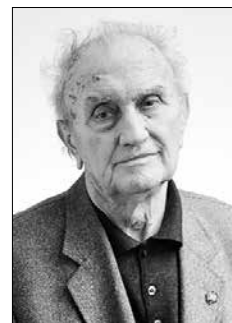
Szervátiusz Tibor
szobrászművész
Kolozsvár, 1930. július 26.
– Budapest, 2018. április 25.

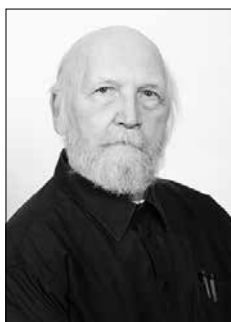
Szőnyi Erzsébet
zeneszerző
Budapest, 1924. április 25.
– Budapest, 2019. december 28.

Tandori Dezső
író
Budapest, 1938. december 8.
– Budapest, 2019. február 13.

Tornai József
író, költő
Dunaharaszti, 1927. október 9.
– Budapest, 2020. január 31.

Tóth János
operatőr, filmrendező
Tolna, 1930. szeptember 1.
– Budapest, 2019. augusztus 29.

Török Ferenc
építőművész
Budapest, 1936. október 22. –
Budapest, 2021. szeptember 10.

Törőcsik Mari
színművész
Pély, 1935. november 23. –
Szombathely, 2021. április 16.

Varga Imre
szobrászművész
Siófok, 1923. november 1.
– Budapest, 2019. december 9.

Vasadi Péter
költő, író
Budapest, 1926. június 1.
– Budapest, 2017. november 24.

Zalaváry Lajos
építőművész
Budapest, 1923. június 1.
– Budapest, 2018. február 13.

Arcképcsarnok

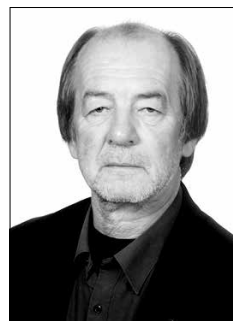
Ablonczy László
színikritikus, író

Ács Margit
író

Ágh István
költő

Aknay János
festőművész

Bánsági Ildikó
színművész

Bede-Fazekas Csaba
operaénekes,
színművész

Benkő Imre
fotóművész

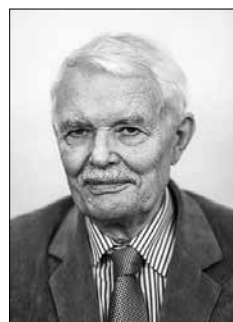
Berecz András
ének- és mesemondó

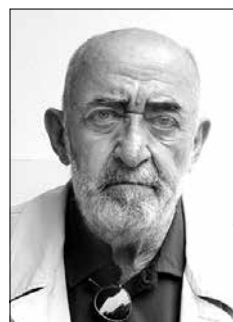
Ambrus Éva
keramikus,
iparművész

András Ferenc
filmrendező

**Andrásfalvy
Bertalan**
néprajzkutató

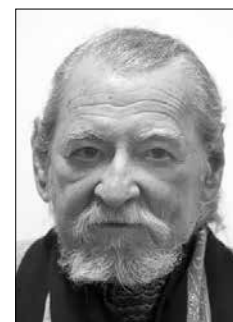
Árendás József
grafikusművész

Berményi Géza
rendező, író

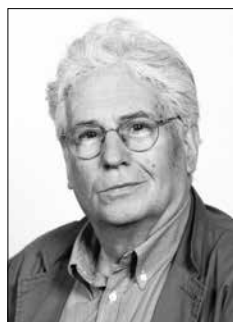
Berlász Melinda
zenetörténész

Bertalan Tivadar
látványtervező,
képzőművész

Béres Ilona
színművész

Bakos István
tervezőgrafikus

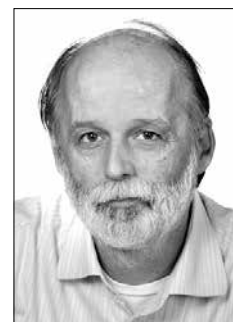
Balázs Mihály
építőművész

Balla András
fotóművész

Barabás Márton
festőművész

Bicskei Zoltán
filmrendező, grafikus

Blaskó Péter
színművész

Bocskay Vince
szobrászművész

Bodonyi Csaba
építőművész

Baráth Ferenc
grafikusművész

Barta Zsolt Péter
fotóművész

Bartusz György
szobrászművész

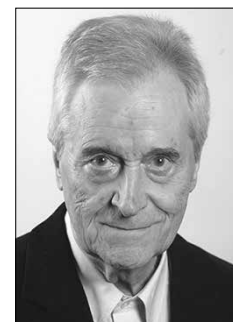
Bán Ferenc
építőművész

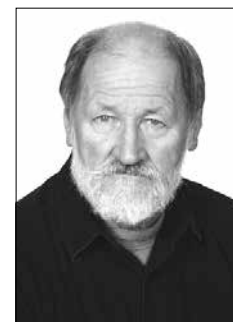
Bogányi Gergely
zongoraművész

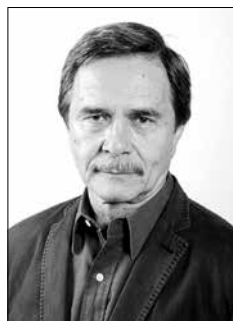
Bogos Ernő
építőművész

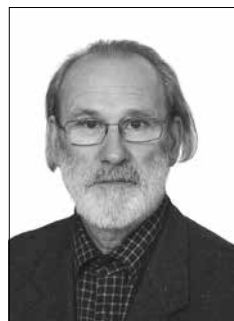
Botvay Károly
gordonkaművész,
tanár

Buda Ferenc
költő

Buglya Sándor
filmrendező

Bukta Imre
festőművész

Czákó Gábor
író

Csáji Attila
festőművész

Dubrovay László
zeneszerző

Dvorszky Hedvig
művészettörténész

Elekes Károly
festő, grafikus-,
szobrászművész

Eredics Gábor
népzeneész

Császár Angela
színművész

Cseke Péter
színművész

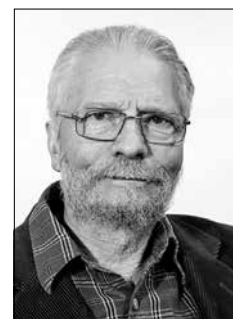
Csernyus Lőrinc
építész,
művészeti szakíró

Csurka Eszter
képzőművész

Erfán Ferenc
festő- és iparművész

Farkas Ádám
szobrászművész

Fekete J. József
író, kritikus

Fekete Vince
költő

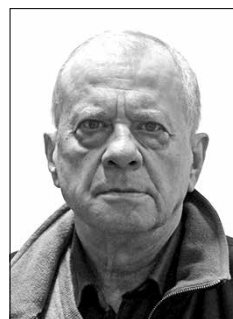
Dárday István
filmrendező

Dávid Katalin dr.
művészettörténész

Dévényi Sándor
építőművész

Dobai Péter
író

Ferdinandy György
író

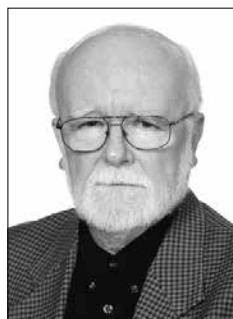
Ferencz István
építőművész

Ferencz Marcel
építőművész

Ferenczes István
költő

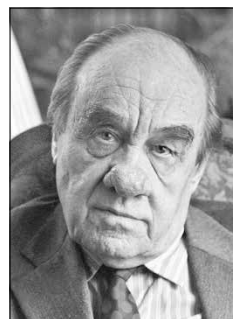
Dobó János
építőművész

Dobozy Borbála
csemlóművész

Döbrentei Kornél
író, költő

Duba Gyula
író

Filep Sándor
festőművész

Finta József
építőművész

**Fodorné László
Mária**
kéziszövő

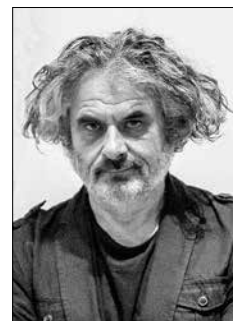
Forintos Kálmán
formatervező,
iparművész

Földi Péter
festőművész

Füzesi Magda
író

Gaál József
képzőművész

Galánfi András
fafaragó, tanár

Huszár Lajos
zeneszerző

Huszti Péter
színművész

Iancu Laura
költő, író

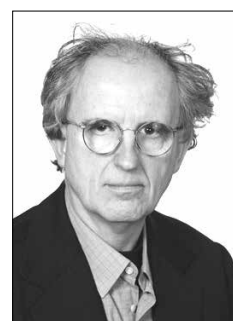
Istvánfi Gyula
építőművész

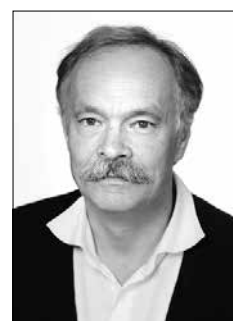
Geszler Mária
keramikumművész

Golda János
építőművész

Gulyás Gyula
filmrendező

Haáz Sándor
zenetanár

Jahoda Maja
belsőépítész

Jakobovits Márta
keramikumművész

Jankovics Tibor
építőművész

Jánosi András
népzeneész

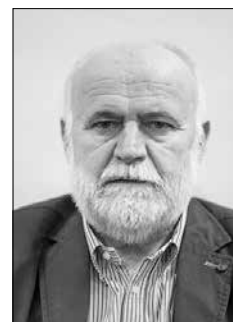
Hager Ritta
textilművész

Haris László
fotóművész

Hauser Beáta
textilművész

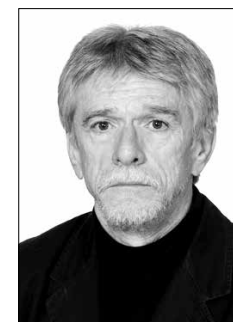
Hefkó Mihály
belsőépítész

Jánoskúti Márta
jelmeztervező

Jelenczki István
filmrendező, fotó-
és képzőművész

Jovián György
festőművész

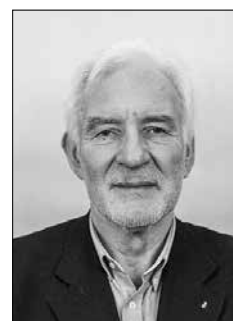
Juhász Zoltán
népzeneész

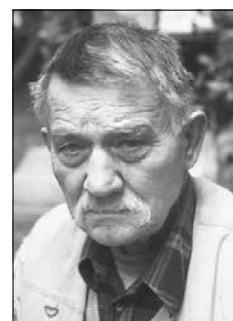
Heftér László
üvegművész

Horváth Péter
fotóművész

Hóna Gusztáv
harsonaművész

Hunyadi László
szobrászművész

Kárpáti Tamás
festőművész

Kassai István
zongoraművész

Katona Szabó Erzsébet
textilművész

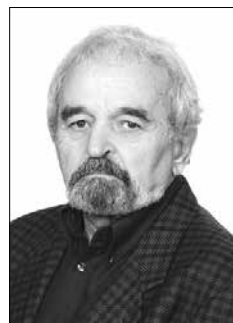
Kékedi László
fafaragó,
népi iparművész

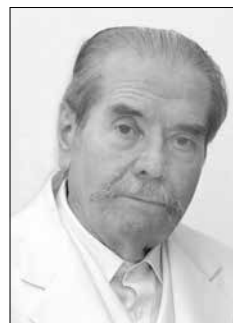
Kelecsényi Csilla
textilművész

Keserü Katalin dr.
művészettörténész

Király László
író

Király Levente
színművész

Kovács Zoltán
fagottművész,
karmester, zeneszerző

Kóka Rozália
népművész,
előadóművész

Krcho János
építőművész

Kubik Anna
színművész

Kiss Anna
költő

Kiss-B. Atilla
operaénekes

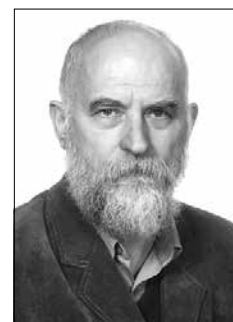
Kiss Benedek
költő

Kiss Csaba
rendező, drámaíró

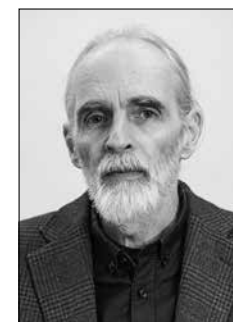
Kunkovác László
fotóművész

Kuti Dénes
festőművész

Laczák Géza
ötvösművész

Lajta Gábor
festőművész,
művészeti író

Kiss János
balettművész

Kocsár Balázs
karmester

Kodolányi Gyula
költő, író

Kókay Krisztina
grafikus, textilművész

Landgráf Katalin
szövegtanyag-tervező

Lantos István
zongoraművész

Lugossy László
filmrendező

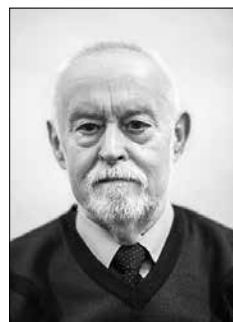
Lukács Sándor
színművész

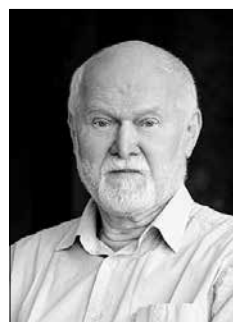
Kollár Éva
karnagy

Kontra Ferenc
költő, író, műfordító

Kótai József
ötvösművész

Kovács István dr.
költő, történész

Lukácsi László
üvegművész

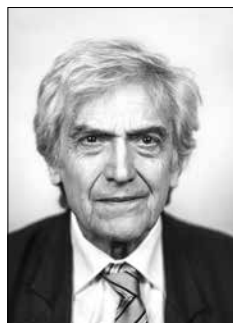
M. Novák András
festőművész

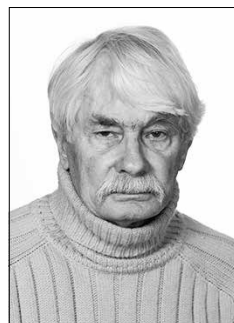
Marton Éva
operaénekes

Mécs Károly
színművész

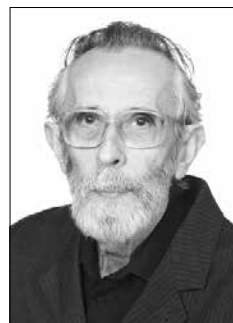
Medveczky Ádám
karmester

Melocco Miklós
szobrász

Mészáros Éva
iparművész

Mezei Gábor
belsőépítész

Nógrádi Péter
zeneszerző

Oberfrank Pál
színművész

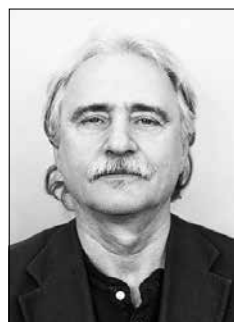
Olasz Ferenc
fotóművész,
filmrendező

Olsvay Endre
zeneszerző

Mezey Katalin
író

Mihályi Gábor
koreográfus,
rendező

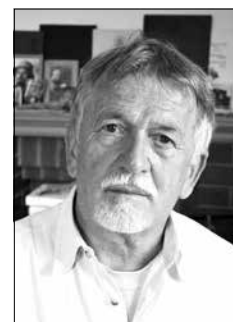
Miller Lajos
operaénekes

Mohay Miklós dr.
zeneszerző

Onczay Csaba
gordonkaművész

Oravecz Imre
költő

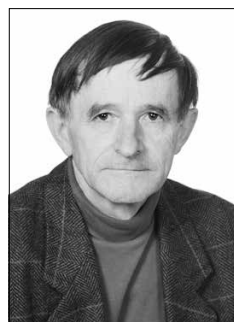
Orosz István
grafikusművész,
filmrendező

P. Benkő Ilona
keramikusművész

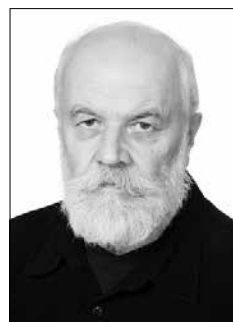
Molnár Edit
fotóművész

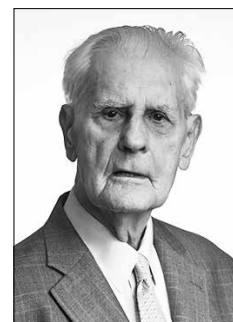
Móser Zoltán
fotóművész

Murádin Jenő
művelődéstörténész

Nagy Ervin
építőművész

Párkai István
karmester

Pártay Lilla
táncművész,
koreográfus

Pásztor Péter
építőművész

Péterfy László
szobrászművész

Nagy Gábor
költő,
irodalomtörténész

Nagy Viktor
színházi rendező

Nagy Zoltán Mihály
író

Németh János
keramikus, szobrász

Petrás Mária
népdalénekes,
keramikusművész

Pregitzer Fruzsina
színművész

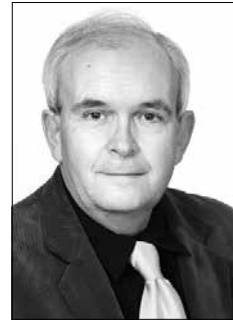
Ráckevei Anna
színművész

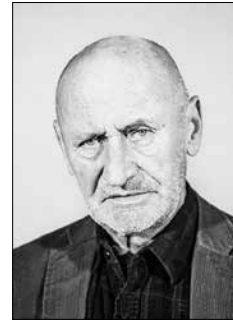
Rátkai Erzsébet
jelmeztervező

Rátóti Zoltán
színművész

Reményi Attila
zeneszerző

Reviczky Gábor
színművész

Rohonyi Anikó
operaénekes

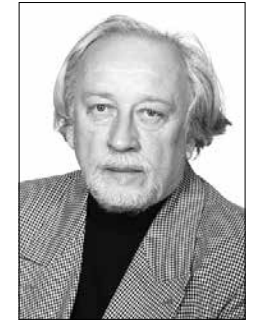
**Solymosi-Tari
Emőke dr.**
zenetörténész

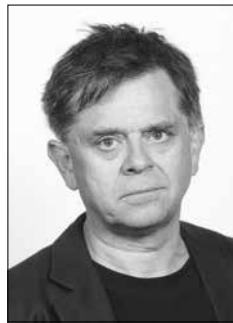
Somogyi Győző
festőművész

Somogyi Pál
építész, belsőépítész

Stefanovits Péter
festő- és
grafikusművész

Rudolf Mihály
építőművész

Salamin Ferenc
építész

Sapszon Ferenc, ifj.
karnagy

Sass Sylvia
operaénekes

Stoller Antal
koreográfus

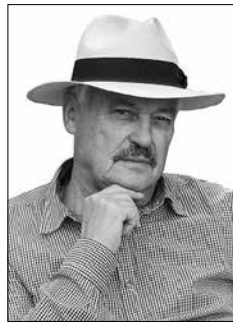
Sturcz János
művészettörténész

Szabó Dénes
karnagy

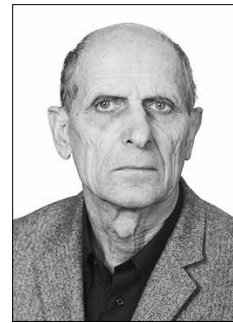
Szabó Marianne
textilművész

Sára Ernő
grafikusművész

Sáros László György
építőművész

Schrammel Imre
keramikumművész

Sebestyén Márta
népdalénekes

Szabó Tamás
szobrászművész

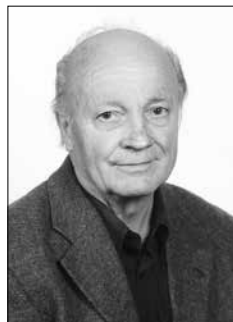
Szabó Tamás János
építőművész

Szalai Györgyi
rendező

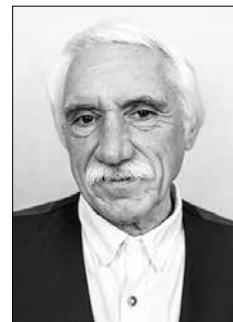
Szarvas József
színművész

Serfőző Simon
költő, író

Sipos János
népzene kutató

Sipos Mihály
zenész, énekművész

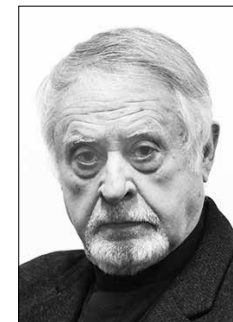
Skardelli György
építőművész

Szatyor Győző
grafikusművész

Szecsődi Ferenc
hegedűművész

Székely László
díslettervező

Szemadám György
festőművész

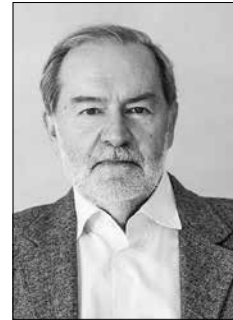
Szenes István
belsőépítész

Szentmártoni János
költő

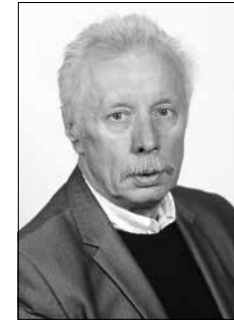
Szilágyi István
író

Szobolits Béla
filmrendező

Tóth Erzsébet
költő, író

Tóth György
fotóművész

Tóth Klára
filmkritikus

Tóth László
költő, író, műfordító

Szócs Miklós TUI
szobrászművész

Szőnyiné Szerző Katalin
zenetörténész

Szörényi László
író,
irodalomtörténész

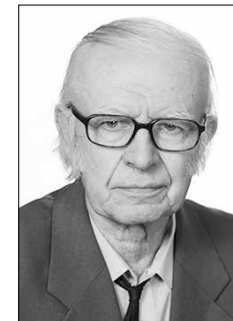
Szunyoghy András
festő- és
grafikusművész

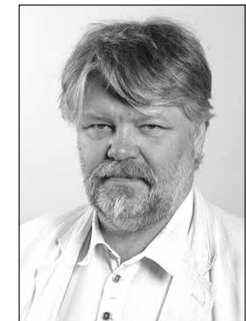
Tóth Péter
zeneszerző

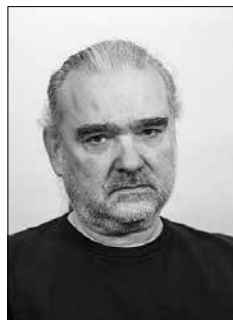
Tóth Tibor Pál
belsőépítész

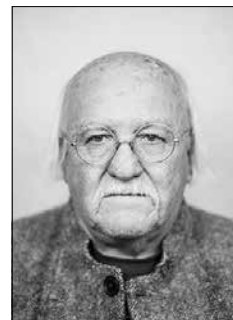
Tózsér Árpád
költő, író

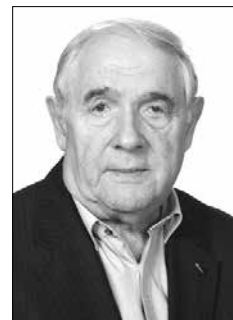
Turi Attila
építőművész

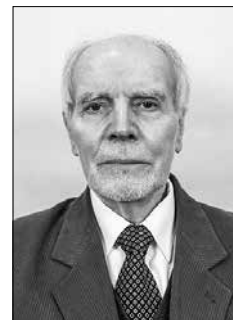
Szurcsik József
képzőművész

Szűcs Endre dr.
építőművész

Tamás Menyhért
író, költő

Tardy László
kántor-karnagy

Ujvárossy László
grafikusművész

Vadász Bence
építész

Vajda László
népi iparművész

Varga Péter
restaurátor,
ezüstműves

Temesi Ferenc
író

Tima Zoltán
építőművész

Tokody Ilona
operaénekes

Tordai Hajnal
jelmeztervező

Vargha Mihály
szobrászművész

Vashegyi György
karmester

Vári Fábán László
költő

Veress Sándor László
festőművész

Vesmás Péter
építőművész

Véssey Gábor
festőművész

Vidák István
népművész

Vidnyánszky Attila
színházi rendező

Balázs-Bécsi Gyöngyi
tanító,
múzeumpedagógus

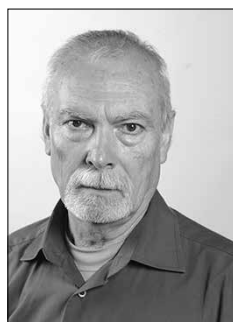
Balázs János
zongoraművész

Baksai József
festőművész

Baráti Kristóf
hegedűművész

Vinczeff László
festőművész

Xantus Gábor
filmrendező

Zakariás Attila
építőművész

Záborszky Kálmán
karmester,
gordonkaművész

Bereczky Csaba
népművész

Bertha Zoltán
irodalomtörténész

Boros Pál
építész

Cakó Ferenc
tervezőgrafikus,
animációs
filmrendező

Zádori Mária
énekművész

Zelnik József
etnográfus

Zoboki Gábor
építőművész

Zsigmond Dezső
filmrendező

Cserhalmi György
színművész

Eperjes Károly
színművész

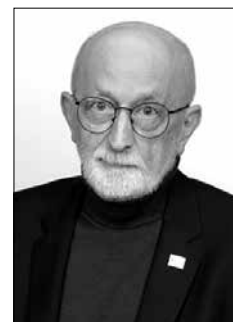
Hámory Judit
belsőépítész

Juronics Tamás
táncművész,
koreográfus

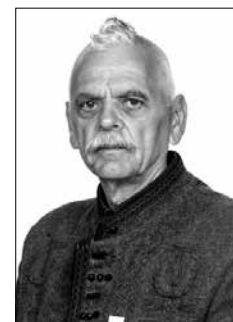
Zsuráfszky Zoltán
táncművész,
koreográfus

Kálmán László
ötvösművész, díszlet-
és jelmeztervező

Kamp Salamon
karmester

Kása Béla
fotóművész

Keresztes Dóra
festő- és grafikusművész

Kincses Károly
fotómuzeológus

Koós Pál
formatervező,
egyetemi tanár

Kósa Klára
népművész

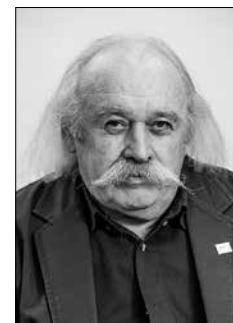
Kovács Kolos
operaénekes

Orbán János Dénes
költő, prózaíró

Osgyányi Vilmos
kőszobrász,
restaurátor

Pap Ferenc
operatőr

Pataki Tibor
festő, alkalmazott
grafikus

Kravár Ágnes
építész

**Kucsera Tamás
Gergely dr.**
filozófus,
eszméletörténész

Kulin Ferenc dr.
irodalomtörténész,
író, kritikus,
szerkesztő

Kulinyi István
grafikusművész

Paulik László
hegedűművész

Petényi Katalin
filmrendező,
filmdramaturg, vágó

Pécsi Györgyi
irodalomtörténész

Piros Ildikó
színművész

Lezsák Sándor
költő, író

Lövétei Lázár László
grafikusművész

Márkos Albert
hegedűművész

Márkus Béla
irodalomtörténész

Rost Andrea
operaénekes

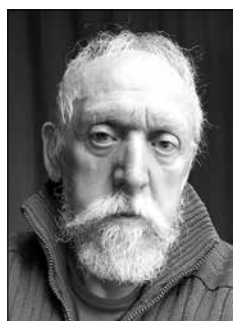
Sebő Ferenc
előadóművész,
népzene kutató

Sulyok Miklós
művészettörténész

Szokolczay Lajos
irodalomtörténész,
művészetkritikus

Máthé Tibor
operatőr

Mispál Attila
film- és színházi
rendező,
forgatókönyvíró

Molnár Imre
iparművész

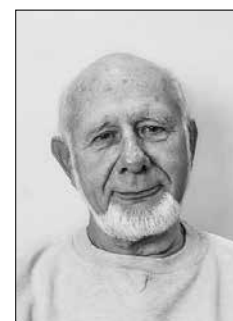
Noll Tamás
építész

Száraz Miklós György
író

Szerényi Béla
népzenész,
hangszerkészítő

Ternovszky Béla
animációsfilm-
rendező

Tóth Vilmos
építész

Verebes György
festőművész, grafikus

Vetró Mihály
népművész, tanár

Anthony Gall
építész

Duray Miklós
író, kultúrpolitikus

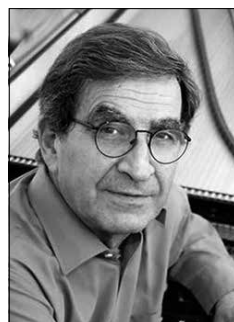
Helmuth Rilling
karmester,
zenepedagógus

Korzenszky Richárd
bencés szerzetes,
pedagógus

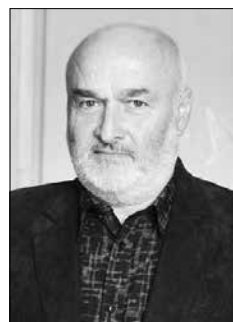
Lakner László
festőművész

Malcolm Bilson
zongora- és fortepiano-
művész, pedagógus,
zenetörténész

Paolo Portoghesi
építész, történész,
teoretikus

Pollák Róbert
muzeológus

**Rostoka László /
Vladislav Rostoka**
grafikusművész

Taxner-Tóth Ernő
irodalomtörténész

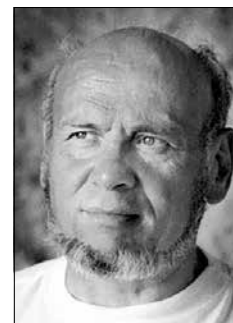
Timár Sándor
koreográfus,
táncpedagógus

Vörös Győző dr.
egyiptológus,
órkutató

Burai-Kovács János dr.

Eisler Péter dr.

Gubcsi Lajos dr.

ÉPÍTŐMŰVÉ- SZETI TAGOZAT

Aczél Gábor
Alexa Zsolt
Bachmann Bálint
Bálint Imre DLA
Balogh Balázs
Balogh Emese
Bata Tibor
Benczúr László
Borbás Péter
Cséfalvay Gyula
Csóka Balázs
Csongrádi János
Csontos Györgyi
Deák Zoltán
Demény Tamás
Dénes Eszter Liliána
Dénes György
(közgyűlési képviselő)
Détári György
Detre Villő
Dienes Szabolcs
Dobrosi Tamás
Erhardt Gábor
Farkas Gábor dr.
Furu Xénia
Füzes András
Gutowski Robert
Horváth Zoltán
Hübner Mátyás dr.
Iványi László
Jakab Csaba
Jankovics Gergő
Jánosi János
Kálmán Ernő Béla
Kiss Gyula dr.
habil. DLA
Kissné Járomi Irén
Koczor György
Kokas László
Kotschy András
Kovács István
Kovács Kázmér
Kováts András
Miklós

Köllő Miklós
Krizsán András
Géza dr.
Kulcsár Attila DLA
Kuli László
Kurucz Szabolcs
Lantay Attila
Lenzsér Péter
Lőrinczné Balogh
Krisztina
Lukács István
Major György
Mányi István
Markó Balázs
Miltnerberger-
Miltényi Miklós
Molnár Csaba
Mosdóssy Borbála
Nagy Gábor
Német András Imre
Pásztor József
Patonai Dénes
Paulinyi Gergely dr.
Pernes Ágnes
Peschka Alfréd Vilmos
Pirity Attila
Potzner Ferenc Péter
Puskás Péter
Rostás László
Sajtos Gábor
Salamon Miklós
Schreck Ákos
Sebestény Ferenc
Szalay Tihamér
(közgyűlési képviselő)
Szegő György
Szente-Vargáné
Gerencsér Judit
Anna
Szécsi Zsolt
Szövényi István
Terdik Bálint
Tóthfalusi Gábor
Tóth Péter
Váli István Frigyes
Varga Csaba

Vikár András
Viszlai József
Wagner Péter
Zilahy Péter

**FILM- ÉS
FOTÓMŰVÉSZETI
TAGOZAT**
Apáti-Tóth Sándor
Bakos Edit
Bálint Zsigmond
Baranyi László
B. Révész László
Bihari Antal
Csontos Szabó Sándor
Dormán László
Eifert János
Erdélyi János
Fülöp József
Gránitz Miklós
Gyenes Zsolt
Hartyándi Jenő
(közgyűlési képviselő)
Hegedűs 2 László
Herendi Péter
Hollós László
Horváth Z. Gergely
Jokesz Antal
Kaiser Ottó
Katók Tamás
Kelecsényi László dr.
(közgyűlési képviselő)
Kisfaludy András
Kiss Beáta
Kollarik Tamás dr.
Koltay Gábor
Koncz Gabriella
Kormos Ildikó dr.
Kovács György
Kovács Melinda
Kóródy Ildikó
Lakatos Iván
Lennert Géza
Lugossy István
Lukács Lóránt
Mihályfi László

Mikulás Ferenc
Moharos Attila
Mohi Sándor
Moldoványi Judit
Molnár Attila
Nagy András
Nagy Sándor István dr.
Novák Emil
Papp Elek
Patyi Árpád
Peti Sándor
Rófusz Ferenc
Surányi András
Szabó Ildikó
Szalay Péter
Szamódy Zsolt Olaf
Szekfü András
Szilágyi Varga Zoltán
Szóke András
Tari János Mihály
Tóth Péter Pál
Tuba Mariann
Ulrich Gábor
Urbán Tamás
Varga Ágota
Varsányi Ferenc

**IPARMŰVÉSZETI
ÉS TERVEZŐ-
MŰVÉSZETI
TAGOZAT**
Antal Pál
Ardai Ildikó
Attalai Zita
Auth Attila
Balás Benedek
Baliga Kornél
Balla Dóra
Balogh Eleonóra
Báger Gusztáv
Bánáti János
Bányász Judit
Bárd Johanna Mária
Bedő Csongor László
Bein Klára
Békés Rozi

Berzy Katalin
Bicsár Vendel
B. Laborcz Flóra
Borbás Dorka
Borkovics Péter
Borza Teréz
Bugár-Mészáros
Károly György
Csemán Ilona
Debreczeni Sándor
E. Szabó Margit
Erdei Sándor
Fábry János
Fehér Erika
Felsmann Tamás
Fodor Lóránt
Gaál Endre
Gombos István
Gothárd Erzsébet
Göbölös Márta
Grünberger Tamás
Gulyás Judit Krisztina
Gulyás Kati
Gyárfás Gábor
Haber Szilvia Adél
Harsay Ilona
Hegedűs Andrea
Hernádi Paula Mária
Jahoda Ernő István
Jakab Csaba
Jajesnica Róbert
Jancsikityné dr.
Lieber Erzsébet
Jankovics Zsuzsanna
Kaliczky Katalin
Kányási Holb Margit
Károsi Zoltán
Kecseti Gabriella
Kecskés Ágnes
Kisfaludy Márta
Kisné Köblitz Birgit
Kiss Ilona
Kis Iringó Márta
Kiss István
Kneisz Eszter
Kovács Zoltán
Krajtsovits Margit
Latin Anna
Lázárné Balog Edit dr.
Lencsés Ida
(közgyűlési képviselő)
Lőrincz Attila Nándor
Lőrincz Győző
Lőrinczyné Velich
Rita Veronika
Lukács Zsófia
Máder Indira
Málik Irén
Márkus Gábor
Mascher Róbert
Máté Tibor

Melcher Mihály
Mendelényi Zoárdné
Tünde
Mester Éva Cecília dr.
Minya Mária
Molnár Gyula
Morgós András
prof. dr.
Nagy Alexandra
Nagy Judit
Nagy Tibor
Nemes Fekete Edit
Nyári Ildikó
Ózsvár Péter
Pannonhalmi
Zsuzsanna
Pápai Livia
Pasqualetti Eleonóra
Pauli Anna
Penkala Éva
Polgár Ildikó
Polyák János
Rainer Péter
Regős Anna
Rényi Krisztina
Rozmann Ágnes
Sárváry Katalin
Simonffy Márta
Sipos Enikő
Smetana Ágnes
(közgyűlési képviselő)
Somodi Ildikó
Szabó Erzsébet
Szabó Kinga
Szávostt Katalin
Székely Orsolya Angéla
Szekeres Attila István
Szemereki Teréz
Szentpéteri Tibor
Szilágyi Ildikó
Tankó Judit
Tihanyi Zsuzsanna
Tóth Livia
Tóth Yoka Zsolt
Tóth Zoltán
Uherkovich Ágnes
Vagyóczky Károly
Vajda Mária
Vásárhelyi Emese
Vereczkey Szilvia
Vertel Beatrix
Vida Győző
Vida Zsuzsa
Vizer József
Zala Tamás
Zalavári József
Zelenák Katalin
Zidarics Ilona Mária
Zobor László
Zsigmond Attila
(közgyűlési képviselő)

**IRODALMI
TAGOZAT**
Alexa Károly
Alföldy Jenő
Asperján György
Báger Gusztáv
Babics Imre
Bakonyi István dr.
Balázs Ferenc Attila
Bata János
Bence Lajos
Berta Zsolt
Bíró József
Bodó Imre József
Bognár Antal
Böszörményi Zoltán
Czigány György
Cseke Péter
Csernák Árpád
Cs. Varga István
Csender Levente
Csisztay Gizella dr.
Csuday Csaba dr.
Elek Tibor Attila dr.
Elmer István Ödön
Erős Kinga Andrea
(közgyűlési képviselő)
Falusi Márton dr.
Farkas Wellmann
Endre
Farkas Wellmann Éva
Filip Tamás dr.
Finta Éva
Hász Róbert
Horváth Tamás
Károly dr.
Jámborné Balogh
Tünde
Jávör Béla
Jávorszky Béla
Kántás Balázs
Karácsonyi Zsolt
Kelemen Erzsébet dr.
Kemsei István
Király Zoltán
Koncsol László
Kovács Elemér
Kovács Ferenc László
L. Simon László
(közgyűlési képviselő)
Lovas Ildikó
Lőrincz György
Majoros Sándor
Mandics György
Marcsák Gergely
Marosi Gyula
Medvigy Endre
Mohás Livia
Molnár Miklós
Molnár Vilmos
Muszka Sándor

Nagy Koppány Zsolt
Oláh András
Oláh Tamás
Péntek Imre
Petőcz András
Pintér Lajos
Pollágh Péter
Pósa Zoltán Csaba
Reisinger Attila
Romhányi Török
Gábor
Rostás-Farkas György
Rózsássy Barbara
Sántha Attila Barna
Sarusi Mihály
Savanya István
Sutarski Konrad
Bogumil
Szávai Géza
Szenyán Erzsébet
Szondi György dr.
Takaró Mihály
Tari István
Tasnádi Edit
Toldi Éva
Toót-Holló Tamás
Törő István
Urbán Gyula
Vass Tibor
Végh Attila
Zsille Gábor
Zsirai László Géza

**KÉPZŐ-
MŰVÉSZETI
TAGOZAT**
Árkossy István
Bakos Ildikó
Baky Péter
(közgyűlési képviselő)
Balanyi Károly
Balanyi Zoltán
Balogh László
Barakonyi Zsombor
Bereznai Péter
Bíró Lajos
Blaskó János
Budaházi Tibor
(közgyűlési képviselő)
Budahelyi Tibor
Buhály József
Csavlek András
Csorba Simon
Daradics Árpád
Dienes Attila
Drozsnyik István
Eszik Alajos
Fábián Zoltán
F. Farkas Tamás
Fabókné Dobribán
Fatime

Felházi Ágnes Judit
Fodor-Lengyel
Zoltán Gábor
Friedrich Ferenc
Galambos Tamás
Gál András
Gyarmati Zsolt
Gyémánt László
Haász Ágnes
Hajdú László
Halbauer Ede
Hangay George
Hegyi Csaba
Hérics Nándor
Hévizi Éva
Hidi Endre
Holdas György
Horkay István
Horváth Attila Csaba
Ingo Gerhardt Glass
Józsa Bálint
Juha Richárd Attila
Kádár János Miklós
Kákonyi Csilla
Kavecsánszki Gyula dr.
Kéri Imre
Kligl Sándor
Kolozi Tibor
Komiszar János
Kopriva Attila
Koroknai Zsolt
Kótai Tamás
Kovács Imre
Kovács Péter Balázs
Kovács-Gombos
Gábor
Krizbai Sándor
Lacza Márta
Lebó Ferenc
Lenkey-Tóth Péter
Lévay Jenő
Lipcsy György
Lőrincz Vitus
Lucza Zsigmond
Lux Antal
Madarassy István
Magyari Márton
Márkus Péter Sándor
Marosi Ilona dr.
Matl Péter
Mihály Gábor
Móder Rezső
Molnár László József
Molnos Zoltán
Muzsnay Ákos László
NAGÁMI Nagy
Gábor Mihály
Nagy Árpád
Nyáry Éva
Olajos György
Ötvös Zoltán

Paizs Péter
Palkó Tibor
Pál Mihály
Péter Ágnes
Pintér András Ferenc
Pirk László
Pistyr Imre
Pogány Gábor Benő
Radosza Attila dr.
Rády Ferenc
Regős István
Rónai Péter
R. Törley Mária
Sárkány Győző
Sáros András Miklós
Serényi Hugó
Zsigmond
Sinkó János
Sulyok Gabriella
Szabó Ábel
Szabó Ákos Péter
Szabó Klarissza
Médea dr.
Szakáll Ágnes
Szaplóczay
Marianna
Szegedi Csaba
Szepessy Béla István
(közgyűlési képviselő)
Szilágyi Imre
Szily Géza
Szotyory László
Tolnay Imre
Tóth Béla
Tóth Csaba
Tuzson-Berczeli Péter
Váli Dezső
Varga Tünde
Varga-Amár László
Varga István Gábor
Varga Patricia
Minerva
Várhelyi György
Veszely Beáta
Vincze Ottó
Wrobel Péter
Zielinski Tibor
Zöld Anikó
Zsemlye Ildikó
Zsin Judit

**MŰVÉSZET-
ELMÉLETI
TAGOZAT**
Antal Tamás dr.
Aniszi Kálmán dr.
Antal-Lundström
Ilona dr.
Babus Antal
Balázs Géza dr.
Bálint Péter Béla dr.

Bán Teodóra
Elekes Botond Áron
Felföldi László
Garaczi Imre dr. habil.
Gazda József
Gombos László
Gopcsa Katalin
Gróh Gáspár
(közgyűlési képviselő)
Fehér Anikó dr.
F. Orosz Sára
Hantos Károly
Jánó Mihály
Juhász Judit
(közgyűlési képviselő)
Kárpáti Andrea
prof. dr.
Kiss Ferenc
Lévai Péter
Levente Péter
Limbacher Gábor
Zoltán
Lovász Irén
Máté Zsuzsanna
dr. habil.
Nagy Dénes
Nagy Imre
Nátyi Róbert
Pozsgai Zsolt
Rajnai Miklós
Sághy Ildikó
Szűcs István Miklós
Váradí Judit dr.
Vasy Géza
Zsávolya Zoltán dr.

**NÉPMŰVÉSZETI
TAGOZAT**
Árendás Péter
Bagossy Sándor
Balassa Ivánné dr.
B. Kovács István
Bérczi Jánosné
Berzeviczy-Fehér
Jánosné
Beszprémy Katalin
Bocsi Éva
Bolya Mátyás
Bordácsné Kishonti
Erika
Budai Ilona
Cz. Tóth Hajnalka
Klára
Cselik Mária
Cseri Miklós dr.
Csoóri Sándor
Debreczeni János
Decsi-Kiss Mária
Erdélyi Tibor
Éri István Péter
Ertl Péter

Faragó Laura
Fazekas Ferenc
Fazekas Lajos
Gáts Tibor Attila
Gergely Imre
Gonda István
Gosztonyi Zoltán
(közgyűlési képviselő)
Gulyás Magdolna
Gy. Kamarás Katalin
Harangozó Imre
Haris Mária
Holló László
Horváth Tibor Sándor
Illés Károlyné dr.
Istvánfi Balázs
Juhász Zsolt
Kissné Portik Irén
Kocsor Imréné
Konthur Mária
Kovács László
(közgyűlési képviselő)
Kovács Miklós
Kovács Szabolcs
Kozák Éva
Lovász Zsolt
Lovászné Juhász Rita
Maczkó Mária
Magdolna
Mucsi János
Nagy Csaba
Nagy György
Nagy Mária
Nagyné Kolumbán
Zsuzsanna
Nepp Dénes
Nesó Sándor
Ország László
Pál István
Pál Lajos
Pánczél Attila
Pataki Miklósné
Sánta Gergő András
Sasvári János József
Schneider Péterné
Sebestyén István
Sütő Levente Lehel
Szabó Attila
Szankovits Tibor
Szűcs Imre Albert
Takács András
Tóth Marietta Ildikó
Török János
Ulman István
Varga Zoltán

**SZÍNHÁZ-
MŰVÉSZETI
TAGOZAT**
Almási-Tóth András
Árvai György

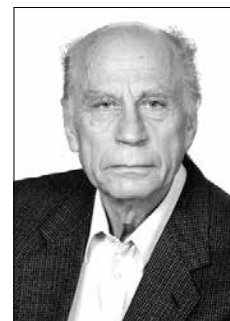
Balázs Péter János
Barta Dóra
(közgyűlési képviselő)
Beke Sándor
Berkes János
Blaskó Balázs
Bodolay Géza
Bodrogi Gyula
Bombicz Barbara Edit
Boráros Imre
Bozsik Yvette
Csányi János
Csasztvan-Gaál
Orsolya
Csikos Sándor
Csiszár Imre
Dévai Nagy Kamilla
Dobos Imre
Dózsa László
Egerházi Attila
Esztergályos Cecília
Fábry Sándor
Falussy Lilla
Fehér Ildikó
Feledi János
Fodor Zoltán
Forgács Péter
Földi Béla
Frenák Pál Rudolf
Galántai Csaba dr.
Gyarmathy Ágnes
Harangozó Gyula
György
Harazdy Miklós
Harsányi Gábor Zsolt
Herczeg Tamás
(közgyűlési képviselő)
Hirtling István
(közgyűlési képviselő)
Holb Ibolya
Horányi László
Hüvösvölgyi Ildikó
Jámbor József
Kalmár Magda
Kalmár Tibor
Kéglne Krausz Alíz
Kerényi Miklós Gábor
Kertesi Ingrid
Kiss József
Komlósi Ildikó
Kóhalmi-Kara
Zsuzsanna
Könczei Árpád
Lázár Balázs
Lukács Gyöngyi
Lux Ádám
Majzik Edit
Mándy Ildikó
Mátyássy Szabolcs
Mészáros László
Mihályi Győző

Mult István
Nagy Grácia
Nemcsák Károly
Pálosi István
Pápai Erika
Pfeifer Gyula
Pirókné Lippai Andrea
Pitti Katalin
Rácz István
Román Sándor
Rubold Ödön
Rusztina Szabolcs
Saárossy Kinga
Sáfár Mónika
Sárdi Mihály
Schnell Ádám
Solymosi Tamás
Somogyi Szilárd
Sunnyovszky Sylvia
Szalay Tamás
Szász Zsolt Ferenc
Szente Vajk
Szilágyi Enikő
Szirtes Balázs dr.
Szívós Károly
Szlávik István
Szolnoki Tibor
Szögi Csaba
Szűcs Gábor
Tisza Beáta
Topolánszky Tamás
Tordai Teri
Török Ágnes
Török Jolán
Váradai Marianna
Velekei László
Vidáné Szent-Ivány
Kinga Imola
Vincze Balázs
Vincze János
Vincze Tünde
Zalán János dr.
Zsádon Andrea
Zsuráfszky Vincze
Zsuzsanna

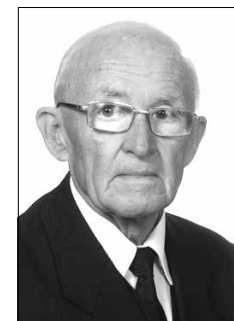
**ZENEMŰVÉSZETI
TAGOZAT**
Ábrahám Márta
Aldobolyi Nagy György
Asztalos Bence
Bánkóvi Gyula
Baranyay László
Bednarik Anasztázia
Beischer-Matyó Tamás
Bényei Tamás
Béres Melinda
Binder Károly
Breinichné Horváth
Andrea
Bruckner Adrienne

Bubnó Tamás
Budai Livia
Csanádi László
Cserna Ildikó Katalin
Csetényi Gyula dr.
Csengery Adrienne
Csuha-Barna Tibor
Deákné Kecskés
Mónika
Dobra János
Dományné Szébellédi
Valéria
Döbrössy János
Dráfi Kálmán
Dubrovayné Ménes
Aranka
Durkó Péter
Elekes Zsuzsa
Elek Szilvia
Ella István
Ember Csaba
Eötvös József
Falvay Attila
Faragó Béla
Farkas Gábor
Ferencziné dr.
Ács Ildikó
Fodor Gabriella
Frankó Tünde
Frenreisz Károly
Fried Péter
Gayer Ferenc
Girgás Ágnes
Gyüdi Sándor
Hamar Zsolt
Hegedűs Endre
Hegedűs Gönczy
Katalin
Herencsár Viktória
Herpay Ágnes Mária dr.
Horváth Anikó
Horváth Gábor
Huzella Péter
Illényi Katica
Józsa Mónika
Juhász Előd dr.
Káip Róbert Tibor
Kapusai Kálmán
Kecskés András Jenő
Kelemen Barnabás
Kelemen László
Keller András
Kerek Ferenc Csaba
Keresztes Nóra
Kertész Attila
Kertész Lajos
Kesselyák Gergely
Kiszely-Papp Deborah
Klenyán Csaba
Klucson Edit
(közgyűlési képviselő)

Kokas Katalin
Koltay Gergely
Koppányi Zsolt dr.
Kosztándi István
Kovács Lóránt
Körmendi Klára
Kubina Péter
Lakatos György
(közgyűlési képviselő)
Lakner Tamás
Lőte Enikő
Ludmány Géza
Márta István
Matuz István
Mechler Anna Eliza dr.
Ménesi Gergely
Mocsári Károly
Molnár György
Nagy János
Németh Márta
Pál Tamás
Pantea Ionel-Gavril
Pólus László
Prunyi Ilona
Rácz Zoltán
Raduly József
Rózsa Pál
Ruppert István
Sebestyén Ernő
Sirák Péter dr.
Smuta Attila
Somogyváry Ákos
Steve-Szabó István
Strausz Kálmán
Sugárné Mindszenty
Zsuzsanna
Suki András
Szabadi Vilmos
Szabó István
Szabó János
Szabó László Imre dr.
Szabó Orsolya Teodóra
Szabó Péter
Szakály Ágnes
Szefcsik Zsolt
Szilvay Csaba
Szilvay Géza
Szűcs Lajosné dr.
Szvorák Katalin
Temesi Mária
Terék József
Vas Bence
Várbíró Judit
Varga Laura dr.
Várnagy Andrea
Vigh Marianne
(közgyűlési képviselő)
Víg Tommy
Virágh András
Zombola Péter

Albert Gábor
író

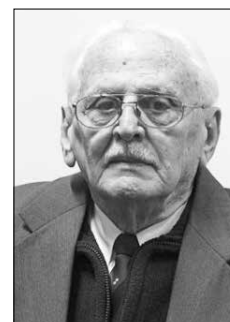
Almási István
népzenekutató

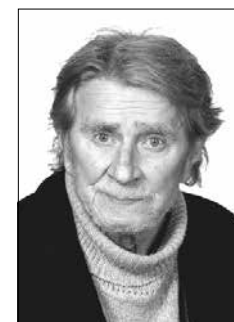
Ág Tibor
népzenekutató,
karnagy

Balassa Sándor
zeneszerző

Bánszky Pál
művészettörténész,
néprajzkutató

Bencsik István
szobrászművész

Benedek György
festő, szobrászművész

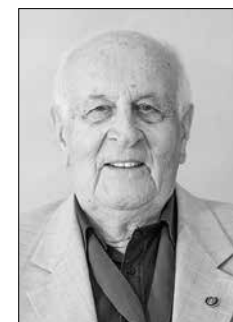
Benkő Samu
művelődéstörténész

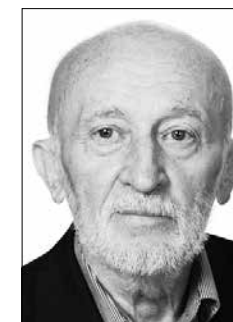
Bogdán László
író

Bohus Zoltán
szobrász,
üvegtervező

Callmeyer Ferenc
építőművész

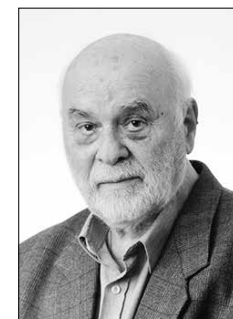
Csete György
építőművész

Csikós Attila
építőművész,
díszlettervező

**Csíkszentmihályi
Róbert**
szobrászművész

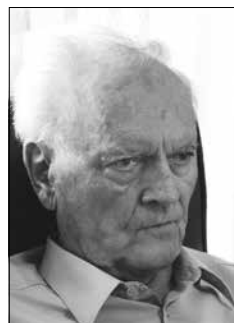
Deim Pál
festőművész

Demján Sándor
üzletember

Devich János
gordonkaművész

Dobos László
író

Eöszé László
zenetörténész

Erdélyi Zsuzsanna
néprajztudós

Kalász Márton
költő, műfordító

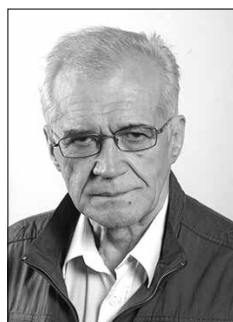
Kallós Zoltán
néprajztudós

Kampis Miklós
építőművész

Karátson Gábor
író, festő

Farkas Árpád
író, költő

Fekete György
belsőépítész

Gál Sándor
költő

Grendel Lajos
író

Katona Katalin
ötvösművész

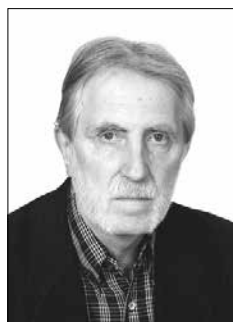
Kányádi Sándor
költő

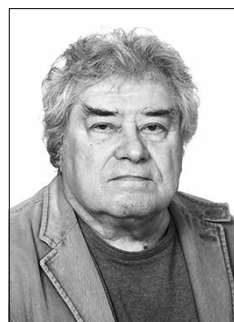
Kemény Henrik
bábművész

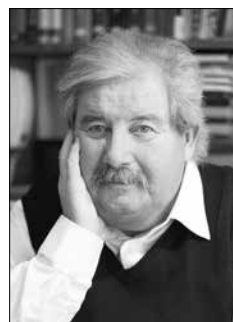
Kerényi József Péter
építőművész

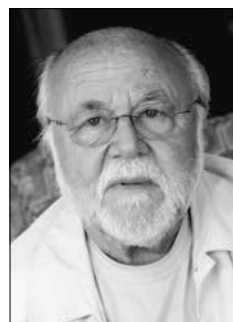
Gulyás János
filmrendező, operatőr

Gyulai Líviusz
grafikusművész

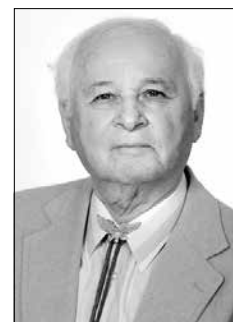
Halmos Béla
zenész,
népzeneoktató

Haumann Péter
színművész

Kernács Gabriella
művészettörténész

Kiss Dénes
író, költő

Kobzos Kiss Tamás
zenész, előadóművész,
zenepedagógus

Kocsár Miklós
zeneszerző

Ittész Mihály dr.
karnagy, művészeti
író

Jakobovits Miklós
képzőművész

Jankovics Marcell
filmrendező

Jókai Anna
író

Koller Györgyné
Soós Szabó Edith

Kovács Péter
festő-
és grafikusművész

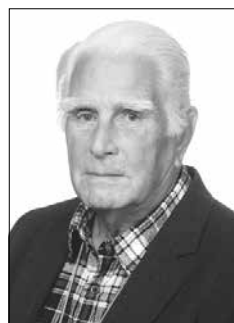
Kósa Ferenc
filmrendező

Kő Pál
szobrászművész

Kuszto Endre
festőművész, grafikus

Lantos Ferenc
festőművész

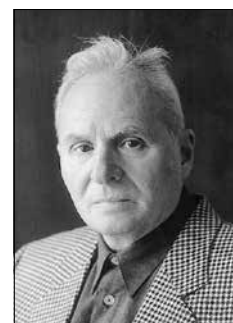
Lászlóffy Csaba
költő, író

Lelkes Péter dr.
formatervező
iparművész

Nagy János
szobrászművész

Nemeskürty István dr.
irodalom-
és filmtörténész

Normantas Paulius
fotóművész

Oláh János
költő, író

Lovas Ilona
képzőművész

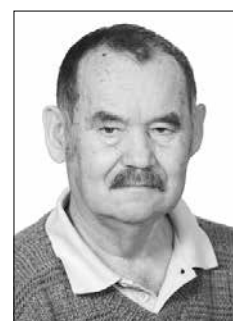
Lugossy Mária
szobrászművész

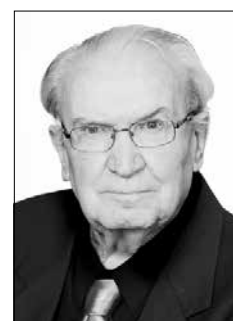
Magyar László
festőművész

Makkai Ádám
költő, műfordító

Páll Lajos
költő, festőművész

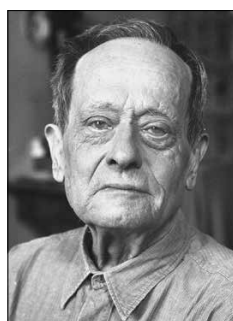
Plesz Antal
építőművész

Polgár Rózsa
kártyaművész

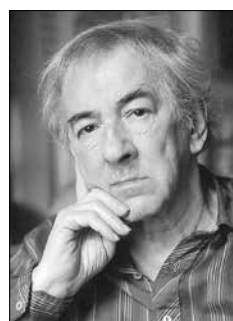
Prutkay Péter
képzőművész

Marosi Barna
író

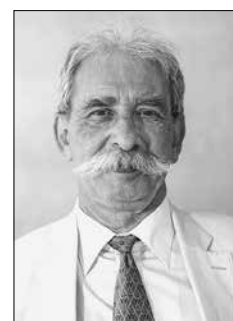
Marosi Miklós
építőművész

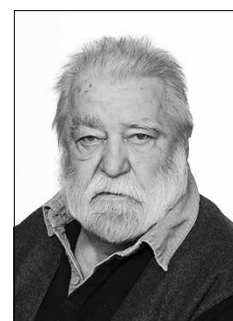
Marsall László
költő

Marton László
rendező, színikazgató

Radványi György
építőművész

Sára Sándor
operatőr, rendező

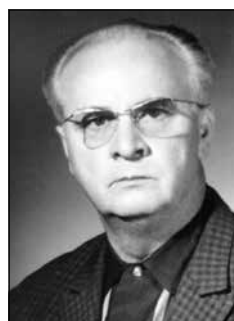
Scherer József
festő, grafikus,
ipari formatervező

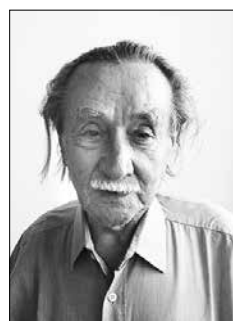
Sigmond István
író

Mács József
író

Morell Mihály
filmművész

Möcsényi Mihály
tájépítész

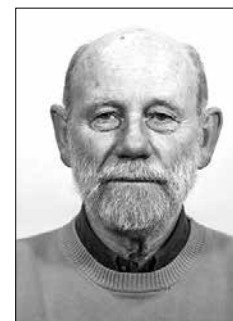
Nagy Attila dr.
drámatörténész

Simon Károly
formatervező
iparművész

Sipos László
festőművész

Szabados Árpád
képzőművész

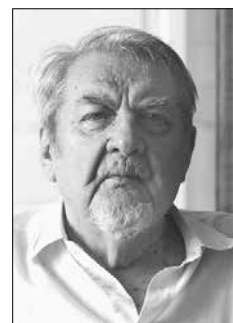
Szenik Ilona
néprajzkutató

Szentkirályi Miklós Béla
restaurátorművész

Szokolay Sándor
zeneszerző

Szócs István
író

Szőnyi Erzsébet
zeneszerző

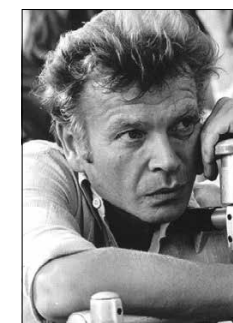
Bárdos Lajos
zeneszerző, karnagy,
zenetudós
(1899–1986)

Csókos Varga Györgyi
képző- és iparművész
(1926–2012)

Ferencsik János
karmester
(1907–1984)

Gaál István
filmrendező,
operatőr, fotóművész
(1933–2007)

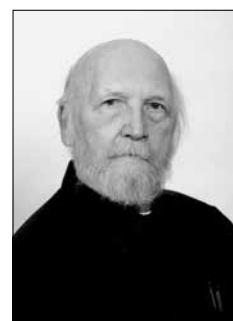
Terényi Ede dr.
zeneszerző

Tornai József
költő, író, műfordító

Tóth Bálint
költő

Tóth János
operatőr

Gyöngyössy Imre
filmrendező, író,
költő
(1930–1994)

Hajnóczi Gyula
építész
(1920–1996)

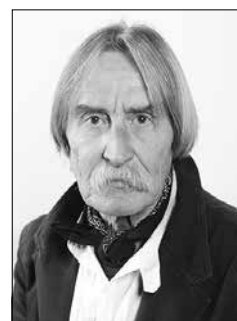
Hofer Miklós
építész
(1931–2011)

Kovács László
operatőr
(1933–2007)

Török Ferenc
építőművész

Török László
fotóművész

Turányi Gábor
építőművész

Vathy Zsuzsa
író

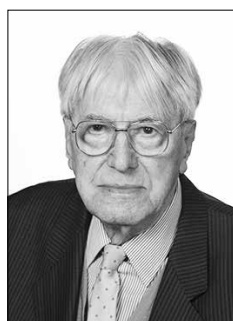
Ratkó József
költő
(1936–1989)

Samu Géza
szobrászművész
(1947–1990)

Várkonyi Zoltán
színész, filmrendező,
színházigazgató
(1912–1979)

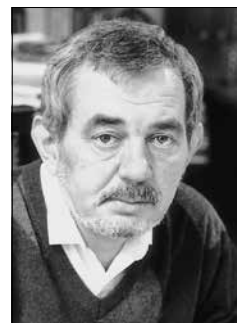
Zalaváry Lajos
építőművész

Zsigmond Vilmos
operatőr

Attalai Gábor
képzőművész

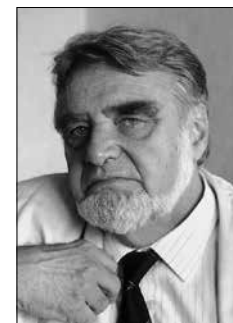
Bella István
költő

Berki Viola
festőművész

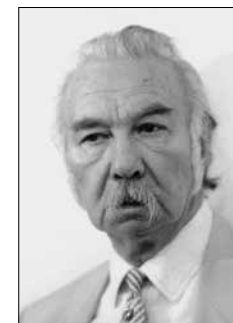
Bertha Bulcsu
író

Gyurkovics Tibor
író

Hann Ferenc dr.
művészettörténész

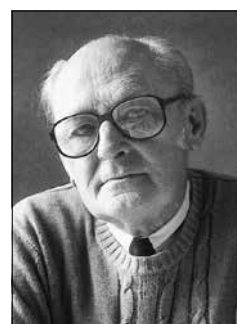
Határ Győző
költő, író

Hernádi Gyula
író

Bozay Attila
zeneszerző

Csaba László
építőművész

Cserny József dr.h.c.
iparművész

Durkó Zsolt
zeneszerző

Horváth Anna
keramikusművész

Hubay Miklós
író

Jánossy György
építőművész

Jecza Péter
szobrászművész

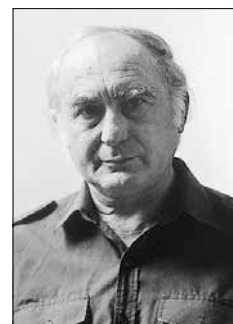
Eigel István
festőművész

Farkas Ferenc
zeneszerző

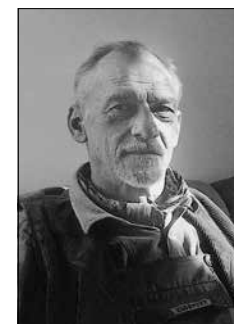
Fábri Zoltán
filmrendező

Fóth Ernő
festőművész

Juhász Sándor
festőművész, költő

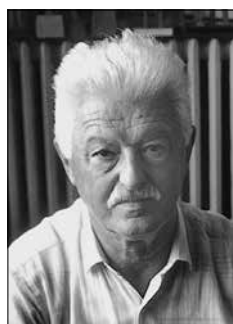
Jurcsik Károly
építőművész

Kalmár László
zeneszerző

Károlyi Amy
költő

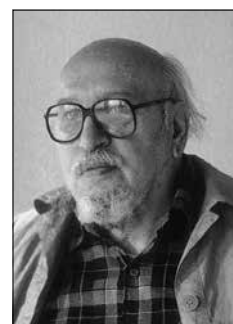
Gerzson Pál
festőművész

Gion Nándor
író

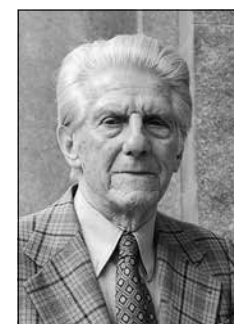
Gulyás Zoltán
építőművész

Gyarmathy Tihamér
festőművész

Kemény Katalin
író

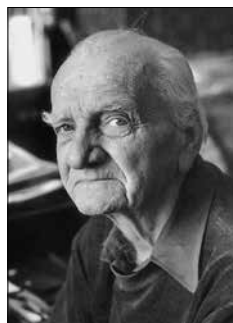
Király Ernő
zeneszerző

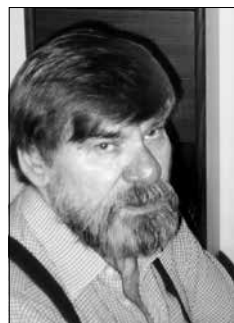
Kokas Ignác
festőművész

**Kolozsvári
Grandpierre Emil**
író

László Gyula dr.
régész, festőművész

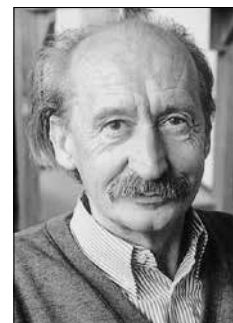
Lászlóffy Aladár
költő, író

Lázár Ervin
író

Makovecz Imre
építőművész

Somos Miklós
festőművész

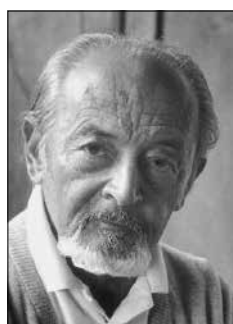
Sulyok Imre
zeneszerző

Supka Magdolna dr.
művészettörténész

Sütő András
író

Mészöly Dezső
költő, műfordító

Molnár Tamás
filozófus

Nagy Gáspár
költő

Paizs László
festő-
és szobrászművész

Szalay Lajos
grafikusművész

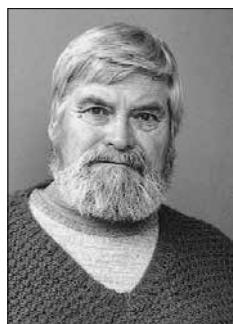
Szentkirályi Zoltán dr.
építőművész

Szóts István
filmrendező

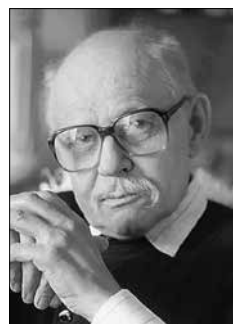
Tolnay Klári
színművész

Patay László
festőművész

Páskándi Géza
író

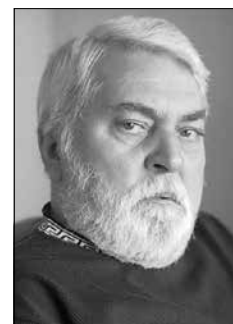
Péri József
ötvösművész

Pongrácz Zoltán
zeneszerző

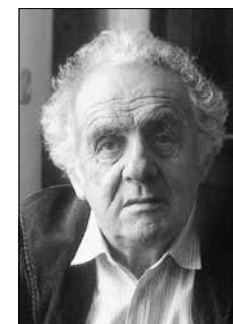
Tóth Lajos
festőművész

Utassy József
költő

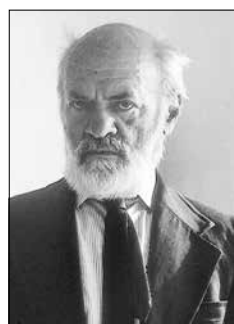
**Vágó Péter /
Pierre Vago**
építőművész

Vigh Tamás
szobrászművész

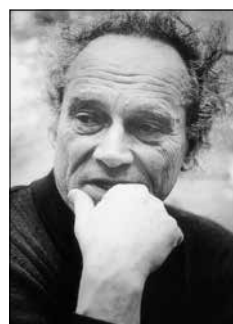
Sánta Ferenc
író

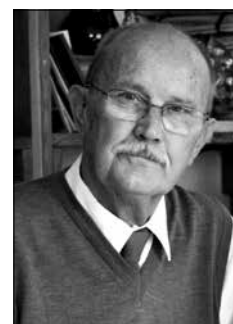
Schéner Mihály
festő,
grafikusművész

Sinkovits Imre
színművész

Somogyi József
szobrászművész

Makovecz Imre
elnök

Kováts Flórián dr.
főtitkár

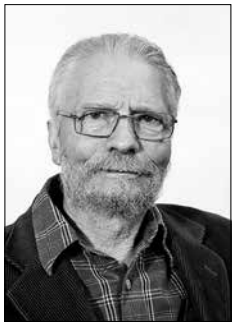
Vashegyi György
elnök

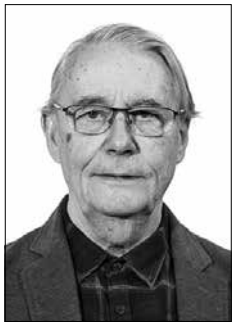
Kiss János
alelnök

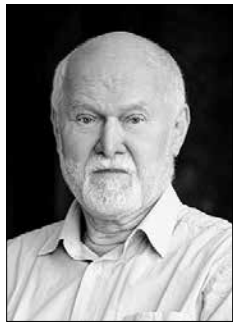
Turi Attila
alelnök
2022. április 6-tól

Farkas Ádám
elnökségi tag

Haris László
elnökségi tag

Kovács István
elnökségi tag

Rátóti Zoltán
elnökségi tag

Richly Gábor dr.
főtitkár

ÉPÍTŐMŰVÉSZETI
TAGOZAT
Turi Attila
építész
2022. április 5-ig

Salamín Ferenc
építész
2022. május 12-től

FILM- ÉS
FOTÓMŰVÉSZETI
TAGOZAT
Buglya Sándor
filmrendező

IPARMŰVÉSZETI
ÉS TERVEZŐ-
MŰVÉSZETI
TAGOZAT
Szenes István
belsőépítész
2022. április 1-ig

Sára Ernő
tervezőgrafikus
2022. április 1-től

IRODALMI
TAGOZAT
Mezey Katalin
költő, műfordító
2022. március 31-ig

Vári Fábián László
költő, író, műfordító,
néprajzkutató
2022. április 1-től

KÉPZŐMŰVÉSZETI
TAGOZAT
Stefanovits Péter
képzőművész

MŰVÉSZET-
ELMÉLETI
TAGOZAT
**Solymosi-Tari
Emőke dr.**
zenetörténész

NÉPMŰVÉSZETI
TAGOZAT
Kékedi László
fafaragó,
népi iparművész

SZÍNHÁZ-
MŰVÉSZETI
TAGOZAT
Nagy Viktor
színházi rendező

ZENEMŰVÉSZETI
TAGOZAT
Tóth Péter
zeneszerző

A Magyar Művészeti Akadémiáról szóló 2011. évi CIX. törvény értelmében:
A felügyelő testület egy tagját a Kormány, egy tagját az Országgyűlés kulturális ügyekért felelős bizottsága nevezi ki és hívja vissza, további három tagját – az akadémikusok közül – pedig a közgyűlés nevezi ki és hívja vissza.

Erdélyi Rudolf Zalán
(a Bethlen Gábor
Alapkezelő Zrt.
vezérigazgatója),
az FT elnöke, az
Országgyűlés
kulturális ügyekért
felelős bizottsága által
delegált tag

Bús Balázs
A Kormány által
kinevezett tag

Gálánfi András
A felügyelő testület
tagja, MMA

Lajta Gábor
A felügyelő testület
tagja, MMA

Sára Ernő
A felügyelő testület
tagja, MMA
– 2022. március 31-ig

Szemadám György
A felügyelő testület
tagja, MMA
– 2022. október 13-tól

ELNÖK

dr. Vizi E. Szilveszter
Magyar Szent István-
renddel kitüntetett,
Széchenyi-nagydíjas
és Széchenyi-díjas orvos,
professzor, az MTA és
a Szent István Tudományos
Akadémia rendes tagja

TAGOK

dr. Vízkelety Mariann
jogász, az állami szervek
működésének elemzéséért
felelős miniszterelnöki
biztos, a Magyar Polgári
Együttműködés Egyesület
elnöke

dr. Jávor András
orvos, a Magyar
Kormánytisztviselői Kar
tisztelőbeli elnöke

dr. Klinghammer István
a földrajztudományok
doktora, egyetemi tanár,
az MTA rendes tagja,
valamint a Magyar Corvin-
lánc Iroda vezetője

dr. Maróth Miklós
Magyar Corvin-lánccal
kitüntetett, Széchenyi-
díjas klasszika-filológus,
orientalista, egyetemi
tanár, a MTA rendes tagja,
az Avicenna Közel-Kelet
Kutatások Intézetének
igazgatója, az Eötvös
Loránd Kutatási Hálózat
elnöke

Prőhle Gergely
diplomata, a Nemzeti
Köszölgélati Egyetem
Stratégiai Tanulmányok
Intézetének igazgatója,
a Magyarországi
Evangélikus Egyház világi
vezetője, a Habsburg Ottó
Alapítvány igazgatója

dr. Parti Tamás
közjegyző, a Magyar
Országos Közjegyzői
Kamara elnökhelyettese,
Adatkutató Alintézetének
vezetője

Balog Zoltán
református püspök,
a Magyarországi
Református Egyház
zsínatának lelkes elnöke

Antal Szilvia
Balogh Marianna
Baric-Város Alexandra
Baricsa Katalin Judit
Barna Olivér
Bedők Julianna
Békési Attila
Bene Attila István
Berki Zita
Boda András József
Bojcsuk Anna
Borbély László
Bruzsa-Nagy Tímea
Cseresnyés Márk
Csibran Katalin
Erdélyi Bernadett Anasztázia
Falka Viktória
Fazekas Krisztina Andrea
dr. Fekete István
Funtha Krisztina
Gál Anikó
Gál Judit
dr. Gerzsenyi Albert

Gózon Ákos
Győri Sándorné
Halaj Valter
Hegedűs Vilmos
Herczegh Beáta
Hofferné Dancs Klára
Hoffmann Alexandra
Honti Csaba
Horváth Dorka
dr. Horváth Dorottya
Horváth Helga
Horváth Viktória
Eszter
Hradeczky Zsolt
Juhászné Kellner Gabriella
Katona Viktória
Kávrán Ákos
Keppel Márton
Keszler Patrícia
Kikindai Lídia
Kiss Cecília
Kocsis Istvánné

Kolocz Krisztina
dr. Kulcsár Anett
Lagzi Andrea
Legeza Katalin
Lutz-Vörös Eszter
Erzsébet
Mányi Melinda
dr. Marozsán Tünde
Maróthy Csaba
Matusek Zoltán
Mihály
Nagy Villő
Zsuzsanna
dr. Oláh Gabriella
dr. Paróczai Csilla
Patakyné Mátyás Éva
dr. Pék Szilvia
Pelle Katalin
dr. Pribelszki Szilvia
dr. Richly Gábor
András
Rónai Anikó Mária
Ruff Béla
Ruszina Éva
dr. Sámuel Balázs

Sarnyai Andrea
Schüller Erika
Sósne Szűcs Tímea
Strohner Márton
dr. Szabó Eszter
Szabó Marianna
Beatrix
Szabó Szilvia
Szathmáry Melinda
Rita
Szécsi Rita
Szlabey Melinda
Ottilia
Szmrecsányi Dóra
Szőke Levente
Takács Gábor Zsolt
Tálos Huszár Eszter
dr. Telkes Andrea
Tihanyvári Szilvia
Trendl-Pátkai Petra
Vanyó Hajnalka
Villányiné Sasvári Csilla
Wittmann Gyula
dr. Zsugovits Eszter

Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet

dr. habil.
Kocsis Miklós
igazgató
2022. április 3-ig

dr. Csáji László
Koppány PhD
megbízott igazgató
2022. június 1-től
szeptember 30-ig

dr. Csáji László
Koppány PhD
igazgató
2022. október 1-től

www.mma-mmki.hu

Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ

dr. Almássy Kornél
igazgató

www.memmdk.hu

Műcsarnok

Medgyes Piroska
Szegő György
ügyvezetők

www.mucsarnok.hu

Pesti Vigadó

dr. Molnárné Szunyi
Barbara
ügyvezető

www.vigado.hu

MMA Kiadó

Pécsi Györgyi
dr. Szabó László
ügyvezetők

www.mmakiado.hu

2022/ 1. szám

dr. Richly Gábor
felelős kiadó

Vashegyi György
a szerkesztőbizottság
elnöke

Fabényi Júlia
Farkas Ádám
Fekete György
Jankovics Marcell
Kelemen László
Mezei Gábor
Turi Attila
Vigh Andrea
szerkesztőbizottság

dr. Falusi Márton
főszerkesztő

dr. Sturm László
főszerkesztő-
helyettes

dr. Balogh Csaba
olvasószerkesztő

Alajbeg Afrodite
tervezőgrafikus

Heckmann Tamás
tördelőszerkesztő

Az MMA Kiadó gondozásában kiadja
a Magyar Művészeti Akadémia Titkársága.

Bánki Ákos
képszerkesztő

2022/ 2–6. szám

dr. Richly Gábor
felelős kiadó

Vashegyi György
a szerkesztőbizottság
elnöke

Fabényi Júlia
Farkas Ádám
Hörcher Ferenc
Lezsák Sándor
Kelemen László
dr. Richly Gábor
Tóth László
Turi Attila
Vadász Bence
szerkesztőbizottság

dr. Falusi Márton
főszerkesztő

dr. Sturm László
főszerkesztő-
helyettes

dr. Balogh Csaba
olvasószerkesztő

Alajbeg Afrodite
tervezőgrafikus

Heckmann Tamás
tördelőszerkesztő

Az MMA Kiadó gondozásában kiadja
a Magyar Művészeti Akadémia Titkársága.

Bánki Ákos
képszerkesztő

Kiadja
a Magyar Művészeti Akadémia,
2023-ban
www.mma.hu

Felelős kiadó: Vashegyi György,
az MMA elnöke

ISSN 2064-1001

Készült a Kontaktprint
Nyomdában